

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֶּה־

הַשָּׁלֹם וְהַמִּנְקֵד
עַל חַמְשָׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת לֶךְ לֶךְ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֶּה־הַעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמִשָּׁה עָשׂוֹר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

בְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא שְׁלֹטָא בְּהוּ דִּינָא דְלַעִילָא. בִּיּוֹן
דְּאַתְּפִלְגוּ מִיַּד וַיִּפֹּץ יִי אוֹתָם מִשָּׁם וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא אֲשֶׁתִּמַּע דְּכֻלָּא בְּמִלָּה דְּפּוּמָא תְּלִיָּא.
דִּהָא בִּיּוֹן דְּאַתְּפִלְגַל מִיַּד וַיִּפֹּץ יִי אֹתָם מִשָּׁם.
אַבְל בּוֹמָנָא דִּאֲתִי מַה כְּתִיב, (צפניה ג) כִּי אֶזְ אֶהֱפֹךְ אֶל
עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלָם בְּשֵׁם יִי לַעֲבֹדוֹ שְׂכָם אֶחָד
וּכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יִי לְמִלְכָּךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִיָּה יִי אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יִי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרַשְׁת לךְ לךְ

זֶהֶר

לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה מו)
שָׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב הִרְחוּקִים מְצַדָּקָה. שָׁמְעוּ
אֵלַי אֲבִירֵי לֵב, כִּמְהָ תְּקִיפִין לְבִיָּהוּ דְּחִיבִיָּא, דְּחִמָּאן

לשון הקודש

שְׂכָם אֶחָד, וּכְתוּב (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמִלְכָּךְ
עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה ה' אֶחָד
וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פְּרַשְׁת לךְ לךְ

זֶהֶר

לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. רַבִּי אַבָּא פָּתַח וְאָמַר
(ישעיה מו) שָׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב הִרְחוּקִים
מְצַדָּקָה. שָׁמְעוּ אֵלַי אֲבִירֵי לֵב - כִּמְהָ

בְּקוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לֹא שׁוֹלֵט בָּהֶם הָדִין
שְׁלֹמֶעֱלָה. בִּיּוֹן שְׁנַחֲלֵקוּ מִיַּד - וַיִּפֹּץ
אֹתָם ה' מִשָּׁם וְגו'.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, נִשְׁמַע שֶׁכָּל בְּדַבּוּר
הַפֶּה תְּלוּי, שְׁהָרִי בִּיּוֹן שֶׁהַתְּפִלְגָלוּ, מִיַּד
וַיִּפֹּץ ה' אֹתָם מִשָּׁם. אַבְל לְעֵתִיד לְבֹא מַה
כְּתוּב? (צפניה ג) כִּי אֶזְ אֶהֱפֹךְ אֶל עַמִּים
שָׂפָה בְּרוּרָה לְקֹרֵא כָּלָם בְּשֵׁם ה' לַעֲבֹדוֹ

שְׂבִילִי וְאַרְחִי דְּאוֹרֵייתָא וְלֹא מִסְתַּכְלָן בְּהוּ, וְלִבִּי־הוּ
תִּקְיָפִין דְּלֹא מִהֲדָרִין בְּתִיּוּבְתָא לְגַבִּי מְרִיחוֹן, וְאַקְרוֹן
אֲבִירִי לֵב. הֲרַחוּקִים מִצְדָּקָה דְּמִתְרַחֲקִי מֵאוֹרֵייתָא.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר דְּמִתְרַחֲקִי מִקֹּדֶשׁא בְּרִידָא הוּא וְאַנּוֹן
רְחִיקִין מִנִּיהּ, וּבְגִין כֹּךְ אֲקָרוֹן אֲבִירִי לֵב.
הֲרַחוּקִים מִצְדָּקָה דְּלֹא בָעָאן לְקַרְבָּא לְגַבִּי קֹדֶשׁא
בְּרִידָא הוּא, בְּגִין כֹּךְ אֲנּוֹן רַחוּקִים מִצְדָּקָה, כִּיּוֹן דְּאַנּוֹן
רַחוּקִים מִצְדָּקָה רַחוּקִים אֲנּוֹן מִשְׁלוֹם דְּלִית לֹון שְׁלוֹם.
דְּכַתִּיב, (ישעיה מו) אֵין שְׁלוֹם אָמַר יְיָ לְרָשָׁעִים. מָאִי
טַעמָא בְּגִין דְּאַנּוֹן רַחוּקִים מִצְדָּקָה.

תָּא חֲזִי, אֲבָרְהָם בָּעֵי לְקַרְבָּא לְקוֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא
וְאַתְקַרַּב. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים מו) אֶהְבֶּת צֶדֶק
וְתִשְׁנָא רָשָׁע. בְּגִין דְּאֶהֱב צֶדֶק וְשִׁנָּא רָשָׁע אֶתְקַרַּב

לשון הקודש

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם כֹּךְ הֵם רַחוּקִים
מִצְדָּקָה. כִּיּוֹן שְׁהֵם רַחוּקִים מִצְדָּקָה,
רַחוּקִים הֵם מִשְׁלוֹם, שְׁאִין לָהֶם שְׁלוֹם,
שְׁכַתוּב (ישעיה מו) אֵין שְׁלוֹם אָמַר ה'
לְרָשָׁעִים. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁהֵם
רַחוּקִים מִצְדָּקָה.

בֹּא רָאָה, אֲבָרְהָם רָצָה לְקַרַּב אֶל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהִתְקַרַּב. זֶהוּ שְׁכַתוּב
(תהלים מו) אֶהְבֶּת צֶדֶק וְתִשְׁנָא רָשָׁע. מְשׁוּם
שְׁאֶהֱב צֶדֶק וְשִׁנָּא רָשָׁע, הִתְקַרַּב

חֲזַקִּים לְבוֹתֵיהֶם שֶׁל הָרָשָׁעִים, שְׂרֹאִים
אֶת שְׂבִילִי וְדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְלֹא מִסְתַּכְלִים
בָּהֶם, וְלְבוֹתֵיהֶם חֲזַקִּים שְׁאִינֶם חוֹזְרִים
בְּתִשׁוּבָה לְרִבּוֹנֵם, וְנִקְרָאִים אֲבִירִי לֵב.
הֲרַחוּקִים מִצְדָּקָה – שְׁמִתְרַחֲקִים מִן
הַתּוֹרָה.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, שְׁמִתְרַחֲקִים מִן
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם רַחוּקִים מִמֶּנּוּ,
וּמְשׁוּם כֹּךְ נִקְרָאוּ אֲבִירִי לֵב. הֲרַחוּקִים
מִצְדָּקָה – שְׁאִינֶם רוֹצִים לְקַרַּב אֶל

לְצַדִּיקָה, וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מא) אֲבָרְהָם אוֹהֲבִי. מֵאִי
 מַעֲמָא אוֹהֲבִי, בְּגִין דְּכְתִיב אֶהְבֵּת צִדִּיק. רְחִימוּתָא
 דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דְרָחִים (דף עו ע"א) לִיה אֲבָרְהָם מִכָּל
 בְּנֵי דְרִיָּה דִּהְיוּ אֲבִירֵי לֵב וְאֲנֹן רְחוּקִים מִצַּדִּיקָה כְּמָה
 דְּאִתְּמַר.

סְתָרֵי-תוֹרָה

(דף ע"ו ע"ב)

תֵּאֲנָא בְּתוּקָפָא דְהֶרְמֵנוּ דְּמִלְכָּא, אֲנָצִיב חַד אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף גּוֹ
 נְטִיעֵן עֲלֵאִין, נְטִיעֵן אֵילָנָא דָּא, בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִין אֶסְתַּחַר, בְּאַרְבַּע
 סְטָרִין דְּעֵלְמָא פְּרִישָׁא רַגְלִיה. ת"ק פְּרָסִי מְטָלְנוֹי, כָּל רְעוּתִין
 דְּאֲנֹן פְּרָסִין בֵּיה תְּלִיין, כַּד אֶתְעַר הָאִי, כְּלָהוּ מִתְעַרִּין בְּהִדְיָה לִית
 מָאן דְּנִפְיָק מִרְעוּתִיה. לְבַתָּר, כְּלָהוּ בְּרַעוּתָא חָדָא בְּהִדְיָה, קָם
 מְלַעִילָא (ס"א נְחִית) אֶתְנַחִית בְּמִטְלְנוֹי לְגוּ יִמָּא. מְנִיָּה יִמָּא (אֲתַגְלִי)
 אֶתְמַלִּיא. אִיהוּ מְקוּרָא (דְּכָל ד"א לְכָל) מִיִּין דְּנִבְעִין. תְּחוּתִיה מִתְפַּלְגִין
 כָּל מִימּוֹי דְּבִרְאשִׁית, שְׁקִיו דְּגִנְתָּא בֵּיה תְּלִיין.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

צַדִּיקִים שֶׁל הָעוֹלָם פְּרוּשָׁה רַגְלוֹ. ת"ק
 פְּרָסָאוֹת מְסַעוּתִיו. כָּל הָרְצוֹנוֹת שֶׁל
 אוֹתָם פְּרָסוֹת בּוֹ תְּלוּיִים. כְּשֶׁנֶּה
 מִתְעוֹרֵר, כָּלָם מִתְעוֹרְרִים עִמּוֹ. אִין מִי
 שְׂיוּצָא מִרְצוֹנוֹ. אַחֵר כִּךְ כָּלָם בְּרַצוֹן
 אַחֵד עִמּוֹ. קָם מְלַמַּעְלָה, וַיּוֹרֵד יוֹרֵד
 בְּמַסְעוּתֵיו לְתוֹךְ הַיָּם. מִמֶּנּוּ הָיִם וּמִתְגַּלָּה
 מִתְמַלָּא. הוּא הַמְּקוֹר וְשֶׁל כָּל הַמַּיִם
 הַנוֹבְעִים, תַּחְתָּיו נִחְלָקִים כָּל מִימֵי
 בְּרֵאשִׁית. הַשְּׁקָאוֹת הֵנּוּ תְּלוּיִים בּוֹ.

לְצַדִּיקָה, וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה מא) אֲבָרְהָם
 אוֹהֲבִי. מַה הַטַּעַם אוֹהֲבִי? מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב
 אֶהְבֵּת צִדִּיק. הָאֶהְבָּה שְׂאֵהֵב אֲבָרְהָם
 אֶת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּל בְּנֵי דוֹרוֹ,
 שְׁהִיו אֲבִירֵי לֵב, וְהֵם רְחוּקִים מִצַּדִּיקָה,
 כְּמֹו שְׁנֵתְבָּאֵר.

סְתָרֵי תוֹרָה

לְמַדְנֵנוּ בְּתַקְפָּא רְצוֹן הַמֶּלֶךְ נָטַע אֵילָן
 אַחֵר גָּדוֹל וְחֹזֵק בְּתוֹךְ הַנְּטִיעוֹת
 הַעֲלִיּוֹנוֹת, הַנְּטִיעָה שֶׁל הָאֵילָן הַזֶּה
 בְּתַרִּיסַר תְּחוּמִים מְסֻבֵּת. בְּאַרְבַּעַה

כָּל נִשְׁמָתִין דְּעָלְמָא מִנִּיהּ פָּרְחִין. נִשְׁמָתִין אֵלִין עָאֵלִין בְּגִנְתָּא
לְנַחְתָּא לְהָאֵי עָלְמָא. נִשְׁמָתָא כַּד נִפְקָא אֶתְבָּרְכָא בְּשַׁבַּע בְּרָכָאן
לְמַהּוֹי אָבָא (ד"א ל"ג לְרוּחָא וְרַם) לְגוּפָא (וּלְמַהּוֹי) בְּסֻלִּיקוּ (דְּדִיּוּקְנָא עֲלָאָה
הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל אַבְרָם הָא נִשְׁמָתָא עֲלָאָה אָבָא (ד"א ל"ג לְרוּחָא וְרַם) לְגוּפָא
בְּסֻלִּיקוּ) דְּדִיּוּקְנָא עֲלָאָה.

כַּד בַּעֲיָא (נִפְשָׁא) לְנַחְתָּא לְהָאֵי עָלְמָא, אוּמִי לָהּ קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמִיטְר פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא וּלְמַעַבְד רְעוּתִיהּ. וּמִסֵּר לָהּ מָאָה מִפְתָּחָאן
דְּבְרָכָאן דְּכָל יוֹמָא לְאַשְׁלָמָא לְדִרְגִין עֲלָאִין כַּחוּשְׁבֹּן ל'ךְ ל'ךְ,
דְּהָא כָּלְהוּ אֶתְמַסֵּר לָהּ בְּגִין לְאַתְקַנָּא בְּהוּ לְגִנְתָּא וּלְמַפְלַח לָהּ
וּלְנִטְרָא לָהּ. מֵאַרְצָה דָּא גִנְתָּא דִּיעָדוּ.

(וּמוֹלְדֶתֶךָ דָּא גוּפָא דְאַתְקַרֵּי אֵילָנָא דְחַיִּי דְאַיְהוּ תְרִיסֵר שְׁבָטִין עֲלָאִין. וּמִבֵּית אָבִיד דָּא
שְׁכִינְתָּא. אָבִיד דָּא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. שְׁנַאמֶר (מִשְׁלִי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וַאֲמַר אִין פֶּשַׁע
וְגו'. וְאִין אָבִיו אֱלָא קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְאִין אִמּוֹ אֱלָא בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. אֵל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ
דָּא אִיְהוּ הָאֵי עָלְמָא), (ג"א וּמוֹלְדֶתֶךָ דָּא אֵילָנָא דְחַיִּי, וּמִבֵּית אָבִיד תְרִיסֵר תְּחוּמִין שְׁבָטִין
עֲלָאִין. אֵל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ דָּא אִיְהוּ הָאֵי עָלְמָא), (עַד כָּאן סִתְרִי תוֹרָה).

לשון הקודש

נִמְסְרוּ לָהּ כְּדִי לְתַקֵּן בְּהֵם אֶת הֶגֶן
וּלְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ. מֵאַרְצָה - זֶה גֶן
הָעֵדֶן.

וּמוֹלְדֶתֶךָ - זֶה הַגּוֹף, שְׁנַקְרָא עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא
תְרִיסֵר שְׁבָטִים עֲלִיּוֹנִים. וּמִבֵּית אָבִיד - זֶה
הַשְׁכִּינָה. אָבִיד זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנַאמֶר
(מִשְׁלִי כח) גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וַאֲמַר אִין פֶּשַׁע וְגו'. וְאִין
אָבִיו אֱלָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין אִמּוֹ אֱלָא
בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל. אֵל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ - זֶה הוּא
הָעוֹלָם הַזֶּה. וּס"א וּמוֹלְדֶתֶךָ - זֶה עֵץ הַחַיִּים.
וּמִבֵּית אָבִיד - תְרִיסֵר תְּחוּמִים, שְׁבָטִים עֲלִיּוֹנִים.
אֵל הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ - זֶהוּ הָעוֹלָם הַזֶּה. עַד כָּאן
סִתְרִי תוֹרָה.

כָּל הַנִּשְׁמּוֹת שֶׁל הָעוֹלָמִים פּוֹרְחוֹת
מִמֶּנּוּ. הַנִּשְׁמּוֹת הִלְלוּ וּבְנִסּוֹת לִגְן לְרֵדֶת
לְעוֹלָם הַזֶּה. בְּשִׁינְיָאָת נִשְׁמָה, הִיא
מִתְבָּרְכֶת בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת לְהִיּוֹת אָב
וְלָרוּחַ וְרַם לְגוּף וְלָהִיּוֹת בְּעֻלְיָה וְשֶׁל הַדְּמוּת
הָעֲלִיּוֹנָה. זֶהוּ שְׁכִתּוּב וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם. הִרִי
נִשְׁמָה עֲלִיּוֹנָה אָבָא (לָרוּחַ וְרַם) לְגוּף בְּעֻלְיָה וְשֶׁל
דְּמוּת עֲלִיּוֹנָה.

בְּשִׁרְוֹצָה (וּנְפִשׁוּ) לְרֵדֶת לְעוֹלָם הַזֶּה,
מִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמֹּר
אֶת מַצּוֹת הַתּוֹרָה וּלְעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ,
וּמוֹסֵר לָהּ מָאָה מִפְתָּחוֹת שֶׁל בְּרָכוֹת
שֶׁל כָּל יוֹם לְהַשְׁלִים אֶת הַדְּרָגוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת כַּחוּשְׁבֹּן ל'ךְ ל'ךְ. שְׁהִרִי כֻלָּם

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח (תהלים פד) מַה יְדִידוֹת מְשַׁנּוֹתֶיךָ ייִ
 עֲבָאוֹת. כִּמָּה אֵית לֹון לְבִנִי נָשָׂא לְאַסְתָּכָּלָא
 בְּפוֹלְחָנָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. דְּהָא כָּל בְּנֵי נָשָׂא לָא
 יֵדְעִי וְלָא מִסְתַּבְּלִי עַל מַה קָּאִים עֲלֵמָא. וְאַנּוֹן עַל מַה
 קָיִימִין. דְּכֵד בְּרָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלֵמָא עֲבַד שְׁמִיָּא
 מֵאֵשׁ וּמַמִּים מִתְעַרְבִין בְּחֵדָּא וְלָא הָווּ גְּלִדִּי. וְלִבְתַּר
 אֲגִלִּידוּ וְקָיִימוּ בְּרוּחָא עֲלָאָה וּמִתַּמֶּן שְׁתִּיל עֲלֵמָא,
 לְקָיִימָא עַל סְמְכִין, וְאַנּוֹן סְמְכִין לָא קָיִימִין אֱלָא בְּתַהוּא
 רוּחָא, וּבְשַׁעְתָּא דְּתַהוּא רוּחָא אֲסִתְּלַק בְּלָחוּ מִרְפָּפִין וְזַעֲיִן
 וְעֲלֵמָא אֲרֵתַת הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, (איוב ט) הַמְּרִגִּזוּ אֶרֶץ
 מִמְּקוֹמָהּ וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן. וְכָלָא קָאִים עַל אוּרִייתָא,
 דְּכֵד יִשְׂרָאֵל מְשַׁתְּדִּיל בְּאוּרִייתָא מִתְקַיִים עֲלֵמָא וְאַנּוֹן
 קָיִימִין וְסְמְכִין קָיִימִין בְּאַתְרֵיהּ בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

לשון הקודש

על עמודים, ואותם התומכים לא
 עומדים אלא ברוח הקדוש. ובשעה
 שאותה הרוח עולה, כלם מתרופפים
 וזעים והעולם רותת. זהו שכתוב (איוב ט)
 המרגיז ארץ ממקומה ועמודיה
 יתפלצון. והכל עומד על התורה.
 שפאשר ישראל משתדלים בתורה,
 מתקנים העולם, ואותם העמודים
 התומכים קמים במקומם בקיום שלם.

רַבִּי יוֹסִי פֶתַח, (תהלים פד) מַה יְדִידוֹת
 מְשַׁנּוֹתֶיךָ ה' עֲבָאוֹת. כִּמָּה יֵשׁ לְבִנִי
 אָדָם לְהַסְתַּכֵּל בְּעִבּוֹדַת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהֵרִי כָּל בְּנֵי הָאָדָם לֹא יוֹדְעִים
 וְלֹא מִסְתַּבְּלִים עַל מַה עוֹמֵד הָעוֹלָם וְעַל
 מַה הֵם קָיִימִים. שְׁפָאֵשׁר בְּרָא הַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, עָשָׂה שְׁמִים
 מֵאֵשׁ וּמַמִּים מְעֻרְבִים יַחַד, וְלֹא הָיוּ
 קוֹפְאִים, וְאַחֵר כֵּךְ קִפְאוּ וְעַמּוּדוֹ בְּרוּחַ
 עֲלִיוֹנָה, וּמִשָּׁם שָׁתַל אֶת הָעוֹלָם לְעַמֵּד

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְּעַר פְּלָגוֹת לִילְיָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיד
הוּא עָאֵל לְגִנְתָּא דְּעֵדָן לְאַשְׁתַּעְשַׁע עִם צְדִיקָיָא,
בְּלָהוּ אֵילָנִין דְּבִגְנִתָּא דְּעֵדָן מִזְמָרן וּמִשְׁבַּחן קַמִּיָּה.
דְּכְתִיב, (דברי הימים א טז) אֲזִי יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יי וְגו'.

וְכָרוּזָא קָרִי בְּחֵיל וְאָמַר לְבוֹן אֲמַרִּין קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין,
מָאן מְנַבּוֹן דְּעִיִּיל רוּחָא בְּאוּדְנוּי לְמוֹשְׁמַע,
וְעֵינֵינוּ פְּקַחִין לְמַחֲמִי. וְלִבִּיה פְּתוּחַ לְמַנְדַּע, בְּשַׁעֲתָא
דְּרוּחָא דְּכָל רוּחִין אָרִים בְּסִימוֹ דְּנִשְׁמָתָא, וּמִתְמָן נָפִיק
קָלָא דְּקָלְיָא, חֵילִין אֲתַבְּדַר לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלִמָּא.
א חַד סָלִיק לְסִטְר חָד. ב חַד נָחִית לְתַהוּא סְטְר. ג חַד
עִיִּיל בֵּין תִּירִין. ד תִּירִין מִתְעַרְרִין (מִתְעַשְׂרִין) בְּתַלְתָּ. ה תַּלְתָּ
עִיִּילִי בְּחַד. ו חַד אֲפִיק גְּוֹוִנִין. ז שִׁית מְנַהוֹן לְסִטְר חָד,
וְשִׁית מְנַהוֹן נָחִית לְתַהוּא סְטְר. ח שִׁית עִיִּילִי בְּתִירִסַר.

לשון הקודש

בְּשַׁעֲתָא שְׁהֲרוּחַ שֶׁל כָּל הָרוּחוֹת מְרִימָה
 אֶת הַתְּבַשְׁמוֹת הַנִּשְׁמָה, וּמִשָּׁם יוֹצֵא
 הַקּוֹל שֶׁל הַקּוֹלוֹת, הַצְּבָאוֹת הַתְּפֹזְרוֹ
 לְאַרְבַּעַת רוּחוֹת הָעוֹלָם.

א. אֶחָד עוֹלָה לְצַד אֶחָד. **ב.** אֶחָד יוֹרֵד
 לְאוֹתוֹ הַצֵּד. **ג.** אֶחָד נִכְנָס בֵּין שְׁנַיִם. **ד.**
 שְׁנַיִם מִתְעַרְרִים (מִתְעַשְׂרִים) בְּשִׁלְשָׁה. **ה.**
 שִׁלְשָׁה נִכְנָסִים בְּאֶחָד. **ו.** אֶחָד מוֹצִיא
 גְּוִנִים. **ז.** שִׁשָּׁה מֵהֶם לְצַד אֶחָד, וְשִׁשָּׁה
 מֵהֶם יוֹרְדִים לְאוֹתוֹ הַצֵּד. **ח.** שִׁשָּׁה

בַּא רָאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׁמַתְעוֹרַר חֲצוֹת
הַלֵּילָה וְהַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגִן
הָעֵדָן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים, כָּל
הָאֵילָנוֹת שֶׁל גִּן הָעֵדָן מִזְמְרִים
וּמִשְׁבַּחִים לִפְנֵיו, שְׁכַתוֹב (דברי הימים א טז)
אֲזִי יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי ה' וְגו'.

וְהַכְּרוּז קוּרָא בְּחֵיל וְאָמַר: לְכֶם
אוֹמְרִים קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, מִי מִכֶּם
שָׁנִכְנַסָּה רוּחַ לְאֻזְנֵיו לְשִׁמְעַ, וְעֵינָיו
פְּקוּחוֹת לְרִאוֹת, וְלִבּוֹ פְּתוּחַ לְדַעַת,

ט תִּרְיֹסר מִתְעָרִין בְּעִשְׂרִין וּתְרִין. י שִׁית בְּלִילָן בְּעִשְׂרָה. י א עִשְׂרָה קָאִים בְּחֹד.

א. פ' כתר עליון הנקרא רחא דכל רוחין כשבא להרים מתיקת הנשמה ממקום הבינה:
ב. פירוש הנפש אתדבק ברוח: ג. פ' הרוח יורד למטה להתחבר עם הנפש: ד. פ' הנשמה
השוכנת בין רוח לנפש: ה. פ' שאז הרוח והנפש מתערנין בנשמה: ו. פ' נפש רוח ונשמה
כלם נכנסים בבינה אז הבינה מוציא ניצוצות: ז. פ' אותן שש ניצוצות הראשונות סובבות
למקום התפארת עולם הבנין שש קצוות ושש ניצוצות יורדות למדת מלכות. ר"ל שבע
היכלות ממקום שהן באות: ח. פ' אותן שש שהן בז' ספירות עולם הבנין עולים לשם של
י"ב הוויות: ט. פ' אותן י"ב הוויות עולים למקום הבינה מקור כ"ב אותיות: י. פ' הו'
ניצוצות שבמלכות ר"ל שבעה היכלות כלילן ב' ספירות: יא. פירוש העשר ספירות
עומדין בחד נקודה עלאה וכלל המאמר להודיענו מעלת הנשמה ומעלת תורתנו הקדושה:

ווי לאַנון דַּנִּימִי שְׁנָתָא בְּחֹרִיחוֹן, לָא יִדְעִי וְלֹא

מִסְתַּבְּלָאן אִידִּי יְקוּמוֹן בְּדִינָא דְּחוּשְׁבִּין אֲתַפְּקֹד, (דף ע"ו)

פַּד אֲסִתָּאב גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא שְׂטִיָּא עַל אַנְפִּי דְּאִוִּירָא
דְּטִיִּהָרָא, וְסִלְקָא וְנַחֲתָא, וְתִרְעִין לָא מִתְּפִתְחִין, מִתְּגַלְגֵּלָן
בְּאַבְנִין בְּגוּ קוּסְפִּיתָא. ווי לֹון מָאן יִתְבַּע לֹון, דְּלֹא יְקוּמוֹן
בְּעִדּוּנָא דָּא בְּגוּ דּוּכְתִּי דְּעֵנוּגִי דְּצִדִּיקָא, וְאַתְּפִקְדוֹן
דּוּכְתִּיָּהּ. וְאַתְּמִסְרוֹן בִּידָא דְּדוּמָה, נַחֲתִי וְלֹא סִלְקִי.
עֲלִיָּהּ כְּתִיב, (איוב ז) פָּלָה עֵנָן וַיִּלָּךְ בֵּן יוֹרֵד שְׁאוּל לֹא
יַעֲלֶה.

לשון הקודש

בדין בַּשְּׁחָשְׁבוֹן נִמְנָה, בַּשְּׁנִטְמָא
הַגּוֹף, וְהַנְשָׁמָה מְשׁוּטְטָת עַל פְּנֵי הָאִוִּיר
שְׂמֵאִיר וְעוֹלָה וְיִוְרָדָת, וְהַשְּׁעָרִים לֹא
נִפְתָּחִים, וּמִתְּגַלְגֵּלִים בְּאַבְנִים בְּתוֹךְ
הַקָּלַע. אוי לָהֶם! מי יִבְקֹשׁ אוֹתָם שְׁלֹא
יָקוּמוּ בַּתְּעֵנוּג הַזֶּה? בְּתוֹךְ הַמְּקוֹמוֹת

נִכְנָסִים בַּשְּׁנִים עֶשֶׂר. ט. שְׁנִים עֶשֶׂר
מִתְעוֹרְרִים בְּעִשְׂרִים וּשְׁנִים. י. שְׁשָׁה
בְּלוּלִים בְּעִשְׂרָה. יא. עִשְׂרָה עוֹמְדִים
בְּאַחַד.

אוי לָאוֹתָם שִׁישְׁנִים וְשָׁנָה בְּנַחֲרִיָּהֶם,
לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִסְתַּבְּלִים אִידִּי יְקוּמוּ

בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא אֲתַעַר שְׁלֵהוּבָא חַד מִסְטַר צָפוֹן וּבְטִישׁ
בְּאַרְבַּע סְטֵרִי עֲלָמָא וְנַחֲתִית וּמִטִּי בֵּין גְּדַפִּי
דְּתִרְנַגּוּלָא וְאֲתַעַר הַהוּא שְׁלֵהוּבָא בֵּיה וְקָרִי, וְלִית מָאן
דְּאֲתַעַר בַּר אֲנֹן וְכָאִי קִשּׁוּט דְּקִיִּימִי וְאֲתַעְרוּ בְּאוּרִייתָא.
וּבְדִין קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא וְכָל אֲנֹן צְדִיקִיָּא דְּבָגוּ גִנְתָּא
דְּעֵדֶן צִיִּיתִי לְקַלְיָהוֹן. בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שיר השירים ח)
הַיּוֹשֶׁבֶת בִּגְנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי:

וַיֹּאמֶר יי אֵל אַבְרָם, מַה כָּתִיב לְעִילָא (בראשית יא)
וַיָּמָת הָרֵן עַל פְּנֵי תֶרַח אָבִיו וְגו'. מָאִי אִירִיא
הָכָא, אֵלָּא עַד הַהוּא יוֹמָא לָא הָוָה בַּר נֶשׁ דְּמִית בְּחִי
אָבִיו בַּר דָּא, וְכַד אֲתִרְמִי אַבְרָם לְנוֹרָא אֲתִקְטִיל הָרֵן,
וּבְגִין דָּא נִפְקוּ מִתַּמָּן (מָאן קָטִיל לֹזֶן לְהָרוֹ, אֵלָּא בֵּין דְּרַמּוּ אַבְרָהָם לְנוֹרָא
דְּבִשְׁדָּאִי, אֲתִגְלִי עֲלֵיהּ קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא וּשְׁזַבִּיה, וְהוּהּ הָרֵן אַחֵי קָאִי תַּמָּן).

לשון הקודש

הוא וְכָל אוֹתָם הַצְדִּיקִים שֶׁבְּתוֹךְ גֵּן
הָעֵדֶן מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שיר ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בִּגְנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים
לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם. מַה כָּתוּב
לְמַעַלְהָ? (בראשית יא) וַיָּמָת הָרֵן עַל פְּנֵי
תֶרַח אָבִיו וְגו'. מַה אוֹמֵר בָּאן? אֵלָּא עַד
אוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא הָיָה אָדָם שֶׁמָּת בְּחִי
אָבִיו פֶּרֶט לָזֶה, וְכִשְׁנֹזְרֵק אַבְרָהָם לְאֵשׁ,
נִהְרַג הָרֵן, וּמִשּׁוּם זֶה יֵצֵאוּ מִשָּׁם. וְמִי הָרַג
אֵת הָרֵן? אֵלָּא בֵּין שֶׁהִשְׁלִיכוּ אֵת אַבְרָהָם לְאוּרִי

שֶׁל עֲנוּגֵי הַצְדִּיקִים וְנִפְקָד מְקוֹמָם.
וְנִמְסָרִים בְּיַד דּוּמָה, יוֹרְדִים וְלֹא
עוֹלִים. עֲלֵיהֶם כָּתוּב (איוב ז) כָּלָה עֵנֶן וַיִּלָּךְ
בֶּן יוֹרֵד שְׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה.

בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה מִתְעוֹרֶרֶת שְׁלֵהֶבֶת
אֲחַת מִצַּד הַצָּפוֹן, וּמִכָּה בְּאַרְבָּעָה
רוּחוֹת הָעוֹלָם, וַיּוֹרְדָת וּמִגִּיעָה לְבֵין
כְּנָפֵי הַתִּרְנַגּוּל, וּמִתְעוֹרֶרֶת בּוֹ אוֹתָהּ
הַשְׁלֵהֶבֶת וְקוֹרָא. וְאִין מִי שֶׁמִּתְעוֹרֶר,
פֶּרֶט לְאוֹתָם צְדִיקֵי הָאָמֶת שְׁעוּמָדִים
וּמִתְעוֹרְרִים בַּתּוֹרָה. וְאִזּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

אָמְרוּ בַּשָּׂדֵאי בְּגִין זְכוּתֶיהָ דֶּהֱרֵן אֲשֶׁתִּזְיב, מִיָּד נָפַק שְׁלֵהוּבָא דְאִשָּׁא וְאוֹקְדִיהָ לֶהֱרֵן, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב וַיָּמָת הָרֵן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו. וְאֵית דְּאִמְרֵי זְרָעָא דְתֵרַח לִית אִשָּׁא שְׁלֵטָא בֵּיתָה, אָבֵל גְּרָמִי לֶהֱרֵן לְנוֹרָא, וְאִי לֹא אִיתּוּקְדָּ גִדַּע בְּוִדְאִי דְלֹא שְׁלֵטָא נוֹרָא בְּזִרְעֶיהָ, מִיָּד רָמִי לִיהָ לֶהֱרֵן לְנוֹרָא וְאִתּוּקְדָּ וְהָיָה תֵרַח אָבִיו קָאִים תַּמָּן הִדָּא הוּא דְכִתִּיב וַיָּמָת הָרֵן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו.

בְּהֵוּא יוֹמָא יָדְעוּ כָּל אוֹמְיָא וְלִישְׁנֵיָא דְלֹא שִׁיזְבִּיהָ לְאַבְרָהָם אֲלֵא קִדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא דְאִיהוּ יִחִידָאִי דְעֵלְמָא, וְהָיוּ מִיִּיתִין בְּגִינֵיהוּ לְמִשְׁכְּנִיהָ דְאַבְרָהָם וְאִמְרִין לִיהָ חֲמִינָן לָהּ, דְאֵת רַחֲמִין בְּקִדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא דְאִיהוּ רְבוּנִיָּה דְעֵלְמָא, אוֹלִיף לְבִנְנָא מְאוּרִתָּהּ דְאֵת יָדַע, וְעֲלִיִּיהוּ אָמַר קָרָא (תְּהִלִּים מז) גְּדִיבִי עֲמִים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבִרָהָם.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת אֲבִרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט בֶּן הָרֵן וְגו'. וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם, אֹתוֹ מִיְבֵעֵי לִיָּה. דִּהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֵּרַח וְגו' מֵאִי וַיֵּצְאוּ אֹתָם. אֲלֵא תֵרַח וְלוֹט עִם אֲבִרָהָם וְשָׂרָה נִפְקוּ דְאַנּוּן הָיוּ עֵקְרָא לְמִיפְקָ מִגּוֹ אֲנּוּן חֲיִיבִיָּא, דְכִיּוֹן

לשון הקודש

עוֹלָם, וְהָיוּ מְבִיאִים אֶת בְּנֵיהֶם לְמִשְׁכְּנֵי שֵׁל אֲבִרָהָם, וְאִמְרִים לוֹ: רְאִינוּ אוֹתָהּ שְׂאֵתָה בּוֹשֶׁת בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא רְבוּן הָעוֹלָם, לְמַד אֶת בְּנֵינוּ מִדְּרָבָּךְ שְׂאֵתָה יוֹדַע. וְעֲלִיהֶם אָמַר הַכְּתוּב (תְּהִלִּים מז) גְּדִיבִי עֲמִים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבִרָהָם. **בָּא רָאָה מַה כְּתוּב,** וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת אֲבִרָם בְּנוֹ וְאֵת לוֹט בֶּן הָרֵן וְגו', וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם? אֹתוֹ הָיָה צָרִיד לְהִיּוֹת, שֶׁהָרִי כְּתוּב וַיִּקַּח תֵּרַח וְגו'. מַה זֶּה וַיֵּצְאוּ אֹתָם? אֲלֵא תֵרַח וְלוֹט עִם אֲבִרָהָם וְשָׂרָה יֵצְאוּ, שֶׁהֵם הָיוּ הָעֵקֶר לְצֵאת מִתּוֹךְ אוֹתָם

כַּשְׁדִּים, הַתְּנַלְחָה עָלָיו הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַצִּילוֹ, וְהָיָה הָרֵן אֲחִיו עוֹמֵד שָׁם.

אָמְרוּ הַכַּשְׁדִּים, בַּשְּׂבִיל זְכוּתוֹ שֶׁל הָרֵן נִצּוֹל. מִיָּד יֵצְאָה שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל אֵשׁ וְשָׂרְפָה אֶת הָרֵן. וְהָיוּ שְׂכֵתוּב וַיָּמָת הָרֵן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו. וַיֵּשׁ שְׂאוּמְרִים שְׂאִין שׁוֹלֵטָא אֵשׁ בְּזִרְעוֹ שֶׁל תֵּרַח, אָבֵל נִשְׁלִיד אֶת הָרֵן לְאֵשׁ, וְאֵם לֹא יִבְעֵר, גִּדַּע וְוִדְאִי שְׂאִין שׁוֹלֵטָא הָאֵשׁ בְּזִרְעוֹ. מִיָּד הִשְׁלִיכוּ אֶת הָרֵן לְאֵשׁ וְנִשְׂרָף, וְהָיָה תֵרַח אָבִיו עוֹמֵד שָׁם. וְהָיוּ שְׂכֵתוּב וַיָּמָת הָרֵן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו.

בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם יָדְעוּ כָּל אָמָּה וְלָשׁוֹן שֶׁלֹּא הִצִּיל אֶת אֲבִרָהָם אֲלֵא הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא יִחִידָּ שֶׁל

יִחְמָא תֵּרַח יִאֲבָרְהֶם בְּרִיָּה אֲשֶׁתִּזְיֵב מִגֹּו נֹרָא, אֶתְהִדֵּר
לְמַעַבְד רַעוּתִיהָ יִאֲבָרְהֶם, וּבְגִין כֶּךָ וַיֵּצְאוּ אֹתָם תֵּרַח
וְלוֹט.

וּבִשְׁעֵתָא דִּנְפִקוּ מִה כְּתִיב לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן.
דִּרְעוּתָא דְלֶהוֹן הָוָה לְמִיחָד תַּמָּן. מִכָּאן
אוֹלִיפְנָא כָּל מָאן דְּאֶתְעַר לְאֶתְדַבָּא מִסִּיעִין לִיה. תָּא
חַוִּי, דְּהָכִי הוּא דְכִיּוֹן דְּכְתִיב לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן מִיַּד
וַיֹּאמֶר יי אֵל אֲבָרָם לָךְ לָךְ, וְעַד דְּאִיהוּ לָא אֶתְעַר
בְּקַדְמִיתָא לָא כְּתִיב לָךְ לָךְ.

תָּא חַוִּי, מְלָה דְלַעִילָא לָא אֶתְעַר עַד דְּאֶתְעַר לְתַתָּא
בְּקַדְמִיתָא עַל מַה דְּתִשְׁרִי תְהִיָּא דְלַעִילָא, וְרָזָא
דְּמְלָה, נְהוּרָא אוֹכְמָא לָא אֶתְאַחִיד בְּנְהוּרָא חוּזְרָא עַד
דְּאִיהוּ אֶתְעַרִּית בְּקַדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּאִיהוּ אֶתְעַרִּית
בְּקַדְמִיתָא, מִיַּד נְהוּרָא חוּזְרָא שְׂרִיָּא עָלָה.

לשון הקודש

– וַיֹּאמֶר ה' אֵל אֲבָרָם לָךְ לָךְ. וְעַד
שְׁהוּא הִתְעוּרָר בְּתַחֲלָה, לָא כְּתוּב לָךְ
לָךְ.

בָּא רָאָה, הַדְּבָר שְׁלֻמְעֵלָה לָא מִתְעוּרָר
עַד שְׁמִתְעוּרָר לְמַטָּה בְּרָאשׁוֹנָה עַל מַה
שִׁישְׁרָה עָלָיו אוֹתוֹ שְׁלֻמְעֵלָה. וְסוּד
הַדְּבָר – הָאוּר הַשְּׁחָר אֵינוֹ נֶאֱחָז בָּאוּר
הַלָּבָן עַד שֶׁהִיא מִתְעוּרָרֶת בְּרָאשׁוֹנָה.
כִּיּוֹן שֶׁהִיא מִתְעוּרָרֶת בְּרָאשׁוֹנָה, מִיַּד

הַרְשָׁעִים. שְׂכִיּוֹן שְׂרָאָה תֵּרַח שְׁאֲבָרְהֶם
בְּנוֹ נִצֵּל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, חֲזוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת
רַעוּנוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם, וּמִשּׁוּם כֶּךָ וַיֵּצְאוּ
אֹתָם תֵּרַח וְלוֹט.

וּבִשְׁעָה שִׁיֵּצְאוּ מִה כְּתוּב? לָלֶכֶת
אֶרְצָה כְּנַעַן. שְׂרַצוֹנָם הָיָה לָלֶכֶת לְשָׁם.
מִכָּאן לְמַדְנוּ, כָּל מִי שְׁמִתְעוּרָר לְהַטָּהֵר,
מִסִּיעִים אוֹתוֹ. בָּא רָאָה שְׂכָךְ הוּא,
שְׂכִיּוֹן שְׂכָתוֹב לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנַעַן, מִיַּד

וַעַל דָּא כְּתִיב (תהלים פג) **אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל תַּשְׁקֹּט אֵל. בְּגִין דְּלֹא יִתְפַּסֵּק נְהוּרָא חוּזְרָא מַעְלָמָא לְעֵלְמִין. וְכֵן** (ישעיה סב) **הַמּוֹכִירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם. בְּגִין לְאַתְעָרָא לְתַתָּא בְּמַה דְּיִשְׁרִי אֶתְעָרוּתָא דְלַעִילָא. וְכֵן פִּינּוּ דְאַתְעָר בַּר נָשׁ אֶתְעָרוּתָא בְּקַדְמִיתָא בְּדִין אֶתְעָר אֶתְעָרוּתָא דְלַעִילָא. תָּא חֲזוּ, פִּינּוּ דְכְּתִיב וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְגו' מִיָּד וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל אַבְרָם וְגו'.**

וַיֹּאמֶר יְיָ אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לָךְ לָךְ, לְגִרְמָךְ לְאַתְקִנָּא גִרְמָךְ, (לְאַתְקִנָּא) לְאַתְקִנָּא דְרָגָא דִּילָךְ. לָךְ לָךְ, לִית אַנְתָּ (ס"א כְּדָא) לְמִיָּקָם הָבָא בֵּין חֵיבִין אֵלִין. וְרָזָא דְמַלְחָה לָךְ לָךְ (דף עז ע"א) דְהָא קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יְהִיב לִיה לְאַבְרָהָם רוּחָא דְחֻכְמָתָא, וְהוּא יַדַּע וּמַצְרָח (צנור) סְטִירִי דִּישׁוּבֵי עֲלָמָא, וְאַסְתַּכַּל בָּהּ וְאַתְקַל

לשון הקודש

רָאָה, פִּינּוּ שְׁכַתוּב וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְגו', מִיָּד – וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם וְגו'.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם לָךְ לָךְ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לָךְ לָךְ – לְעִצְמָךְ, לְתַנּוּ אֶת עִצְמָךְ, וְלְהַתְחַזֵּק לְתַנּוּ אֶת דְּרָגָתְךָ. לָךְ לָךְ – אֵינְךָ וְסִיָּא כְּדָאִין לְעַמֵּד בְּאֵן בֵּין הָרִשְׁעִים הַלְלוּ וְסוּד הַדְּבָר – לָךְ לָךְ, שְׁהִירִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לְאַבְרָהָם

שׁוּרָה עָלֶיהָ הָאוּר הַלָּבָן. **וַעַל זֶה כְּתוּב (שם פג) אֱלֹהִים אֵל דְּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל תַּשְׁקֹּט אֵל, כְּדִי שְׁלֹא יִפְסֹק הָאוּר הַלָּבָן מִן הָעוֹלָם לְעוֹלָמִים. וְכֵן (ישעיה סב) הַמּוֹכִירִים אֶת ה' אֵל דְּמִי לָכֶם, כְּדִי לְעוֹרֵר לְמַטָּה בְּמַה שֶּׁתִּשְׁרֹחַ הַהֲתַעֲוּרוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה. וְכֵן פִּינּוּ שְׁמַעִיר אָדָם הַתַּעֲוּרוֹת וְטוֹבָה בְּרֹאשׁוֹנָה, אֲזִי מִתַּעֲוֵרֶת הַתַּעֲוּרוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה. בֹּא**

בְּתִיקְלָא וַיַּדַּע חֵילִין דִּי מִמֶּנּוּן עַל סְטִירִי יִישׁוּבָא.

כִּד מָטָא לְגוּ נְקוּדָה דְּאַמְצָעִיתָא דִּישׁוּבָא תְּקִיל
בְּתִיקְלָא וְלֹא הָוָה סָלִיק בִּידֵיהּ. אַשְׁגַּח לְמַנְדַּע
חֵילָא דִּי מִמֶּנָּא עָלָה וְלֹא יָכִיל לְאַתְדַּבְּקָא בְּרַעוּתִיהּ,
תְּקִיל כַּמָּה זְמָנִין וְחָמָא דְּהָא מִתַּמָּן אַשְׁתִּיל כָּל עֲלָמָא,
אַשְׁגַּח וְצָרַף וְתַקַּל לְמַנְדַּע וְחָמָא דְּהָא חֵילָא עֲלָאָה דְּעָלָה
לִית לִיהּ שְׁעוּרָא עָמִיק וְסָתִים וְלֹא אִיהוּ כְּגוּוּנִי דְּסְטִירִי
דְּרַגְי דִּישׁוּבָא.

אַשְׁגַּח וְתַקִּיל וַיַּדַּע דְּהָא כַּמָּה דְּמַתְּהִיא נְקוּדָה
אַמְצָעִיתָא דִּישׁוּבָא מֵינָה אַשְׁתִּיל כָּל עֲלָמָא
לְכָל סְטִירִי. הָכִי נָמִי יָדַע דְּהָא חֵילָא דְּשָׁרִי עָלָה מִתַּמָּן
נִפְקוּ כָּל שְׁאָר חֵילִין דְּמִמֶּנּוּן עַל כָּל סְטִירִי עֲלָמָא, וְכִלְהוּ
בֵּיהּ אַחִידָן. בְּדִין (בראשית יא) וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים
לְלֶבֶת אַרְצָה כְּנַעַן.

לשון הקודש

הָעוֹלָם. הַתְּבוּנוֹן וְצָרַף וְשָׁקַל לְדַעַת, וְרָאָה
שְׁהֵנָּה הַכַּח הָעֲלִיּוֹן שְׁעָלֶיהָ אֵין לוֹ שְׁעוּר,
עָמֵק וְנִסְתָּר, וְאִינוּ כְּמוֹ הַצְּדִידִים שֶׁל
דְּרָגוֹת הַיִּשׁוּב.

הַתְּבוּנוֹן וְשָׁקַל וַיַּדַּע שְׁהָרִי כְּמוֹ
שְׁמֵהֶנְקֻדָּה הָיָא אַמְצָעִיתוֹ שֶׁל הַיִּשׁוּב,
מִמֶּנָּה נִשְׁתַּל כָּל הָעוֹלָם לְכָל צְדִידוֹ. כִּד
גַּם יָדַע שְׁהָרִי הַכַּח שְׁשׁוּרָה עָלֶיהָ, מִשָּׁם
יֵצְאוּ כָּל שְׁאָר הַכַּחוֹת הַמִּמָּנִים עַל כָּל

רוּחַ שֶׁל חֲכָמָה, וְהָיָה יוֹדַע וּמְצָרַף (וצנורות)
צְדִידֵי יִשׁוּב הָעוֹלָם, וְהַסְתַּכַּל בָּהֶם וְשָׁקַל
בְּמִשְׁקַל וַיַּדַּע אֵת הַכַּחוֹת הַמִּמָּנִים עַל
צְדִידֵי הַיִּשׁוּב.

כְּשֶׁהִגִּיעַ לַתּוֹךְ נִקְדַּת אַמְצָע הַיִּשׁוּב,
שָׁקַל בְּמִשְׁקַל וְלֹא הָיָה עוֹלָה בִּידוֹ.
הַתְּבוּנוֹן לְדַעַת אֵת הַכַּח שְׁמִמָּנָה עָלֶיהָ,
וְלֹא יָכִיל לְהַתְדַּבֵּק בְּרַצוֹנוֹ. שָׁקַל כַּמָּה
כְּעָמִים, וְרָאָה שְׁהֵנָּה מִשָּׁם נִשְׁתַּל כָּל

עוֹד אֲשַׁנָּה וְתָקִיל וְצָרִיף לְמִיָּקָם עַל בְּרִירָא דְּמִלָּה
 דִּהְיָהּ אֲתֵר וְלֹא הָיָה יָדַע וְלֹא יָכִיל לְמִיָּקָם עָלֶיהָ
 לְאַתְדַּבְּקָא, בִּיּוֹן דְּחָמָא תִּקְפָּא דִּהְיָי אֲתֵר וְלֹא יָכִיל
 לְמִיָּקָם עָלֶיהָ מִיָּד וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם.

מָאִי טַעְמָא דְּאַבְרָהָם. אֶלָּא דִּאִיהוּ הָיָה יָדַע וְצָרִיף
 בְּכָל אַנּוּן שְׁלֹטָנִין מְדַבְּרֵי עֲלָמָא בְּכָל סְטִירֵי
 דִּישׁוּבָא, וְהָיָה תָקִיל וְצָרִיף אַנּוּן דִּשְׁלֹטִין בְּסְטִירֵי דִישׁוּבָא
 מְדַבְּרֵי בְּכַבִּיָּא וּמִזְלִיחוֹן, מָאֵן אַנּוּן תִּקְיָפִין אֵלִין עַל אֵלִין,
 וְהָיָה תָקִיל כָּל יִשׁוּבֵי דְעֲלָמָא (וְלֹא) וְהָיָה סָלִיק בִּידּוּי. כִּד
 מָטָא לְהָאִי אֲתֵר חָמָא תִּקְיָפוּ דְעַמִּיקִין וְלֹא יָכִיל
 לְמִיָּקָם בֵּיתָה. בִּיּוֹן דְּחָמָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעְרוּתָא
 דִּילִיָּה וְתִיאֻבְתָּא דִּילִיָּה, מִיָּד אֲתַגְלִי עָלֶיהָ וְאָמַר לִיָּה
 לָךְ לָךְ, לְמַנְדַּע לָךְ וּלְאַתְקֵנָא גְרַמְדָּ.

לשון הקודש

מְנַהֲיָי הָעוֹלָם בְּכָל צְדָדֵי הַיִּשׁוּב, וְהָיָה
 שׁוֹקֵל וּמַצְרֵף אוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים בְּצְדָדֵי
 הַיִּשׁוּב מְנַהֲיָי הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזֻלוֹת שְׁלָחָם
 מִיָּהם הַחֲזָקִים אֵלָיו עַל אֵלָיו. וְהָיָה שׁוֹקֵל
 אֶת כָּל יִשׁוּבֵי הָעוֹלָם (וְלֹא) וְהָיָה עוֹלָה
 בִּידּוּ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְמָקוֹם הַזֶּה רָאָה אֶת הַזֶּקֶן
 הָעֹמֵק וְלֹא יָכִיל לְעַמֵּד בּוֹ. בִּיּוֹן שֶׁרָאָה
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתַּעֲרָרוּתוֹ
 וְתִשׁוּקָתוֹ, מִיָּד הִתְגַּלָּה עָלָיו וְאָמַר לוֹ לָךְ
 לָךְ, לְדַעַת אוֹתָךְ וּלְתַקֵּן עֲצָמְךָ.

צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְכָלֶם אַחֲזָזִים בּוֹ. אִזּו (בְּרֵאשִׁית
 יא) וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְלֶכֶת
 אֶרֶץ כְּנָעַן.

עוֹד, הַשְּׁנִיחַ וְשֶׁקֶל וְצָרֵף לְעַמֵּד עַל בְּרוּר
 הַדָּבָר שֶׁל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְלֹא הָיָה יָדַע,
 וְלֹא יָכִיל לְעַמֵּד עָלֶיהָ לְהַשְׁיֵג. בִּיּוֹן שֶׁרָאָה
 אֶת כַּחוֹ שֶׁל הַמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא יָכִיל לְעַמֵּד
 עָלָיו, מִיָּד וַיָּבֹאוּ עַד חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם.

מָה הַטַּעַם שֶׁל אַבְרָהָם? אֶלָּא שֶׁהוּא הָיָה
 יָדַע וּמַצְרֵף אֶת כָּל אוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים

מֵאֶרֶץ, מֵהָהוּא סָטְרָא דִּישׁוּבָא דְהוּיָת מִתְדַבֵּק בֵּיהּ. וּמִמּוֹלֶדֶתָּךְ, מֵהָהוּא חֲכָמָה דְאֵת מִשְׁנָה וְתִקּוּל תּוֹלְדֵתָא דִילָךְ וְרִגְעָא וְשַׁעֲתָא וְזִמְנָא דְאֵתִילִידֵת בֵּיהּ וּבִתְהוּא כּוּכְבָּא וּבִתְהוּא מִזְלָא. וּמִבֵּית אָבִיךָ, דְלֹא תִשְׁנָה בְּבֵיתָא דְאָבוּךְ. וְאִי אִית לָךְ שְׂרָשָׁא לֹא־עֲלָחָא בְּעֻלְמָא מִבֵּיתָא דְאָבוּךְ, בְּגִין כֹּךְ לָךְ לָךְ מִחֲכָמָה דָּא וּמֵאֲשַׁנְחוּתָא דָּא.

תָּא חַיִּי, דְהָכִי הוּא, דְהָא נִפְקוּ מֵאוּר כְּשָׂדִים וְהוּוּ בְּחֶרֶן, אֲמַאי יִימָא לִיה לָךְ לָךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלֶדֶתָּךְ. אֵלָא עֲקָרָא דְמִלְתָּא כְּמָה דְאֵתְמַר. אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ. אֲרָאךְ מַה דְלֹא יְכִילַת לְמִיקָם עֲלִיהּ וְלֹא יְכִילַת לְמַנְדַּע חֵילָא דְהָחִיא אֲרַעָא דְאִיהוּ עָמִיק וְסִתִּים:

לשון הקודש

ומההשנחה הזו

בֹּא רָאָה שְׂכָךְ הוּא, שְׁהָרִי יֵצְאוּ מֵאוּר כְּשָׂדִים וְהִיוּ בְּחֶרֶן, לְמָה יֹאמַר לוֹ לָךְ לָךְ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלֶדֶתָּךְ? אֵלָא עֲקָר הַדְּבָר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ. אֲרָאךְ – מַה שֶּׁלֹּא יְכַלֵּת לַעֲמֹד עָלָיו, וְלֹא יְכַלֵּת לָדַעַת אֵת כַּח הָאָרֶץ הַזֵּה שֶׁהוּא עֵמֶק וְנִסְתָּר.

מֵאֶרֶץ – מֵאוּתוֹ הַצֵּד שֶׁל תִּישׁוּב שְׁהֵייתָ נִדְבֵּק בּוֹ. וּמִמּוֹלֶדֶתָּךְ – מֵאוּתוֹ הַחֲכָמָה שֶׁאֵתָּה מִתְבּוֹנֵן וְשׁוֹקֵל אֵת תּוֹלְדֵתָךְ וְהִרְגַּע וְהִשְׁעָה וְהִזְמֵן שֶׁנּוֹלְדֵת בּוֹ, וּבִאוּתוֹ הַכּוּכָב וּבִאוּתוֹ הַמִּזְל. וּמִבֵּית אָבִיךָ – שֶׁלֹּא תִשְׁנִיחַ בְּבֵית אָבִיךָ. וְאִם יֵשׁ לָךְ שְׂרָשׁ לְהַעֲלִיחַ בְּעוֹלָם מִבֵּית אָבִיךָ, מִשׁוּם כֹּךְ לָךְ לָךְ מִתְחַכְמָה הַזֵּה

וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְגוֹ' וְאָעֲשֶׂה, בְּגִין דְּכַתִּיב לָךְ לָךְ.
וְאֶבְרַכְךָ, בְּגִין דְּכַתִּיב מֵאַרְצָךְ. וְאֶגְדֹּלְךָ
שְׁמִי, בְּגִין דְּכַתִּיב וּמִמּוֹלֶדֶתְךָ. וְהָיָה בְּרַכָּה, בְּגִין
דְּכַתִּיב וּמִבֵּית אָבִיךָ.

סתרי תורה

וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל הָאֵי בְּרַכְתָּא חָדָא, וְאֶבְרַכְךָ תָּרִין, וְאֶגְדֹּלְךָ שְׁמִי תַלְת, וְהָיָה בְּרַכָּה אַרְבַּע. וְאֶבְרַכְךָ מִבְּרַכִּיךָ חֲמֵשׁ, וּמִקְלָלְךָ אָאוּר שִׁית. וְנִבְרַכְּו בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאָדָמָה הָא שְׁבַע. כִּיּוֹן דְּאַתְּבְּרַכּוּ בְּאֵלִין שְׁבַע בְּרַכָּאוּ, מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי לְנַחֲתָא לְהָאֵי עֲלָמָא כְּמָה דְּאַתְּפָקְדָא.

מִיָּד וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט. דָּא אִיהוּ נָחֵשׁ דְּאַתְּלִטִּיא וְאַתְּלִטִּיא עֲלָמָא בְּגִינִיה דְּאִיהוּ קָאִים לְפִתְחָא לְאַסְטָאָה לְגוּפָא, וְלֹא תַפְעוֹל נְשִׁמְתָא פּוֹלְחָנָא דְּאַתְּפָקְדַת עַד דִּיעֲבִירוֹן עָלָה בְּהָאֵי עֲלָמָא תַלְת עֶשֶׂר שָׁנִין, דְּהָא מִתְרִיסַר שָׁנִין וְלִיעִילָא נְשִׁמְתָא אֶתְעֵרַת לְמַפְלַח פּוֹלְחָנָא דְּאַתְּפָקְדַת הָדָא הוּא דְּכַתִּיב. וְאַבְרָם בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה. שְׁבַע וְחֲמֵשׁ

לשון הקודש

שְׁהִתְבְּרַךְ בְּשִׁבְעֵי הַבְּרִכוֹת הַלָּלוּ, מַה כְּתוּב? וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה', לָרֶדֶת לְעוֹלָם הוּא כְּפִי שְׁהִצְטוּה.

מִיָּד וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט. זֶה הַנָּחֵשׁ שְׁהִתְקַלַּל וְהִתְקַלַּל הָעוֹלָם בְּגִלְלוֹ, שְׁהוּא עוֹמֵד לְפִתְחָא לְהַסְטִין לְגוּפָא, וְלֹא תַפְעַל הַנְּשִׁמָּה עֲבוּדָה שְׁהִצְטוּתָה עַד שִׁיעֲבִירוּ עָלֶיהָ בְּעוֹלָם הוּא שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים. שְׁהָרִי מְשֻׁנִּים עֶשֶׂר שָׁנִים וּמַעֲלָה מִתְעוֹרְרַת הַנְּשִׁמָּה לְעַבְדָּא אֶת הָעֲבוּדָה שְׁהִצְטוּתָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב. וְאַבְרָם בֶּן חֲמֵשׁ שָׁנִים

וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְגוֹ' וְאָעֲשֶׂה – מִשּׁוּם שְׁכַתוּב לָךְ לָךְ. וְאֶבְרַכְךָ – מִשּׁוּם שְׁכַתוּב מֵאַרְצָךְ. וְאֶגְדֹּלְךָ שְׁמִי – מִשּׁוּם שְׁכַתוּב מִמּוֹלֶדֶתְךָ. וְהָיָה בְּרַכָּה – מִשּׁוּם שְׁכַתוּב וּמִבֵּית אָבִיךָ.

סתרי תורה

וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל. זֶה בְּרַכָּה אַחַת. וְאֶבְרַכְךָ – שְׁתֵּים. וְאֶגְדֹּלְךָ שְׁמִי – שְׁלֹשׁ. וְהָיָה בְּרַכָּה – אַרְבַּע. וְאֶבְרַכְךָ מִבְּרַכִּיךָ – חֲמִשׁ. וּמִקְלָלְךָ אָאוּר – שֵׁשׁ. וְנִבְרַכְּו בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאָדָמָה – הִנֵּה שְׁבַע. כִּיּוֹן

תַּרְיִסָּר אָנוּן (וּתְרִין עֲלָיִן עֲלִיָּהוּ אַרְבַּע סְרִי אָנוּן).

וּכְדִין אֶתְחַזִּיאת נִשְׁמָתָא בְּהַאי עֲלָמָא. דְּאִיהִי אֶתְיָא מִחֲמַשׁ שָׁנִים דְּאָנוּן ת"ק פְּרָסִי דְּאִילָנָא דְחַיִּי. וְשִׁבְעִים שָׁנָה דָּא אִיהוּ הָהוּא אִילָנָא מִמֶּשׁ דְּאִיהוּ שְׁבִיעָאָה לְדִרְגִין וְשִׁבְעִין שָׁנָה אֶתְקַרִּי. כְּדִין נִפְקַת מִהָהוּא זִוְהָמָא דְנָחַשׁ וְעֵאלַת בְּפוּלְחָנָא קִדִּישָׁא הָדָא הוּא דְכֶתִיב בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן (יְמִי ע' שָׁנָה לֹא סְפוּרוֹת חַיִּים מִהָהוּא אַרְבַּע סְרִי) מִהָהוּא רוּגְזָא וְתוּקָפָא דְהָהוּא (שָׁטָן) נָחַשׁ דְּהָהוּא אֶסְטִי לִיהַ עַד הַשְׁתָּא לְגוּפָא וְשִׁלְטָא עֲלֵי.

בְּאִילָנָא שִׁלְטָא עֲרֵלָה תִּלְת שָׁנִין. בְּבֵר נֶשׁ תִּלְת סְרִי שָׁנִין דְּאֶקְרוּן שְׁנֵי עֲרֵלָה, כִּיּוֹן דְּאֶעְבְּרוּ עַל גּוּפָא אָנוּן שָׁנִין וְאֶתְעַבְּרַת (ר"א וְאֶתְעַרַּת) נִשְׁמָתָא לְמַפְלַח פּוּלְחָנָא קִדִּישָׁא, פְּקִידַת לְגוּפָא לְרַעוּתָא טָבָא, לְכַפּוּף לְהָהוּא נָחַשׁ דְּהָא לֹא יָכִיל לְשִׁלְטָאָה כְּמָה דְּהוּי, דְכֶתִיב וַיִּקַּח אֲבָרָם אֶת שָׂרִי אֲשֶׁתוֹ וְגו' (אֲבָרָם דָּא י' אֶת שָׂרִי דָא ה'. י' דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא וְהוּא זָכָר. ה' דָּא נִשְׁמָתָא נִקְבָּא). דָּא גּוּפָא, דְּאִיהִי לְגַבִּי נִשְׁמָתָא כְּנִיקְבָּא לְגַבִּי דְכוּרָא. וְאֶת לוּט בֶּן אָחִיו דָּא (יֵצֵר הָרַע) נָחַשׁ דְּלֹא אֶעֱדִי כָּל כֹּף מִן גּוּפָא, בְּגִין דְּדִבְקוּתָא דְּגוּפָא לֹא אֶעֱדִיו כָּל כֹּף (וּמָנָא חֲחִיא)

לשון הקודש

שְׁלֹש עֶשְׂרֵה שָׁנִים שְׁנִקְרָאִים שְׁנֵי עֲרֵלָה. כִּיּוֹן שֶׁעָבְרוּ עַל הַגּוּף אוֹתָן הַשָּׁנִים וְהִתְעַבְּרָה וְר"א וְהִתְעוֹרְרָה הַנִּשְׁמָה לְעַבֵּד אֶת עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ, הִיא מְצוּה אֶת הַגּוּף לְרִצּוֹן טוֹב, לְהַכְנִיעַ אֶת אוֹתוֹ הַנָּחַשׁ שֶׁהֵנָּה לֹא יִכּוֹל לְשַׁלֵּט כְּמוֹ שֶׁהִיא, שֶׁכְּתוּב וַיִּקַּח אֲבָרָם אֶת שָׂרִי אֲשֶׁתוֹ וְגו' וְאֲבָרָם זוּ י'. אֶת שָׂרִי זוּ ה'. י' זוּ הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה, וְהוּא זָכָר. ה' זוּ הַנִּשְׁמָה שֶׁל הַנִּקְבָּה. זֶה הַגּוּף, שֶׁהוּא אֵצֶל הַנִּשְׁמָה כְּמוֹ נִקְבָּה אֵצֶל הַזָּכָר. וְאֶת לוּט בֶּן אָחִיו – זֶה (יֵצֵר הָרַע) הַנָּחַשׁ שֶׁלֹּא זָו כָּל כֹּף מִן הַגּוּף, מְשׁוּם הַדְּבֻקּוּת שֶׁל הַגּוּף לֹא כָּל כֹּף זָוִים וְהוּמָן הָהוּא מְמַנּוּ. אֲבָל הִתְעוֹרְרוּת הַנִּשְׁמָה

וְשִׁבְעִים שָׁנָה. שִׁבְעֵי וְחֲמִשׁ הֵם שָׁנִים עֶשֶׂר וּשְׁנֵי עֲלִיּוֹנִים עֲלֵיהֶם – אַרְבָּעָה עֶשֶׂר הֵם.

וְאִזְ נִרְאִית הַנִּשְׁמָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהִיא בָּאָה מִחֲמַשׁ שָׁנִים שֶׁהֵם ת"ק פְּרָסוֹת שֶׁל עֵץ הַחַיִּים. וְשִׁבְעִים שָׁנָה – זֶהוּ אוֹתוֹ אִילָן מִמֶּשׁ, שֶׁהוּא שְׁבִיעִי לְדִרְגּוֹת וְנִקְרָא שִׁבְעִים שָׁנָה. אִזּוּ יוֹצֵאת מֵאוֹתָהּ זִהְמַת הַנָּחַשׁ, וְנִכְנָסַת לְעֲבוּדָה הַקְּדוּשָׁה. זֶהוּ שְׁכִתוּב בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן וְיְמֵי שִׁבְעִים שָׁנָה לֹא סְפוּרוֹת חַיִּים מֵאוֹתָם אַרְבַּע עֶשְׂרֵה מֵאוֹתוֹ הִרְגָּו וְהִתְקַף שֶׁל (הַשָּׁטָן) הָהוּא הַנָּחַשׁ שֶׁהִיא מִסִּית אוֹתוֹ עַד עֲכָשׁוּ אֶת הַגּוּף וְשׁוּלְט עֲלֵיו.

בְּאִילָן שׁוּלְמַת עֲרֵלָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים. בְּאֶדָם

מִנִּיה, אֲבָל אֶתְעָרוּתָא דְנִשְׁמָתָא אֵלָּקִי לִיה תְּדִיר וְאַתְרִי בִיה וְאוֹכַח לִיה וְכַפִּיף לִיה עַל כְּרַחֲמֵיהּ וְלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָהּ.

וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ אֵלָּין עֹבְדִין טְבִין דְּעַבִּיד בְּר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא בְּאַתְעָרוּתָא דְנִשְׁמָתָא. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן, הֵהוּא נֶפֶשׁ דְּהוֹת בְּקִדְמִיתָא בְּדִבְקוּתָא בְּחִבְרוּתָא דִּהְיָא עָרְלָה בְּהַדִּי גּוּפָא וְאַתְקִין לָהּ לְבַתָּר, דִּהָא לְבַתָּר דִּתְלִיסַר שָׁנִין וְלַעֲיֵלָא דְנִשְׁמָתָא אֶתְעָרַת לְאַתְקֵנָא לְגּוּפָא, תְּרוּוִייהוּ מִתְקַנֵּין לִהְיוֹא נֶפֶשׁ דְּמִשְׁתַּתְּפָא בְּתוֹקְפָא דְנֶחָשׁ וְתַאוּבָתֶיהָ בִּישָׂא הָדָא הוּא דְכָתִיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן. וְעַם כָּל דָּא נִשְׁמָתָא אֶתְקִיפַת בִּיה בְּהָהוּא נֶחָשׁ לְתַבְרָא לִיה בְּתוֹקְפָא בְּשַׁעֲבוּדָא דִּתְשׁוּבָה (נ"א בְּשַׁעֲבוּדָא דְאוּרִייתָא, וְאִמְשִׁיד לִיה לְגַבִּי בְּתִי כְּנִסִּיּוֹת וּבְתִי מִדְרָשׁוֹת בְּגִין דְּלֹא יִתְגַּבֵּר עַל רוּחָא כְּדִבְקִדְמִיתָא) הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיַּעֲבֹר (עַד כַּאן סַתְרֵי תוֹרָה).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל מִסְטָרָא דִּימִינָא.

וְאַבְרָכָךְ מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ מִסְטָרָא דְאַמְצַעִיתָא. וְהִיָּה בְרָכָה מִסְטָרָא דְאַרְעָא

לשון הקודש

אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שְׁמִשְׁתַּתְּפַת עִם חֲזֹק הַנֶּחָשׁ וְתִשׁוּקָתוֹ הָרָעָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן. וְעַם כָּל זֶה הַנִּשְׁמָה מִתְגַּבֵּרַת בְּאוֹתוֹ הַנֶּחָשׁ לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ בְּחֲזֹק בְּשַׁעֲבוּד שֶׁל תְּשׁוּבָה וְנ"א בְּשַׁעֲבוּד שֶׁל תּוֹרָה, וּמוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ לְבְּתִי כְּנִסִּיּוֹת וּבְתִי מִדְרָשׁוֹת כְּדִי שְׁלֹא יִתְגַּבֵּר עַל הָרוּחַ כְּבִרְאשׁוֹנָה. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיַּעֲבֹר. (ע"כ סַתְרֵי תוֹרָה).

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל – מִצַּד הַיָּמִין. וְאַבְרָכָךְ – מִצַּד הַשְּׂמָאל. וְאַגְדְּלָה שְׁמֶךָ – מִצַּד הָאַמְצָע. וְהִיָּה בְרָכָה – מִצַּד שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה כַּאן

תְּמִיד מְלָקָה אוֹתוֹ וּמִתְרָה בּוֹ וּמוֹכִיחָה אוֹתוֹ וּמְכַנִּיעָה אוֹתוֹ בְּעַל כְּרַחוּ, וְלֹא יָכוֹל לְשַׁלֵּט.

וְאֵת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ – אֵלּוּ הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁעוֹשֶׂה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּהִתְעוּרְרוֹת שֶׁל הַנִּשְׁמָה. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן – אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיָּתָה בְּרִאשׁוֹנָה בְּדִבְקוּת בְּחִבְרוּת שֶׁל הָעָרְלָה הִיא עִם הַגּוּף וְתִקֵּן אוֹתָהּ לְאַחֵר מִכּוֹן שֶׁהָיָה אַחֵר שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעְלָה, בְּשִׁהְיִתָּהּ מִתְעוּרְרַת לְתִקֵּן אֶת הַגּוּף, שְׁנִיָּהם מִתְקַנֵּים אֶת

יִשְׂרָאֵל. הָא הָכָא בְּרִסְיָא דְאַרְבַּע סְמִינִין דְּכֻלְהוּ
 כְּלִילִין בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם, מִכָּאן וְהִלָּאָה בְּרָכָאן לְאַחֲרֵינִי
 דְּמִתְזַנִּי מִהָכָא דְכְּתִיב וַאֲבִרְכָה מְבָרְכֶיךָ (דף עח ע"ב)
 וּמִקְלָלֶךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל מְשֻׁפְחוֹת הָאָדָמָה.

רַבִּי אֱלֻעָזִר הָהּ יְתִיב קָמִיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו, וְהָיִ
 עֲמִיהּ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר
 לִיהּ רַבִּי אֱלֻעָזִר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו, הָאִי דְכְּתִיב לָךְ לָךְ
 מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֶתְךָ, בֵּינוֹן דְּכֻלְהוּ נִפְקוּ לְמִתָּה, אֲמַאי לָא
 אֲתָמַר לִיהּ דְּכֻלְהוּ יִפְקוֹן. דִּהָא אָפִי עַל גַּב דְּתֵרַח הָהּ
 פִּלַּח לְעִבּוּדָה זָרָה. בֵּינוֹן דְּאֲתָעֵר בְּאַתְעָרוּתָא טַב לְמִיפִק
 בְּתֵרִיָּה דְאַבְרָהָם, וְחֲמִינֵן דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתָרְעִי
 בְּתִיּוּבְתָא דְחִיּוּבִיא וְיִשְׂרָא לְמִיפִק אֲמַאי לָא כְּתִיב לָכוּ
 לָכֶם, אֲמַאי לְאַבְרָהָם בְּלַחֲדוּי לָךְ לָךְ.

לשון הקודש

וּמִמּוֹלְדֶתְךָ, בֵּינוֹן שְׁפָלָם יֵצְאוּ לְלִבְתָּ, לָמָּה
 לָא נֶאֱמַר לוֹ שְׁפָלָם יֵצְאוּ? שְׁתַּרְי אָפִי עַל
 גַּב שְׁתֵּרַח הָיָה עוֹבֵד לְעִבּוּדָה זָרָה, בֵּינוֹן
 שְׁתַּעֲזָרֵר בְּהִתְעוֹרְרוֹת טוֹבָה לְצֵאתָ עִם
 אֲבְרָהָם, וְרֵאִינוּ שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְרַצָּה מִתְּשׁוּבַת הָרָשָׁעִים, וְהִתְחִיל
 לְצֵאתָ, לָמָּה לָא כְּתוּב לָכוּ לָכֶם? לָמָּה
 לְאַבְרָהָם לָבִדּוּ לָךְ לָךְ?

כִּסּא שֶׁל אֲרַבְעָה עֲמוּדִים שְׁפָלָם כְּלוּלִים
 בְּאַבְרָהָם. מִכָּאן וְהִלָּאָה בְּרָכוֹת לְאַחֲרִים
 שְׁנִזְזוּנִים מִכָּאן, שְׁכָתוּב וַאֲבִרְכָה
 מְבָרְכֶיךָ. וּמִקְלָלֶךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל
 מְשֻׁפְחוֹת הָאָדָמָה.

רַבִּי אֱלֻעָזִר הָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָבִיו, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק
 וְרַבִּי חִזְקִיָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֻעָזִר לְרַבִּי
 שְׁמַעוֹן אָבִיו, זֶה שְׁכָתוּב לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ

אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִי תִימָא דְתֵרַח כִּד נָפֶק מֵאוּר
כְּשָׂדִים בְּגִין לְאַהֲדָרָא בְּתִשּׁוּבָה הָזֶה, לָאוּ הָכִי.
אַלֵּא כִּד נָפֶק לְאַשְׁתּוּבָא נָפֶק, דְּהוּוּ כְּלָהוּ בְּנֵי אֶרְעִיָּה
בְּעָאן לְמִקְטִילִיה. בִּינן דְּהוּוּ דְאַשְׁתּוּבֵי אַבְרָהָם הוּוּ אָמַרִי
לִיה לְתֵרַח, אֲנִתָּה הוּא דְהָוִית מְטַעֵי לָן בְּאַלִּין פְּסִילִין, וּמִגּוּ
דְּחָלָא דְלָהוּן נָפֶק תֵּרַח, בִּינן דְּמֵטָא לְחָרֹן לָא נָפֶק מִתַּמָּן
לְבָתֵר, וְכִתִּיב וַיֵּלֶךְ אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ
לוֹט, וְאִילוּ תֵרַח לָא כְּתִיב (פִּיה וַיֵּלֶךְ, אֵלֵא וַיֵּצֵא).

פִּתְחָ וְאָמַר (אִיּוֹב לז) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם וַיִּזְרַע רָמָה
תִּשְׁבָּר. הֵאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ, אֲבָל וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים
אוֹרָם, דָּא נִמְרֹד וּבְנֵי דִרְיָה דְנָפֶק אַבְרָהָם מִנִּיּוּהוּ דְהָזֶה
אוֹרָם. וַיִּזְרַע רָמָה תִּשְׁבָּר, דָּא נִמְרֹד.

דְּבַר אַחֵר וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם, דָּא תֵרַח וּבְנֵי בֵיתִיה.
אוֹרָם, דָּא אַבְרָהָם. הָאוֹר לָא כְּתִיב אֵלֵא אוֹרָם

לשון הקודש

בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' וַיֵּלֶךְ אֹתוֹ לוֹט. וְאִילוּ
תֵרַח לָא כְּתוּב וְכו' וַיֵּלֶךְ, אֵלֵא וַיֵּצֵא.
פִּתְחָ וְאָמַר, (אִיּוֹב לז) וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם
וַיִּזְרַע רָמָה תִּשְׁבָּר. הַפְּסוּק הֵזֶה הִקְיִמוּהוּ,
אֲבָל וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם – זֶה נִמְרֹד
וּבְנֵי דִוְרוּ שִׁינְעָא אַבְרָהָם מֵהֶם, שְׁהִיָּה
אוֹרָם. וַיִּזְרַע רָמָה תִּשְׁבָּר – זֶה נִמְרֹד.
דְּבַר אַחֵר וַיִּמְנַע מִרְשָׁעִים אוֹרָם – זֶה
תֵרַח וּבְנֵי בֵיתוֹ. אוֹרָם – זֶה אַבְרָהָם. לָא

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אִם תֹּאמַר שְׁתֵּרַח,
כְּשִׁינְעָא מֵאוּר כְּשָׂדִים, זֶה הָיָה כְּדִי לְחִזּוּר
בְּתִשּׁוּבָה – לָא כְּדִי אֵלֵא כְּשִׁינְעָא, יֵצֵא
לְהַנְצִל, שְׂכַל בְּנֵי אֶרְצוֹ רָצוּ לְהַרְגֵּי אוֹתוֹ.
בִּינן שָׂרְאוּ שְׁנַצֵּל אַבְרָהָם, הֵיוּ אוֹמְרִים
לְתֵרַח: אַתָּה הוּא שְׁהִיִּית מְטַעֵה אוֹתוֹ
בְּפְסִילִים תְּלָלוּ. וּמִתּוֹךְ הַהִפְחָדָה שְׁלָקֶם
יֵצֵא תֵרַח. בִּינן שְׁהִגִּיעַ לְחָרֹן, לָא יֵצֵא
מִשָּׁם אַחֵר כְּדִי, שְׂכֵתוֹב וַיֵּלֶךְ אַבְרָם

דִּהְיָה עֲמֹהוֹן. וַיִּזְרַע רָמָה תִּשְׁבֵּר, דָּא נִמְרֹד דִּהְיָה מְטַעֵי
אֲבִתְרִיה כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב לָךְ לָךְ. בְּגִין
לֹאֲנַחְרָא לָךְ וּלְכָל אַנּוּן דִּיפִּקוֹן מִנָּךְ מִכָּאן וְלַהֲלָאָה.

תו פִּתַּח וְאָמַר, (איוב לז) וְעֵתָה לֹא רָאוּ אֹר בְּהִיר הוּא
בְּשִׁחָקִים וְרוּחַ עֲבָרָה וַתִּטְהֶרם. וְעֵתָה לֹא רָאוּ אֹר,
אִימָתִי, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַבְרָהָם לָךְ
לָךְ מֵאַרְצָךְ וּמִמּוֹלֶדֶתְךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. בְּהִיר הוּא
בְּשִׁחָקִים. דְּבָעָא קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַדְבָּקָא לִיה
לְאַבְרָהָם בְּהָהוּא אֹר דְּלַעִילָא וְלֹאֲנַחְרָא תַּמָּן. וְרוּחַ
עֲבָרָה וַתִּטְהֶרם. דִּהָא לְבַתֵּר תָּבוּ בְּתִיּוּבְתָא תֵּרַח וְכָל בְּנֵי
בֵּיתִיה (נ"א וְכָל בְּנֵי מֵאֲתִיה). בְּנֵי בֵּיתִיה (נ"א בְּנֵי מֵאֲתִיה) דְּכְתִיב וְאֵת
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּחֲרָן. תֵּרַח, דְּכְתִיב וְאֵתָה תָּבֹא אֶל
אֲבוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם וְגו'.

לשון הקודש

ומבית אביך. בהיר הוא בשחקים –
שרצה הקדוש ברוך הוא להדביק את
אברהם באור ההוא שלמעלה ולהאיר
שם. ורוח עברה וטטהרם – שהרי אחר
כך שבו בתשובה תרח וכל בני ביתו
ונ"א וכל בני עירו. בני ביתו ונ"א בני עירו,
שפתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן.
תרח, שפתוב ואתה תבוא אל אבותיך
בשלום וגו'.

כתוב האור אלא אורם, שהיה עמם.
ויזרע רמה תשבר – זה נמרוד, שהיה
מטעה אחריו את כל בני העולם, ומשום
כך כתוב לך לך, כדי להאיר לך ולכל
אותם שיצאו ממך מכאן והלאה.

עוד פתח ואמר, (שם לז) ועתה לא ראו
אור בהיר הוא בשחקים ורוח עברה
וטטהרם. ועתה לא ראו אור – מתי?
בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא
לאברהם לך לך מארצך וממולדתך

וַיִּלֶךְ אַבְרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר תָּא חֲזִי, דְּהָא לֹא כְּתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי. אֶלָּא וַיִּלֶךְ. בְּמָה דַּאתְּ אָמַר לָךְ לָךְ, דְּהָא יִצְיָאָה בְּקַדְמִיתָא עֲבָדוּ דְכְּתִיב וַיֵּצֵאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים לְלֶכְתָּ אַרְצָה כְּנָעַן, וְהִשְׁתָּא כְּתִיב וַיִּלֶךְ וְלֹא כְּתִיב וַיֵּצֵא.

בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יי, דְּאַבְטַח לִיה בְּכַלְהוּ הַבְּטָחוֹת. וַיִּלֶךְ אִתּוּ לוּט, דְּאַתְחַבֵּר עִמִּיה בְּגִין לְמִילָף מַעֲוָבָדוּי, וְעַם כָּל דָּא לֹא אוֹלִיף בּוֹלִי הָאִי. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וּכְאִין אֲנִין צְדִיקִיָּא דְאוֹלִפִּי אֶרְחוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין לְמִיתֵךְ בָּהּ וּלְדַחֲלָא מִנִּיה מִתְּהוּא יוֹמָא דְדִינָא דְזִמִּין בְּר נֶשׁ לְמִיתָב דִּינָא וְחוֹשְׁבָנָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פֶּתַח וְאָמַר, (איוב לז) בֵּיד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לַדַּעַת כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ. אָבֵל

תָּא חֲזִי בְּתֵהוּא יוֹמָא דְאַשְׁלִימוּ יוֹמוֹי דְּבִר נֶשׁ לְאַפְקָא

לשון הקודש

שְׁהַתְּחַבֵּר עִמּוּ בְּדִי לְלַמֵּד מִמַּעֲשָׂיו, וְעַם כָּל זֶה לֹא לָמַד כָּל זֶה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרִי הַצְדִּיקִים שְׁלוּמֵדִים דְּרַבִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִי לְלֶכְתָּ בְּהֶם וְלִירָא מִמֶּנּוּ מֵאוֹתוֹ יוֹם הַדִּין שְׁעֵתִיד אָדָם לְתַת דִּין וְחֻשְׁבּוֹן לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

פֶּתַח וְאָמַר, (איוב לז) בֵּיד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לַדַּעַת כָּל אֲנָשִׁי מַעֲשֵׂהוּ. הַפְּסוּק הַזֶּה בְּאַרְוֵהוּ. אָבֵל בֹּא רָאָה, בְּיוֹם הַהוּא

וַיִּלֶךְ אַבְרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֹּא רָאָה, שְׁהָרִי לֹא כְּתוּב וַיֵּצֵא אַבְרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה', אֶלָּא וַיִּלֶךְ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לָךְ לָךְ, שְׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה עָשׂוּ יִצְיָאָה, שְׁכַתוּב וַיֵּצֵאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים לְלֶכְתָּ אַרְצָה כְּנָעַן. וְעַכְשָׁו כְּתוּב וַיִּלֶךְ, וְלֹא כְּתוּב וַיֵּצֵא.

בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' – שְׁהַבְטִיחַ לוֹ אֶת כָּל הַבְּטָחוֹת. וַיִּלֶךְ אִתּוּ לוּט –

מֵעֲלָמָא, הֵהוּא יוֹמָא דְגּוּפָא אֲתִבֵּר וְנִפְשָׁא בְּעִיא
לְאַתְפָּרְשָׁא מִנִּיהּ, בְּדִין אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְבַר נָשׁ לְמַחְמִי
מַה דְּלֹא הָוָה לִיהּ רְשׁוֹ לְמַחְמִי בּוֹמָנָא דְגּוּפָא שְׁלֵטָא
וְקָאִים עַל בְּרִיּוּתָא.

וּבְדִין קִיִּימִי עָלִיהּ תִּלְתַּת שְׁלִיחִין וְחֲשָׁבִי יוֹמִי וְחֻבּוֹי וְכָל
מַה דְּעֵבֵד בְּהָאִי עֲלָמָא, וְהוּא אוּדִי עַל כֹּלָּא
בְּפוֹמִיָּה, וְלִבְתֵּר הוּא חָתִים עָלִיהּ בִּידִיָּה, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם, וּבִידִיָּה כְּלָהוּ חֲתִימִין לְמִידָן
לִיהּ (בְּחֵהוּא ד"א בְּהָא) עֲלָמָא עַל קַדְמָאִי וְעַל בִּתְרָאִי עַל חֲדָתִי
וְעַל עֲתִיקִי לָא אֲתִנְשִׁי חַד מִנִּיָּהּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב
לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ. וְכָל אֲנָוִין עוֹבְדִין דְּעֵבֵד בְּהָאִי
עֲלָמָא בְּגּוּפָא וְרוּחָא הָכִי נָמִי יַחֲיִב חוֹשְׁבָנָא בְּגּוּפָא וְרוּחָא
עַד לָא יִפּוּק מֵעֲלָמָא.

לשון הקודש

שְׁנֵי שְׁלָמִים יָמֵי הָאִישׁ לְצֹאת מִן הָעוֹלָם,
הַיּוֹם הַהוּא שְׁהַגּוּף נִשְׁבֵּר וְהַנֶּפֶשׁ רוּצָה
לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ, אִזּוּ נִתְּנָת רְשׁוּת לְאָדָם
לְרֹאוֹת מַה שְׁלֹא הָיְתָה לוֹ רְשׁוּת לְרֹאוֹת
בְּזִמְנָן שְׁהַגּוּף שְׁלֵט וְעֹמֵד עַל בְּרִיו.
וְאִזּוּ עוֹמְדִים עָלָיו שְׁלִשָּׁה שְׁלִיחִים
וּמַחְשָׁבִים יָמָיו וְחֲסָאֵיו וְכָל מַה שֶּׁעָשָׂה
בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהוּא מוֹדָה עַל הַכֹּל בְּפִיו,
וְאַחֵר כֵּךְ הוּא חוֹתֵם עָלָיו בְּיָדוֹ. זֶהוּ

שְׁכִתוּב בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם. וּבְיָדוֹ כֹּלָם
חֲתוּמִים לְדוֹן אוֹתוֹ (וְכֹאוֹתוֹ ד"א בְּהוּ) הָעוֹלָם
עַל הָרֵאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים, עַל
חֲדָשִׁים וְעַל יְשָׁנִים, לֹא נִשְׁכַּח אֶחָד מֵהֶם.
זֶהוּ שְׁכִתוּב לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ. וְכָל
אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים שֶׁעָשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּגּוּף
וְרוּחַ, כֵּךְ גַּם נִתֵּן חֲשָׁבוֹן בְּגּוּף וְרוּחַ
בְּמִסְרָם יֵצֵא מִן הָעוֹלָם

תָּא חַוִּי, בְּמָה דְחֵיבֵיא אַקְשֵׁי קַדְל בְּהָא עֲלָמָא הָכִי
נָמִי אַפְלוּ בְשַׁעְתָּא דְבָעֵי לְנַפְקָא מִהָאֵי עֲלָמָא
אַקְשֵׁי קַדְל. בְּגִין כֶּךָ זַבָּחָה הוּא בַר נָשׁ דִּילִיף בְּהָאֵי
עֲלָמָא אֲרַחֲוִי דְקִדְשָׁא בְרִידָה הוּא בְּגִין לְמִיּהָד בְּהוּ.
וְחֵיבָא אַף עַל גַּב דְּאַסְתַּכַּל בְּחֵנִי (נ"א דְאַשְׁתַּדַּל בְּחֵדִי) צְדִיקָיָא
אַקְשֵׁי קַדְל וְלֹא בָעֵי לְמִילָף. וּבְגִין כֶּךָ אֵית לִיה לְצַדִּיקָא
לְמַתְקָה בֵּיה וְאַף עַל גַּב דְּחֵיבָא אַקְשֵׁי קַדְל הוּא לֹא
יִשְׁבּוּק לִיה וְאֵית לִיה לְאַתְקַפָּא בִידִיה וְלֹא יִשְׁבּוּק לִיה,
דְּאִי יִשְׁבּוּק לִיה יַהֲד וַיַּחֲרִיב עֲלָמָא.

תָּא חַוִּי, מִן אֱלִישָׁע דְדַחָה לְגַחֲוִי. וְכֵן בְּאַבְרָהָם כָּל
זְמַנָּא דְהָהָה לֹוֹט בְּהִדִּיה לֹא אֶתְחַבֵּר בְּחֵדִי רִשְׁיַעֲיָא,
בִּיּוֹן דְּאַתְפָּרֵשׁ מִנִּיה מַה כְּתִיב וַיִּבְחַר לוֹ לֹוֹט אֶת כָּל
כֶּכֶר הַיִּרְדֵּן, וּכְתִיב וַיֵּאֱהֶל עַד סְדוֹם. מַה כְּתִיב בְּתַרִּיה
וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לִי מְאֹד.

לשון הקודש

עָרַף הוּא, לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ
 לְהַחְזִיק בִּידוֹ וְלֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ. כִּי אִם
 יַעֲזֹב אוֹתוֹ, יִלָּךְ וַיַּחֲרִיב אֶת הָעוֹלָם.
בֹּא רָאָה מֵאֱלִישָׁע שְׂדָחָה אֶת גִּיחֲזִי.
 וְכֵן בְּאַבְרָהָם – כָּל פַּעַם שְׁלוֹמֵת הָיָה
 עִמּוֹ, לֹא הִתְחַבֵּר עִם הָרָשָׁעִים. בִּיּוֹן
 שְׁנַפְרָד מִמֶּנּוּ, מַה כְּתוּב? וַיִּבְחַר לוֹ לֹוֹט
 אֶת כָּל כֶּכֶר הַיִּרְדֵּן. וּכְתוּב וַיֵּאֱהֶל עַד
 סְדוֹם. מַה כְּתוּב אַחֵר כֶּךָ? וְאַנְשֵׁי סְדוֹם

בֹּא רָאָה בְּמָה הָרָשָׁעִים קָשִׁי עָרַף פְּעוּלָם
 הָהָה, כֶּךָ גַּם אַפְלוּ בְשַׁעְתָּה שְׁרוּצִים לְצֹאת
 מִן הָעוֹלָם הָהָה הֵם קָשִׁי עָרַף. מִשּׁוּם כֶּךָ
 אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שְׁלוֹמֵד פְּעוּלָם הָהָה אֶת
 דְּרָכֵי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדִי לְלַבֵּת בָּהֶם.
 וְהָרָשָׁע, אַף עַל פִּי שְׁמִסְתַּכַּל בְּאֵלוֹ וְנִ"א
 שְׁמִשְׁתַּדַּל עִם הַצַּדִּיקִים, מִקְשָׁה עָרַף וְלֹא
 רוּצָה לְלָמֵד. וּמִשּׁוּם כֶּךָ יֵשׁ לְצַדִּיק
 לְהַחְזִיק בּוֹ. וְאַף עַל גַּב שֶׁהָרָשָׁע מִקְשָׁה

אָמַר רַבִּי אֲבָא הָאִי דְאַמְרַת וַיֵּלֶךְ אַבְרָם וְלֹא כְּתִיב וַיֵּצֵא אַבְרָם שְׁפִיר הוּא. אָבֵל סוּפָא דְקָרָא מַה כְּתִיב בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִחֶרֶן כְּתִיב וְהָיָה יֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ הֵנּוּ בְּקִדְמִיתָא:

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ. מִחוּ וַיִּקַּח, אֵלָּא אִמְשִׁיךְ לָהּ בְּמִלִּי מַעֲלִייתָא, בְּגִין דְּלִית לִיהּ רִשּׁוֹ לְבַר נָשׁ לְאַפְקָא אֶתְתִּיהּ לְמִיתָךְ בְּאַרְעָא אַחֲרָא בְּלֹא רַעוּתָא דִּילָהּ. וְכֵן הוּא אוֹמַר (במדבר כ) קַח אֶת אֶחָרָן (במדבר ג) קַח אֶת הַלְוִיִּם. וּבְגִין כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם מִשִּׁיךְ לָהּ בְּמִלִּין וְאוֹדַע לָהּ אֶרְחִיהוֹן דְּאֲנוּן בְּנֵי דָרָא כַּמָּה בִישׁוּן. וּבְגִין כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ.

וְאֵת לוֹט בֶּן אָחִיו. מָה חָמָא אַבְרָהָם לְדַבְקָא עִמִּיהּ לוֹט, אֵלָּא בְּגִין דְּעָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ דְּזַמִּין לְמִיפְק

לשון הקודש

לְהוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ לְלֶכֶת לְאֶרֶץ אַחֲרָת לֹא רְצוּנָה. וְכֵן הוּא אוֹמַר (במדבר כ) קַח אֶת אֶחָרָן, (שם א) קַח אֶת הַלְוִיִּם. וּמִשּׁוּם כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם. מִשָּׁךְ אוֹתָהּ בְּדַבְרִים וְהוֹדִיעַ לָהּ אֶת דְּרָכֵי בְנֵי הַדּוֹר כַּמָּה הֵם רַעִים. וּמִשּׁוּם כֹּךְ וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ.

וְאֵת לוֹט בֶּן אָחִיו. מָה רָאָה אַבְרָם לְהַדְבִּיק עִמּוֹ אֶת לוֹט? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁעָפָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁעָתִיד לְצֵאת

רַעִים וְחַטָּאִים לִהּ מָאָד.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, זֶה שְׁאִמְרַת וַיֵּלֶךְ אַבְרָם וְלֹא כְּתוּב וַיֵּצֵא אַבְרָם – זֶה יָפָה. אָבֵל בְּסוּף הַפְּסוּק מַה כְּתוּב? בְּצֵאתוֹ מִחֶרֶן. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב מִחֶרֶן, וְהָיָה הָיָה מֵאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ הָיָה בְּרֵאשׁוֹנָה.

וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ. מָה זֶה וַיִּקַּח? אֵלָּא מִשָּׁךְ אוֹתָהּ בְּדַבְרִים נְעִימִים, מִשּׁוּם שְׁאִין רְשׁוּת לְאָדָם

מִנִּיחַ דָּוָד. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּחֲרָן. אֵלֶּיךָ גִּרִּים
וְגִיּוֹרֹת דְּאֶתְקִינוּ נַפְשֵׁיהֶן, אֲבָרָהֶם מִגִּיּוֹר גּוֹבְרִין וְשָׂרָה
מִגִּיּוֹרֵת נָשִׁים וּמַעֲלָה עָלֵיהֶן בָּאֵלוּ עֲבָדוּ לְהוֹן.

אָמַר רַבִּי אַבָּא אִי הָכִי כַּמָּה בְּנֵי נָשָׂא הוּוּ, אִי תִּמָּא
דְּכָלְהוּ אֲזִילוּ עִמֵּיהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵין. (ובגין
כָּלְהוּ ד"א ובגין כָּד כָּלְהוּ) בְּנֵי נָשָׂא דְהוּוּ אֲזִלִּין עִמֵּיהּ כָּלְהוּ אֶקְרוּן
עִם אֱלֹהֵי אֲבָרָהֶם. וְהוּהּ מַעֲבָר בְּאַרְעָא וְלֹא הוּהּ
דְּחִיל דְּכִתִּיב וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָא.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אַבָּא אִי הוּהּ כְּתִיב וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ
בַּחֲרָן הוּהּ אֲמִינָא הָכִי, אֵלָּא וְאֵת הַנֶּפֶשׁ כְּתִיב,
אֵת לְאַסְגָּאָה זְכוּתָא דְּכָלְהוּ נַפְשָׁן דְּהוּוּ אֲזִלִּי עִמֵּיהּ, דְּכָל
מָאן דְּמִזְכָּה לְאַחֲרָא הֵהוּא זְכוּתָא תְּלִיא בֵּיהּ וְלֹא אֲעִדִּי
מִנִּיחַ, מִנָּלָן דְּכִתִּיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּחֲרָן, זְכוּתָא
דְּאַנּוּן נַפְשָׁן הוּהּ אֲזִיל עִמֵּיהּ דְּאַבְרָהֶם.

לשון הקודש

כָּלֶם נִקְרָאוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבָרָהֶם. וְהָיָה
עוֹבֵר בְּאַרְצָא וְלֹא הָיָה פּוֹחֵד, שְׂכָתוֹב
וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם בְּאַרְצָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי אַבָּא, אִם הָיָה כְּתוֹב
וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּחֲרָן – הֵייתִי אוֹמֵר
כָּד. אֵלָּא כְּתוֹב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ. אֵת –
לְרִבּוּת אֵת הַזְכוּת שֶׁל כָּל הַנֶּפֶשׁוֹת
שֶׁהָיוּ הוֹלְכוֹת עִמּוֹ. שְׂכָל מִי שֶׁמִּזְכָּה אֵת
הָאֲחֵר, אוֹתָהּ הַזְכוּת תְּלוּיָהּ בּוֹ וְלֹא זָזָה

מִמֶּנּוּ דָּוָד. וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַּחֲרָן
– אֵלוּ הַגִּרִּים וְהַגִּיּוֹרֹת שֶׁתְּקִינוּ אֵת
נַפְשֹׁתָם. אֲבָרָהֶם מִגִּיּוֹר אֲנָשִׁים, וְשָׂרָה
מִגִּיּוֹרֵת נָשִׁים, וּמַעֲלָה עָלֵיהֶם בָּאֵלוּ עָשׂוּ
אוֹתָם.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אִם כָּד, כַּמָּה בְּנֵי אָדָם
הָיוּ, אִם תֹּאמַר שְׂכָלֶם הָלְכוּ עִמּוֹ? אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, כֵּן, וּמִשּׁוּם שְׂכָלֶם ד"א וּמִשּׁוּם
כָּד כָּלֶם הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים עִמּוֹ,

לך. לך. אמר רבי שמעון מאי טעמא דגלויה קדמא
 דאתגלי קדשא ברין הוא עליה דאברהם פתח
 בלך לך, דהא עד הכא לא מליל עמיה קדשא ברין
 הוא, מאי טעמא פתח לך לך. אלא הא קאמרו דרמו
 בחושבניה מאה דהא למאה שנין אתייליד ליה בר.

אבל תא חזי, כל מה דעביד קדשא ברין הוא בארעא
 בלא רזא דחכמתא איהו, בגין דאברהם לא הוה
 דביק ביה בקדשא ברין הוא כדין בדקא חזי, אמר ליה
 לך לך, ודא רמו ליה הוא אתר דבעי לאתקרבא בתדיה
 דקדשא ברין הוא, ואיהו דרגא קדמא לאעלא לקדשא
 ברין הוא, בגין כך לך לך.

והאי דרגא לא יכיל אברהם לאתאחדא ביה עד
 דייעול לארעא דתמן יקבל ליה ליה הוא דרגא,

לשון הקודש

אבל בא תראה, כל מה שעשה הקדוש
 ברוך הוא בארץ, הכל הוא סוד של
 חכמה. משום שאברהם לא היה דבוק
 בקדוש-ברוך-הוא אז כראוי, אמר לו
 לך לך. וזה רמו למקום שהוא שצריך
 להתקרב עם הקדוש ברוך הוא, והיא
 הדרגה הראשונה להכנס
 לקדוש-ברוך-הוא, משום כך לך לך.
 ובדרגה הזו לא יכול אברהם להאחז
 בה עד שיכנס לארץ, ששם יקבל את

ממנו. מנין לנו? שכתוב ואת הנפש
 אשר עשו בחרן. הנכות של אותן
 הנפשות היתה הולכת עם אברהם.
 לך. אמר רבי שמעון, מה הטעם
 שהתגלות הראשונה שהתגלה
 הקדוש ברוך הוא על אברהם פותחת
 בלך לך, שהרי עד כאן לא דבר עמו
 הקדוש ברוך הוא. מה הטעם פתח בלך
 לך? אלא זה אמרו שרמו בחשבוננו
 מאה, שהרי למאה שנים נולד לו בן.

בְּגוֹנוֹנָא דָּא כְּתִיב, (שמואל ב ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּיָי לֵאמֹר הֲאֵעֱלֶה
בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ עָלָה וַיֹּאמֶר אָנָּה אֵעֱלֶה
וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. וְכִי בִּינוֹן דְּמִית שְׁאוּל וּמַלְכוּתָא אֲתַחְזִי
לְדָוִד אַמַּאי לֹא קִבִּיל מַלְכוּתָא מִיַּד עַל כָּל יִשְׂרָאֵל.

אַלָּא כִּלְא רָזָא דְחֻכְמָתָא אִיחוּ, בְּגִין דְּדָוִד לִית לִיה
לְקַבְּלָא מַלְכוּתָא אַלָּא עַד דִּיתְחַבֵּר בְּאַבְהֶן דְּאֶנוּן
בְּחֲבֵרוֹן וּבְדִין בְּהוּ יִקְבֵּל מַלְכוּתָא. וְעַל דָּא אֲתַעֲבֵב תַּמָּן
שְׁבַע שָׁנִין בְּגִין דִּיקְבֵּל מַלְכוּתָא בְּדָקָא יְאוּת וְכִלְא בְּרָזָא
דְּחֻכְמָתָא וּבְגִין דִּיתַקֵּן מַלְכוּתִיהּ. בְּגוֹנוֹנָא דָּא אֲבִרְהֵם לֹא
עָאֵל בְּקִיּוּמָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּעָאֵל לְאַרְעָא.

חָמִי מַה כְּתִיב וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא. וַיַּעֲבֹר וַיֵּלֶךְ
מִיבְעֵי לִיה, אַלָּא הָבָא הוּא רָמֹז שְׂמָא קְדִישָׁא
דְּאַתְחַתִּים בִּיה עֲלָמָא בְּשַׁבְעִין וּתְרִין אֲתָוֹן גְּלִיפִין

לשון הקודש

יִקְבֵּל בְּהֵם מַלְכוּת. וְעַל כֵּן הִתְעַבֵּב שָׁם
שְׁבַע שָׁנִים, בְּדִי שִׁיקְבֵּל מַלְכוּת כְּרָאוּי,
וְהַכֵּל בְּסוּד הַחֻכְמָה וּבְדִי שִׁיתַקֵּן אֶת
מַלְכוּתָא. כִּמּוֹ כֵּן אֲבִרְהֵם לֹא נִכְנַס
לְבְרִיתוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד
שֶׁנִּכְנַס לְאַרְצָא.

רָאָה מַה כְּתוּב, וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא.
וַיַּעֲבֹר? וַיֵּלֶךְ הִיךָ צָרִיךְ לְהִיּוֹת! אַלָּא כָּאן
הוּא רָמֹז הַשֵּׁם הַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּתְחַתֵּם בּוֹ הָעוֹלָם
בְּשַׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת חֻקּוֹת שֶׁכָּלֵן

הַדְּרָגָה הַהִיא. כִּמּוֹ כֵּן כְּתוּב (שמואל ב ב)
וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּה' לֵאמֹר הֲאֵעֱלֶה בְּאַחַת
מִעָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ה' עָלָה וַיֹּאמֶר דָּוִד
אָנָּה אֵעֱלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. וְכִי בִּינוֹן
שְׁמַת שְׁאוּל וְהַמַּלְכוּת רְאוּיָה לְדָוִד, לְמַה
לֹא קִבֵּל אֶת הַמַּלְכוּת מִיַּד עַל כָּל
יִשְׂרָאֵל?

אַלָּא הַכֵּל הוּא סוּד שֶׁל חֻכְמָה, מְשׁוּם
שֶׁדָּוִד אֵין לוֹ לְקַבֵּל מַלְכוּת אַלָּא עַד
שִׁיתְחַבֵּר עִם הָאֲבוֹת שֶׁהֵם בְּחֲבֵרוֹן, וְאִז

דְּבַלְהוּ בְּשִׁמָּא דָּא. כְּתִיב הֵכָא וַיַּעֲבֹר וּכְתִיב הֵתָם (שמות)
וַיַּעֲבֹר יְיָ עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא:

בְּסִפְרָא דְרַבִּי יִיסָא סָבָא כְּתִיב הֵכָא וַיַּעֲבֹר אֲבָרָם
בְּאַרְצָן וּכְתִיב הֵתָם (שמות לג) אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל
טוֹבִי. וְהוּא רָמְזוּ לְקְדוּשָׁה דְאַרְעָא דְאִתִּי מֵאַתֵּר עֲלָאָה
כְּדָקָא חַזִּי. עַד מְקוֹם שְׂכָם עַד אֱלוֹן מוֹרָה. מִסְטָרָא
דָּא (ד"א ל"ג דְּלִתְתָּא). לְסִטְרָא דָּא כְּדָקָא חַזִּי. וְהַפְנַעְנִי אוֹ
בְּאַרְצָן. הָא אִתְמַר דְּעַד כְּדִין שְׁלֵטָא חַזִּיָּא בִּישָׁא
דְּאִתְלִטִּיא וְאִיִּיתִי לְוֹטִין עַל עֲלָמָא דְכְּתִיב, (בראשית ט)
אֲרוּר כֹּנֵעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו וּכְתִיב, (בראשית ג)
אֲרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. וְתַמָּן אִתְקָרִיב אֲבָרָהָם
לְגַבִּי קֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא. מַה כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אֲבָרָם
הֵכָא אִתְגַּלִּי לִיָּה מַה דְּלֵא הָוָה יָדַע הֵהוּא חֵילָא
עֲמִיקָא דְשְׁלֵטָא עַל אֲרַעָא. וּבְגִין כֵּן וַיֵּרָא מַה
(דף פ ע"א) דְּהָוָה מִתְבַּסֵּי מִנִּיהָ.

לשון הקודש

ל"ג שְׁלֵטָא לְצַד זֶה כְּרָאוּי. וְהַפְנַעְנִי אוֹ
בְּאַרְצָן, הָרִי נִתְבָּאָר שְׂעֵד כְּעַת שׁוֹלֵט
הַנְּחָשׁ הָרַע שֶׁהִתְקַלֵּל וְהִבִּיא קָלָלוֹת עַל
הָעוֹלָם, שְׁכִתוּב (בראשית ט) אֲרוּר כֹּנֵעַן עֶבֶד
עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו, וּכְתוּב (שם ג) אֲרוּר
אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה וְגו'. וְשֵׁם הַתְּקַרֵּב
אֲבָרָהָם לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. מַה כְּתוּב?

בְּשֵׁם הָזֶה. כְּתוּב כָּאֵן וַיַּעֲבֹר, וּכְתוּב שֵׁם
(שמות לד) וַיַּעֲבֹר ה' עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא.
בְּסִפְרֵי שֶׁל רַבִּי יִיסָא הִזְקֵן כְּתוּב, וַיַּעֲבֹר
אֲבָרָם בְּאַרְצָן, וּכְתוּב שֵׁם (שם לג) אֲנִי
אֶעֱבִיר כָּל טוֹבִי. וְהוּא רָמְזוּ לְקְדוּשַׁת
הָאֲרָץ שְׂבָאָה מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן כְּרָאוּי. עַד
מְקוֹם שְׂכָם עַד אֱלוֹן מוֹרָה, מִצַּד זֶה וְד"א

וּבְדִין וַיָּבִן שֶׁם מִזְבַּח לַיהוָה הִנֵּרָאָה אֵלָיו, בֵּינוֹן דְּאָמַר
 לַיהוָה מַהוּ הִנֵּרָאָה אֵלָיו. אֵלָּא הָבָא אֶתְגַּלִּי לִיהוָה
 הַהוּא דְרָגָא דְשִׁלְטָא עַל אֶרְעָא וְעָאֵל בֵּיהּ וְאֶתְקַיִים
 בֵּיהּ:

וַיַּעֲתִק מִשָּׁם הִתְהַרָה. מִתְמָן יָדַע הָרַי. וּבְלָחוּ דְרָגִין
 דְּנִטְיַעִין בְּהָאֵי אֶתֶר. וַיֵּט אֶחָלָה בְּה"א כְּתִיב.
 פָּרִישׁ פָּרִישׁוֹ וְקָבִיל מַלְכוּ שְׁמִיָּא בְּבִלְחוּ דְרָגִין דְּאֶחֱידָן
 בֵּיהּ. וּבְדִין יָדַע דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל כָּלָא.
 וּבְדִין בָּנָה מִזְבַּחַת. וְתִרִין מִדְּבַחַן הוּוּ, בְּגִין דְּהָבָא אֶתְגַּלִּי
 לִיהוָה דְּהָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט עַל כָּלָא וַיָּדַע חֲכָמָה
 עֲלָאָה, מַה דְּלֹא הָוָה יָדַע מִקְדָּמַת דִּנָּא. וּבָנָה תִרִין
 מִדְּבַחַן חַד לְדִרְגָּא דְּאֶתְגַּלִּיא וְחַד לְדִרְגָּא דְּאֶתְפָּסִיא.

לשון הקודש

וְכָל הַדְּרָגוֹת הַנְּטוּעוֹת בְּמָקוֹם הַזֶּה. וַיֵּט
 אֶחָלָה, כְּתוּב בְּה"א. פָּרִישׁ פָּרִישָׁה וְקָבִיל
 מַלְכוּת שְׁמִים בְּכָל הַדְּרָגוֹת שְׁאֵחוּזוֹת בּוֹ,
 וְאִזּוּ יָדַע שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל
 הַכָּל, וְאִזּוּ בָּנָה מִזְבַּחַת. וּשְׁנֵי מִזְבַּחוֹת הָיוּ,
 מִשּׁוּם שֶׁכָּאֵן הַתְּגַלָּה לּוֹ שֶׁהָרַי הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵט עַל הַכָּל, וַיָּדַע הַחֲכָמָה
 הַעֲלִיוֹנָה מַה שְּׁלֹא הָיָה יוֹדַע מִלְּפָנֵי בֶן.
 וּבָנָה שְׁנֵי מִזְבַּחוֹת – אֶחָד לְדִרְגָּה
 הַגְּלוּיָהּ, וְאֶחָד לְדִרְגָּה הַנִּסְתָּרָה.

וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם. כָּאֵן הַתְּגַלָּה לּוֹ מַה
 שְּׁלֹא הָיָה יוֹדַע אוֹתוֹ הַכֹּחַ הַעֲמֵק שְׁשׁוֹלֵט
 עַל הָאָרֶץ. וּמִשּׁוּם כֵּךְ וַיֵּרָא, מַה שֶּׁהָיָה
 מְכַסֶּה מִמֶּנּוּ.

וְאִזּוּ וַיָּבִן שֶׁם מִזְבַּח לַיהוָה הִנֵּרָאָה אֵלָיו.
 בֵּינוֹן שְׁאָמַר לַה', מַה זֶּה הִנֵּרָאָה אֵלָיו?
 אֵלָּא כָּאֵן הַתְּגַלָּתָה לּוֹ אוֹתָהּ הַדְּרָגָה
 שְׁשׁוֹלֵטָת עַל הָאָרֶץ, וְנִכְנָס בָּהּ וְהִתְקַיֵּם
 בְּהּ.

וַיַּעֲתִק מִשָּׁם הִתְהַרָה. מִשָּׁם יָדַע הָרַי ה'

תֵּא חַיִּי, דְּהָכִי הָוָה בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
 לַיְי הַנִּרְאָה אֱלֹהֵינוּ וְגו'. וּלְבַתֵּר כְּתִיב וַיִּבְנֶן שָׁם
 מִזְבֵּחַ לַיְי סֵתָם וְלֹא כְּתִיב הַנִּרְאָה אֱלֹהֵינוּ. וְכֹלֵא רָזָא
 דְּחֻכְמָתָא אִיהוּ. וּבְדִין אֲתַעֲטֵר אַבְרָהָם מִדְּרָגָא
 לְדְרָגָא עַד דְּסָלִיק לְדְרָגָתָהּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּסַּע
 אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה. דָּא דְרוּם דְּהוּא חוֹלְקִיה
 דְּאַבְרָהָם. הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ דְּרָגָא בְּתֵר דְּרָגָא עַד דְּסָלִיק
 לְדְרוּם וְתַמָּן אֲתַקְשֵׁר בְּדָקָא יְאוּת וְסָלִיק לְדְרָגָתָהּ
 דְּדְרוּם. בִּינוּן דְּאֲתַעֲטֵר אַבְרָהָם בְּדְרָגָתֵי בְּאַרְעָא
 קַדִּישָׁא וְעָאֵל ^(בְּאַרְעָא) בְּדְרָגָא קַדִּישָׁא, בְּדִין מַה כְּתִיב
 וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא. דְּלֹא הָווּ יְדַעֵי יְדִיעָה לְקַרְבָּא לְגַבֵּי
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא:

וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא, דְּעַד בָּעֵן לָא הָוָה חֵילָא דְעַל
 אֲרָעָא יְהִיב תְּקַפָּא וּמִזֻּנָּא עַל אֲרָעָא, בְּגִין
 דְּעַד לָא אֲתַקְדֵּשֶׁת ^(נ"א אֲתַתְּקַנֵּת) וְלֹא קִיַּימָא בְּקִיּוּמָא.

לשון הקודש

וְנִסּוּעַ דְּרָגָה אַחֲרֵי דְרָגָה עַד שְׁעָלָה לְדְרוּם
 וְשָׁם נִקְשֵׁר בְּרָאוּי, וְעָלָה לְדְרָגָתָהּ שָׁל
 הַדְרוּם. בִּינוּן שְׁאַבְרָהָם הִתְעַטֵּר בְּדְרָגָתָהּ
 בְּאַרְצָא הַקְדוּשָׁה וְנִכְנַס וּבְאַרְצָא לְדְרָגָה
 הַקְדוּשָׁה, אִזּוּ מַה כְּתוּב? וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא,
 שְׁלֹא הָיוּ יוֹדְעִים יְדִיעָה לְהִתְקַרֵּב אֶל
 הַקְדוּשׁ בְּרִידָה הוּא.

וַיְהִי רָעַב בְּאַרְצָא, שְׁעַד כַּעַת לֹא הָיָה

בֹּא רֹאה שְׂכַךְ הָיָה בְּרָאשׁוֹנָה. כְּתוּב
 וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' הַנִּרְאָה אֱלֹהֵינוּ וְגו',
 וְאַחֲרֵי כֵךְ כְּתוּב וַיִּבְנֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַה' סֵתָם,
 וְלֹא כְּתוּב הַנִּרְאָה אֱלֹהֵינוּ, וְהַכֹּל הוּא סוּד
 שֶׁל חֻכְמָה. וְאִזּוּ הִתְעַטֵּר אַבְרָהָם מִדְּרָגָה
 לְדְרָגָה עַד שְׁעָלָה לְדְרָגָתָהּ. זֶהוּ שְׂכַתוּב
 וַיִּסַּע אַבְרָם הַלּוֹךְ וְנִסּוּעַ הַנִּגְבָּה. זֶה
 הַדְרוּם, שֶׁהוּא חֵלְקוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, הַלּוֹךְ

בֵּינוֹן דְּחִמָּא אַבְרָהָם דְּהָא הֵהוּא חֵילָא דְּמִמְנָא עַל
 אֶרְעָא לָא יְהִיב תְּקַפָּא וְחֵילָא קַדִּישָׁא בְּדִקְחֹזִי, בְּדִין
 וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרִימָה לְגֹר שָׁם. מִנָּא יָדַע אַבְרָהָם,
 דְּכִתִּיב לְזִרְעֶךָ נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת. בְּדִין יָדַע
 אַבְרָהָם דְּהָא אֶרְעָא לָא אֶתְתַּקְנָא בְּתַקּוּנָא קַדִּישָׁא
 אֱלָא בְּדִרְגִּין (יִדִּישׁ) קַדִּישִׁין דִּיפְקֹון מִנִּיהּ, וּבְדִין יָדַע
 אַבְרָהָם רָזָא דְּחֻכְמָתָא דְּאֶרְעָא לָא תִּתְּקֹן בְּקִדּוּשָׁה
 אֱלָא בְּדִאֲמָרֹן:

סְתָרֵי תוֹרָה

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רָמִיז חֻכְמָתָא עֲלָאָה בְּאַבְרָהָם וּבִיצְחָק, אַבְרָהָם
 דָּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא וְאִיהִי (ס"א אָב וְרָם), נִשְׁמָתָא דָּא הִיא
 שָׂרָה. לוּט דָּא הוּא נָח"שׁ וּבֵת זִוְגִיָּה דְּהֵהוּא סְמָאל. רִו"ח קַדִּישָׁא
 דָּא יִצְחָק. נֶפֶ"שׁ קַדִּישָׁא דָּא רַבְקָה. יֵצֶ"ר הָרַע דָּא רוּחַ הַבְּהֵמָה,
 וְעַל דָּא אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתִיהּ (קהלת א) מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

שְׁהָאֲרֵץ לֹא תִתְּקֹן בְּקִדְשָׁהּ, אֱלָא בְּפִי
 שְׂאֲמָרֶנּוּ.

סְתָרֵי תוֹרָה

הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רִמִּיז חֻכְמָה
 עֲלִיוֹנָה בְּאַבְרָהָם וּבִיצְחָק. אַבְרָהָם זֶה
 הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה וְהִיא וס"א אָב וְרָם,
 וְהַנִּשְׁמָה הַזֹּאת הִיא שָׂרָה. לוּט זֶה הוּא
 הַנֶּחֱשׁ"שׁ וּבֵת זִוְגוּ שֶׁל הַסְמָא"ל הַהוּא.
 רִו"ח הַקִּדּוּשָׁה זֶה יִצְחָק. נֶפֶ"שׁ הַקִּדּוּשָׁה
 זֶה רַבְקָה. יֵצֶ"ר הָרַע זֶה רוּחַ הַבְּהֵמָה, וְעַל
 זֶה אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתוֹ (קהלת א) מִי יוֹדַע

הַכֹּחַ שֶׁעַל הָאָרֶץ נוֹתֵן חֹק וּמִזוֹן עַל
 הָאָרֶץ, מְשֻׁם שְׁטָרִם הַתְּקִדְשָׁה וּנ"א
 נִתְקַנָּה וְלֹא עֲמֻדָה בְּקִיּוּם. בֵּינוֹן שְׂאֲבָרָהּ
 רָאָה אֶת אוֹתוֹ הַכֹּחַ הַמְּמַנֶּה עַל הָאָרֶץ,
 לֹא נָתַן חֹק וּכְחַ קְדוּשׁ בְּרִאוּי, אִזּוּ וַיֵּרֶד
 אַבְרָם מִצְרִיִּם לְגֹר שָׁם. מִנֵּיִן יָדַע
 אַבְרָהָם? שְׂכֵתוֹב לְזִרְעֶךָ נָתַתִּי אֶת
 הָאָרֶץ הַזֹּאת. אִזּוּ יָדַע אַבְרָהָם שֶׁהִנֵּה
 הָאָרֶץ לֹא נִתְקַנָּה בְּתַקּוּן קְדוּשׁ, אֱלָא
 בְּדִרְגוֹת (וִידֻעוֹת) קְדוּשׁוֹת שְׂנִיצָאוּ מִמֶּנּוּ.
 וְאִזּוּ יָדַע אַבְרָהָם אֶת סוּד הַחֻכְמָה,

הַעוֹלָה הִיא וְגו' נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית דָּא נֶפֶשׁ מִסְטָרָא דִּיצָר הָרַע.
וְעַל דָּא אָמְרוּ (ג"א דההוא) דְּאִיהִי נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא אַתְעָרָא לְגַבְרָא
בִּירָא"ה וּבְחֻכְמָ"תָּא, נִשְׁמָתָא אַתְעָרָא לְאִינִישׁ בְּבִינָה, הָדָא
הוּא דְכֶתִיב, (איוב כח) וַיֹּאמֶר לָאָדָם הֵן יֵרָאֵת יְיָ הִיא חֻכְמָה וְגו'.
נִשְׁמָ"תָּא אַתְעָרִי בְתִשְׁבּוּכָ"ה דְּאַתְקָרִי בִּינָה וְאַקָרִי שָׂרָ"ה. וְרוּ"חַ
הוּא הַקּוֹ"ל וְאַתְקָרִי דַעַת וְאַתְעָרִי לְאִינִישׁ דִּי סָלִיק קָלִיָּה
בְּאוּרִייתָא, וְאַתְקָרִי תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְנֶפֶשׁ הַשְּׂכָלִית אַתְעָר מַגִּיהַ
עוֹבְדִין טָבִין.

וּבְדוּגְמָא דָּא בָרָא גּוֹפָא מְאַרְבַּע יְסוּדוֹת אֵשׁ וְרוּחַ וְעָפָר וּמִים
כְּגוֹוָנָא דְהוּא נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ. מִים
דָּא דְכַר וְדָא הוּא מִים מְתִיקִי דְקְדוּשָׁה, וְאִית מִים הַמְאָרְרִים דְּאֲנוּן
יִצָר הָרַע. אִית אִשָּׁא קְדִישָׁא נּוֹקְבָא וְאִית אִשָּׁא נּוֹכְרָאָה אֵשׁ זָרָה,
וְעַל דָּא כְּתִיב וְאֵל יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהִי נּוֹקְבָתָא מִן
יִצָר הָרַע. רוּחַ קְדִישָׁא אִיהוּ דְכַר. אִית רוּחַ מְסֻאָבָא דָּא יִצָר הָרַע
שְׁנַאֲמַר (ישעיה יד) כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צָפַע. אִית עָפָר קְדִישָׁא וְאִית
עָפָר מְסֻאָבָא.

לשון הקודש

מִמְנָה מַעֲשִׂים טוֹבִים.
וּבְדִגְמָה הוּא בָרָא אֶת הַגּוֹף מְאַרְבַּעַה
יְסוּדוֹת – אֵשׁ וְרוּחַ וְעָפָר וּמִים, כְּמוֹ
שֶׁהוּא נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, נִשְׁמָה וְרוּחַ
וְנֶפֶשׁ. מִים זֶה זָכָר, וְזֶה הַמִּים הַמְתוּקִים
שֶׁל קְדוּשָׁה. וְיֵשׁ מִים הַמְאָרְרִים שֶׁהֵם
יִצָר הָרַע. יֵשׁ אֵשׁ קְדוּשָׁה נְקִיָּה, וְיֵשׁ
אֵשׁ נְכֻרְיָה, אֵשׁ זָרָה. וְעַל זֶה כְּתוּב וְאֵל
יָבֹא בְכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהִיא נְקִיָּה
מִיִּצָר הָרַע. רוּחַ קְדוּשָׁה הִיא זָכָר. יֵשׁ
רוּחַ טְמֵאָה, זֶה יִצָר הָרַע, שְׁנַאֲמַר (ישעיה

רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הַעֲלָה הִיא וְגו'. נֶפֶשׁ
הַבְּהֵמִית זֶה הַנֶּפֶשׁ מִצָּד הַיִּצָר הָרַע.
וְעַל זֶה אָמְרוּ [וְשֶׁהוּא] שֶׁהַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה
הִזוּ מְעוֹרְרַת אֶת הָאִישׁ בִּירָא"ה
וּבְחֻכְמָ"ה. הַנִּשְׁמָה מְעוֹרְרַת אֶת הָאִישׁ
בְּבִינָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (איוב כח) וַיֹּאמֶר לָאָדָם
הֵן יֵרָאֵת ה' הִיא חֻכְמָה וְגו'. הַנִּשְׁמָ"ה
מְעוֹרְרַת בְּתִשְׁבּוּכָ"ה שְׁנִקְרְאָת בִּינָה
וְנִקְרְאָת שָׂרָ"ה. וְרוּ"חַ הוּא הַקּוֹ"ל,
וְנִקְרָא דַעַת, וּמְעוֹרְרִים אֶת הָאִישׁ
שְׁקוּלוֹ עוֹלָה בְּתוֹרָה, וְנִקְרָא תוֹרָה
שְׁבַכְתָּב, וְהַנֶּפֶשׁ הַשְּׂכָלִית מְתַעֲרָרִים

(י) כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צָפַע. יֵשׁ עָפָר

וְעַל דָּא נִשְׁמַתָּא דְאִיהִי תְּשׁוּבָה אֶתְקִיפַת בֵּיהּ בְּהֵוֹא נָחַשׁ
לְתַבְרָא לִיהּ בְּשַׁעֲבוּדָא דְתְּשׁוּבָה וְאַמְשִׁיד לִיהּ לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת
וּלְבַתִּי מִדְּרָשׁוֹת, וְאַנּוֹן אַרְבַּע יְסוּדֵי מִתְּפַשְׁטִין לְעִשְׂרִין וּתְרִין
אֲתוּוֹן אַחֵהּ ע בּוּמ"ף גִּיכ"ק דְּטַלְנ"ת זִסְר"ץ. (עד כָּאן גְּלִיזִין):

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא עַד מְקוֹם שָׁכָם. דָּא בִּי כְּנִישְׁתָּא אֲתֵר דְּדִיּוֹרָא
דְּשְׂכִינְתָּא תַּמָּן כְּמָא דְּאֵת אָמֵר, (בראשית מח) וְאַנְ"י נְתַתִּי לָהּ
שְׂכָר' אַחַד, דָּא שְׂכִינְתָּא דְּאֲתַחְזִי לִיהּ הוּאִיל וְאַתְקָרִי צִדִּיק, דְּהָא
צָדִיק לָאו דִּיּוֹרָה אֱלָא בְּהִדִּי צִדִּיק, וְדָא הוּא עַד מְקוֹם שָׁכָם. עַד
אֵלּוֹן מוֹרָה אֵלּוֹ בְּתִי מִדְּרָשׁוֹת דְּאוֹלָפִין וּמוֹרִים תַּמָּן תּוֹרָה בְּרַבִּים.
וְהַכְּנַעֲנִי אַז בְּאַרְצָא. כִּדִּין אֲתַבְסֵם וְאַתְתַּקֵּן יִצְרֵר הָרַע בְּגוֹפָא בְּעַל
כְּרַחֲמֵהּ. דְּסִגְיָאִין שְׁמָהּ אִית לִיהּ, וּבְגִינִי כָּה (אֲתַהֲדֵר)
אֲדַכֵּר בְּשְׁמָהּ סִגְיָאִין. אַז בְּאַרְצָא וְדָאִי וְאַתְכַּפֵּיָא בְּהָאִי, בְּגִין דְּכִדִּין
אִיהוּ גּוֹפָא בְּזִמְנָא דְּלָא אֲתַעֲבֹר מִנִּיהּ הֵוֹא נָחַשׁ כָּל כָּה, בְּגִין
דְּבִקוּתָא דְּגּוֹפָא כִּדִּין הַכְּנַעֲנִי אַז בְּאַרְצָא, אֲמָאִי אֲקָרִי כְּנַעֲנִי,
דְּאַסְחֹר גּוֹפָא לְדִינִין בִּישִׁין.

לשון הקודש

דִּיּוֹרָה אֱלָא עִם צִדִּיק, וְהוּא עַד מְקוֹם
שָׁכָם. עַד אֵלּוֹן מוֹרָה - אֵלּוֹ בְּתִי
מִדְּרָשׁוֹת שְׁלֹמֻדִים וּמוֹרִים שָׁם תּוֹרָה
בְּרַבִּים.

וְהַכְּנַעֲנִי אַז בְּאַרְצָא - אַז נִמְתַּק וְנִתְקַן
יִצְרֵר הָרַע בְּגוֹפָא בְּעַל כְּרַחֲמוֹ. שְׁשִׁמּוֹת
רַבִּים יֵשׁ לוֹ, וּמִשּׁוֹם כִּךְ וְחִירוֹ נִזְכָּר
בְּשִׁמּוֹת רַבִּים. אַז בְּאַרְצָא, וְדָאִי, וְנִכְנַע
בְּזִה, מִשּׁוֹם שְׁאֵז הַגּוֹפָא בְּזִמְן שְׁלָא בְּטַל
מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ הַנָּחַשׁ כָּל כָּה, מִשּׁוֹם דְּבִקוּת
הַגּוֹפָא אַז הַכְּנַעֲנִי אַז בְּאַרְצָא. לְמָה נִקְרָא
כְּנַעֲנִי? שְׁמִסּוּבָב אֵת הַגּוֹפָא לְדִינִים
רַעִים.

קְדוּשׁ וַיֵּשׁ עֶפְרָא טַמָּא.

וְעַל זֶה, הַנִּשְׁמָה שְׁהִיא תְּשׁוּבָה,
מִתְּנַבֵּרַת בְּאוֹתוֹ הַנָּחַשׁ לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ
בְּשַׁעֲבוּד שֶׁל תְּשׁוּבָה, וּמוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ
לְבַתִּי כְּנִסְיוֹת וּבְתִי מִדְּרָשׁוֹת, וְאוֹתָם
אַרְבַּעַת הַיְסוּדוֹת מִתְּפַשְׁטִים לְכ"ב
אוֹתִיּוֹת, אַחֵהּ ע בּוּמ"ף גִּיכ"ק דְּטַלְנ"ת
זִסְר"ץ.

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְצָא עַד מְקוֹם שָׁכָם -
זֶה בֵּית הַכְּנַסְתָּ, מְקוֹם דִּיּוֹר הַשְּׂכִינָה
שָׁם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בראשית מח) וְאַנְ"י נְתַתִּי
לָהּ שְׂכָר' אַחַד. זֶה שְׂכִינָה שְׁרָאוּיָהּ לוֹ,
הוּאִיל וְנִקְרָא צִדִּיק, שְׁהִרִי הַצָּדִיק אִין

וְנִשְׁמָתָא קַיִמָּא בְּהַאי עֲלָמָא כְּדָקָא יָאוּת בְּגִין לְמִזְכֵּי בָּהּ, לְבָתָר
כַּד נִפְקַת מֵהַאי עֲלָמָא אִי זְכָאת סְלָקָא לְאַתְרָה דְּנִפְקַת
מִתַּמָּן דְּכְתִיב אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה וְכְתִיב
אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְיֶה בַּתְּחִלָּה. אֵהְיֶה בָּהּ"א.

וְהִשְׁתָּא אִיהִי קַיִמָּא בֵּין לְסְלָקָא לְעִילָא וּבֵין לְנִחָתָא לְתַתָּא.
(דְּכְתִיב) בֵּין בֵּית אֵל וּבֵין הָעֵי. אִי זְכָאת סְלָקָא אֶל מְקוֹם
הַמִּזְבֵּחַ, אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם וְגו'. מָאן עָשָׂה וּמָאן מִזְבֵּחַ. אֵלָּא אֲשֶׁר
עָשָׂה שָׁם, דָּא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּאִיהוּ עֶבֶד תַּמָּן הָאִי מִזְבֵּחַ
וְאַתְקִין לָהּ עַל תְּרִיסַר אַבְנִין לְמִסְפַּר שְׁבִטֵי בְּנֵי יִעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה
דְּבַר יְיָ אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאִי.

וּמִזְבֵּחַ דָּא עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה כַּד אַתְבָּרִי עֲלָמָא עֲלָאָה (עֲלָאָה)
טְמִירָא לְכָל עֲלָמִין, וּמִיכָא"ל כִּהְנָא רַבָּא קָאִים וּמִקְרִיב
עֲלָה קֶרְבָּנִין דְּנִשְׁמָתִין, כִּיּוֹן (דף פ ע"ב) דְּנִשְׁמָתָא סְלָקָא תַּמָּן מַה
כְּתִיב וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְיָ, נִשְׁמָתָא קֶאֱרִי תַּמָּן וַאֲצִירָא
בְּצִרְוֹרָא דְּחַיִּי.

לשון הקודש

הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה וְתַקֵּן אוֹתוֹ עַל שְׁתֵּים
עֶשְׂרֵה אַבְנִים לְמִסְפַּר שְׁבִטֵי בְּנֵי יִעֲקֹב
אֲשֶׁר הָיָה דְּבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל
יִהְיֶה שְׁמִךְ וְדָאִי.

וְהַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה
כַּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, וְעֲלִיוֹן
הַטָּמִיר שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמִיכָאֵל הַכֹּהֵן
הַגָּדוֹל עוֹמֵד וּמִקְרִיב עָלָיו קֶרְבָּנוֹת שֶׁל
נִשְׁמָתוֹת. כִּיּוֹן שֶׁעוֹלָה לְשָׁם נִשְׁמָה מַה
כְּתוּב? וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה'.
הַנִּשְׁמָה קוֹרֵאת שָׁם וְנִצְרָרַת בְּצִרְוֹר
הַחַיִּים.

וְהַנִּשְׁמָה עוֹמֵדַת בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּרֵאשׁוֹ
כְּדֵי לְזַכּוֹת בָּהּ, אַחֵר כֵּךְ יוֹצֵאת מִן
הָעוֹלָם הַזֶּה. אִם זוֹכָה – עוֹלָה לְמִקְוָמָהּ
שְׁמִשָּׁם יֵצֵאָה, שְׁכָתוֹב אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה. וְכָתוֹב עַד
הַמְּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֵהְיֶה בַּתְּחִלָּה.
אֵהְיֶה בָּהּ"א.

וְכַעַתָּה הִיא עוֹמֵדַת בֵּין לְעֵלּוֹת לְמַעְלָה
וּבֵין לְרֵדֶת לְמַטָּה, וּשְׁכָתוֹב בֵּין בֵּית אֵל
וּבֵין הָעֵי. אִם זוֹכָה – עוֹלָה אֶל מְקוֹם
הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם וְגו'. מִי עָשָׂה
וְאִיזָה מִזְבֵּחַ? אֵלָּא אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם זֶה
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁעָשָׂה שָׁם אֶת

וְכָל דָּא, אִי זָכָא בְּהַאי עֲלָמָא לְאַתְקְנָא גּוּפָא כְּדָקָא יָאוּת
וּלְאַכְפִּיָּא (וּלְאַסְפִּיָּא) תְּקַפָּא דְּהֵהוּא לְטִיָּא, עַד דְּאַתְפָּרְשָׁא
מִנִּיהּ מַה כְּתִיב, וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנָּה אַבְרָם וּבֵין רוּעֵי מְקַנָּה
לוֹט (דָּא יִצְרָה הָרַע), דְּבָכָל יוֹמָא וַיּוֹמָא בְּהַאי עֲלָמָא, אֲנוּן סִיעֶן
וּמְנַהֲיָגִין דְּנִשְׁמָתָא, וְאֲנוּן סִיעֶן וּמְנַהֲיָגִין דְּיִצְרָה הָרַע, אֲנוּן
בְּקִטְרוּגָא מְקַטְרָגִין אֵלִין בְּאֵלִין, וְכָל שְׂיִיפִין דְּגּוּפָא בְּצַעֲרָא
בִּינִיָּהוּ בֵּין נִשְׁמָתָא וְהֵהוּא נָחַשׁ דְּקָא מְגִיחִין קָרְבָּא בְּכָל יוֹמָא.

מַה כְּתִיב וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט. נִשְׁמָתָא אֶהְדָּרָא לְגִבִּי יִצְרָה הָרַע
וְאָמַר לִיהּ, אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבִינְיָה וּבֵין רוּעֵי וּבֵין
רוּעֵי, סְטָרִין דִּילִי וְסְטָרִין דִּילָהּ. כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ, יִצְרָה
טוֹב וַיִּצְרָה הָרַע קָרִיבִין דָּא בְּדָא, דָּא לִימִנָא וְדָא לְשִׁמָּלָא.

הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיהָ הִפְרָד נָא מֵעַלִי. סְגִיָּאִין חִיבִיָּא אֲנוּן
בְּעֲלָמָא, זִיל וְשׁוּט אַבְתְּרִיָּהוּ וְאַתְפָּרֵשׁ מַעֲמִי. אִם הִשְׁמָאל
וְאִימִנָה וְגו'. וְאוֹכַח לִיהּ וְאַעֲיֵק לִיהּ בְּכַמָּה קָרְבִין דְּעַבִּיד בְּהִדְיָה
בְּכָל יוֹמָא, עַד דְּכָתִיב וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

לשון הקודש

הַנִּשְׁמָה חוֹזֶרֶת לִיצְרָה הָרַע וְאוֹמֶרֶת לוֹ,
אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבִינְיָה וּבֵין רוּעֵי
וּבֵין רוּעֵי, הַצְדָּדִים שְׁלִי וְהַצְדָּדִים
שְׁלָהּ, כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ. יִצְרָה
הַטּוֹב וַיִּצְרָה הָרַע קְרוֹבִים זֶה עִם זֶה. זֶה
לִימִין וְזֶה לְשִׁמָּל.

הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיהָ הִפְרָד נָא מֵעַלִי.
רַבִּים הָרָשָׁעִים בְּעוֹלָם, לָךְ וְשׁוּמְט
אַחֲרֵיהֶם וְהִפְרָד מַעֲמִי. אִם הִשְׁמָאל
וְאִימָנָה וְגו'. וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ וּמַצִּיק לוֹ
בְּכַמָּה קְרוֹבוֹת שְׁעוֹשָׂה עִמּוֹ בְּכָל יוֹם, עַד
שֶׁכָּתוּב וַיִּפְרְדּוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו.

וְכָל זֶה אִם צָדִיק בְּעוֹלָם הִזָּה לְתַנּוּן
הַגּוֹף בְּרָאוּי וּלְהַכְנִיעַ וּלְאַסְפוֹ הַחֲזֹק שֶׁל
אוֹתוֹ הַמְּקַלָּל. עַד שֶׁנִּפְרָד מִמֶּנּוּ מַה
כְּתוּב? וַיְהִי רִיב בֵּין רוּעֵי מְקַנָּה אַבְרָם
וּבֵין רוּעֵי מְקַנָּה לוֹט וְזֶה יִצְרָה הָרַע, שֶׁבְּכָל
יוֹם וַיּוֹם בְּעוֹלָם הִזָּה הֵם מְסִיעִים
וּמְנַהֲיָגִים אֶת הַנִּשְׁמָה, וְהֵם מְסִיעִים
וּמְנַהֲיָגִים אֶת הַיִּצְרָה הָרַע, הֵם מְקַטְרָגִים
בְּקִטְרוּג אֵלּוֹ עִם אֵלּוֹ, וְכָל הָאִיבָרִים שֶׁל
הַגּוֹף בְּצַעֲר בִּינֵיהֶם, בֵּין הַנִּשְׁמָה לְאוֹתוֹ
הַנָּחַשׁ שֶׁנִּלְחָמִים בְּקָרֵב בְּכָל יוֹם.
מַה כְּתוּב? וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט.

כִּיֹּן דַּמְתַּרְשִׁין דָּא מִן דָּא מַה כְּתִיב, אֲבָרָם יָשָׁב בְּאַרְץ כְּנָעַן. אֲתִישֹׁבֶת נִשְׁמַתָּא בְּאַנּוֹן צְדִיקָא בִּישׁוּבָא טַב בְּשָׁלָם. וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר, הֵהוּא לְטִיָּא מְקַטְרָגָא אָזִיל לְקַטְרָגָא וּלְאַתְחַבְרָא בְּאַתֵּר דְּחִיבָא תַּמָּן דְּכְתִיב וַיֵּאָהֵל עַד סְדוֹם. מַה כְּתִיב בְּתִרְיָה וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לִי מְאֹד. תַּמָּן שְׂרִיָּא וְשׂוּי דִּינִירָה בִּינִיָּהוּ לְאַתְחַבְרָא בְּהוּ לְאַסְטָאָה לוֹן וּלְאוּבְדָּא לוֹן. (וְאַבְרָהָם בְּעוּבְדִּין טַבִּין בְּתִשְׁבּוּכָה בְּאוּרִיָּתָא) (חֲסֵר) (ס"א בְּעוּבְדִּין בִּישִׁין).

(כִּיֹּן דַּאשְׁתַּאֲרֵת נִשְׁמַתָּא בְּלֹא מְקַטְרָגָא וְאַתְדְּכִי גּוֹפֵא מִהֵהוּא זֹחֲמָא, מִיָּד קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אֲשֶׁרִי דִּינִירָה בְּתִרְיָה וְנִרִית אַחֲסִנְתָּא עֲלָאָה וְתַתְּאָה, וְאִית לִיה נִיחָא בִּין צְדִיקָא, וְהֵהוּא לְטִיָּא בִּין אַנּוֹן רְשִׁיעִיָּא חֲטָאן בְּתִרְיָה, עַד דְּלֹא הָוָה פּוֹרְקָנָא לְחַוְבִּיָּהוּ).

(מַה כְּתִיב וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם כִּי נִשְׁבָּה אַחִיו. וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם דַּא נִשְׁמַתָּא דַּאשְׁתַּאֲרֵת בְּדְכִיו בְּנוֹפֵא. כִּי נִשְׁבָּה אַחִיו, דָּא יֵצֵר הָרַע דְּנִשְׁבָּה בִּין אַנּוֹן חִיבָא בְּחוּבִין סְגִיָּאִין. וַיִּרְק אֶת חֲנִיכּוֹ וְלִידֵי בֵיתוֹ, אֲלִין אַנּוֹן צְדִיקָא דְּלַעָן בְּאוּרִיָּתָא דַּאנּוֹן שְׂיִפִּי דְּגוֹפֵא וְרִיזִין לְמִיָּהָה בְּתִרְיָה שְׁמָנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת, אֲלִין רַמ"ח שְׂיִפִּין דְּגוֹפֵא, וְשַׁבְעִין, דְּרִזָּא דְּנִשְׁמַתָּא דְּנִפְקָא מִתַּמָּן).

לשון הקודש

מֵאוֹתָה הַזֹּחֲמָה, מִיָּד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרָּה אֶת דִּינֹרָא עֲמוֹ וַיִּוֹרֶשׁ נִחְלָה עֲלִיוֹנָה וְתַתְּחוּנָה, וַיֵּשׁ לוֹ נֶחֱת בִּין הַצְדִּיקִים. וְהַמְקַלֵּל הֵהוּא בִּין אוֹתָם הָרָשָׁעִים חוֹטָאִים עֲמוֹ, עַד שְׁאִין פְּדוּת לְחַטָּאֵיהֶם.

וְמַה כְּתוּב? וַיִּשְׁמַע אֲבָרָם. זֶה הַנִּשְׁמָה שֶׁנִּשְׁאָרָה בְּתֵהָר הַגּוֹף. כִּי נִשְׁבָּה אַחִיו – זֶה יֵצֵר הָרַע שֶׁנִּשְׁבָּה בִּין אוֹתָם הָרָשָׁעִים בְּחַטָּאִים רַבִּים. וַיִּרְק אֶת חֲנִיכּוֹ וְלִידֵי בֵיתוֹ – אֵלּוּ הֵם הַצְדִּיקִים שְׁעוֹקִים בְּתוֹרָה, שֶׁהֵם הָאִיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף הַזֵּרִיזִים לְלָבֶת עֲמוֹ. שְׁמָנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת – אֵלּוּ רַמ"ח אִיבָרֵי הַגּוֹף, וְשַׁבְעִים שֶׁל סוּד הַנִּשְׁמָה שְׂיוֹצֵאת מִשָּׁם. בְּכָל

כִּיֹּן שֶׁנִּפְרָדִים זֶה מִזֶּה מַה כְּתוּב? אֲבָרָם יָשָׁב בְּאַרְץ כְּנָעַן. מִתִּישְׁבֶּת הַנִּשְׁמָה עִם אוֹתָם הַצְדִּיקִים בִּישׁוּב טוֹב בְּשָׁלוֹם. וְלוֹט יָשָׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר. אוֹתוֹ הַמְקַלֵּל הַמְקַטְרָג הוֹלֵךְ לְקַטְרָג וּלְהַתְחַבֵּר בְּמָקוֹם שֶׁהָרָשָׁעִים שָׁם, שְׁכֵתוֹב וַיֵּאָהֵל עַד סְדוֹם. מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאַנְשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחַטָּאִים לִי מְאֹד. שָׁם שְׂרֹוִי וְשָׁם דִּינֹרָא בִּינִיָּהוּ לְהַתְחַבֵּר עִמָּהֶם לְהַסִּיט אוֹתָם וּלְאַבֵּד אוֹתָם. וְאַבְרָהָם בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּתִשְׁבּוּכָה, וּבְתוֹרָה (חֲסֵר) (בְּמַעֲשִׂים רָעִים).

(כִּיֹּן שֶׁנִּשְׁאָרֵת הַנִּשְׁמָה בְּלִי מְקַטְרָג וְנִמְהָר הַגּוֹף

אָנוֹן חֵיבֵיא לְאַתְבָּא לֹון (מחובי) מחוֹבִיהוֹן.

מָה כְּתִיב וַיִּרְדֹּף עַד דֵּן. רַדִּיף אֲבַתְרִייהוּ וְאוֹדַע לֹון דִּינָא דֶּההוּא
עֲלָמָא וְעוֹנָשָׁא דְגִיּהֲנָם, וְלֹא יִהְיֶה דְמִיכּוּ לְעִינִיה בִּימָמָא
וּבְלִילִיא עַד דְּאוֹכַח לֹון לְאָנוֹן חֵיבִין וְאַתִּיב לֹון בְּתִיּוּבְתָא לְגַבִּי
קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מָה כְּתִיב וַיָּשָׁב אֶת כָּל הָרְכוּשׁ, אֲתִיב לֹון
בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימָא כְּדָקָא יָאוּת.

וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְגו'. אֲפִלּוּ לֶההוּא יֵצֵר הָרַע אֲתַקִּיף בִּהְדִּיה עַד
דְּאֲכַפִּייה בְּעַל כְּרַחֲיָה (וְלֹא) וְאַמְתִּיק לִיה כְּדָקָא חֲזִי. כִּלְא
אֲתִיב בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא כְּדָקָא יָאוּת, בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַךְ יִמָּמָא
וְלִילִיא עַד דְּאוֹכַח לֹון וַיִּרְדֹּף לֹון עַל הֵהוּא חוֹבָא דְחָאבוּ עַד
דְּתָאבוּ בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא כְּדָקָחִי.

אֶהְדַּרְנָא לְמִילִי קִדְמָאִי דְּפִרְשָׁתָא. כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִצְאוֹנִי
הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹכְבִּים בְּעִיר וְגו'. (תַּנּוּן בְּדוֹנָמַת דְּרַמְיוּ בְּאַבְרָהָם
וַיִּצְחָק וַשָּׂרָה וְרִבְקָה יְהו"ה, בְּדוֹנָמָא דָּא רַמְיוּ בְּהַאי קָרָא (רוּת א) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ
וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מַחֲלוֹן וּכְלִיוֹן אֶפְרַתִּים. אֱלִימֶלֶךְ דָּא נִשְׁמָתָא
לְנִשְׁמָתָא.

לשון הקודש

בְּרַחוּ וְלֹאֵא וּמִמְתִּיק אוֹתוֹ בְּרָאוּ. וְהַבֵּל
מְשִׁיב בְּתִשּׁוּבָה שְׁלָמָה בְּרָאוּ, מִבִּין
שְׁלֹא יִשְׁקֹט יוֹמָם וְלַיְלָה, עַד שְׁמוּכִית
אוֹתָם וַיִּרְדֹּף אוֹתָם עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא
שֶׁחָטְאוּ עַד שֶׁשָּׁבִים בְּתִשּׁוּבָה שְׁלָמָה
בְּרָאוּ.

חֲזַרְנוּ לְדְבָרִים הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁל הַפֶּרֶשָׁה.
כְּתוּב (שִׁיר א) מִצְאוֹנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסּוֹכְבִּים
בְּעִיר וְגו'. וְשְׁנֵינוּ, בְּדִנְקָה שְׁרַמּוֹ בְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק
וַשָּׂרָה וְרִבְקָה יְהו"ה, בְּדִנְקָה הוּא רַמּוֹ בְּפִסּוּק הַזֶּה
(רוּת א) וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי וְשֵׁם
שְׁנֵי בָנָיו מַחֲלוֹן וּכְלִיוֹן אֶפְרַתִּים. אֱלִימֶלֶךְ זֶה

מִזְדַּרְזוֹ לְלָכֶת לְשֵׁם לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים
לְהָשִׁיב אוֹתָם (מִחֲטָאֵיהֶם) מִחֲטָאֵיהֶם.
מָה כְּתוּב? וַיִּרְדֹּף עַד דֵּן. רֹדֵף אַחֲרֵיהֶם
וּמוֹדִיעַ לָהֶם אֶת דֵּין הָעוֹלָם הֵהוּא וְעַנֵּשׁ
הַגִּיּוֹנִים, וְלֹא נוֹתֵן שְׁנָה לְעֵינוֹ בַּיּוֹם
וּבְלַיְלָה עַד שְׁמוּכִית אוֹתָם אֶת אוֹתָם
הָרָשָׁעִים, וּמְשִׁיב אוֹתָם בְּתִשּׁוּבָה
לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. מָה כְּתוּב? וַיָּשָׁב
אֶת כָּל הָרְכָשׁ. הָשִׁיב אוֹתָם בְּתִשּׁוּבָה
שְׁלָמָה בְּרָאוּ.

וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְגו' – אֲפִלּוּ אֶת אוֹתוֹ
יֵצֵר הָרַע מַחֲזִיק עִמּוֹ, עַד שֶׁמְכַנְּיָעוּ בְּעַל

נַעֲמִי דָא נִשְׁמָה, וְאִמַּאי אֶתְקַרִי נַעֲמִי, מִשּׁוּם (תהלים ז) וַיְהִי גַעַם יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מִחֲלוֹן דָּא רוּחָא קַדִּישָׁא, וְלָמָּה אֶתְקַרִי מִחֲלוֹן דְּמַחֵל לִיה קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. ר״ת דָּא נִפְשׁ קַדִּישָׁא, וְלָמָּה אֶתְקַרִי ר״ת עַל שֵׁם תוֹר. כְּלִיז״ן דָּא רוּח״א דְּבַעֲר״א, וְעַל דָּא אָמַר שְׁלָמָה עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלת ג) רוּחַ הַבְּהֵמָה דָּא יִצ״ר הָרָע. עֲרַפָּה דָּא נִפְשָׁא דְשִׁמְאָלָא בַת זִוְגִיָּה שֶׁל יִצְרָר הָרָע. וְלָמָּה אֶתְקַרִי עֲרַפָּה מִשּׁוּם כִּי עִם קִשָּׁה עֲרַף הוּא.

אִי זָכָה בַּר נִשְׁ סִלְקָא נִשְׁמָתָא עֲלָאָה, וְאִי לֹאוּ מִסְתַּלְקִי אֲנֹן דּוֹבְרֵי נִשְׁמָתָא וְרוּחָא וְאַשְׁתָּאָר נִשְׁמָתָא עֲלָאָה וְנִפְשׁ הַשְּׁכֵלִית, מַה כְּתִיב, (רות א) וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וְשָׁתִי כְּלוֹתֶיהָ עִמָּה וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכַלּוֹתֶיהָ שְׂבָנָה בְּנָתִי וְגו'. וַתֹּאמֶר רות אַל תִּפְגְּעִי בִּי וְגו' וְעֲרַפָּה שָׂבָה לְעִמָּה וּלְאַלְהֶיהָ).

תָּנִן עֶבֶד קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְרוּשָׁלַם לְעִילָא כְּגִוּוֹנָא דִּירוּשָׁלַם. דִּלְתָתָא, בְּשׁוּרִין וּמִגְדָּלִין וּפְתִיחִין פְּתִיחִין, וְאַנּוֹן חוֹמוֹת דְּתַמָּן אֵית עֲלֵיהֶוּ נְטָרִין (דף 9 ע"א) דְּנְטָרִי תְרַעִי דְּאַנּוֹן חוֹמוֹת דְּכְתִיב, (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתֶיהָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקִדְתִּי שׁוֹמְרִים וְגו'. וּמִיכָאֵל כִּהְנָא רַבָּא עֲלָאָה מְכָלְהוּ נְטָרִי תְרַעִי דְּאַנּוֹן חוֹמוֹת. נִשְׁמָ״ה (דִּאתְקַרִי נַעֲמִי) כִּד נִפְקַת מֵהָאֵי עֲלָמָא, אִי זָכָאָת עֲאֻלַּת

לשון הקודש

הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה.

עִמָּה. וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְכַלּוֹתֶיהָ שְׂבָנָה בְּנָתִי וְגו'. וַתֹּאמֶר רות אַל תִּפְגְּעִי בִּי וְגו'. וְעֲרַפָּה שָׂבָה לְעִמָּה וּלְאַלְהֶיהָ.

שְׂנִינִי. עֲשֵׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְרוּשָׁלַם שֶׁל מַעֲלָה כְּמוֹ יְרוּשָׁלַם שֶׁל מִטָּה, בְּחוֹמוֹת וּמִגְדָּלִים וּפְתִיחִים פְּתִיחִים, וְאוֹתָן הַחוֹמוֹת שֶׁשֵּׁם יֵשׁ עֲלֵיהֶם שׁוֹמְרִים שְׁשׁוֹמְרִים אֵת הַשְּׁעָרִים שֶׁל אוֹתָן הַחוֹמוֹת, שְׂכַתוֹב, (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתֶיהָ יְרוּשָׁלַם הַפְּקִדְתִּי שׁוֹמְרִים וְגו'. וּמִיכָאֵל כִּהֵּן גְּדוֹל עֲלִיּוֹן מִכָּלָם, שׁוֹמֵר פְּתִיחִים שֶׁל אֵלֹו הַחוֹמוֹת.

הַנִּשְׁמָ״ה וְשִׁנְקִרְאָת נַעֲמִי, כְּשִׁינְצָאָת מִן

נַעֲמִי זֶה הַנִּשְׁמָה. וְלָמָּה נִקְרָאָת נַעֲמִי? מִשּׁוּם (תהלים ז) וַיְהִי גַעַם ה' אֱלֹהֵינוּ. מִחֲלוֹן זֶה רוּחַ הַקְדוּשׁ. וְלָמָּה נִקְרָא מִחֲלוֹן? שְׁמַחֵל לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. ר״ת זֶה הַנִּפְשׁ הַקְדוּשָׁה. וְלָמָּה נִקְרָאָת ר״ת? עַל שֵׁם תוֹר. כְּלִיז״ן זֶה רוּחַ הַבְּהֵמָ״ה, וְעַל זֶה אָמַר שְׁלָמָה עָלָיו הַשְּׁלוֹם (קהלת ג) רוּחַ הַבְּהֵמָה. זֶה יִצ״ר הָרָע. עֲרַפָּה זֶה נִפְשׁ הַשְּׁמָאֵל, בַּת זִוְגִיָּה שֶׁל יִצְרָר הָרָע. וְלָמָּה נִקְרָאָת עֲרַפָּה? מִשּׁוּם כִּי עִם קִשָּׁה עֲרַף הוּא.

אִם זָכָה אָדָם – עוֹלָה הַנִּשְׁמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְאִם לֹא – מִסְתַּלְקִים אוֹתָם דּוֹבְרֵי הַנִּשְׁמָה וְהָרוּחַ, וְנִשְׁאָרָת הַנִּשְׁמָה הַעֲלִיּוֹנָה וְהַנִּפְשׁ הַשְּׁכֵלִית. מַה כְּתוּב? (רות א) וַתֵּצֵא מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה שָׁמָּה וְשָׁתִי כְּלוֹתֶיהָ

בְּגִנְתָּא דַּעְדָּן דַּאֲרַעָא דְנִטַּע קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְרוּחִיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא
כְּגוֹנוֹנָא דֶּהְהוּא גִּנְתָּא דַּעְדָּן דְּלַעִילָא. וְתַמָּן כָּל צַדִּיקָיָא דַּעֲלָמָא.

וְכַד נִשְׁמַתָּא נִפְקַת מֵהַאי עֲלָמָא, עֲאֵלַת בְּמַעְרְתָּא דְּכַפְלָתָא דְּתַמָּן
אִיהִי פִתְחָא דְּגִן עֲדָן. פִּגְעַת בְּאָדָם הָרָאשׁוֹן וּבְאֲנוֹן אֲבָהוֹן
דְּתַמָּן, אִי זָכָאת אִיהִי, חֲדָאן בָּהּ וּפִתְחִין לָהּ פִּתְחִין וְעֲאֵלַת. וְאִי
לֹא דַחֲיִין לָהּ לִבֵּר. (וּמָה הִיא אִמְרָה בִּד דַּחֲיִין לָהּ לִבֵּר (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) מִצְאוּנִי
הַשּׁוֹמְרִים וְגו') אֵזֶלַת. לְבִתֵּר דְּאֵזֶלַת תַּמָּן מִקְמִי דְּאִתֵּיָא לְעֲלָמָא דָּא וְיַחֲיִיבַת גֵּר עַל
רִישֵׁיהּ שְׁנַאמֶר (אִיּוֹב כט) בְּחֵלּוֹ גֵּרָו עָלֵי רֵאשֵׁי כָּל מָאן דְּחֻוּן לָהּ מִזְדַּעְזְעִין וְאִמְרִי
הַזֹּאת נַעֲמִי.

אֲתִיבַת הִיא וְאִמְרָה (רוּת א) אַל תִּקְרָאנִה לִי נַעֲמִי קִרְאָן לִי מָרָא וְגו'. אֲנִי מְלָאָה
הִלְכְּתִי בַּהֲהוּא אַתֵּר וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי יְיָ בְּלֹא תוֹרָה וּבְלֹא מַעֲשִׂים טוֹבִים דְּאֵעִיל לִי
בְּגוֹפָא בִישָׁא לְמָה תִּקְרָאנִה לִי נַעֲמִי וְיְיָ עֲנֵה בִּי). וְאִי זָכָאת עֵיִילַת לְגִנְתָּא
דַּעְדָּן, כִּיּוֹן דַּעֲיִילַת יְתִבָּא תַמָּן בְּגִנְתָּא (אֲזַדְנוּגַת בְּאֵלִימְלֵךְ דָּא מִחֲלֹן דְּדָא
רוּחַ אֲזַדְנוּג בְּרוּת דְּדָא נֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית) וְאִתְּלַבְּשׁוּ (ד"א וְאִתְּלַבְּשַׁת) תַּמָּן
בְּלָבוּשָׁא דְּדִיוִקְנָא דֶּהַאי עֲלָמָא וְאִתְּעַדְנַת תַּמָּן.

לשון הקודש

שְׁנַאמֶר (אִיּוֹב כט) בְּחֵלּוֹ גֵּרָו עָלֵי רֵאשֵׁי, כָּל מִי
שְׂרֹאִים אוֹתָהּ מִזְדַּעְזְעִים וְאוֹמְרִים הַזֹּאת נַעֲמִי?
הִיא מְשִׁיבָה וְאוֹמְרַת, (רוּת א) אַל תִּקְרָאנִה לִי נַעֲמִי
קִרְאָן לִי מָרָא וְגו'. אֲנִי מְלָאָה הִלְכְּתִי – בְּאוֹתוֹ
מְקוֹם, וְרִיקָם הִשִּׁיבֵנִי ה' – בְּלִי תוֹרָה וּבְלִי מַעֲשִׂים
טוֹבִים, שֶׁהַכֵּנִים אוֹתִי לְגוֹף רַע. לְמָה תִּקְרָאנִה לִי
נַעֲמִי וְה' עֲנֵה כִּיּוֹן. וְאִם זֹכָה, נִכְנָסַת לְגִן
עֲדָן. כִּיּוֹן שְׁנִכְנָסַת, יוֹשְׁבַת שָׁם בְּגִן
וּמִזְדַּעְזְעִת עִם אֱלִימְלֵךְ, זֶה מִחֲלֹן, שְׁנֵה הַרוּחַ מִזְדַּעְזְעִת
עִם רוּת, שְׁנֵה הַנֶּפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית וְהַתְּלַבְּשׁוּ (ד"א
וּמִתְּלַבְּשַׁת) שָׁם בְּלָבוּשׁ שֶׁל הַדְּמוּת שֶׁל
הָעוֹלָם הַזֶּה וְשָׁם מִתְּעַדְנַת.

הָעוֹלָם הַזֶּה, אִם זֹכָה – נִכְנָסַת לְגִן הָעֲדָן
שֶׁל הָאָרֶץ שְׁנִטַּע הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְרוּחוֹת הַצַּדִּיקִים כְּמוֹ אוֹתוֹ גִּן עֲדָן
שְׁלֵמַעֲלָה, וְשָׁם כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁל הָעוֹלָם.
וּבִשְׁהַנְשִׁמָּה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה,
נִכְנָסַת לְמַעְרַת הַמְּכַפֵּלָה שְׁשָׁם הוּא
פִּתְחַ גִּן הָעֲדָן. פּוֹנֶשֶׁת בְּאָדָם הָרָאשׁוֹן
וּבְאוֹתָם הָאֲבוֹת שְׁשָׁם. אִם הִיא זֹכָה –
שְׁמַחִים בָּהּ וּפּוֹתִחִים לָהּ פִּתְחִים
וְנִכְנָסַת, וְאִם לֹא – דוֹחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה
[וּמָה הִיא אוֹמְרַת בְּשִׁדּוּחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה? (שִׁיר ג)
מִצְאוּנִי הַשּׁוֹמְרִים וְגו']. וְהוֹלְכַת. אַחֵר שֶׁהוֹלְכַת שָׁם
מִלְפָּנֵי שְׂבָאָה לְעוֹלָם הַזֶּה וְנִתּוֹן גֵּר עַל רֵאשׁוֹ,

סְתָרָא דְסִתְרִין לְחֻכְמֵי לְבָא אֲתַמְסַר. (ארבע) תִּלְת דְּרָגִין אֲנוּן
 דְּאַחֲדוֹן דָּא בְּדָא, וְאַלִין אֲנוּן נָפֶשׁ (נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא נִשְׁמָתָא
 עֲלָאָה דְאַתְקֵרִי יו"ד) רִו"ח וְנִשְׁמָה. (נפ"ש) נָפֶשׁ אִיהוּ חֵילָא דְגּוּפָא
 אֲתַבְּנֵי מִנִּיהּ. דְּכַד בַּר נֶשׁ אֲתַעַר בְּהַאי עֲלָמָא לְאַזְדּוּגָא בְּנוֹקְבִיָּה
 כָּל שְׁיִיפֵי מִסְתַּכְמֵי (נ"א מִתְכַּנְשִׁי) וּמִתְתַּקְנֵי לְאַתְהִנָּאָה (לְנִשְׁמָה)
 תַּמָּן, וְהָהוּא נָפֶשׁ וְרַעוּתָא דִּילִיָּה אֲסַתְכָּם בִּיהּ בְּהָהוּא עוֹבְדָא (מִמֶּשׁ)
 וּמִשִּׁיד לִיָּה לְהָהוּא נָפֶשׁ וְאַעִיל לִיָּה תַמָּן בְּהָהוּא זְרַעָא דְאוּשִׁיד.
 וּמִגּוֹ רַעוּתָא וּמִשִּׁיכוּ דְנִפְשָׁא דְמִשִּׁיד תַּמָּן, אֲתַמְשֵׁד חֵילָא אוּחְרָא
 תַּמָּן מֵאֲנוּן דְּרָגִין דְּאַתְקֵרוֹן אִישִׁי"ם, וְעָאל כָּלָא בְּמִשִּׁיכוּ
 דְּהָהוּא זְרַעָא, וְאַתְבְּנֵי מִנִּיהּ גּוּפָא. וְדָא אִיהוּ חֵילָא קַדְמָאָה תַתָּאָה
 דְּאֲנוּן (ארבע) תִּלְת.

וּבְגִין דְּהַאי (נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא) נָפֶשׁ אֲקֵרִיב בְּדִבְקוּתָא וִיסוּדָא דְגּוּפָא,
 קֶרְבָּנָא דְאַתְקֵרִיב לְכַפָּרָא עַל נִשְׁמָתָא אֲתִיְהִיבַת חוּלְקָא
 לְאֲנוּן דְּרָגִין דְּאִישִׁי"ם (דְּאַתְקֵרוֹן רוּחַ וְנָפֶשׁ הַשְּׂבָלִית) בְּגִין דְּמִשִּׁיכוּ
 דְּחוּלְקָא דְּהָהוּא (נִשְׁמָה) נָפֶשׁ אֲתִי מִנִּיָּהּ. וְהִינּוּ דְכָתִיב אֵת קֶרְבְּנִי

לשון הקודש

וּמִתְוֹד רַצוֹן וְהִמְשַׁכַּת הַנֶּפֶשׁ שְׁמוּשֵׁד
 לְשָׁם, נִמְשֵׁד בַּח אַחֵר לְשָׁם מֵאוּתָן
 הַדְּרָגוֹת שְׁנִקְרְאוּת אִישִׁי"ם, וְהַכֹּל נִכְנָס
 בְּמִשִּׁיכַת הַזֶּרַע הַהוּא וְנִכְנָה מִמֶּנּוּ הַגּוּף.
 וְהוּא הַכֹּחַ הָרָאשׁוֹן הַתַּתְּחוֹן שֶׁל אוֹתָם
 (ארבע) שְׁלֵשׁ.

וּמִשׁוּם שׁוֹאֵת וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ
 נִקְרְבַת בְּדִבְקוּת וְהִיסוּד שֶׁל הַגּוּף,
 הַקֶּרְבֵּן שְׁנִקְרַב לְכַפֵּר עַל הַנִּשְׁמָה נִתֵּן
 חֵלֶק לְאוֹתָם הַדְּרָגוֹת שֶׁל אִישִׁי"ם
 וְשְׁנִקְרְאוּ רוּחַ וְנָפֶשׁ הַשְּׂבָלִית, מִשׁוּם
 שְׁמִשִּׁיכַת הַחֵלֶק שֶׁל אוֹתָהּ (נִשְׁמָה)

סֵתֵר הַסִּתְרִים נִמְסַר לְחֻכְמֵי הַלֵּב.
 (ארבע) שְׁלֵשׁ דְּרָגוֹת הֵן שְׁאֲחוּזוֹת זוּ בְּזוּ,
 וְאֵלוֹ הֵן נָפֶשׁ וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה, הַנִּשְׁמָה הַעֲלִיּוֹנָה
 שְׁנִקְרְאָת יו"ד רִו"ח וְנִשְׁמָה. (נפ"ש) הַנֶּפֶשׁ
 הִיא הַכֹּחַ שֶׁהַגּוּף נִכְנָה מִמֶּנּוּ. שְׁכַאֲשֶׁר
 הָאָדָם מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהִזְדַּגּ עִם
 נִקְבָּתוֹ, כָּל אֵיבָרָיו מִסְבִּימִים וְנ"א
 מִתְכַּנְסִים וְנִתְקַנְּגִים לְהִנּוֹת (לְנִשְׁמָה) שָׁם,
 וְאוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ וְהָרַצוֹן שֶׁלּוֹ מִסְבִּים עִם
 אוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה (מִמֶּשׁ), וּמוֹשֵׁד אֵת אוֹתָהּ
 הַנֶּפֶשׁ וּמִכְנִים אוֹתָהּ שָׁם בְּאוֹתוֹ הַזֶּרַע
 שְׁשׁוּפֵד.

לַחֲמִי לְאִשִּׁי (מהו לחמי לאשי דְּהַיִּב מוֹנָא לְאִשִּׁי וְדָא הוּא שְׂפַע מְאֹר דְּאִנּוּן מִתְּהֵנּוּ מוֹנֵי הַשְּׂכִינָה) בְּגִין דְּהוּא כִּפְרָה דְּנִפְשׁ נְטָלִי חוּלְקִיהוּן. וְכֵד מִית בְּרַ נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, הֵהִיא נֶפֶשׁ לָא אֲתַעְדִּי מִן קִבְרָא לְעֲלָמִין, וּבְחִילָא דָּא יִדְעִי מִתִּיָּא וּמִשְׁתַּעֲוֵי דָּא עִם דָּא.

רוּחַ אִיהוּ דְּמִקְרִיִּים לְנֶפֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא. וְאִיהוּ מְשִׁיכוּ דְּאֲתַעְרוּתָא דְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְּכוּרָא כֵּד אִנּוּן בְּתִיאֻבְתָּא חָדָא. וְכֵדִין אֲתַעֲרַת לְגַבֵּי דְּכוּרָא בְּתִיאֻבְתָּא דִּילָהּ, לְהַאי רוּחַ כְּגוּוֹנָא דְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי דְּלִתְתָּא אֲשִׁדִּיאַת זֶרְעָא בְּתִיאֻבְתָּא לְגַבֵּי דְּכוּרָא. וְסִתְרָא דָּא (כִּד אֲשִׁדִּיאַת שְׂפַע בְּתִיאֻבְתָּא לְגַבֵּי נֹקְבָא וְהָכָא רְזָא) (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה.

וְהַאי רִו"חַ (וְנֶפֶשׁ וְנִשְׁמָ"ה וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא כֵּד) נִפְקָא מִהַאי עֲלָמָא וְאֲתַפְרֶשֶׁת מִנֶּפֶשׁ (אֲתַפְרֶשֶׁן י"ה אִסְתַּלַּק לְגִנְתָּא דְּעֵדֵן בְּשִׁמְיָא עֲלָהּ וּמִתְלַבֵּשׁ בְּדִיוֹקְנָא עֲלָהּ מִרְקָמָא בְּכָל גְּוִינִין) עָאֵל לְגִנְתָּא דְּעֵדֵן דְּבְּהַאי עֲלָמָא (תַּתְּמָה), וְאֲתַלְבֵּשׁ תַּמָּן גּוֹ אֲוִירָא דְּגִנְתָּא כְּמָה דְּמִתְלַבֵּשִׁי מִלְּאֲכִי עֲלָאִי כֵּד נְחִתִּין לְהַאי עֲלָמָא. בְּגִין דְּאִנּוּן מִהֵהוּא רוּחַ הוּוּ דְּכִתְיָב, (תהלים קד) עוֹשֶׂה מְלָאכֵי רוּחוֹת וְגו'.

לשון הקודש

כְּמוֹ שֶׁהִנֵּקְבָה בְּלִפְי מִטָּה שׁוֹפְכַת זֶרַע בְּתִשׁוּקָה אֶל הַזָּכָר. וְהִסְתַּר הָזֶה וּבְשִׁנְשִׁפְדָּ שְׂפַע בְּתִשׁוּקָה לְנִקְבָּהּ, וְכֵאֵן סוּרָא (קהלת יב) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָתַנָּה.

וְחִרְו"חַ הוּוּ וְנֶפֶשׁ וְנִשְׁמָ"ה וְנִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא כְּאֲשֶׁר, כְּשִׁיזְצֵאת מִן הָעוֹלָם הָזֶה וְנִפְרֶדֶת מִן הַנֶּפֶשׁ וְנִפְרָדִים י"ה מִסְתַּלַּק לְגֵן עֵדֵן בְּשִׁמְיָם הַעֲלִיּוֹנִים, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּדִמּוּת עֲלִיּוֹנָה מִרְקָמָת מִכָּל הַגְּוִינִים וְנִכְנָס לְגֵן הָעֵדֵן שְׂבַעֲוֹלָם הָזֶה וְהִתְחַתֵּן, וּמִתְלַבֵּשׁ שָׁם בְּתוֹךְ הָאֲוִיר שֶׁל הַגֵּן כְּמוֹ שֶׁמִּתְלַבֵּשִׁים

הַנֶּפֶשׁ בָּאָה מֵהֶם. וְהִנּוּ שְׂכַתוֹב אֶת קִרְבָּנִי לַחֲמִי לְאִשִּׁי וְהוּא לַחֲמִי לְאִשִּׁי שְׁנוֹתָן מוֹנֵן לְאִשִּׁי, וְהוּא שְׂפַע מְאֹר שֶׁהֵם נִהְיִים מוֹנֵי הַשְּׂכִינָה, מְשׁוּם שֶׁהוּאֵא כִּפְרַת הַנֶּפֶשׁ נוֹטְלִים חֲלָקִים. וּכְשִׁמַּת אָדָם בְּעוֹלָם הָזֶה, אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ לֹא זֹזָה מִן הַקִּבְרָ לְעוֹלָמִים, וּבִבְחֵ הָזֶה יוֹדְעִים הַמַּתִּים וּמִסְפָּרִים זֶה עִם זֶה.

חֲרוּחַ הִיא שְׁמִקְנֵמַת אֶת הַנֶּפֶשׁ בְּעוֹלָם הָזֶה, וְהִיא מְשִׁיכַת הַתְּעוּרָרוֹת הַנִּקְבָּה לְזָכָר כְּשֶׁהֵם בְּתִשׁוּקָה אַחַת. וְאִזּוּ מִתְעוּרָרַת לְזָכָר בְּתִשׁוּקָתָהּ לְרוּחַ הוּוּ

אוֹף הָכִי רוּחָא מְתַלְבֵּשׁ בְּגוֹן עֵדוֹן דְּאַרְעָא בְּדִיוקְנָא דְהָאִי עֲלָמָא
וּתְמָן אֲתַעֲדַנְתּ בְּכָל עֵדוּנִין, בְּגוֹן עֵדוֹן דָּא אִית צִיּוּרִין וְדִיוקְנִין
דְּהָאִי עֲלָמָא. וְאִית צִיּוּרִין וְדִיוקְנִין דְּעֲלָמָא עֲלָאָה, וּתְמָן כָּל אֲנוּן
צְדִיקָיָא אֲזִלִין וּמִתַּעֲדָנִין תְּמָן, וּבְרִישׁ יְרַחִי וְשַׁבְתִּי אֲנוּן בְּעָאן
לְסֻלָּקָא לְעִילָא. (דִּיוקְנָא דָּא מְרוּ"חַ וְא"שׁ דְּבִהָאִי עֲלָמָא וּבְדִיוקְנָא דָּא אֲתַעֲדָנוּ
בְּכָל עֵדוּנִין וּבְכָל זְמַנֵּי וְיָרַח"י וְשַׁבְתִּי אֲסִתְלָקוּ רַח"ח וְנִפְ"שׁ וּמִתַּפְשְׁטִי מִהָאִי גּוּפָא
וּמִתַּלְבְּשִׁי בְּדִיוקְנָא עֲלָאָה בְּגוֹן עֵדוֹן דְּלְעִילָא מִרְקָמָא בְּכָל גְּוּוּנִין. בְּאֵן אֲתֵר הוּא י"ה
בְּלִבוּשָׁא דִּילִיָּה וְאֲזַדְוּוּגוּ בְּחֵדָא יְהו"ה וְאֲנוּן נְהִינִין מְאֹר הַשְׁכִּינָה)

וּבְמַצִּיעוֹת גִּנְתָּא אִית עֲמוּדָא חָדָא מִרְקָמָא בְּכָל גְּוּוּנִין. וְהָהוּא רוּחַ
כַּד בְּעָא לְסֻלָּקָא, אֲתַפְשֵׁט תְּמָן מִהָהוּא לְבוּשָׁא (וְנִפְשָׁא
אֲשֶׁתֶּאֱרַת תְּמָן בְּגוּפָא) וְעָאֵל גּוֹ הָהוּא עֲמוּדָא (וְסֻלָּקָתָא) וְסֻלִּיק לְעִילָא גּוֹ
הָהוּא אֲתֵר דְּנִפְקַת מִנִּיהּ, כְּדִכְתִּיב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב וְגו'.

וְנָטִיל לָהּ מִיכָאֵל כְּהֵנָּא רַבָּא וּמִקְרִיב לָהּ קָרְבַּן בּוֹסְמִין קָמִי קֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא, (וְאֶתֶר) וְיִתְבָּא תְּמָן וּמִתַּעֲדָנָא בְּהָהוּא צְרוּרָא

לשון הקודש

מִסְתַּלְקִים מִרַח"ח וְנִפְ"שׁ וּמִתַּפְשְׁטִים מִהִנּוּף הָהוּא
וּמִתַּלְבְּשִׁים בְּדַמּוּת עֲלִיוָנָה בְּגוֹן הָעֵדוֹן שְׁלֻמְעֵלָה
מִרְקָם בְּכָל הַגְּוּוּנִים. בְּאִזְוָה מְקוֹם הוּא י"ה?
בְּלִבוּשׁוֹ, וּמִנְדְּוָנִים יְחִיד יְהו"ה, וְהֵם נְהִינִים מְאֹר
הַשְׁכִּינָה.

וּבְאֲמַצְעֵי הַגֵּן יֵשׁ עֲמוּד אֶחָד מִרְקָם
בְּכָל הַגְּוּוּנִים, וּכְשֶׁאֲוֹתָהּ הָרוּחַ כְּאֲשֶׁר
רוּצָה לַעֲלוֹת, מִתַּפְשְׁטֵת שָׁם מִהִלְבוּשׁ
הָהוּא וְהַנִּפְשׁ נִשְׁאֲרַת שָׁם בְּגוּפוֹ וְנִכְנָסֶת
לְתוֹךְ אוֹתוֹ הָעֲמוּד וְנִעְלָה וְנִעְלָה לְמַעְלָה
לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁיִּצְאָהּ מִמֶּנּוּ,
כְּפָתוּב וְהָרוּחַ תָּשׁוּב וְגו'.

וְנָטִיל אוֹתָהּ מִיכָאֵל הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל,
וּמִקְרִיב אוֹתָהּ קָרְבַּן בְּשָׁמִים לִפְנֵי

הַמִּלְאָכִים הָעֲלִיוֹנִים כְּשִׁיּוֹרְדִים לְעוֹלָם
הַזֶּה, מִשּׁוּם שֶׁהֵם מְאֹתָהּ הָרוּחַ הַזֶּה,
שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קד) עֲשֵׂה מִלְאָכָיו רוּחוֹת
וְגו'.

אֵת כָּךְ הָרוּחַ מִתַּלְבֵּשֶׁת בְּגוֹן הָעֵדוֹן שֶׁל
הָאָרֶץ בְּדַמּוּת הָעוֹלָם הַזֶּה, וְשָׁם
מִתַּעֲדָנֶת בְּכָל הָעֵדוּנִים. בְּגוֹן הָעֵדוֹן הַזֶּה
יֵשׁ צִיּוּרִים וְדַמּוּת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיֵשׁ
צִיּוּרִים וְדַמּוּת שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, וְשָׁם
כָּל אוֹתָם הַצְּדִיקִים הוֹלְכִים וּמִתַּעֲדָנִים
שָׁם. וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשָׁבָתוֹת הֵם
רוּצִים לַעֲלוֹת לְמַעְלָה וְהַדַּמּוּת הִזוּ מְרוּ"חַ
וְא"שׁ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְדַמּוּת הַזֶּה מִתַּעֲדָנִים בְּכָל
הָעֵדוּנִים, וּבְכָל הַמוֹעֲדִים וְהַחֲדָשִׁים וְהַשְׁבָּתוֹת

דְּחִי (ישעיה סד) דַּעֲיֵן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים וּזְלַתָּה וְגו'. לְבָתֵּר (דף 9א ע"ב)
נִחְתָּא לְגוֹ גִּנְתָּא דְאַרְעָא וּמִתְעַדְנָא בְּכָל עֲדוּנִין, וְאַתְלַבֶּשֶׁת בְּהֵוָּא
לְבוּשָׁא (ואודוונת בנפש דידיה) וַיִּתְּבֵא תַּמָּן בְּעִטּוּרָא עַל חַד תַּרְיֵן
מִכְמָה דְהוּת בְּקִדְמִיתָא. (וְדָא הוּא בְּחֹל וְאַסְתַּלְקָא בְּיִשְׁבּוּת דְגֵן עֲדֵן
וּמִתְעַסְקָא בְּאוּרִייתָא וּבְכָל רִישֵׁי יְרֵחֵי וְזִמְנֵי וְשַׁבְתִּי נִחְתָּא אִידוּוּנָת בְּנֶפֶשׁ).

נְשָׁמָה הִיא חִילָא עֲלָאָה עַל כָּל אֱלִין, וְאַיְהִי מִחִילָא דְדַכּוּרָא רְזָא
דְּאִילָנָא דְחִי. וְדָא סְלָקָא לְעִילָא מִיָּד. וְכָל הַנִּי (ר"א אָנוּן)
תַּלְת דְּרָגִין מִתְקַשְׁרִין כְּחֻדָּא דָּא בְּדָא. וְכַד מִתְפָּרְשֵׁן כְּלָהוּ סְלָקִין
וְתַבִּין לְהֵוָּא אֲתֵר דְנִפְקוּ מִנִּיה.

כַּד הָאִי רוּחָא נִפְקַת מֵהָאִי עֲלָמָא וְעָאלַת בְּגוֹ מְעֶרְתָּא דְאַדָּם
וְאַבְהֵן תַּמָּן, אָנוּן יְהִבִּין לָהּ פְּנָקָס סִימָנָא וְעָאלַת לְגִבִּי גִנְתָּא
דַּעֲדוֹן, קְרִיבַת תַּמָּן וְאַשְׁכַּחַת כְּרוּבִים וְהֵוָּא לְהַט הַחֶרֶב
הַמִּתְהַפֶּכֶת. אִי זָכָאת חֲמָאן פְּנָקָס סִימָנָא וּפְתַחִין לָהּ פְּתַחָא וְעָאלַת.
וְאִי לֹא דַחֲיִין לָהּ לְבָר.

לשון הקודש

וְזו עוֹלָה לְמַעְלָה מִיָּד, וְכָל אֱלֹו וְאוֹתָן
שְׁלֹש הַדְּרָגוֹת נִקְשָׁרוֹת יַחַד זֶה עִם זֶה.
וּבְשִׁנְפָּרְדוֹת, בְּלֵן עוֹלוֹת וְשָׁבוֹת לְאוֹתוֹ
מְקוֹם שִׁינְצָאוּ מִמֶּנּוּ.

פְּשִׁחֵרוּחַ הַזֶּה יוֹצֵאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
וְנִכְנָסֶת לְמַעְרָה שְׁשָׁם אָדָם וְהָאֲבוֹת,
הֵם נוֹתְנִים לָהּ פְּנָקָס סִימָן, וְנִכְנָסֶת לְגֵן
הָעֵדֶן. קְרִיבָה לְשָׁם, וּמוֹצֵאת הַכְּרוּבִים
וְאוֹתָהּ לְהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת. אִם
זוֹכֶה – רוֹאִים פְּנָקָס הַסִּימָן, וּפּוֹתְחִים
לָהּ פֶּתַח וְנִכְנָסֶת. וְאִם לֹא – דוֹחִים
אוֹתָהּ הַחוּצָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבָאֵהוּ וַיּוֹשֶׁבֶת שָׁם,
וּמִתְעַדְנָת בְּאוֹתוֹ צְרוּר הַחַיִּים, (ישעיה סד)
שַׁעֲיֵן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים וּזְלַתָּה וְגו'.
אַחֵר כִּד יוֹרְדַת לְתוֹךְ הַגֵּן שֶׁל הָאָרֶץ
וּמִתְעַדְנָת בְּכָל הָעֲדוּנִים, וּמִתְלַבֶּשֶׁת
בְּלְבוּשׁ הַהוּא וּמִדּוּנָתָה עִם נֶפֶשׁוֹ, וַיּוֹשֶׁבֶת
שָׁם בְּעִטּוּר שֶׁל אֶחָד פִּי שְׁנַיִם מִכְמָה
שֶׁהִיָּתָה בְּרֵאשׁוֹנָה. וְזֶהוּ בְּחֹל. וְעוֹלָה
לְיִשְׁבּוּת שֶׁל גֵּן הָעֵדֶן וּמִתְעַסְקַת בְּתוֹרָה, וּבְכָל
רִאשֵׁי חֳדָשִׁים וּמוֹעֲדִים וְשַׁבָּתוֹת יוֹרְדַת לְהִדּוּג עִם
הַנֶּפֶשׁוֹ.

הַנְּשָׁמָה הִיא בַּח עֲלִיוֹן עַל כָּל אֱלֹו,
וְהִיא מִכַּח הַזְּכָר, הַסּוּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים.

וַיִּתְּבֹא תַמָּן, כָּל הַהוּא זָמָנָא דִּיתְבֹּא מִתְּלַבְשָׁא תַמָּן בְּדִיוקְנָא דְהָאִי
עֲלָמָא. וּבְרִישׁ יְרַחֵי וְשַׁבְתִּי כַד בַּעֲתָא לְסֻלָּקָא, צְדִיקְיָא
דְּבִגְנִתָּא דַּעְדָּן יִהְיִין לָהּ פְּנֻקָּס סִימָנָא, וְסֻלָּקָתָּא בְּהָהוּא עֲמוּדָא וּפְגָעָתָּא
בְּאַנּוּן נְטָרִי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם, אִי זָכָאָה פִּתְחִין לָהּ פִּתְחָא וְעָאלָתָּא. וְאִי
לֹא נְטָלִין מִינָהּ הַהוּא פְּנֻקָּס וְדַחֲיִין לָהּ לְבָר. תְּבַת לְגִנְתָּא וְאַמְרָה
(שיר השירים ג) מִצְאוֹנֵי הַשּׁוּמְרִים הַסּוֹכְבִּים בְּעִיר וְגו', נִשְׂאוּ אֶת רִדִּידֵי
מַעְלִי, דָּא אִיהוּ פְּנֻקָּס סִימָנָא דְנְטָלִי מִינָהּ (ד"א מִינָהּ).

שׁוּמְרֵי הַחוּמוֹת אֵלִין אַנּוּן נְטָרִי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. (בְּדִיוקְנָא דָּא נִשְׁמַתָּא
לְנִשְׁמַתָּא אֶתְפַּשְׁט מִהַחוּא לְבוּשָׁא דְלַעֲיָלָא וּמִסְתַּלַּק לְעִילָא וְאֶתְחַנֵּי
מֵאוּר הַשְּׂכִינָה. וְנִשְׁמָה (ס"א וְנִפְשָׁא) אֶשְׁתַּאֲרַת בְּנוּפָא וּבְכָל רִישֵׁי יְרַחֵי וְזָמְנֵי וְשַׁבְתִּי
נִחְתָּא נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה וּמִזְדוּנָא לְנִשְׁמָה דְאֶשְׁתַּאֲרַת בְּנוּפָא וּמִזְדוּנָא בְּנִשְׁמָה וְדִיוקְנָא
דְּגִנְתָּא דַּעְדָּן דְּלַעֲיָלָא הָוָה מִן רוּחַ וְעַפְרָה הַהוּא דְאֶשְׁתַּמוּדַע לְגַבֵּי עִילָא וְרָזָא וְקִירָא
הוּא וּבְלְבוּשָׁא דָּא מִתְּלַבֵּשׁ י"ה לְבוּשָׁא דְגִנְתָּא דַּעְדָּן דִּלְתַתָּא הוּא אֵשׁ וּמִיָּם שְׁנַאֲמַר
שָׁמַיִם. עַד הָכָא רוּחָא דְשִׁמְאֵלָא הִיוֹרְדַת לְמַטָּה אֲזֵלָת לְדִרְגָּא דִּילִיָּה וְנִפְשָׁא דִּילִיָּה
אֶשְׁתַּאֲרַת בְּנוּפָא דְאַרְעָא דְכְּתִיב, (איוב יד) אֵךְ בִּשְׂרוּ עָלָיו יִכָּאֵב וְגו'. וְעַל דָּא אֶמְרוּ

לשון הקודש

וַיִּוָּשְׁבֶת שָׁם. כָּל אוֹתוֹ הַזְּמַן שִׁיוּשְׁבֶתָּא, מִתְּלַבְשֶׁת שָׁם בְּדִמּוּת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְרִאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשַׁבָּתוֹת כְּשֶׁרוּצָה לַעֲלוֹת, הַצְדִּיקִים שֶׁבָּנִין עֵדָן נוֹתְנִים לָהּ פְּנֻקָּס סִימָן וְעוֹלָה בְּעֲמוּד הַהוּא, וּפּוֹנֶשֶׁת אֶת אוֹתָם שׁוּמְרֵי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. אִם זֹכָה – פּוֹתְחִים לָהּ פִּתְחָא וְנִכְנָסֶת, וְאִם לֹא – נוֹטְלִים מִמֶּנָּה אוֹתוֹ הַפְּנֻקָּס וְרוֹחִים אוֹתָהּ הַחוּצָה. הִיא שְׂבָה לְגִן וְאוֹמְרָת, (שיר ג) מִצְאוֹנֵי הַשּׁוּמְרִים הַסּוֹכְבִּים בְּעִיר וְגו', נִשְׂאוּ אֶת רִדִּידֵי מַעְלִי. זֶה פְּנֻקָּס הַסִּימָן שֶׁנִּטְלוּ מִמֶּנּוּ (מִמֶּנָּה).

חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. וּכְדִנְיָהּ הַזֶּה, הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה מִתְּפַשְׁטָת מֵאוֹתוֹ הַלְבוּשׁ שֶׁלְמַעְלָה וּמִסְתַּלַּקָתָּא לְמַעְלָה לְמַעְלָה וְנִחְנִית מֵאוּר הַשְּׂכִינָה. וְהַנִּשְׁמָה (וְהַנִּפְשָׁא) נִשְׁאֲרַת בְּנוּפָא, וּבְכָל רִאשֵׁי הַחֲדָשִׁים וְהַמּוֹעֲדִים וְהַשַּׁבָּתוֹת יוֹרְדַת נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה וּמִזְדוּנָתָּא עִם הַנִּשְׁמָה שֶׁנִּשְׁאֲרַת בְּנוּפָא וּמִזְדוּנָתָּא עִם הַנִּשְׁמָה, וְהַדִּמּוּת שֶׁל גִּן הָעֵדָן שֶׁלְמַעְלָה הִיָּתָה מִן הָרוּחַ וְהָעַפְרָה שֶׁנִּכְפַּר לְגַבֵּי מַעְלָה, וְסוּד חֲשׁוֹב הוּא, וּבְלְבוּשׁ זֶה מִתְּלַבֵּשׁ י"ה לְבוּשׁ שֶׁל גִּן עֵדָן שֶׁלְמַטָּה, הוּא אֵשׁ וּמִיָּם, שְׁנַאֲמַר שָׁמַיִם. עַד כָּאן הָרוּחַ שֶׁל הַשִּׁמְאֵל הִיוֹרְדַת לְמַטָּה, יוֹרְדַת לְדִרְגָּתָהּ, וְנִפְשָׁה נִשְׁאֲרַת בְּנוּפָא שֶׁל הָאָרֶץ, שֶׁכְּתוּב (איוב יד) אֵךְ בִּשְׂרוּ עָלָיו יִכָּאֵב וְגו'. וְעַל זֶה אֶמְרוּ שֶׁהַמַּתִּים יוֹדְעִים בְּעוֹלָם הָכָא מִכְּבוֹד

שׁוּמְרֵי הַחוּמוֹת, אֵלּוֹ אוֹתָם שׁוּמְרֵי

דַּמְתִּיָּא יְדַעֵי בְּעָלְמָא דְאַתִּי מִן־קֶרָא דְצַדִּיקִיָּא וּמַעְלָמָא תַּתְּאָה וּמִשְׁתַּעֲיִין דָּא עִם דָּא)
(עַד בְּאֵן סִתְרִי תוֹרָה):

זֶהר

וַיֵּרֶד אֲבָרָם מִצְרִימָה לְגֹזֵר שָׁם. מָאִי טַעְמָא
לְמִצְרַיִם. אֵלָא בְּגִין דְּשָׁקִיל לָגֵן יִי. דְּכַתִּיב
בְּגִין יִי בְּאַרְצָא מִצְרַיִם. דְּתַמָּן שָׁקִיל וְנָחִית חַד נִהְרָא
דְּאִיהוּ לְיִמִּינָא דְכַתִּיב, (בראשית ב) שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא
הַסּוֹבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזֶּהָב.
וְאַבְרָהָם פִּיּוֹן דִּידַע וְעָאֵל בְּחִימְנוּתָא שְׁלִימְתָא. בְּעָא
לְמַנְדַּע כָּל אַנּוּן דְּרַגִּין דְּאַתְאַחֲדוֹן לְתַתָּא. וּמִצְרַיִם
הוּא נָטִיל מִיִּמִּינָא (ד"א לְיִמִּינָא) וּבְגִין כֶּד נָחִית לְמִצְרַיִם.
וְתָא חֲזִי, כַּפְנָא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּאַרְעָא אֵלָא כַּד
מִסְתַּלְקִי רַחֲמֵי מִן דִּינָא:

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבָא מִצְרִימָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר

לשון הקודש

הַזֶּהָב. וְאַבְרָהָם פִּיּוֹן שְׁיַדַּע וְנִכְנָם
בְּאַמוּנָה הַשְּׁלָמָה, רְצָה לְדַעַת כָּל אוֹתָן
הַדְּרָגוֹת שֶׁנֶּאֱחָזוּ לְמַטָּה. וּמִצְרַיִם הִיא
נוֹסַע מִיָּמִין וְד"א לְיָמִין, וּמִשּׁוּם כֶּד יֵרֶד
לְמִצְרַיִם. וּבֵא וּרְאָה, הִרְעֵב לֹא נִמְצָא
בְּאַרְצָא אֵלָא כַּאֲשֶׁר מִסְתַּלְקִים רַחֲמִים
מִן הַדִּין.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבָא מִצְרִימָה. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב? כַּאֲשֶׁר קָרַב

הַצַּדִּיקִים וּמַהֲעוֹלָם הַתַּתְּחוֹן וּמִסְפָּרִים זֶה עִם זֶה.
עַד בְּאֵן סִתְרִי תוֹרָה.

זֶהר

וַיֵּרֶד אֲבָרָם מִצְרִימָה לְגֹזֵר שָׁם. מָה
הַטַּעַם לְמִצְרַיִם? אֵלָא מִשּׁוּם שְׁשָׁקוּל
לָגֵן ה', שְׁכַתוֹב בְּגִין ה' בְּאַרְצָא מִצְרַיִם.
שְׁשָׁם שָׁקֵל וַיֵּרֶד נִהְרָא אֶחָד שֶׁהוּא לְיָמִין,
שְׁכַתוֹב (בראשית ב) שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא
הַסּוֹבֵב אֶת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם

בְּאֲשֶׁר הִקְרִיב, בְּאֲשֶׁר קָרַב מִיבְעֵי לִיה. מֵאֵי בְּאֲשֶׁר
הִקְרִיב, אֶלֹא כְּדִבְתִּיב, (שמות יד) וּפָרְעָה הִקְרִיב דְּאִיהוּ
אֶקְרִיב לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל לְתִיּוֹבְתָא. אוֹף הָבֵא הִקְרִיב,
דְּאֶקְרִיב גְּרָמִיָּה לְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא כְּדָקָא יָאוּת. לְבֹא
מִצְרִימָה לְאַשְׁמַחָא בְּאַנּוֹן דְּרַגִּין וּלְאַתְרַחְקָא מִנִּיּוּהוּ
וּלְאַתְרַחְקָא מִעוֹבְדֵי מִצְרַיִם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תָּא חַיִּי, כִּיּוֹן (ס"א בְּגִין) דְּנָחַת אַבְרָהָם
לְמִצְרַיִם בְּלֹא רִשׁוֹ, אֶשְׁתַּעֲבִידוּ בְּנָוֵי בְּמִצְרַיִם
אַרְבַּע מֵאָה שָׁנִין, דְּהָא כְּתִיב וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרִימָה.
וְלֹא פְתִיב רֵד מִצְרַיִם, וְאַצְטַעַר כָּל הַהוּא לִילִיָּא בְּגִינָה
דְּשָׂרָה.

וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי אִשָּׁה יִפֹּת
מֵרָאָה אָתָּה. וְכִי עַד הָיָא שַׁעֲתָא לָא הָוָה
יָדַע אַבְרָהָם דְּאִשָּׁה יִפֹּת מֵרָאָה הָיָת. אֶלֹא הָא אוֹקְמוּהָ

לשון הקודש

משום שִׁנְיָד אַבְרָהָם לְמִצְרַיִם בְּלִי רִשְׁוֹת,
הֶשְׁתַּעֲבִידוּ בְּנָוֵי בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה, שְׁהָרִי פְתוּב וַיֵּרֶד אַבְרָהָם
מִצְרִימָה, וְלֹא כְּתוּב רֵד מִצְרַיִם, וְהַצְטַעַר
כָּל הַלֵּילָה הַהוּא בְּשָׁבִיל שָׂרָה.

וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרָה אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא יִדְעָתִי כִּי
אִשָּׁה יִפֹּת מֵרָאָה אָתָּה. וְכִי עַד הַשָּׁעָה
הַהִיא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ אַבְרָהָם שְׁהָיְתָה

הָיָה צָרִיד לְהִיּוֹת! מַה זֶה בְּאֲשֶׁר הִקְרִיב?
אֶלֹא כְּכַתוּב (שמות יד) וּפָרְעָה הִקְרִיב,
שְׁהוּא קָרַב אֶת יִשְׂרָאֵל לְתִשׁוּבָה. אִף
כָּאן הִקְרִיב, שְׁהִקְרִיב אֶת עַצְמוֹ
לְקִדּוּשׁ-פְּרוּד-הוּא פְּרָאוּי. לְבֹא
מִצְרִימָה, לְהִתְבּוֹנֵן בְּאוֹתָן הַדְּרָגוֹת
וּלְהִתְרַחֵק מֵהֶן וּלְהִתְרַחֵק מִמַּעֲשֵׂי מִצְרַיִם.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בֹּא רֵאָה, כִּיּוֹן וס"א

דָּעַד הָיָא שַׁעְתָּא לָא אֶסְתַּכַּל בְּדִיוֹקְנָא דְשָׂרָה
בְּסִגְיָאוֹת צְנִיעוּתָא דְחָתוּת בִּינִיחוֹן, וְכַד קָרִיב לְמַצְרִים
אֶתְגַּלְיָא אִיהִי וְחֲמָא בָּהּ.

דְּבַר אַחֵר בְּמָה יָדַע, אֲלֵא עַל יָדָא דְטוֹרַח אוֹרְחָא בַר
נָשׁ מִתְבַּזֵּה וְהִיא קִיּוּמָא בְּשִׁפּוּרֵי דִילָה וְלֹא
אֶשְׁתַּנִּי. דְּבַר אַחֵר הֵנָּה נָא יָדַעְתִּי דְחֲמָא עֲמָה שְׂכִינְתָּא.
וּבְגִין כֶּךָ אֶתְרַחֵץ אֲבָרְהָם וְאָמַר אַחֲתִי הִיא. וּמִלָּה דָּא
אֶסְתַּלַּק לְתַרִי גִּוּוֹנִין. חַד בְּמִשְׁמָעוֹ. וְחַד בְּדַכְתִּיב, (משלי ז)
אָמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אָתָּה. וּכְתִיב אֲמַרִי נָא אַחֲתִי אָתָּה.
וּכְתִיב, (דברים ה) וְאֵת תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ. לְמַעַן יִיטֵב לִי בַעֲבוּרְךָ,
כָּלִפִּי שְׂכִינָה אָמַר בַּעֲבוּרְךָ יִיטֵב לִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְגָּל. בְּגִין דְּבָדָא יִסְתַּלַּק בַּר נָשׁ וַיִּזְכָּה
לְאֶסְתַּלַּקָּא לְאַרְחָא דְחַיִּי.

אָמַרִי נָא אַחֲתִי וְגו'. רַבִּי יִיסָא אָמַר יָדַע חָזָה אֲבָרְהָם

לשון הקודש

עוֹלָה לְשַׁנֵּי גִּוּוֹנִים – אַחַד בְּמִשְׁמָעוֹ, וְאַחַד
בְּכַתוּב (משלי ז) אָמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אָתָּה,
וּכְתוּב (דברים ה) וְאֵת תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ. לְמַעַן
יִיטֵב לִי בַעֲבוּרְךָ – כָּלִפִּי שְׂכִינָה אָמַר,
בַּעֲבוּרְךָ יִיטֵב לִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְגָּל, מְשׁוּם שְׂכִינָה
יִתְעַלָּה אָדָם וַיִּזְכָּה לְהִתְעַלּוֹת לְדֶרֶךְ
הַחַיִּים.

אָמַרִי נָא אַחֲתִי וְגו'. רַבִּי יִיסָא אָמַר,

אִשָּׁה יָפֶת מְרָאָה? אֲלֵא זֶה פֶּרֶשׁוּתָּהּ, שְׁעַד
הַשָּׁעָה הָיָא לָא הֶסְתַּכַּל בְּדַמּוֹת שָׂרָה
מִרַב הַצְנִיעוּת שְׁחִיתָהּ בִּינִיחָם. וְכַשְׁקָרֵב
לְמַצְרִים, הִיא הִתְנַלְתָּה וְרָאָה אוֹתָהּ.
דְּבַר אַחֵר, בְּמָה יָדַע? אֲלֵא עַל יְדֵי מִרְחַ
הַדֶּרֶךְ אָדָם מִתְבַּזֵּה, וְהִיא עֲמֻדָה בְּיָפִיָּה
וְלֹא הִשְׁתַּנְתָּה. דְּבַר אַחֵר הֵנָּה נָא יָדַעְתִּי,
שְׂרָאָה עֲמָה אֵת הַשְׂכִּינָה, וּמְשׁוּם כֶּךָ
בְּטַח אֲבָרְהָם וְאָמַר אַחֲתִי אָתָּה. וְזֶה הַדְּבַר

דְּבַלְהוּ מִצָּרַי שְׁטִיפִין אֲנִין בְּזִמָּה, וְכִיּוֹן דְּכָל הָאִי
(דף 9ב ע"א) יָדַע אֲמַאי לָא דְּחִיל עַל אֲתִיתִיה דְּלֹא
אֲהֲדֵר מֵאַרְחָא וְלֹא יִיעוֹל לְתַמָּן. אֲלֹא בְּגִין דְּחִמָּא
שְׂכִינְתָא עִמָּה:

השלמה ממהשמטות (סימן יד)

וַיְהִי כְּבּוֹא אַבְרָם מִצְרִימָה, כְּבּוֹאָם מִבְּעֵי לִיה וְשָׂרָה
הִיכָן הִיתָה. אֲלֹא אַבְרָהָם אֶעְלָה בְּתִיבוּתָא וְסָגֵר
עָלָה בִּיּוֹן דְּמָטָא לְמִצְרִים אָמְרוּ לִיה הֵב מִכָּסָא אָמַר
אָנָּא יְהִיב מִכָּסָא. אָמְרוּ לִיה מָאנִין אַתָּ טָעִין אָמַר אָנָּא
יְהִיב דְּמָאנִין אָמְרוּ לִיה מִטְּכָסָא אַתָּ טָעִין אָמַר אָנָּא
יְהִיב דְּמִטְּכָסָא. אָמְרוּ לִיה מְרַגְלָאן אַתָּ טָעִין, אָמַר לְהוּ
אָנָּא יְהִיב מִכָּסָא דְּמְרַגְלָאן, אָמְרוּ לִיה אִי אֶפְשָׁר, אֲלֹא
לְמַפְתַּח תִּיבוּתָא וְנִחְזִי מָה בְּגִוּוּהַ. בִּיּוֹן דְּפִתְחוּ תִיבוּתָא
אֲתַנְהָרָא אֲרַעָא דְּמִצְרִים מְנַהוּרָא דִּילָה הָדָא הוּא

לשון הקודש

אָמַר: אֲנִי אֲתֵן מְכָס. אָמְרוּ לוֹ: כָּלִים
אַתָּה טוֹעֵן. אָמַר לָהֶם: אֲתֵן מְכָס שֶׁל
כָּלִים. אָמְרוּ לוֹ: בְּגַדֵּי מְשִׁי מְשׁוּבָּח אַתָּה
טוֹעֵן. אָמַר לָהֶם: אֲתֵן מְכָס שֶׁל בְּגַדֵּי מְשִׁי
מְשׁוּבָּח. אָמְרוּ לוֹ: מְרַגְלִיּוֹת אַתָּה טוֹעֵן.
אָמַר לָהֶם: אֲתֵן מְכָס שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת. אָמְרוּ
לוֹ: אִי אֶפְשָׁר אֲלֹא לְפִתְחָ אֶת הַתִּבָּה
וְנִרְאָה מָה בְּתוֹכָהּ. בִּיּוֹן שִׁפְתְּחוּ אֶת
הַתִּבָּה, הָאִירָה אֲרָץ מִצְרַיִם מְהֻאָר
שָׁלָה, זֶהוּ שְׂכִתוּב (שם) וַיִּרְאוּ הַמִּצְרַיִם אֶת

יודע היה אברהם שכל המצרים שטופים
הם בזמה, וכיון שכל זה ידע, למה לא
פחד על אשתו שלא חזר מן הדרך ולא
יבנם לשם? אלא משום שראה עמה
שכינה.

השלמה ממהשמטות (סימן יד)

וַיְהִי כְּבּוֹא אַבְרָם מִצְרִימָה (שם יב). כְּבּוֹאָם
הָיָה צָרִיף (לכתב)! וְשָׂרָה הִיכָן הִיתָה? אֲלֹא
אַבְרָהָם הִכְנִיסָהּ לְתִבָּה וְסָגֵר עָלֶיהָ. בִּיּוֹן
שֶׁהִגִּיעַ לְמִצְרַיִם, אָמְרוּ לוֹ: שְׁלֹם מְכָס.

דְּכָתִיב (שם) וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה וְגו' אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה וַיְהִי כְּבּוֹאָם מִצְרִימָה, הָיָה לִיָּה לְמִימָר אֶלֶּא
בְּתִיבָה וְכו': (עד כאן מההשמטות)

וַיְהִי כְּבּוֹא אַבְרָם מִצְרִימָה וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה
כִּי יָפָה הִיא מְאֹד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּתִיבָה
אֶעֱיֵל לָהּ, וּפָתְחוּ לָהּ לְמִיסַב מִנָּה קוֹסְטוֹנָא. בִּיּוֹן
דְּאַתְּפַתַּח הָיָה נְהוֹרָא כְּנִהוֹרָא דְשִׁמְשָׁא הָדָא הוּא
דְּכָתִיב כִּי יָפָה הוּא מְאֹד. מָאִי מְאֹד, אֶלֶּא דְחָמוּ
בְּתִיבָה דִּיּוֹקְנָא (נ"א נְהוֹרָא) אַחֲרָא. אֶפִּיקוּ לָהּ וְחָמוּ לָהּ
כְּמִלְקַדְמִין הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיֵּרְאוּ אוֹתָהּ שְׁרֵי פְרַעֲה.
בִּיּוֹן דְּכָתִיב וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה מָאִי וַיֵּרְאוּ
אוֹתָהּ שְׁרֵי פְרַעֲה, אֶלֶּא דְאֶפִּיקוּ לָהּ וְחָמוּ לָהּ
כְּמִלְקַדְמִין וּבְדִין וַיַּחֲלִלוּ אוֹתָהּ אֶל פְּרַעֲה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק. וַיֵּרְאוּ חֲתָנֶיהָ דְּעֵלְמָא דְלֹא

לשון הקודש

אֶלֶּא שָׂרְאוּ פִתְבָּה דְּמוֹת וְנ"א אורִי אַחֲרֵת.
הוֹצִיאוּ אוֹתָהּ וְרָאוּ אוֹתָהּ כְּבִתְחֻלָּה. זְהוּ
שְׁכָתוֹב וַיֵּרְאוּ אֶתָּה שְׁרֵי פְרַעֲה. בִּיּוֹן
שְׁכָתוֹב וַיֵּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה, מַה
זֶה וַיֵּרְאוּ אֶתָּה שְׁרֵי פְרַעֲה? אֶלֶּא
שְׁהוֹצִיאוּ אוֹתָהּ וְרָאוּ אוֹתָהּ כְּבִתְחֻלָּה,
וְאִי וַיַּחֲלִלוּ אֶתָּה אֶל פְּרַעֲה וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אוֹי לְאוֹתָם רְשָׁעֵי
הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים וְלֹא מְשֻׁנְיָהִים

הָאִשָּׁה וְגוֹמֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וַיְהִי
כְּבּוֹאָם מִצְרִימָה הָיָה לוֹ לומר! אֶלֶּא
פִתְבָּה וְכו': ע"כ מההשמטות.

וַיְהִי כְּבּוֹא אַבְרָם מִצְרִימָה וַיֵּרְאוּ
הַמִּצְרִים אֶת הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הוּא מְאֹד.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַכְּנִים אוֹתָהּ בְּתִבָּה,
וּפָתְחוּ אוֹתָהּ לְקַחַת מִמֶּנָּה מָכֶם. בִּיּוֹן
שְׁנַפְתַּח, הָיָה אור כְּאור הַשֶּׁמֶשׁ. זְהוּ
שְׁכָתוֹב כִּי יָפָה הוּא מְאֹד. מַה זֶה מְאֹד?

יִדְעִין וְלֹא מִשְׁנִיחִין בְּעִבְדֵּיתָהּ קֹדֶשׁ אֲבִירָהּ הוּא, וְאֵינוֹן לֹא מִסְתַּכְּלִי (בְּכָלֹא) דְּכָל מַה דְּהָיוּ בְּעִלְמָא מַעֵם קֹדֶשׁ אֲבִירָהּ הוּא אִיהוּ, דְּאִיהוּ יָדַע בְּקִדְמִיתָא מַה דְּלָהָיוּ בְּסוּפָא דְּכְתִיב, (ישעיה מו) מִגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ אֶסְתָּכִי וְעֵבִיד עֵבִידִן בְּקִדְמִיתָא בְּגִין לְסַלְקָא לֹון לְבַתֵּר יוֹמִין.

תָּא חַיִּי, אֲלִמְלָא דְּאֲנָסִיבַת שְׂרִי לְגַבֵּי פְרַעָה, לֹא אֲלִקִּי הוּא, וְאֲלִקְאוּתָא דָּא גָרִים אֲלִקְאוּתָא לְבַתֵּר בִּין דִּילְקוֹן מִצָּרִים בְּנִגְעִים גְּדוּלִּים, כְּתִיב הָכָא נִגְעִים גְּדוּלִּים וְכְתִיב הָתָם (דברים ו) וַיִּתֵּן יְיָ אֶתֶּת וּמוֹפְתִים גְּדוּלִּים וְרַעִים בְּמִצְרַיִם. מַה לְּהֵלֵן עֲשֹׂר מִכּוֹת אֵף כָּאן עֲשֹׂר מִכּוֹת. כְּמָה דְּעֵבִיד קֹדֶשׁ אֲבִירָהּ הוּא נָסִין וְגִבּוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל לִילִיָּא, אֹף הָכָא עֵבִיד לָהּ קֹדֶשׁ אֲבִירָהּ הוּא לְשָׂרָה נָסִין וְגִבּוֹרָאן לִילִיָּא.

לשון הקודש

הַלְקָאָה לְאַחַר מִכּוֹן שִׁילְקוֹ מִצְרַיִם בְּנִגְעִים גְּדוּלִּים. כְּתוּב כָּאן נִגְעִים גְּדוּלִּים, וְכְתוּב שָׁם (דברים ו) וַיִּתֵּן ה' אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים גְּדוּלִּים וְרַעִים בְּמִצְרַיִם. מַה לְּהֵלֵן עֲשֹׂר מִכּוֹת – אֵף כָּאן עֲשֹׂר מִכּוֹת. כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא נָסִים וְגִבּוֹרוֹת לְיִשְׂרָאֵל בְּלִילָה – אֵף כָּאן עָשָׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשָׂרָה נָסִים וְגִבּוֹרוֹת בְּלִילָה.

בְּמַעֲשֵׂי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם לֹא מִסְתַּכְּלִים (בְּכָל) שְׁכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּעוֹלָם הוּא מַעֵם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּתַחֲלָה מַה שֶּׁיִּהְיֶה בְּסוּפָא, שְׁכָתוּב (ישעיה מו) מִגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית. וְהוּא צוּפָה וְעוֹשֶׂה מַעֲשִׂים בְּרָאוּשׁוֹנָה בְּדִי לְהַעֲלוֹתָם לְאַחַר יָמִים.

בֹּא רְאֵה, אֲלִמְלָא שְׁנַמְלָה שְׂרִי לְפְרַעָה, הוּא לֹא הָיָה מְלָקָה. וְהַהֲלָקָה הַזֶּה גְּרָמָה

רבי יוסי פתח ואמר (תהלים ג) **ואתה יי מגן בעדי כבודי**
ומרים ראשי. אמר דוד אף על גב דכל בני עלמא
ייתון לאגתא בי קרבא, ואתה יי מגן בעדי. תא חזי, פתיב
מגן בעדי. אמר דוד לקדשא בריך הוא, רבונז של עולם
מפני מה לא עבדי בי חתימה דברכה כמה דחתימי
ברכה באברהם דכתיב אנכי מגן לך. ואמרי מגן
אברהם.

אמר ליה קדשא בריך הוא לדוד, אברהם כפר
בחנתיו וצרפתיו וקאים קמאי בקיומא שלים.
אמר ליה דוד אי הכי (תהלים כו) **בחנני יי ונסני צרפה**
כליותי ולבי. כיון דעבד תהיא מלה דבת שבע אדכר
דוד קמיה על מה דאמר. אמר (תהלים יז) **בחנת לבי פקדת**
לילה צרפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי.

לשון הקודש

אברהם?

אמר הקדוש ברוך הוא לדוד: אברהם
כפר בחנתיו וצרפתיו, ועומד לפני
פקיום שלם. אמר לו דוד: אם כך, (שם כו)
בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי. כיון
שעשה אותו הדבר של פת שבע, גזר
דוד לפניו על מה שאמר. אמר (שם יז)
בחנת לבי פקדת לילה צרפתני בל
תמצא זמתי בל יעבר פי.

רבי יוסי פתח ואמר, (תהלים ג) ואתה ה'
מגן בעדי כבודי ומרים ראשי. אמר דוד,
אף על גב שכל בני העולם יבואו לערוך
עמי קרב - ואתה ה' מגן בעדי. בא ראה,
כתוב מגן בעדי. אמר דוד
לקדוש-ברוך-הוא: רבונז של עולם,
מפני מה לא עושים בי חתימה של
ברכה כמו שחותמים ברכה באברהם,
שכתוב אנכי מגן לך, ואמרים מגן

אָמַר אָנָּא אַמִּינָא בְּחֲנִנִי יי וְנִסְנִי וְאַנְתָּ בַּחֲנִתָּ לְבִי. אָנָּא אַמִּינָא צָרְפָּה כְּלִיּוֹתִי וְאַתָּ צָרְפַּתְנִי בַּל תִּמְצָא לָא אֲשַׁבַּחְתָּ לִי בְּדָקָא יְאוּת. וּמוֹתִי בַּל יַעֲבֹר פִּי. מָאן יִתֵּן וְהָאִי מֶלֶךְ דַּחֲשָׁבִית דִּלָּא יַעֲבֹר לִי פּוּמָאִי, וְעַם כָּל דָּא חֲתָמִין בֵּיהּ בְּרָכָה דְקֹאמְרִין מִגֵּן דָּוִד, וּבִגִּין כֶּךָ אָמַר דָּוִד וְאַתָּה יי מִגֵּן בְּעַדִּי, כְּבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי. (ד"א ל"ג וְהָאִי) וְדָאִי דִּרְגָא דָּא יִקְרָא דִּילִי דָּאָנָּא מִתְעַטְרָנָא בֵּיהּ:

וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרֻעָה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתוֹ. תָּא חַזִּי, קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אִיהוּ מִגֵּן לְצַדִּיקָיָא דִּלָּא יִשְׁלֹטוֹן בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא, וְקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אָגִין עַל אַבְרָהָם דִּלָּא יִשְׁלֹטוֹן בֵּיהּ וּבְאַתְתֵּיהּ.

תָּא חַזִּי, שְׂכִינְתָּא לָא אֲתַעֲדִי מִנָּה דִּשְׂרָה כָּל תְּהוּא לֵילִיָּא, אָתָּא פְּרֻעָה לְמִקְרַב בְּתַדָּה, אָתָּא מִלְּאָךְ וְאַלְקִי לֵיהּ, כָּל אֵימַת דְּאַמְרָה שְׂרָה אֲלִקִּי הוּא מִלְּקִי.

לשון הקודש

מתעטטר בו.

וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרֻעָה אֲנָשִׁים וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתוֹ. בָּא רֵאָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִגֵּן לְצַדִּיקִים שְׁלָא יִשְׁלֹטוּ בְּהֶם בְּנֵי אָדָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִגֵּן עַל אַבְרָהָם שְׁלָא יִשְׁלֹטוּ בוּ וּבְאַתְתּוֹ.

בָּא רֵאָה, הַשְׂכִּינָה לָא זֹהָ מִשְׁרָה כָּל הַלֵּילָה הַהוּא. בָּא פְּרֻעָה לְקִרְבֵּי אֱלֹהֵי – בָּא הַמִּלְּאָךְ וְהַלֵּקָה אוֹתוֹ. כָּל פַּעַם

אָמַר, אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחֲנִנִי ה' וְנִסְנִי, וְאַתָּה בַּחֲנִתָּ לְבִי. אֲנִי אֲמַרְתִּי צָרְפָּה כְּלִיּוֹתִי, וְאַתָּה צָרְפַּתְנִי בַּל תִּמְצָא, לָא מְצָאתָ אוֹתִי כְּרָאוּי. וּמוֹתִי בַּל יַעֲבֹר פִּי – מִי יִתֵּן וְהַדְּבָר הַזֶּה שַׁחֲשֻׁבְתִּי, שְׁלָא יַעֲבֹר אֶת פִּי. וְעַם כָּל זֶה חוֹתָמִים בּוּ הַבְּרָכָה, שְׂאֲנוּ אוּמְרִים מִגֵּן דָּוִד. וּמִשּׁוּם כֶּךָ אָמַר דָּוִד, וְאַתָּה ה' מִגֵּן בְּעַדִּי כְּבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי. (וְהָאִי) וְדָאִי דִּרְגָא זֶה הַכְּבוֹד שְׁלִי שְׂאֲנִי

וְאַבְרָהָם הָיָה מִתְקִיף בְּמֵאֲרִיָּה דִּהְיָ שָׂרָה לֹא יִבְלִין
לְשִׁלְטָאָה עָלָהּ הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (משלי כח) וְצַדִּיקִים
בְּכַפִּיר יִבְטָח, וְהֵכָא נִסְיוֹנָא הוּא דְּלֹא הִרְהֵר אֲבִתְרִיָּה
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק תָּא חַזִּי, דְּבִגִּין כָּךְ לֹא פִקִּיד קִדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לְנַחֲתָא לְמַצְרִים אֵלָּא הוּא עֲצֻמוֹ
מִגְרָמִיָּה נַחַת, בִּגִּין דְּלֹא יְהִי פִתְחוֹן פֶּה לְבִנֵּי עֲלֻמָּא
דְּאָמַר לִיה בֵּן וּלְבָתֵּר אֲעֻטֵּר עַל אֶתְתִּיָּה.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר (תהלים צב) צַדִּיק בִּתְמָר יִפְרַח
בְּאֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. צַדִּיק בִּתְמָר יִפְרַח. מִפְּנֵי
מָה אֶקִּישׁ צַדִּיק לְתִמָּר. מָה תִּמָּר בֵּינוֹן דְּגִזְרִין לִיה לֹא
סָלִיק עַד זְמַן סְגִיָּא, אוֹף הָכִי צַדִּיק בֵּינוֹן דְּאֶתְאָבִיד
מִעֲלֻמָּא לֹא סָלִיק אַחֲרֵי תַּחֲוֹתָיו עַד זְמַן סְגִיָּא. בְּאֶרְזוֹ
בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה אוֹף הָכִי נָמִי.

לשון הקודש

כְּדֵי שְׁלֹא יִהְיֶה פִתְחוֹן פֶּה לְבִנֵּי הָעוֹלָם
שְׂאֵמַר לוֹ בֵּן, וְאַחֲרֵי כֵךְ הָעֻטֵּר עַל
אִשְׁתּוֹ.

רַבִּי יִצְחָק פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים צב) צַדִּיק
בִּתְמָר יִפְרַח בְּאֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁגָּה. צַדִּיק
בִּתְמָר יִפְרַח, מִפְּנֵי מָה אֶקִּישׁ צַדִּיק
לְתִמָּר? מָה תִּמָּר בֵּינוֹן שְׁגִזְרִים אוֹתוֹ לֹא
עוֹלָה עַד זְמַן רַב – אִף כָּךְ צַדִּיק, בֵּינוֹן
שְׂאֵבֵד מִן הָעוֹלָם, לֹא עוֹלָה אַחֲרֵי תַּחֲתִיו

שְׂאֵמַרָה שָׂרָה הִלְקָה – הָיָה מִלְקָה.
וְאַבְרָהָם הָיָה מַחְזִיק בְּרַבּוֹנוֹ, שְׂהָרִי עַל
שָׂרָה לֹא יִבְלוּ לְשִׁלְטָא עָלֶיהָ. זֶהוּ שְׂכַתוֹב
(משלי כח) וְצַדִּיקִים בְּכַפִּיר יִבְטָח. וְכֵאֵן
הַנִּסְיוֹן שְׁלֹא הִרְהֵר אַחֲרֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא רֵאשֵׁי שְׂמֻשׁוֹם כָּךְ
לֹא צִוָּה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרַדֵּת
לְמַצְרִים, אֵלָּא הוּא עֲצֻמוֹ מִעֲצֻמוֹ יָרֵד,

בַּתָּמָר יִפְרָח מִה תָּמָר לֹא סָלִיק אֶלָּא דְּכַר וְנוֹקְבָא.
 אוֹף הָכִי צַדִּיק לֹא סָלִיק אֶלָּא דְּכַר וְנוֹקְבָא,
 דְּכַר צַדִּיק וְנוֹקְבָא צַדִּיקָתָא, בְּגִוּוֹנָא דְּאַבְרָהָם וְשָׂרָה.
 בְּאֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁנָא מָה אֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן עֲלָאָה עַל כָּלָא
 וְכָלָא יִתְבִּי תַּחֲתוֹי, אוֹף הָכִי צַדִּיק הוּא עֲלָאָה עַל
 כָּלָא וְכָלָא יִתְבִּי תַּחֲתוֹי. וְעֲלִמָּא לֹא קִיִּמָּא אֶלָּא עַל
 צַדִּיק חַד דְּכִתִּיב, (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם. וְעֲלִיָּה
 קָאִים עֲלִמָּא, וּבְגִינִיָּה אִסְתְּמִיד, וְעֲלִיָּה אֲשִׁתִּיל.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְהָא תַּנִּינָן דְּעַל שְׁבַעָה סְמִכִין
 עֲלִמָּא קִיִּמָּא דְּכִתִּיב, (משלי ט) חֲצִבָּה עֲמוּדִיָּה
 שְׁבַעָה. אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל (הָכָא)
 בְּלָהוּ אַחֲרָנִין בְּשִׁבְעָאָה (דף 99 ע"ב) קִיִּמִּי דְּאִיָּהוּ סְמִכָּא
 דְּעֲלִמָּא, וְאִיָּהוּ צַדִּיק וְדָא אֲשִׁקִּי (לְעֲלִמָּא) וְרַוִּי עֲלִמָּא (ס"א

לשון הקודש

שְׁבַתוֹב (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם. וְעֲלִיו
 הָעוֹלָם עוֹמֵד, וּבְגִלְלוֹ נִסְמָךְ, וְעֲלִיו
 נִשְׁתַּל.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וְהָרִי שְׁנִינּוּ שְׁעַל
 שְׁבַעָה עֲמוּדִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, בְּכַתוֹב (שם)
 ט חֲצִבָּה עֲמוּדִיָּה שְׁבַעָה. אָמַר לוֹ רַבִּי
 יוֹסִי, כִּךְ הוּא וְדָאִי, אֲבָל וּכְאֵן כָּל
 הָאַחֲרִים בְּשִׁבְעֵי הֵם עוֹמְדִים, שְׁהוּא
 סְמָךְ שֶׁל הָעוֹלָם, וְהוּא צַדִּיק, וְזֶה מִשְׁקָה
 וְאֵת הָעוֹלָם וּמִרְוֶה אֵת הָעוֹלָם וּמִן הַכֹּל וְזֶן

עַד זְמַן רַב. בְּאֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁנָה – אָף כִּךְ
 גַּם.

בַּתָּמָר יִפְרָח – מִה תָּמָר לֹא עוֹלָה אֶלָּא
 זָכָר וְנוֹקְבָה, אָף כִּךְ הַצַּדִּיק לֹא עוֹלָה אֶלָּא
 זָכָר וְנוֹקְבָה. הַזָּכָר צַדִּיק וְהַנוֹקְבָה צַדִּיקָתָא,
 כְּמוֹ שְׂאֵבְרָהֶם וְשָׂרָה. בְּאֶרְזוֹ בְּלִבְנוֹן יִשְׁנָה
 – מִה הָאֶרֶז בְּלִבְנוֹן עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל וְהַכֹּל
 יוֹשְׁבִים תַּחְתָּיו – אָף כִּךְ הַצַּדִּיק הוּא
 עֲלִיוֹן עַל הַכֹּל וְהַכֹּל יוֹשְׁבִים תַּחְתָּיו.
 וְהָעוֹלָם אֵינּוּ עוֹמֵד אֶלָּא עַל צַדִּיק אַחֵד,

מִן כָּלֹא) וְזֶן כָּלֹא. וְעָלֶיהָ כְּתִיב (ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק בִּי טוֹב בִּי פְרִי מַעֲלָלֵיהֶם יֹאכְלוּ. וְכְתִיב, (תהלים קמה) טוֹב יִי לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָא כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. דָּא הוּא סְמִכָא דְעֵלְמָא קָאִים עָלֶיהָ, וְאִיהוּ אֲשֶׁקִי לְגִנְתָּא (דעֵדָן) וְגִנְתָּא אֲשֶׁתְּקִי מִנִּיהָ וּמִנִּיהָ עֲבִידָא פִירִין. וְכִלְהוּ פִירִין פָּרְחִין בְּעֵלְמָא וְאַנּוּן קִיּוּמָא דְעֵלְמָא קִיּוּמָא דְאוּרִייתָא, וּמֵאֵן גִּינְהוּ, נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָיָא דְאַנּוּן פְּרִי עוֹבְדוֹי דְקֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כֹּךְ בְּכָל לַיְלָא וְלַיְלָא נִשְׁמַתְהוּן דְּצַדִּיקָיָא סָלְקוּן.

וְכֹד אֶתְפֹּלֵג לַיְלָא קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתִי לְגִנְתָּא דְעֵדָן לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא בָּהּ. בְּמֵאֵן. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּכִלְהוּ, בֵּין אַנּוּן דְּמִדּוּרֵיהוֹן בְּהַהוּא עֵלְמָא, בֵּין אַנּוּן

לשון הקודש

בְּעוֹלָם וְהֵם תְּקִיּוּם שֶׁל הָעוֹלָם, תְּקִיּוּם שֶׁל הַתּוֹרָה. וּמִי הֵם? נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁהֵם פְּרִי מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוֹם כֹּךְ בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים עוֹלוֹת.

וּבְשֵׁנִי חֵלֶק הַלַּיְלָה, הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא לָגֵן הָעֵדָן לְהַשְׁתַּעֲשָׂע בָּהֶם. בְּמִי? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּכֻלָּם. בֵּין אוֹתָם שְׁמֹדָרִים בְּעוֹלָם הַהוּא, וּבֵין אוֹתָם

לְכָל, וְעָלֶיו כְּתוּב (ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק בִּי טוֹב בִּי פְרִי מַעֲלָלֵיהֶם יֹאכְלוּ, וְכְתוּב (תהלים קמה) טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָרִי כְּתוּב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. זֶה הוּא הָעֵמּוּד שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו וְהוּא מִשְׁקָה לָגֵן וְהָעֵדָן, וְהֵגֶן נִשְׁקָה מִמֶּנּוּ, וּמִמֶּנּוּ עוֹשֶׂה פִּרְיָהּ. וְכָל הַפְּרוֹת פּוֹרְחִים

דִּיתָבִי בְּמִדּוֹרֵיהוֹן בְּהֵאֵי עֲלֵמָא, בְּבִלְהוּ מִשְׁתַּעֲשַׁע בְּהוּ
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוֹת לִילְיָא.

תָּא חַזִּי, עֲלֵמָא דְלַעִילָא אֶצְמְרִיךְ לְאַתְעָרוֹתָא
דְעֲלֵמָא תַתָּא, וְכֵד נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא נִפְקִי
מִהֵאֵי עֲלֵמָא וְסָלְקִי לְעִילָא בְּלָהוּ מִתְּלַבְשֵׁי בְּנִהוֹרָא
דְלַעִילָא בְּדִיוֹקְנָא יָקָר, וּבְהוּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מִשְׁתַּעֲשַׁע וְתַאיב לֹון דְאֵינְהוּ פְּרִי עוֹבְדוֹי, וְעַל דָּא
אֶקְרוֹן יִשְׂרָאֵל דְאֵית לֹון נִשְׁמַתִּין קִדְיָשִׁין בְּנִין לְקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, בְּמָה דְאַתְ אָמַר (דְּבָרִים יד) בָּנִים אַתֶּם לַיְי
אֱלֹהֵיכֶם, בָּנִים וְדָאֵי אִיבָא דְעוֹבְדוֹי.

אָמַר רַבִּי יִיסָא וְאַפִּילוּ אַנּוֹן דְּבִהֵאֵי עֲלֵמָא (דְּאַרְעָא),
הֵיאֵד. אָמַר לִיה בְּגִין דִּי בְּפִלְגוֹת לִילְיָא כָּל
אַנּוֹן זָכָאֵי קָשׁוּט בְּלָהוּ מִתְעַרֵּי לְמַקְרִי בְּאוֹרֵייתָא
וְלִמְשַׁמַּע תְּשַׁבְּחוּן דְּאוֹרֵייתָא, וְהָא אַתְמָר דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ

לשון הקודש

לָהֶם, שְׁהֶם פְּרִי מַעֲשֵׂיו, וְעַל זֶה נִקְרָאוּ
יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ לָהֶם נִשְׁמֹת קְדוֹשׁוֹת
בְּנִים לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(דְּבָרִים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם. בָּנִים
וְדָאֵי, פְּרִי מַעֲשֵׂיו.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֶפְלוּ אוֹתָם שְׁבַע עוֹלָם
הָיָה וְשָׁל הָאָרֶץ. אֵיךְ? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
שְׁבַחצוֹת הַלֵּילָה כָּל אוֹתָם צַדִּיקֵי אֲמַת,
כֻּלָּם מִתְעוֹרְרִים לְקִרְא בַתּוֹרָה וְלִשְׁמַע

שִׁישְׁבִים בְּמִדּוֹרָם פְּעוֹלָם הָיָה, בְּכָלָם
מִשְׁתַּעֲשַׁע הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה.

בָּא רָאָה, הָעוֹלָם שְׁלֻמְעָלָה צְרִיךְ אֵת
הַתְעוֹרְרוֹתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַתַּתְּחוֹן.
וּכְשֶׁנִּשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים יוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם
הַזֶּה וְעוֹלוֹת לְמַעְלָה, בָּלֵן מִתְּלַבְּשׁוֹת
בְּאוֹר שְׁלֻמְעָלָה בְּדַמּוֹת נִכְבְּדָה, וּבְהֶם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּעֲשַׁע וְתַאֲב

הוא וְכָל אֲנֹנִי צְדִיקִיָּא דְּבָגוּ גִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּלִחוּ צִיִּיתִין
 לְקַלְיָהוֹן, וְחוּטָא דְּחֶסֶד אֶתְמַשֵּׁךְ עַלְיָהוּ בִּימָמָא
 דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה יְיָ חֶסֶדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה
 עֲמִי.

וְעַל דָּא תִּשְׁבְּחֵן דְּסֻלְקִין בְּלִילְיָא קַמִּיָּה דָּא תוֹשְׁבְּחָא
 שְׁלִים. תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דִּישְׂרָאֵל הָווּ סְגִירִין
 בְּבִתְיָהוֹן כִּד קָטַל קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּבוֹרִיָּהוֹן דְּמִצְרָאִי,
 הָווּ אֲמַרֵי הַלִּילָא וְתִשְׁבְּחֵן קַמִּיָּה.

תָּא חַזִּי, דְּדוֹד מְלָכָא הָוֶה קָם בְּפִלְגֹת לִילְיָא, דָּאִי
 תִּימָא דְּחָוָה יְתִיב אוֹ שָׁכִיב בְּעַרְסִיָּה וְהָוֶה אָמַר
 שִׁירִין וְתוֹשְׁבְּחֵן, לֹא, אֵלֹא כְּמָה דְּכַתִּיב (תהלים קיט) חֲצוֹת
 לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. אָקוּם וְדָאִי בְּעַמִּידָה
 לְאַתְעֵסְקָא בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבְּחֵן דְּאוֹרִיָּתָא. וּבְגִין כֵּךְ דְּדוֹד

לשון הקודש

בְּשִׁהְרַג הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכֹכְרֵי
 מִצְרַיִם, הָיוּ אוֹמְרִים חֲלָל וְתִשְׁבְּחוֹת
 לְפָנָיו.

בָּא רָאָה שְׂדוֹד הַמֶּלֶךְ הָיָה קָם בְּחֲצוֹת
 הַלַּיְלָה, שָׁאֵם תֵּאמַר שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב אוֹ
 שׁוֹכֵב בְּמִטָּתוֹ וְהָיָה אוֹמֵר שִׁירוֹת
 וְתִשְׁבְּחוֹת – לֹא, אֵלֹא כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (שם
 קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. אָקוּם
 וְדָאִי בְּעַמִּידָה לְהַתְעַסֵּק בְּשִׁירוֹת

אֶת תִּשְׁבְּחוֹת הַתּוֹרָה. וְהָרִי גִתְבָּאָר
 שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל אוֹתָם
 הַצְדִּיקִים שְׁכַתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן כָּלָם
 מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָם, וְחוּט שֶׁל חֶסֶד נִמְשָׁךְ
 עֲלֵיהֶם בַּיּוֹם, שְׁכַתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם
 יִצְוֶה ה' חֶסֶדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עֲמִי.

וְעַל בֶּן הַתִּשְׁבְּחוֹת שְׁעוֹלוֹת בְּלִילָה
 לְפָנָיו, זֶה תִּשְׁבְּחַת שְׁלָמָה. בָּא רָאָה,
 בְּשַׁעֲה שִׁישְׂרָאֵל הָיוּ סְגוּרִים בְּבִתְיָהֶם

מִלֶּכָּא חַי לְעָלְמִין, וְאַפִּילוּ בְיוֹמֵי מִלֶּכָּא מְשִׁיחָא אִיהוּ
מִלֶּכָּא. דְּהָא תַנּוּן מִלֶּכָּא מְשִׁיחָא אִי מִן חֵיָא הוּא דְדוּד
שְׁמִיָּה וְאִי מִן מִתִּיָּא הוּא דְדוּד שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ הָהּ
אֲתַעֲר בְּצַפְרָא עַד לָא יִיתִי דְכְּתִיב, (תהלים נז) עוֹרָה כְּבוֹדִי
עוֹרָה הַנֶּגְבֵּל וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר.

תָּא חַיִּי, כָּל תְּהוּא לִילִיָּא דְשָׁרָה הָיָה לְגַבִּיָּה דְפִרְעָה
אָתוּ מִלֶּאכֵי עֲלָאִי לְזַמְרָא לִיהּ לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבֵתָן, אָמַר לְהוּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּלְכוּ זִילוּ
וְעֲבִידוּ מִכְתָּשִׁין רַבְרַבִּין בְּמִצְרִים, רְשִׁימוּ לְמֵאן דְּאָנָּא
זְמִין לְמַעַבְדַּ לְבִתָּר, (דא) מַה כְּתִיב וַיִּנְגַע יְיָ אֶת פִּרְעֹה
נִגְעִים גְּדוֹלִים וְגו'.

תָּא חַיִּי, מַה כְּתִיב וַיִּקְרָא פִּרְעֹה לְאַבְרָם וְגו'. מֵנָּה הָהּ
יֹדַע, דְּהָא לָא כְּתִיב הָכָא כְּמַה דְּאֲתַמָּר בְּאַבְרָם לְדָ

לשון הקודש

הַיְתָה אֲצֵל פִּרְעֹה, בָּאוּ הַמִּלְּאכִים
הָעֲלִיּוֹנִים לְזַמֵּר לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּשִׁירֹת וְתוֹשְׁבֹת. אָמַר לָהֶם הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא: כָּלְכֶם לָכוּ וַעֲשׂוּ מִכּוֹת
גְּדוֹלוֹת בְּמִצְרַיִם, סִמֵּן לְמִי שְׂאֲנִי עֲתִיד
לַעֲשׂוֹת אַחֵר כֵּךְ. זֶה מַה שְּׁכָתוּב וַיִּנְגַע
ה' אֶת פִּרְעֹה נִגְעִים גְּדוֹלִים וְגו'.

בֵּא רָאָה מַה כְּתוּב, וַיִּקְרָא פִּרְעֹה
לְאַבְרָם וְגו'. מִנֵּן הָיָה יוֹדַע, שְׁהָרִי לָא

וְתוֹשְׁבֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. וּמִשּׁוֹם כֵּךְ דְּדוּד
הַמֶּלֶךְ חַי לְעוֹלָמִים, וְאַפִּילוּ בְיוֹמֵי מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ הוּא מֶלֶךְ. שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, אִם מִן הַחַיִּים הוּא – דְּדוּד שְׁמוֹ,
וְאִם מִן הַמֵּתִים הוּא – דְּדוּד שְׁמוֹ. וְהוּא
הָיָה מִתְעוֹרֵר בְּפִקָּר בְּטָרָם יָבֵא,
שְׁכָתוּב (שם נז) עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה הַנֶּגְבֵּל
וְכִנּוֹר אָעִירָה שָׁחַר.

בֵּא רָאָה, כָּל אוֹתוֹ הַלִּלְקָה שְׁשָׁרָה

דְּכַתִּיב וְעַתָּה הָשִׁב אֶשֶׁת הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא וְגו', וְהָכָא
לֹא אָמַר לִיה מִדִּי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק הָא כְּתִיב עַל דְּבַר שָׂרִי אֶשֶׁת אַבְרָם.
דְּהָכִי הוּוּ אָמַרִי לִיה, עַל דְּבַר שָׂרִי אֶשֶׁת אַבְרָם.
דְּהָא לֹא הָוָה מְמַלִּיל עֲמִיּה בְּמָה דְּמְמַלִּיל בְּאַבְימֶלֶךְ,
אַלֶּא בְּמֶלֶךְ דָּא אֲתָמָר וְלֹא יִתִּיר, מִכְּתָשָׁא דָּא עַל דְּבַר
שָׂרִי אֶשֶׁת אַבְרָם אִיהִי, וְלֹא הָוָה מְלִיל (דָּא) עֲמִיּה, כְּדִין
יָדַע (הוּא) דְּהָא אֲתִיתִּיה דְּאַבְרָהָם אִיהִי, מִיָּד וַיִּקְרָא פְּרַעֲה
לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר וְגו'.

וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרַעֲה אֲנָשִׁים. לְמָה בְּגִין דְּלֹא יִקְרַב בַּר נֶשׁ
בְּהוּ לְאַבְרָשָׁא לֹון. וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתוֹ, לְוַיִּיה עֲבָדוֹ לִיה
בְּכָל אֶרֶעָא דְּמִצְרַיִם. אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכִי
אַנְתָּ זַמִּין לְמַעַבְדַּ לְבָנָיו אֶת תּוֹזִיף לֹון מֵאַרְעָךְ דְּכַתִּיב,

לשון הקודש

אֶשֶׁת אַבְרָם. וְלֹא הָיָה מְדַבֵּר (וְהוּא) עֲמוֹ.
אִז (הוּא) יָדַע שְׂוֹן אֶשְׁתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
הִיא. מִיָּד – וַיִּקְרָא פְּרַעֲה לְאַבְרָם
וַיֹּאמֶר וְגו'.

וַיֵּצֵא עָלָיו פְּרַעֲה אֲנָשִׁים, לְמָה? כְּדִי
שְׁלֹא יִקְרַב אָדָם לָהֶם לְהִרְעֵ לָהֶם.
וַיִּשְׁלְחוּ אוֹתוֹ, לְוַיִּיה עָשׂוֹ לֹו בְּכָל אֶרֶץ
מִצְרַיִם. אָמַר לֹו הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּךְ
אַתָּה עֲתִיד לַעֲשׂוֹת לְבָנָיו, אַתָּה תִּלְוֶה

כְּתוּב כָּאן כְּמוֹ שְׁנֹאמַר בְּאַבְימֶלֶךְ,
שְׁכַתוּב וְעַתָּה הָשִׁב אֶשֶׁת הָאִישׁ כִּי
נָבִיא הוּא וְגו', וְכָאן לֹא אָמַר לֹו דְּכָבֵר?
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָרִי כְּתוּב עַל דְּבַר
שָׂרִי אֶשֶׁת אַבְרָם. שְׁכָךְ הִיוּ אוֹמְרִים לֹו:
עַל דְּבַר שָׂרִי אֶשֶׁת אַבְרָם. שְׁהָרִי לֹא
הָיָה מְדַבֵּר עֲמוֹ כְּמוֹ שְׁמְדַבֵּר עִם
אַבְימֶלֶךְ, אֶלֶּא בְּדָבָר זֶה נִתְבָּאֵר וְלֹא
יִתֵּר: הַמָּכָה הוּוּ הִיא עַל דְּבַר שָׂרִי

(שמות יג) וַיְהִי בִשְׁלַח פַּרְעֹה אֶת הָעָם דֹּאזְזִיף לֹון מִכָּל אֶרְעִיהָ.

אָמַר רַבִּי אָבָא כָּל כֶּךָ לָמָּה אֲזַדְמִין לִיהָ לְאַבְרָהָם וְלִמְאִי אֵיצְטְרִיד, אֵלָּא בְּגִין לְגַדְלָא שְׁמִיהָ דְאַבְרָהָם וְשָׂרָה בְּעָלְמָא, (דף 91 ע"א) דְּאִפִּילוּ בְּמִצְרַיִם דְּאַנּוּן חֲרָשֵׁי עָלְמָא וְלֹא הָוָה יָכִיל בְּרֵי נָשׁ לְאַשְׁתְּזִיב מִנִּיּהּ. אֲתַגְדֵּל אַבְרָהָם וְאַסְתִּלִּיק לְעִילָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם, לָאֵן אֲתֵר הִנְגַּבָּה. (ומאי הוּא וְאַשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, אֵלָּא לְאוֹדְעָא דְלֹא גָזְלוּ מִנִּיהָ מִדְּעַם מֵאֲנּוּן מִתְּנֵן דִּיחֲבּוּ לִיהָ בְּדִיל שָׂרָה דְתַהֵא לְמִלְכָּא)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, כֹּלָּא רָזָא דְחֲכַמְתָּא אִיהּ, וְקָא רִמּוּ הָכָא בְּחֲכַמְתָּא וְדִרְגִין דְלִתְתָּא דְקָא נְחִית אַבְרָהָם לְעוֹמְקִיָּא דְלַהוֹן וַיַּדַּע לֹון, וְלֹא אֲתִדְבֹק בְּהוּ, וְתָב לְקַמֵּי מִרְיָה. וְלֹא אֲתִפְתָּא בְּהוּ כְּאַדָּם דְּכַד

לשון הקודש

וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם. לֹאִיזָה מְקוֹם? הִנְגַּבָּה וּמָה זֶה הוּא וְאַשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ? אֵלָּא לְהוֹדִיעַ שְׂלֵא גָזְלוּ מִסֵּנּוּ דְבַר מֵאוּתָן מִתְּנֹות שְׁתַּנּוּ לוֹ בְּשִׁבִּיל שָׂרָה שְׁתַּהֲיָה לְמִלְכָּא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֹּא רֵאֵה, הַכֹּל הוּא סוּד שֶׁל חֲכָמָה, וְרִמּוּ כָּאֵן בְּחֲכָמָה וְהִדְרָגוֹת שְׁלִמְטָה שְׁאַבְרָהָם יָרַד לְעִמְקָם וַיַּדַּע אוֹתָם, וְלֹא נִדְבֹק בָּהֶם, וְשָׁב לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ, וְלֹא הִתְפַּתָּה בָּהֶם כְּאַדָּם שְׁכַאֲשֶׁר

אוֹתָם מֵאַרְצָךְ, שְׁכַתּוֹב (שמות יג) וַיְהִי בִשְׁלַח פַּרְעֹה אֶת הָעָם, שְׁלֹוֹה אוֹתָם מִכָּל אֶרְצוֹ.

אָמַר רַבִּי אָבָא, כָּל כֶּךָ לָמָּה הֲזַדְמִין לְאַבְרָהָם וְלִמָּה הֲצִטְרִיד? אֵלָּא כְּדִי לְגַדֵּל אֶת שְׁמֵם שֶׁל אַבְרָהָם וְשָׂרָה בְּעוֹלָם, שְׁאִפִּילוּ בְּמִצְרַיִם שְׁהֶם מְכַשְׁפֵּי הָעוֹלָם, וְלֹא יָכוֹל הִיָּה אָדָם לְהַנְצִל מֵהֶם, הִתְגַּדֵּל אַבְרָהָם וְהִתְעַלָּה לְמַעְלָה. וְהוּא שְׁכַתּוֹב

מָטָא לְהֵיחֹא דְרָגָא אֲתַפְתָּא בְּנַחֲשׁ וְגָרִים מוֹתָא
לְעֵלְמָא. וְלֹא אֲתַפְתָּא כְּנֶחַ דְּכֹר נָחַת וּמָטָא לְהֵיחֹא
דְּרָגָא מִזֵּה כְּתִיב, (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל
בְּתוֹךְ אֲהֵלָה. אֲהֵלָה בְּתִיב בַּח"א.

אֲבָל בְּאַבְרָהָם מִזֵּה כְּתִיב וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם.
דְּסָלִיק וְלֹא נָחִית, וְתַב לְאַתְרִיהּ לְדְרָגָא עֲלָא
דְּאַתְדַּבֵּק בִּיהּ בְּקַדְמִיתָא. וְעוֹבְדָא דָּא הָוָה, בְּגִין
לְאַחֲזָא חֲכֻמָּתָא דְּאַתְקִיָּים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים בְּדָקָא חַוִּי
לִיהּ וְלֹא אֲתַפְתָּא וְקָם בְּקִיּוּמָא וְתַב לְאַתְרִיהּ. הַנִּגְבָּה,
דָּא דְרוּם דְּרָגָא עֲלָא דְּאַתְאַחִיד בִּיהּ בְּקַדְמִיתָא
דְּכְתִיב הַלּוֹךְ וְנִסּוֹעַ הַנִּגְבָּה. אוֹף הָכָא הַנִּגְבָּה, אֲתַר
דְּאַתְדַּבֵּק בִּיהּ בְּקַדְמִיתָא.

תָּא חַוִּי, רָזָא דְּמִלָּה, אִי אַבְרָם לָא יִיחֹות לְמִצְרַיִם
וְלֹא יִצְטָרֵף תַּמָּן בְּקַדְמִיתָא. לָא יְהִי חוֹלֵק

לשון הקודש

וְהַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה כְּדִי לְהִרְאוֹת הַחֲכָמָה
שֶׁהַתְּקִיָּים בְּקִיּוּם שְׁלֵם כְּרָאוּי לוֹ וְלֹא
הַתְּפִתָּה, וְעַמֵּד בְּקִיּוּם וְשָׁב לְמִקוּמוֹ.
הַנִּגְבָּה – זֶה הַדְּרוּם, הַדְּרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה
שֶׁנֶּאֱחָז בָּהּ בְּכִרְאִישׁוֹנָהּ, שֶׁכְּתוּב הַלּוֹךְ
וְנִסּוֹעַ הַנִּגְבָּה. אֵף כֵּן הַנִּגְבָּה – מְקוֹם
שֶׁנֶּדְבֵּק בּוֹ בְּרִאשׁוֹנָה.

בֹּא רְאֵה סוּד הַדְּבָר, אִם אַבְרָם לֹא יֵרֵד

הַגִּיעַ לְדְרָגָה הַיָּא הַתְּפִתָּה בְּנַחֲשׁ וְגָרִם
מוֹת לְעוֹלָם. וְלֹא הַתְּפִתָּה כְּמוֹ נָח,
שֶׁבְּאַשֵּׁר יֵרֵד וְהַגִּיעַ לְדְרָגָה הַיָּא מִזֵּה
כְּתוּב? (בראשית ט) וַיֵּשֶׁת מִן הַיִּין וַיִּשְׁכַּר
וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֲהֵלָה. אֲהֵלָה כְּתוּב בַּח"א.
אֲבָל בְּאַבְרָהָם מִזֵּה כְּתוּב? וַיַּעַל אַבְרָם
מִמִּצְרַיִם. שְׁעָלָה וְלֹא יֵרֵד, וְשָׁב לְמִקוּמוֹ
לְדְרָגָה עֲלִיּוֹנָה שֶׁנֶּדְבֵּק בָּהּ בְּכִרְאִישׁוֹנָה.

עֲדִיבִיה בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּגִוּוֹנָא דָּא לְבָנִי כִּד בְּעָא
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לִּיה (ד"א ל"ו) עֲמָא חָדָא עֲמָא
שְׁלִים וְלִקְרָבָא לֹון לְגִבִּיה, אִי לָא נַחְתּוּ בְּקִדְמִיתָא
לְמַצְרִים וְלֹא יַצְטְרִפּוּן תַּמָּן, לֹא הָווּ עֲמָא יַחֲדָא דִּילִיה.
בְּגִוּוֹנָא דָּא אִי לָא אֲתִי־חִיבַת אֲרַעָא קִדְשָׁא לְכַנְעֵן
בְּקִדְמִיתָא וַיִּשְׁלוּט בָּהּ לָא הָוּת אֲרַעָא חוֹלְקִיה וְעֲדִיבִיה
דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכֹלָא רֹזָא חָדָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָהּ אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהָהּ עָמִיה רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּרִיה וְרַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה. עַד דְּהָווּ אֶזְלִי, אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן תְּוֹהֲנָא חֵיד בְּנִי עֲלִמָּא לָא מִשְׁגִּיחִין לְכַנְדַּע
מִלִּי דְּאוֹרִייתָא וְעַל מָה קִי־יָמִי. פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כו) נַפְשִׁי
אוֹיְתִיד בְּלִילָה אַף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךְ, הֵאִי קִרָּא
אוֹקְמוּהָ וְאוֹקִימָנָא לִיה.

לשון הקודש

בְּרִיךְ הוּא, וְהִכֵּל סוּד אַחַד.
רַבִּי שְׁמַעוֹן הָהּ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְהָהּ עָמוּ
רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנִי, וְרַבִּי אָבָא וְרַבִּי יְהוּדָה.
בְּעוֹדֵם הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תַּמְהָנִי
אִיד בְּנִי הָעוֹלָם לֹא מִשְׁגִּיחִים לְדַעַת
דְּבָרֵי תוֹרָה וְעַל מָה עוֹמְדִים. פִּתַּח וְאָמַר,
(ישעיה כו) נַפְשִׁי אוֹיְתִיד בְּלִילָה אַף רוּחִי
בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךְ. הַפְסוּק הָהּ בְּאוֹרוֹהּ
וּבְאַרְגָּנוֹ אוֹתוֹ.

לְמַצְרִים וְלֹא יַצְטְרִף שֵׁם בְּרֵאשׁוֹנָה, לֹא
יְהִיה חֶלֶק גּוֹרְלוֹ בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
כְּמוֹ זֶה לְבָנִי, בְּשִׁרְצָה הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לַעֲשׂוֹת לוֹ וְד"א לְהֵם עִם אַחַד, עִם שְׁלָם,
וְלִקְרָבָם אֵלָיו, אִם לֹא יִרְדּוּ בְּרֵאשׁוֹנָה
לְמַצְרִים וְלֹא יִזְדַּכְּבוּ שֵׁם, לֹא הָיוּ הָעָם
הַיְחִידִי שְׁלוֹ. כְּמוֹ כֵּן אִם לֹא נִתְּנָה הָאֶרֶץ
הַקִּדּוּשָׁה לְכַנְעֵן בְּרֵאשׁוֹנָה וַיִּשְׁלַט בָּהּ,
לֹא הִיְתָה הָאֶרֶץ חֶלְקוֹ וּגְוִרְלוֹ שֶׁל הַקִּדּוּשׁ

אָבֵל תָּא חַיִּי, נִפְשָׁא דְּבֵר נָשׁ, כֹּד סָלִיק לְעֶרְסִיָּה, נִבְקַת
 מִנִּיָּה וְסִלְקָא לְעִילָא. וְאִי תִימָא דִּבְלָחוּ סִלְקָאן.
 לֹא כָל חַד וְחַד חָמִי אִפִּי מִלְכָּא, אֲלֵא נִפְשָׁא סִלְקָא וְלֹא
 אֲשֶׁתָּאֵר בָּהּ בַּחֲדֵי גּוּפָא בֵּר חַד רְשִׁימוּ (נְשִׁימוּ) דִּקְיִסְטָא
 דְּחִיּוּתָא דִּלְבָּא.

וְנִפְשָׁא אֲזֵלָא וּבִעֵיָּא לְסִלְקָא. וּבִמָּה דְרָגִין לְדְרָגִין
 לְסִלְקָא, שְׁטָאֵת וְהִיא אֶתְעָרְעֵת בְּהִי קוּמְרִין
 מְהִירִין דְּמִסְאָבוּתָא. אִי הִיא דְּכִיָּאֵת דִּלָּא אֶסְתָּאֲבֵת
 בִּימָמָא סִלְקָא לְעִילָא. וְאִי לֹא דְכִיָּאֵת, אֶסְתָּאֲבֵת בִּינִיָּהוּ
 וְאֶתְדַבְּקַת בָּהּ וְלֹא סִלְקָא יִתִּיר. וְתַמָּן מוֹדְעֵי לָהּ מְלִין
 וְאִיָּהוּ אֶתְדַבְּקַת מֵאֲנֹן מְלִין דְּזַמָּן קָרִיב. וְלִזְמָנִין דְּחִיִּיכִין
 בָּהּ וּמוֹדְעֵין לָהּ מְלִין בְּדִיבִין. וּבְדִין אֲזֵלָא כְּהִאי גִּוּוֹנָא
 כָּל לִילִיָּא עַד דִּיתַעַר בֵּר נָשׁ וְתֵאֲבֵת לְאַתְרָהּ. וּבְאִין אֲנֹן
 צְדִיקִיָּא דְגָלִי לֹזן קְדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא רִזִּין דִּילִיָּה בְּחִלְמָא

לשון הקודש

ופונשט בקלפות של אורות הטמאה. אם
 היא טהורה, שלא נטמאה ביום, עולה
 למעלה. ואם לא טהורה, נטמאת ביניהם
 ונדבקת בהם ולא עולה יותר. ושם
 מודיעים לה דברים, ונדבקת מאותם
 דברים של זמן קרוב. ולפעמים שצוחקים
 עליה ומודיעים לה דברים פוזבים. ואז
 הולכת כמו זה כל הלילה עד שיתעורר
 האיש, ושבה למקומה. אשרי הצדיקים

אבל בא ראה, נפש האדם, כשהוא
 עולה למטתו, יוצאת ממנו ועולה
 למעלה. ואם תאמר שכלן עולות – אין
 כל אחד ואחד רואה את פני המלך,
 אלא הנפש עולה ולא נשאר בה עם
 הגוף, רק רשם (נשימה) של המדה של
 חיות הלב.

והנפש הולכת ורוצה לעלות. וכמה
 דרגות לדרגות לעלות, היא משוטטת

בְּגִין דִּיסְתַּמְרוֹן מִן דִּינָא. וְיִי לְאַנּוֹן חַיִּיבִי עָלְמָא דְמִסְאֲבִין
גְּרַמִּייהוּ וְנַפְשִׁיהוּ.

תָּא חַיִּי, אַנּוֹן דְּלֹא אִסְתַּאבוּ, כִּד סְלָקִי בְּעַרְסִייהוּ,
נַפְשָׁא סְלָקָא וְעָאֲלַת בֵּין כָּל חַיִּי דְרַגִּין בְּקַדְמִיתָא
וְסְלָקָא וְלֹא אֶתְדַבְּקַת בָּהּ. וְלִבְתָּר אֲזִילָא וְשַׁטָּאת וְסְלָקָא
כְּפּוּם אֲוֹרְחָה.

הֵהִיא נַפְשָׁא דְזֻכַּת לְסְלָקָא אֶתְחַזִּיאַת קַמִּיה דְסִבְר אִפִּי
יֻמִּין וְאֶתְדַבְּקַת בְּרַעוּתָא לְאֶתְחַזָּא בְּתִיאֻבְתָּא
עֲלָאָה לְמַחְמִי בְּנוּעָם מְלָכָא וְלִבְקָרָא בְּחִיכְלִיָּה. וְדָא הוּא
בְּרַ נֶשׁ דְּאִית לִיה חוֹלְקָא תְדִיר בְּעָלְמָא דְאִתִּי.

וְדָא הִיא נַפְשָׁא דְכְּסִיפָא דִּילָה כִּד סְלָקָא בְּקוּדְשָׁא
בְּרִיד הוּא (פְּדִיר), וְלֹא אֶתְדַבְּקַת בְּחַיִּי זִינִין טְהִירִין
אַחֲרָנִין, וְהִיא אֲזִילַת בְּתֵר זִינָא קַדִּישָׁא בְּאַתְרָא (ד"א בְּתֵר
אַתְרָא) דְנִפְקַת מִתַּמּוֹן. וּבְגִין כֶּךָ בְּתִיב נַפְשִׁי אֲוִיתִיד בְּלִילָה.

לשון הקודש

אֲוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ שְׂזוּכָה לַעֲלוֹת, נִרְאִית
לִפְנֵי סֵבֶר פְּנֵי הַיָּמִים, וְנִדְבְּקַת בְּרַצוֹן
לְהִרְאוֹת בְּתִשּׁוּקָה עֲלִיוֹנָה לְרִאוֹת בְּנֵעָם
הַמְּלֶכֶךְ וְלִבְקָרָא בְּחִיכְלֹו. וְזֶה הוּא הָאִישׁ
שֶׁנֶּשׂ לוֹ חֵלֶק תָּמִיד בְּעוֹלָם הַבָּא.
וְזוֹ הִיא הַנֶּפֶשׁ שֶׁהַכְּסוּף שָׁלָה כְּשֶׁעוֹלָה
בְּקוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְתִמְדוֹ וְלֹא נִדְבְּקַת
בְּמִינִים הַלְלוֹ אֲוֹרוֹת הָאֲחֵרִים, וְהִיא

שֶׁהַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַלָּה לָהֶם סוּדוֹתָיו
בְּחִלּוֹם כְּדִי שִׁישְׁמְרוּ מִן הַדִּין. אוֹי לְאוֹתָם
רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שֶׁמְטַמְּאִים עַצְמָם וְנַפְשָׁם.
בֹּא רְאֵה, אוֹתָם שֶׁלֹּא נִטְמְאוּ, כְּשֶׁעוֹלִים
לְמִטָּתָם, הַנֶּפֶשׁ עוֹלָה וְנִכְנָסַת בֵּין כָּל
אוֹתָן הַדְּרָגוֹת בְּרִאשׁוֹנָה, וְעוֹלָה וְלֹא
נִדְבְּקַת בָּהֶן. אַחֵר כֶּךָ הוֹלֵכַת וּמְשׁוּטְטַת
וְעוֹלָה כְּפִי דְרָבָה.

בְּגִין לְמִרְדֵּף בְּתֶרֶךְ וְלֹא לְאַתְּפֹתָא בְּתֶר זִינָא אַחֲרָא
נוכְרָאָה.

תָּא חַזִּי, נִפְשֵׁי דָא נִפְשֵׁי דְאִיהִי שְׁלֵטָא בְּלִילָה וּלְמִרְדֵּף
בְּתֶר דְּרָגָא. רוּחַ בְּיוֹם, דְּכַתִּיב נִפְשֵׁי אֱוִיתִיךְ (דף 99 ע"ב)
בְּלִילָה, דָּא נִפְשֵׁי דְאִיהִי שְׁלֵטָא בְּלִילָה. אַף רוּחִי בְּקֶרְבִי
אַשְׁחַרְךְ. דָּא רוּחַ דְאִיהִי שְׁלֵטָא בִּימָמָא.

וְאִי תִימָא דְתִרִין דְּרָגִין אֲנֹן בְּפִרוּדָא, לָאוּ הָכִי, דְּהָא
דְּרָגָא חַד אֲנֹן, וְאֲנֹן תִּרִין בְּחִבּוּרָא חַד. וְחַד עֲלָאָה
דְּשְׁלֵטָא עַלִּיהִי וְאַתְּדַבֵּק בָּהּ וְאֲנֹן בִּיה (וְאַקְרוּי) וְאַתְּקִרִיאַת
נִשְׁמָה, וּבְלָהּ דְּרָגִין סְלָקָאן בְּרִזָּא דְּחֻבְמָתָא, וְכֵד
מִסְתַּכְּלָן אֵלִין דְּרָגִין יִסְתַּכַּל בְּרִזָּא בְּחֻבְמָה עֲלָאָה, וְהָאִי
נִשְׁמָה עֵייל בָּהּ וּמִתְדַבֵּק בָּהּ, וְכֵד הָאִי שְׁלֵטָא בְּדִין
הָהוּא בְּרִזָּא אֲקָרִי קְדוּשׁ שְׁלִים מְכֻלָּא. רְעוּתָא חַדָּא
לְגַבִּי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

לשון הקודש

וְאִם תֹּאמַר שְׁשֹׁתֵי דְרָגוֹת הֵן בְּפִרוּד –
לֹא כֵן, שֶׁהֵרִי הֵן דְּרָגָה אַחַת, וְהֵן שְׁתֵּים
בְּחִבּוּר אַחַד, וְאַחַת עֲלִיוֹנָה שְׁשׁוּלְמַת
עֲלִיהֶן וְנִדְבֻקָּת בָּהֶן וְהֵן בָּהּ (וְנִקְרְאוּ)
וְנִקְרְאוּת נִשְׁמָה. וְכָל הַדְּרָגוֹת עוֹלוֹת
בְּסוּד הַחֻבְמָה. שְׁשֹׁמְסִתִּים עַל אֱלוֹ
הַדְּרָגוֹת, יִסְתַּכַּל הָאָדָם בְּחֻבְמָה
הַעֲלִיוֹנָה, וְהַנִּשְׁמָה הַזֹּאת נִכְנָסֶת בָּהֶם
וְנִדְבָקִים בָּהּ. וְכִשְׁזָה שׁוֹלֵט, אִזּוֹ אוֹתוֹ

הוֹלֵכֶת אַחֵר מִן קְדוּשׁ בְּמָקוֹם וְאַחֵר מְקוֹם
שְׁשׁוּאֵת מִשָּׁם. וּמִשׁוֹם כֵּן כְּתוּב נִפְשֵׁי
אֱוִיתִיךְ בְּלִילָה, כִּדִּי לְרִדְף אַחֲרֶיךָ וְלֹא
לְהַתְּפוֹת אַחֵר מִן אַחֵר נִכְרִי.
בְּאִי רְאָה, נִפְשֵׁי – זֶה הַנִּפְשֵׁי שְׁשׁוּלְמַת
בְּלִילָה לְרִדְף אַחֵר הַדְּרָגָה שְׁלָה. הָרוּחַ
בְּיוֹם, שְׁכַתוּב נִפְשֵׁי אֱוִיתִיךְ בְּלִילָה, זֶה
הַנִּפְשֵׁי שְׁשׁוּלְמַת בְּלִילָה. אַף רוּחִי בְּקֶרְבִי
אַשְׁחַרְךְ – זֶה הָרוּחַ שְׁשׁוּלְמַת בְּיוֹם.

נֶפֶשׁ אִיהוּ אֶתְעַרְוּתָא תַּתָּא וְדָא סְמִיכָא בְּנוּפָא וְזִנְתָּ לִיהּ, וְנוּפָא אָחִיד בָּהּ וְהִיא אֶתְאַחֲדַת בְּנוּפָא. לְבַתָּר אֶתְתַּקְנַת וְאֶתְעַבִּידַת בְּרִסְיָא לְאַשְׁרָאָה עָלָה רוּחַ בְּאֶתְעַרְוּתָא דְּהִיא נֶפֶשׁ דְּאֶתְאַחֲדַת בְּנוּפָא, כְּמָה דְּכְתִיב, (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְפֹרָשׁ.

לְבַתָּר דְּמִתְקַנֵּי תְרוּוֹיְיָהוּ, זְמִינִין לְקַבְּלָא נְשָׁמָה. דְּהִיא רוּחַ אֶתְעַבִּיד בְּרִסְיָא לְגַבֵּי נְשָׁמָה לְאַשְׁרָאָה עָלֶיהָ, וְהִיא נְשָׁמָה אִיהִי סְתִימָא עֲלָאָה עַל כֹּלָּא טְמִירָא דְּכָל טְמִירִין. אֶשְׁתַּבַּח דְּאִית (לָהּ) בְּרִסְיָא לְבְּרִסְיָא וּבְרִסְיָא לְגַבֵּי עֲלָאָה עָלֶיהָ. וְכֵד תְּסַתְּפַל בְּדִרְגִין תִּשְׁכַּח רְזָא דְּחֻכְמָתָא בְּהִיא מְלָאָה. וְכֹלָּא הוּא חֻכְמָתָא לְאֶתְדַבְּקָא בְּהִיא גִּוּוּנָא מְלִין סְתִימִין.

תָּא חַיִּי, נֶפֶשׁ אִיהִי אֶתְעַרְוּתָא תַּתָּא דְּאֶתְדַבְּקָא בֵּיהּ

לשון הקודש

לְקַבְּלָא נְשָׁמָה, שְׁהִרֵי הָרוּחַ נַעֲשִׂית כְּסָא לְנִשְׁמָה לְהַשְׁרוּת עָלֶיהָ, וְהַנְשָׁמָה הַזֹּה הִיא נִסְתַּרְת עֲלִיוָנָה עַל הַכֹּל טְמוּנַת כָּל הַטְּמוּנִים. נִמְצָא שֵׁישׁ וְלֹא כְּסָא לְכְּסָא, וְכְּסָא לְעֲלִיּוֹן עָלֶיהֶם. וְכִשְׁתַּסְתַּפַּל בְּדִרְגוֹת, תִּמְצָא סוּד הַחֻכְמָה בְּדִבְרֵי הַזֶּה, וְהַכֹּל הִיא חֻכְמָה לְהִדְבִּיק בְּגִוּוֹן הַזֶּה דְּבָרִים נִסְתָּרִים.

בֵּא רָאָה, הַנֶּפֶשׁ הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת תַּחְתּוֹנָה שְׁנִדְבְּקַת בְּגוּף, כְּמוֹ הָאוֹר שֶׁל

הָאִישׁ נִקְרָא קָדוֹשׁ, שְׁלָם מִן הַכֹּל. רְצוֹן אַחֵר לְקָדוֹשׁ—בְּרוּךְ—הוּא.

הַנֶּפֶשׁ הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת תַּחְתּוֹנָה, וְזוֹ סְמוּכָה בְּגוּף וְזִנְה אוֹתוֹ, וְהַגּוּף אוֹחֵז בָּהּ וְהִיא אֲחוּזָה בְּגוּף. אַחֵר כִּד נִתְקַנְת וְנַעֲשִׂית כְּסָא לְהַשְׁרוּת עָלֶיהָ רוּחַ בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת שְׁנִדְבְּקוֹת בְּגוּף, כְּכַתוּב (ישעיה לב) עַד יַעֲרָה עָלֵינוּ רוּחַ מְפֹרָשׁ.

לְאַחֵר שְׁמִתְקַנִּים אֶת שְׁנִינָהֶם, עֲתִידִים

בְּגוֹפֶא. בְּגוֹוֹנָא דְנִהוֹרָא דְבוּצִינָא. דְנִהוֹרָא תַתָּא
 דְאִיהִי אוּכְמָא אַתְדַבְּקַת בְּפִתִּילָה וְלֹא אַתְפַּרֵּשׁ מִנָּה
 וְלֹא אַתְתַּקְנֶת אֶלָּא בָּהּ. וְכֵד אַתְתַּקְנֶת בְּפִתִּילָה
 אַתְעֲבִידַת בְּרִסְיָא לְנִהוֹרָא עֲלָא תוֹרָא דְשְׂרִיָּא עַל
 תַּהוּא נִהוֹרָא אוּכְמָא.

לְבַתָּר כִּד מִתְתַּקְנֵן תְּרוּוֹיִיחוֹ אַתְעֲבִידַת תַּהוּא נִהוֹרָא
 תוֹרָא בְּרִסְיָא לְנִהוֹרָא סְתִימָא דְלֹא אַתְחִי
 וְלֹא אַתִּידַע מַה דְשָׂרָא עַל תַּהוּא נִהוֹרָא תוֹרָא. וְכִדִּין
 נִהוֹרָא שְׁלִים. וְכִדִּין הוּא בַר נָשׁ דְאִיהוּ שְׁלִים בְּכָלָא. וְכִדִּין
 אֶקְרִי קְדוּשׁ, בְּמָה דַּאֲתָא אֲמַר, (תהלים טז) לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר
 בְּאֶרֶץ הַמָּה וְגו'. בְּגוֹוֹנָא דָּא בְּרִזָּא עֲלָא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל אַבְרָהָם לְאַרְעָא, אַתְחִי לִיה
 קְדָשָׁא בְּרִידִּין הוּא בְּמָה דַּאֲתַמַּר דְכְּתִיב לִי
 הִנֵּרָאָה אֱלֹוִי, וְקַבִּיל תַּמָּן נַפְשׁ וּבְנָה מִזִּבְחַת לְהַהוּא

לשון הקודש

הַלְבָּן, וְאִזְ הָאוֹר שְׁלֵם. וְכִדִּין הָאָדָם שֶׁהוּא
 שְׁלֵם בְּכָל, וְאִזְ נִקְרָא קְדוּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (תהלים טז) לְקְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְגו'.
 כְּמוֹ כֵּן בְּסוּד עֲלִיּוֹן.

בָּא רָאָה, בְּשַׁעְתָּא שֶׁאַבְרָהָם נִכְנָס לְאֶרֶץ,
 נִרְאָה לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 לְה' הִנֵּרָאָה אֱלֹוִי, וְקַבִּיל שָׁם נַפְשׁ וּבְנָה
 מִזִּבְחַת לַדְרָגָה הַהִיא. אַחֵר כִּדִּין הַלּוּד וְנִסּוּעַ

הַמָּאוֹר, שֶׁהָאוֹר הִתְחַתֵּן שֶׁהוּא שָׁחַר,
 נִדְבַק בְּפִתִּילָה וְלֹא נִפְרַד מִמֶּנָּה וְלֹא
 נִתְקַן אֶלָּא בָּהּ. וְכִשְׁנִתְקַן בְּפִתִּילָה,
 נַעֲשֶׂה כִּסֵּא לְאוֹר הָעֲלִיּוֹן הַלְבָּן שֶׁשׁוּרָה
 עַל אוֹתוֹ הָאוֹר הַשָּׁחַר.

אַחֵר כִּדִּין בְּשִׁשְׁנֵיהֶם נִתְקַנִּים, נַעֲשֶׂה אוֹתוֹ
 אוֹר לְבָן כִּסֵּא לְאוֹר הַנִּסְתָּר שֶׁאִינוֹ נִרְאָה
 וְאִינוֹ נודַע מַה שֶׁשָּׂרָה עַל אוֹתוֹ הָאוֹר

דִּרְגָא. לְבַתֵּר הָלוֹךְ וְנִסּוֹעַ הַנִּגְבָּה דְּקָבִיל רוּחַ. לְבַתֵּר
(עד) דְּסָלִיק לְאַתְדַּבְּקָא גּוֹ נִשְׁמָה כְּדִין וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
לִי סֵתֶם, דָּא הִיא נִשְׁמָה דְּאִיהִי סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין.
לְבַתֵּר יָדַע דְּבַעֵי לְאַצְטְרַפָּא וּלְאַתְעֵטְרָא בְּדִרְגִין,
מִיד וַיֵּרֶד אֲבָרָם מִצְרִימָה, וְאַשְׁתִּיב מִתַּמָּן.
וְלֹא אֶתְפַּתָּא גּוֹ אֲנוּן טְהִירִין, וְאַתְצָרִיף וְתָב לְאַתְרִיהּ.
כִּיּוֹן דְּנִחַת וְאַתְצָרִיף, מִיד וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם, סָלִיק
וְדָאִי וְתָב לְאַתְרִיהּ וְאַתְדַּבֵּק בְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה דְּכְתִיב
הַנִּגְבָּה.

מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יָדַע אֲבָרָהָם חֲכַמְתָּא עֲלָאָה וְאַתְדַּבֵּק
בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַתְעֵכִיד יְמִינָא דְּעֲלָמָא.
כְּדִין וְאַבְרָם כְּבִד מְאֹד בְּמִקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבִזְהָב. כְּבִד
מְאֹד בְּסִטְרָא דְּמִזְרַח. בְּמִקְנֶה בְּסִטְרָא דְּמַעְרָב. בַּכֶּסֶף
מִסִּטְרָא דְּדָרוֹם. בִּזְהָב מִסִּטְרָא דְּצָפוֹן.

לשון הקודש

וְדָאִי וְשָׁב לְמִקּוּמוֹ וְנִדְבֵק בְּאַמוּנָה
הַעֲלִיזָנָה, שְׁכָתוּב הַנִּגְבָּה.
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יָדַע אֲבָרָהָם הַחֲכָמָה
הַעֲלִיזָנָה וְנִדְבֵק בְּקִדּוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא,
וְנַעֲשֶׂה הַיָּמִין שֶׁל הָעוֹלָם. אֲזַי, וְאַבְרָם
כְּבִד מְאֹד בְּמִקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבִזְהָב. כְּבִד
מְאֹד - בְּצַד הַמִּזְרָח. בְּמִקְנֶה - בְּצַד
הַמַּעְרָב. בַּכֶּסֶף - מִצַּד הַדָּרוֹם. בִּזְהָב -
מִצַּד הַצָּפוֹן.

הַנִּגְבָּה, שְׁקַבֵּל רוּחַ. אַחֵר כֶּף (עד) שְׁעָלָה
לְהַתְדַּבֵּק תוֹךְ הַנִּשְׁמָה, אֲזַי וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ
לָהּ, סֵתֶם. זֶה הִיא הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא נִסְתָּרָה
כָּל הַנִּסְתָּרִים.
אַחֵר כֶּף יָדַע שְׁצָרִיף לְהַצָּרָה וְלַהֲתַעֲטֹר
בְּדִרְגוֹת, מִיד - וַיֵּרֶד אֲבָרָם מִצְרִימָה,
וְנִצֵּל מִשָּׁם, וְלֹא הִתְפַּתָּה תוֹךְ אוֹתָם
הָאוֹרוֹת, וְנִצָּרָה וְשָׁב לְמִקּוּמוֹ. כִּיּוֹן שֶׁיֵּרֶד
וְנִצָּרָה, מִיד - וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם. עֲלָה

אֶתְּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וְכָלְהוּ חֲבֵרִיא וְנִשְׁקֹו יְדוּי. בְּכֹה רַבִּי אֲבָא וְאָמַר וּוִי בַד תִּסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא מָאן יִנְהִיר נְהוּרָא דְאֹרִייתָא. וּבִפְּאָה חוֹלְקָהוֹן דְּחֲבֵרִיא דְּשִׁמְעוֹן מִלִּין דְּאֹרִייתָא אֵלִין מְפּוּמָּד.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן תָּא חַזִּי, מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו, לְמִפְקַד אֶתְרִיָּה וּדְרָגוּי. לְמִסְעָיו לְמִסְעוֹ כְּתִיב, מָאן מִסְעוֹ. דָּא דְרָגָא קַדְמָאָה דְּאֶתְחַזִּי לִיהּ בְּקַדְמִיתָא, כְּתִיב הִכָּא מִסְעוֹ וּכְתִיב הָתָם (מלכים א' ו) אָבֹן שְׁלֹמָה מִסְעֵהּ נִבְנְהָ. וְהָא אֹקִימָנָא אָבֹן שְׁלֹמָה וְדָאִי. מִסְעֵהּ כְּמַה דְּאֶתְמַר.

וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו. כָּל אַנְוִין דְּרָגִין דְּרָגָא בְּתַר דְּרָגָא כְּמַה דְּאֶתְמַר. מִנְּגַב (דף 99 ע"א) וְעַד בֵּית אֵל לְאֶתְקַנָּא אֶתְרִיָּה וּלְחַבְרָא לֹון בִּיחודָא שְׁלִים. דְּהָא מִנְּגַב וְעַד בֵּית אֵל אֲשֶׁתִּכַּח רְזָא דְּחֲכָמָתָא כְּדָקָא יָאוּת.

לשון הקודש

כְּתוּב כָּאן מִסְעוֹ, וּכְתוּב שָׁם (מלכים-א' ו) אָבֹן שְׁלֹמָה מִסְעֵהּ נִבְנְהָ. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אָבֹן שְׁלֹמָה וְדָאִי. מִסְעֵהּ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו, כָּל אוֹתָן הַדְּרָגוֹת, דְּרָגָה אַחֵר דְּרָגָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. מִנְּגַב וְעַד בֵּית אֵל, לְתַקֵּן אֶת מְקוֹמוֹ וּלְחַבְרָם בִּיחוד שְׁלֵם, שֶׁהָרִי מִנְּגַב וְעַד בֵּית אֵל נִמְצָא סוּד הַחֲכָמָה בְּרָאוּי.

בָּאוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אֲבָא וְכָל הַחֲבֵרִים וְנִשְׁקֹו אֶת יְדוּי. בְּכֹה רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, וִי בִשְׁתַּסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, מִי יֵאִיר אֶת אוֹר הַתּוֹרָה? אֲשֶׁרִי תִלְקֶם שֶׁל הַחֲבֵרִים שְׁשׁוּמָעִים דְּבָרֵי תּוֹרָה הִלְלוּ מִפִּיד. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בֹּא רָאָה מַה כְּתוּב. וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו, לְפַקֵּד אֶת מְקוֹמוֹ וּדְרָגָתוֹ. לְמִסְעָיו – לְמִסְעוֹ כְּתוּב, מִי הַמִּסְעוֹ? זֶה הַדְּרָגָה הָרִאשׁוֹנָה שְׁרָאוּיָהּ לוֹ בְּרָאשׁוֹנָה.

אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְיֶה בַּתְּחִלָּה, אֶהְיֶה
בְּה"א, מֵאֵן אֶהְיֶה, דָּא בֵּית אֵל. אֲבָן שְׁלֵמָה
בְּדֹאמְרִין. תּוּ רִשִּׁים וְאָמַר אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה
שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה דְּכְתִיב לִי הִנֵּרְאָה אֱלֹיוּ. וּבְדִין וַיִּקְרָא
שָׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם יי. בְּדִין אֶתְדַּבֵּק בְּמַהִימְנוּתָא
שְׁלִימָתָא.

תָּא חַיִּי, בְּקִדְמִיתָא סָלִיק מִתְתָּא לְעִילָא דְּכְתִיב וַיֵּרָא
יי אֶל אֲבָרָם. וְכְתִיב לִי הִנֵּרְאָה אֱלֹיוּ. וְדָא הוּא
דְּרֵגָא קִדְמָאָה בְּדֹאמְרִין אֲבָן שְׁלֵמָה (מִסַּע נִבְנָה וְכְתִיב לְמִסְעוֹ).
וּלְבִתֵּר הָלוֹךְ וְנִסּוּעַ הִנְגָּבָה. דְּרֵגָא בְּתֵר דְּרֵגָא עַד
דְּאִתְעַטֵּר בְּדֵרוּם חוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה. לְבִתֵּר סְתִים מוֹלָה
כַּד סָלִיק וְאָמַר לִי סְתָם, דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. וּמִתְמָן
נָטִיל בְּדֵרְגִין וְנִחִית מַעֲיָלָא לְתִתָּא וְאִתְדַּבֵּק כֹּלָא
בְּאַתְרֵיהּ בְּדָקָא יָאוּת.

לשון הקודש

וּכְתוּב לֵה' הִנֵּרְאָה אֱלֹיוּ, וְזוּ הַדְּרָגָה
הִרְאשׁוֹנָה כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ אֲבָן שְׁלֵמָה וּמִסַּע
נִבְנָה, וְכְתוּב לְמִסְעוֹ, וְאַחֲרַיָּךְ הָלוֹךְ וְנִסּוּעַ
הִנְגָּבָה, דְּרֵגָה אַחֲרַיָּךְ דְּרֵגָה, עַד שֶׁהִתְעַטֵּר
בְּדֵרוּם, חֲלָקוֹ וְגוֹרְלוֹ. אַחֲרַיָּךְ כָּךְ סְתָם
הַדְּבָר בְּשַׁעֲלָה וְאָמַר לֵה' סְתָם, זֶה
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם נִסַּע בְּדֵרְגוֹת וַיֵּרֵד
מִמַּעֲלָה לְמַטָּה, וְהִכַּל נִדְבֵּק בְּמִקְוֵמוֹ
בְּרֵאשִׁי.

אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אֶהְיֶה
בַּתְּחִלָּה, אֶהְיֶה בְּה"א. מִי אֶהְיֶה? זֶה
בֵּית אֵל. אֲבָן שְׁלֵמָה, כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ. עוֹד
רִשִּׁים וְאָמַר, אֶל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה
שָׁם בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׁכָתוֹב לֵה' הִנֵּרְאָה אֱלֹיוּ.
וְאִזּוּ וַיִּקְרָא שָׁם אֲבָרָם בְּשֵׁם ה', אִזּוּ נִדְבֵּק
בְּאַמּוּנָה הַשְּׁלֵמָה.

בֵּא רֵאָה, בְּרֵאשׁוֹנָה עָלָה מִמַּטָּה
לְמַעֲלָה, שְׁכָתוֹב וַיֵּרָא ה' אֶל אֲבָרָם,

וְהָכֵא בַד תִּסְתַּפֵּל בְּדִרְגִין תִּשְׁבַּח רוּא דְחֻכְמָתָא
עֲלָאָה. מַה כְּתִיב וַיֵּלֶךְ לְמַסְעָיו מִנֶּגֶב. מִסְטָרָא
דִּימִינָא שִׁירוּתָא דְעֲלָמָא עֲלָאָה סְתִימָא עֲמִיקָא לְעִילָא
עַד אֵין סוּף, וְנִחִית דְרָגָא בְּתַר דְרָגָא (עד) מִנֶּגֶב וְעַד
בֵּית אֵל מְעִילָא לְתַתָּא.

וּכְתִיב וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְיָ אֲדָבֶק יְחֻדָּא
בְּאַתְרֵיהּ בְּדָקָא יְאוּת דְכְּתִיב אֵל מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר עָשָׂה שֵׁם בְּרָאשׁוֹנָה. מָאִי אֲשֶׁר עָשָׂה שֵׁם, דְסָלִיק
לָהּ מִתַּתָּא לְעִילָא. וְהִשְׁתָּא נְחִית בְּדִרְגִין מְעִילָא לְתַתָּא,
בְּגִין דְהִיא לָא תַעֲדִי מֵאֲנוּן דְרָגִין עֲלָאִין, וְאֲנוּן לָא יַעֲדוּן
מִנָּה, וַיִּתְיַחַד כָּלָא בִּיחֻדָּא חָדָא בְּדָקָא יְאוּת.

בְּרִין אֲתַעֲטֵר אַבְרָהָם וַיְהִי חוּלֵק עַדְבִּיָּה דְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְדָאִי. זַכָּאִין אֲנוּן צְדִיקָא דְמִתַּעֲטִירִי
בֵּיהּ בְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְהוּא מִתַּעֲטֵר בְּחוּן. זַכָּאִין אֲנוּן

לשון הקודש

הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שֵׁם בְּרָאשׁוֹנָה. מַה זֶה
אֲשֶׁר עָשָׂה שֵׁם? שֶׁהֶעֱלָה אוֹתָהּ מִמָּטָה
לְמַעְלָה, וְעִבְשׁוּ יָרֵד בְּדִרְגוֹת מִמַּעְלָה
לְמָטָה בְּדִי שְׁלֹא תִזְוֹן מֵאוֹתָן הַדִּרְגוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת וְהֵם לֹא יִזְוֹנוּ מִמֶּנָּה, וַיִּתְיַחַד
הַכֹּל בִּיחֻד אֶחָד כְּרָאוּי.

אֲזִי הִתַּעֲטֵר אַבְרָהָם וַיְהִי לְחֻלֵּק גּוֹרְלוֹ
שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְדָאִי. אֲשֶׁרִיָּהֶם

וְכֵאֵן כִּשְׁתִּסְתַּפֵּל בְּדִרְגוֹת, תִּמְצָא אֶת
סוּד הַחֻכְמָה הָעֲלִיּוֹנָה. מַה כְּתוּב? וַיֵּלֶךְ
לְמַסְעָיו מִנֶּגֶב. מִצַּד הַיָּמִין, רֵאשִׁית
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן הַנִּסְתָּר הָעֵמֶק לְמַעְלָה עַד
אֵין סוּף. וַיָּרֵד דְרָגָה אַחֵר דְרָגָה (עד) מִנֶּגֶב
וְעַד בֵּית אֵל, מִמַּעְלָה לְמָטָה.

וּכְתוּב וַיִּקְרָא שֵׁם אַבְרָם בְּשֵׁם ה'. נִדְבֶק
הַיְחֻד בְּמִקְוֵמוֹ כְּרָאוּי, שְׁכָתוּב אֵל מְקוֹם

בְּעֶלְמָא דִּין וְזָבֵאִין אֲנִין בְּעֶלְמָא דְאַתִּי. עַל־יִהוּ כְּתִיב, (ישעיה ס) וְעַמּוֹד בָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. וּכְתִיב, (משלי ד) וְאוֹרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִבּוֹן הַיּוֹם.

אַזְלוּ, כִּד מָטוּ בְּחֵד בִּי חֶקֶל יִתְּבוּ. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים כה) פִּנָּה אֵלַי וְחֲנִנִי וְגו'. הָאִי קָרָא אִית לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיה, וְהָא אוֹקִימָנָא לִיה בְּכַמָּה אַתֵּר. אַבְל בְּהָאִי קָרָא מִלִּין סְתִימִין אִית בֵּיה. פִּנָּה אֵלַי. וְכִי דוֹד אָמַר פִּנָּה אֵלַי וְחֲנִנִי. אֶלָּא בְּגִין דִּרְגָא דִּילִיה דְּאִיהוּ אֲתַעֲטֵר בֵּיה קָאָמַר. תִּנָּה עֲזָדָּ לְעַבְדָּךְ, תִּנָּה עֲזָדָּ דָּא עֻז עֲלָאָה בְּדַכְתִּיב, (שמואל א ב) וַיִּתֵּן עֻז לְמַלְכוֹ. מָאן מַלְכוֹ דָּא מֶלֶךְ סִתָּם מַלְכָא מְשִׁיחָא. אוֹף הָבָא לְעַבְדָּךְ דָּא מַלְכָא מְשִׁיחָא בְּדֹאמְרִין מֶלֶךְ סִתָּם.

וְהוֹשִׁיעָה לָּבֶן אֲמָתְךָ, וְכִי לֹא תִהְיֶה בְּרִיָּה דִּישִׁי אִיהוּ

לשון הקודש

בְּפִסּוּק תָּזָה דְּבָרִים נִסְתָּרִים יֵשׁ בּוֹ. פִּנָּה אֵלַי – וְכִי דוֹד אָמַר פִּנָּה אֵלַי וְחֲנִנִי? אֶלָּא בְּעֵבֹר דִּרְגָתוֹ שְׁהוּא מִתַּעֲטֵר בָּהּ הוּא אָמַר. (שם פא) תִּנָּה עֲזָדָּ לְעַבְדָּךְ – תִּנָּה עֲזָדָּ זֶה הָעֻז הָעֲלִיּוֹן, בְּכַתּוּב (שמואל א-ב) וַיִּתֵּן עֻז לְמַלְכוֹ. מִי מַלְכוֹ? זֶה מֶלֶךְ סִתָּם, מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִת. אִיף כָּאֵן לְעַבְדָּךְ זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחִת, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ מֶלֶךְ סִתָּם.

וְהוֹשִׁיעָה לָּבֶן אֲמָתְךָ – וְכִי לֹא הִיָּה בֶן יִשְׁרָאֵל הוּא, עַד שְׁאֲמַר בְּשֵׁם שֶׁל אֲמוֹ וְלֹא

הַצְדִּיקִים שְׁמַתַּעֲטֵרִים בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוּא מִתַּעֲטֵר בָּהֶם. אֲשֶׁרִיהֶם בְּעוֹלָם תָּזָה וְאֲשֶׁרִיהֶם בְּעוֹלָם הָבָא. עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה ס) וְעַמּוֹד בָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ, וּכְתוּב (משלי ד) וְאוֹרַח צְדִיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נִבּוֹן הַיּוֹם.

חֲלָבֹו. בְּשִׁהְגִיעוֹ לְשָׂדֶה אַחַד יֵשְׁבוּ. פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים כה) פִּנָּה אֵלַי וְחֲנִנִי. בְּפִסּוּק תָּזָה יֵשׁ לְהַסְתַּכְּלָא בּוֹ, וְהִרִי בְּאֲרָנֵי אוֹתוֹ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת. אַבְל

עַד דְּאִיהוּ אָמַר בְּשֵׁמָא דְאַמִּיָּה וְלֹא בְשֵׁמָא דְאַבּוּי.
 אֵלֹא הָא אֻקְיָמְנָא דְכַד יִיתִי בֵּר נָשׁ לְקַבֵּל מַלְאָה
 עֲלָאָה לְאַדְפָּרָא, בָּעִי לְמַחֲדָּה בְּמַלְאָה דְּאִיהוּ וְדֹאֵי. וְעַל
 דָּא אַדְבַּר לְאַמִּיָּה וְלֹא לְאַבּוּי. וְתוּ הָא תַּנְיִנָן (ד"א ל"ג
 דהא) וְדָא מְלָךְ בְּדִקְאָמְרוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וַיְהִי רִיב בֵּין
 רַעֲי מִקְנֵה אֲבָרָם, רַב כְּתִיב חֶסֶר יוֹד, דְּבָעָא
 לוֹט לְמַחֲדָּר לְפּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה דְּפִלְחִי יְתִבִּי אֲרַעָא,
 וְסוּפִיָּה דְקָרָא אוֹכַח דְּכְתִיב וַהֲפִנְעֵנִי וַהֲפִרְיֵנִי אוֹ יוֹשֵׁב
 בְּאַרְץ. וּמִנָּלָן דְּלוֹט אַחֲדָר לְסַרְחָנִיָּה לְפּוֹלְחָנָא
 נּוֹכְרָאָה, דְּכְתִיב וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם. מָאִי מִקְדָּם,
 מִקְדָּמוֹנּוּ שְׁל עוֹלָם. כְּתִיב הֲכֹא וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם
 וְכְתִיב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם מַה לְהֵלָן נִטִּילוּ מִקְדָּמוֹנּוּ
 שְׁל עוֹלָם אוֹף הֲכֹא בֵּן.

לשון הקודש

בשם של אביו? אלא הנה הקמנו, שפאשר יבא אדם לקבל דבר עליון להזכיר, צריך ללכת בדבר שהוא ודאי, ועל בן הזכיר את אמו ולא את אביו. ועוד, הנה שנינו [שהרי] שזה מלך כפי שאמרנו.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רֵאָה מַה כְּתוּב. וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲי מִקְנֵה אֲבָרָם, רַב כְּתוּב חֶסֶר יוֹד. שְׂרָצָה לוֹט לְחֹזֶר לַעֲבֹדָה

הזרה שעובדים יושבי הארץ, וסוף הכתוב מוכיח, שכתוב וַהֲפִנְעֵנִי וַהֲפִרְיֵנִי אוֹ יוֹשֵׁב בְּאַרְץ. ומנן לנו שלוט חזר לסורו הרע לעבודה זרה? שכתוב וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם. מהו מִקְדָּם? מִקְדָּמוֹנּוּ שְׁל עוֹלָם. כתוב כאן וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם, וְכְתוּב וַיְהִי בְּנִסְעָם מִקְדָּם. מה לְהֵלָן נִטִּילוּ מִקְדָּמוֹנּוּ שְׁל עוֹלָם – אף כאן בן.

בֵּינוֹן שִׁידַע אַבְרָהָם דְּלוֹט לְהָכִי נָטִי לְבִיָּהּ. מִיד
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט וְגו' הִפְרָד נָא מֵעָלַי. לִית
אַנְתָּה כְּדָאֵי לְאַתְחַבְּרָא בְּהִדָּאֵי. כְּדִין אֶתְפָּרֵשׁ אַבְרָהָם
מִנִּיהּ וְלֹא בָּעָא לְמִיתָךְ וְלֹא־תַחַבְּרָא עִמִּיהּ, דְּכָל מָאן
דִּיתְחַבֵּר לְחִיבָא סוּפִיָּה לְמִיתָךְ אַבְתָּרִיהּ וְלֹא־תַעֲנֵשׁ (דף ט"ז ע"ב)
בְּגִינִיהּ.

מִנְלָן מִיהוֹשָׁפֶט דִּאתְחַבֵּר עִם אַחָאב וְאַלְמֵלָא זְכוּ
דְּאַבְחָן אֶתְעֲנֵשׁ תַּמָּן דְּכְתִיב, (דברי הימים ב' יח)
וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפֶט. וְכִדִּין אֲשֶׁתִּזְוִיב דְּכְתִיב וַיִּסִּיתֶם אֱלֹהִים
מִמֶּנּוּ. וְעַל דָּא לֹא בָּעָא אַבְרָם לְמִיתָךְ בְּהִדָּיָה דְּלוֹט.
וְעַם כָּל דָּא לֹא בָּעָא לוֹט לְמַהְדֵּר מְסוּרְחָנִיהּ אֶלָּא
וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כֶּכֶר הַיֶּרְדֵּן. וַיִּסַּע לוֹט מִקְדָּם
אֶתְנַטִּיל מִן קְדָמָא דְּעֵלְמָא וְלֹא בָּעָא לְאַתְדַּבְּקָא
בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא בְּאַבְרָהָם.

לשון הקודש

שְׁכַתוּב (דברי הימים-ב' יח) וַיִּזְעַק יְהוֹשָׁפֶט. וְאִזְ
נָצַל, שְׁכַתוּב וַיִּסִּיתֶם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ, וְעַל
כֵּן לֹא רָצָה אַבְרָם לְלָכֶת עִם לוֹט. וְעַם כָּל
זֶה לֹא רָצָה לוֹט לְחֹזֵר מְסוּרוֹ הָרָע, אֶלָּא
וַיִּבְחַר לוֹ לוֹט אֶת כָּל כֶּכֶר הַיֶּרְדֵּן וַיִּסַּע
לוֹט מִקְדָּם. נָסַע מִקְדָּמוֹנוֹ שֶׁל הָעוֹלָם,
וְלֹא רָצָה לְדַבֵּק בְּאַמוּנָה הַשְּׁלֵמָה כְּמוֹ
אַבְרָהָם.

בֵּינוֹן שִׁידַע אַבְרָהָם שְׁלִכְךָ נָטָה לְבוֹ שֶׁל
לוֹט, מִיד - וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט וְגו' הִפְרָד
נָא מֵעָלַי. אִינְךָ כְּדָאֵי לְהִתְחַבֵּר
עִמִּי. אִזְ נִפְרָד מִמֶּנּוּ אַבְרָהָם וְלֹא רָצָה
לְלָכֶת וְלְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, שְׁכָל מִי שְׁמִתְחַבֵּר
לְרָשָׁע, סוּפּוֹ לְלָכֶת אַחֲרָיו וְלְהַעֲנִישׁ
בְּגִלְלוֹ.

מִנְיָן לָנוּ? מִיהוֹשָׁפֶט שֶׁהִתְחַבֵּר עִם
אַחָאב, וְאַלְמֵלָא זְכוּת אָבוֹת נַעֲנֵשׁ שָׁם,

אֲבָרָם יֵשֵׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. לְאַתְדַּבְּקָא בְּאַתְרָא
 דְּמַהִימְנוּתָא וּלְמַנְדַּע חֲכַמְתָּא לְאַתְדַּבְּקָא
 בְּמַאֲרִיָּה. וְלוֹט יֵשֵׁב בְּעָרֵי הַכֶּכֶר וַיֵּאֱחֵל עַד סְדוֹם.
 עִם אֲנֹן חֵיבִין דְּעֵלְמָא דְנִפְקוּ מִגּוֹ מַהִימְנוּתָא דְכְּתִיב
 וְאֲנָשֵׁי סְדוֹם רָעִים וְחָטָאִים לִי מְאֹד. כָּל חַד אֶתְפָּרֵשׁ
 לְאַרְחִיָּה בְּדַקָּא יְאוּת. בְּגִין כֶּךָ זַכָּאִין אֲנֹן חֲבֵרִיָּא
 דְּמִשְׁתַּדְּלִי בְּאוּרִיָּתָא יִמְמָא וְלִילִיָּא, וְחֲבֵרוּתָא דְלַחֹן
 בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וְעַלִּיָּהּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם
 תִּדְבְּקוּם בֵּין אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם:

וַיֵּי אָמַר אֶל אֲבָרָם אַחֲרֵי הַפָּרָד לוֹט מַעֲמוֹ וְגו'. רַבִּי
 אָבָא פִתַּח (יונה א) וַיָּקָם יוֹנָה לְבָרוּחַ תַּרְשִׁישָׁה
 מִלְפָּנֵי יי וְגו'. וְוִי לְמֵאן דְּאַסְתַּתֵּר מִקַּמִּי קֳדָשָׁא בְּרִידָא
 הוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ (ירמיה כג) הֲלֹא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ
 אֲנִי מְלֵא נָאֻם יי וְהוּא אֵתִי לְמַעַרְק מִקַּמִּיהָ.

לשון הקודש

הוא, וְעַלִּיהֶם כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם
 תִּדְבְּקוּם בֵּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם.
 וְח' אָמַר אֶל אֲבָרָם אַחֲרֵי הַפָּרָד לוֹט
 מַעֲמוֹ וְגו'. רַבִּי אָבָא פִתַּח, (יונה א) וַיָּקָם
 יוֹנָה לְבָרוּחַ תַּרְשִׁישָׁה מִלְפָּנֵי ה' וְגו'. אוֹי
 לְמִי שְׂמַסְתַּתֵּר מִלְפָּנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 שְׂכָתוֹב בּוֹ (ירמיה כג) הֲלֹא אֵת הַשָּׁמַיִם
 וְאֵת הָאָרֶץ אֲנִי מְלֵא נָאֻם ה', וְהוּא בָּא
 לְבָרַח מִלְפָּנָיו!?

אֲבָרָם יֵשֵׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, לְהַדְבֵּק בְּמָקוֹם
 הָאֲמוּנָה וּלְדַעַת הַחֲכָמָה לְהַדְבֵּק בְּרַבּוֹנוֹ.
 וְלוֹט יֵשֵׁב בְּעָרֵי הַכֶּכֶר וַיֵּאֱחֵל עַד סְדוֹם,
 עִם אוֹתָם הָרָשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם שִׁינְעָאוּ
 מִתּוֹךְ הָאֲמוּנָה, שְׂכָתוֹב וְאֲנָשֵׁי סְדוֹם
 רָעִים וְחָטָאִים לַה' מְאֹד. כָּל אֶחָד נִפְרַד
 לְדַרְכּוֹ כְּרָאוּי. מִשּׁוֹם כֶּךָ אֲשֶׁרִיָּהֶם
 הַחֲבֵרִים שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה יוֹמָם
 וְלַיְלָה, וְהַחֲבֵרוֹת שְׁלָהֶם עִם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ

אֵלֶּא כְּתִיב, (שיר השירים ב) **יוֹנְתִי בַּחֲגוּי הַסֵּלַע בְּסֶתֶר
הַמְּדִרְגָּה. יוֹנְתִי דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. בַּחֲגוּי הַסֵּלַע
דָּא יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי סִלְקָא עַל כָּל עֲלָמָא. מַה סֵּלַע
אִיהִי עֲלָאָה וְתִקִּיפָא עַל כָּלָא אוֹף יְרוּשָׁלַם אִיהִי עֲלָאָה
וְתִקִּיפָא עַל כָּלָא. בְּסֶתֶר הַמְּדִרְגָּה דָּא (בית המקדש) אֲתֵר
דְּאִקְרִי בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים לְבָא דְכָל עֲלָמָא.**

**וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּסֶתֶר הַמְּדִרְגָּה בְּגִין דְּתַמָּן הָיִת
שְׂכִינְתָא מִסְתַּתְרָא כְּאַתְתָּא דְּאִיהִי צְנוּעָה
לְבַעֲלָהּ וְלֹא נִפְקָא מִבֵּיתָא לְבֵר. כְּמַה דְּאַתָּ אָמַר (תהלים
קכח) אֲשֶׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ וְגו'. כֶּךָ כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל לָא שְׂרִיָּיא לְבֵר מֵאַתְרָהָא בְּסִתּוּרָא דְּדִרְגָּא אֵלֶּא
בְּזִמְנָא דְּגִלּוּתָא דְּאִיהִי בְּגוּ גִלּוּתָא, וּבְגִין דְּאִיהִי
בְּגִלּוּתָא, שְׂאֵר עַמּוּן אֵית לֹון טִיבוּ וְשִׁלּוּה וַתִּיר.**

לשון הקודש

משום ששם היתה השכינה נסתרת, כמו
אשה שהיא צנועה לבעלה ואין יוצאת
מביתה החוצה, כמו שנאמר (תהלים קכח)
אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך וגו'.
כך כנסת ישראל אינה שורה מחוץ
למקומה בסתר המדרגה אלא בזמן של
הגלות שהיא בתוך הגלות. ומשום שהיא
בגלות, לשאר העמים יש טובה ושלווה
יותר.

**אֵלֶּא כְּתוּב (שיר א) יוֹנְתִי בַּחֲגוּי הַסֵּלַע
בְּסֶתֶר הַמְּדִרְגָּה. יוֹנְתִי – זו כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. בַּחֲגוּי הַסֵּלַע – זו יְרוּשָׁלַם
שְׂהִיא עוֹלָה עַל כָּל הָעוֹלָם. מַה הַסֵּלַע
הוּא עֲלִיּוֹן וְחֹזֵק עַל הַכָּל, אִף יְרוּשָׁלַם
הִיא עֲלִיּוֹנָה וְחֹזְקָה עַל הַכָּל. בְּסֶתֶר
הַמְּדִרְגָּה – זֶה וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הַמָּקוֹם
שֶׁנִּקְרָא בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים, הַלֵּב שֶׁל
כָּל הָעוֹלָם.**

וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב בְּסֶתֶר הַמְּדִרְגָּה,

תָּא חַוִּי, בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל שְׂרִיין עַל אֶרְעָא קְדִישָׁא כְּלָא
הָוָה מִתְתַּקֵּן בְּדָקָא יָאוּת, וּבְרִסְיָא שְׁלִים עַל־יִיְהוּ,
וְעַבְדֵּי פוֹלְחָנָא וּבָקַע אֲוִירִין דְּעַלְמָא וְסָלִיק הָהוּא פוֹלְחָנָא
לְעִילָא לְאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְּאַרְעָא לָא אֶתְתַּקְנַת לְפוֹלְחָנָא
אַלָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲזֵייהוּ. וּבְגִין כֶּךָ שְׂאָר עַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת הָווּ מִתְרַחְקֵי דְלָא הָווּ שְׁלִטִין בָּהּ
בְּדַהֲשָׁתָא בְּגִין דְּלָא אֶתְזִנּוּ אֶלָּא מִתְמַצִּית.

וְאִי תִיכָא הָא חֲמִינָן בְּמָה מְלָכִין הָווּ דְשְׁלִטִין בְּזִמְנָא
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ קִיָּים עַל עַלְמָא. תָּא חַוִּי, בְּבֵית
רַאשׁוֹן עַד לָא סְאִיבוּ יִשְׂרָאֵל אֶרְעָא, לָא הָווּ שְׁלִטִין שְׂאָר
עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת אֶלָּא אֶתְזִנּוּ מִתְמַצִּית
וּבָהּ הָווּ שְׁלִטִין וְלֹא כָל כֶּךָ. בִּינָן דְּחִבּוּ יִשְׂרָאֵל וְסְאִיבוּ
אַרְעָא בְּדִין בְּכִיכּוּל דְּחִי לָהּ לְשְׁכִינָתָא מֵאַתְרָהּ
וְאַתְקַרְבַּת לְדוֹכְתָּא אַחֲרָא, וּבְדִין שְׁלִטִין שְׂאָר עַמִּין
וְאַתְיִיחִיב לֹון רְשׁוֹ לְשַׁלְטָאָה.

לשון הקודש

בה כמו עבשו, משום שלא נזונו אלא מהתמצית.

וְאִם תאמר, הרי ראינו במה מלכים היו ששלטו בזמן שבית המקדש קים על העולם – בא ראה, בבית ראשון, כששטרם טמאו ישראל את הארץ, לא היו שולטים שאר העמים עובדי עב"ם, אלא נזונו מן התמצית, ובה היו שולטים

בֹּא ראה, בזמן שישראל שורים בארץ הקדושה, הכל היה מתקן פראוי, והכפא שלם עליהם, ועושים את העבודה, ובוקע האוירים של העולם. ואותה העבודה עולה למעלה במקומה, משום שהארץ לא התתקנה לעבודה אלא לישראל לבדם. ומשום כך שאר העמים עובדי עב"ם היו מתרחקים, שלא היו שולטים

תָּא חַיִּי, אֶרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לָא שְׁלִיט עָלָה מִמֶּנָּא אַחֲרָא
בַּר קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי. וּבִשְׁעָתָא דְחָאבוּ
יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ מִקְטָרִין לְמַעֲוֹן אַחֲרָנִין בְּגוֹ אֶרְעָא, כְּבִיכּוּל
אַדְחִיָּיא שְׂכִינְתָּא מֵאַתְרָהּ וּמִשְׁכְּבִי וּמִקְטָרִי לְאַתְקַשְׂרָא
לְמַעֲוֹן אַחֲרָן גּוֹ שְׂכִינְתָּא, וּכְדִין אֲתִיְהִיב לֹון שְׁלַטְנוּתָא,
בְּגִין דְּקַטְרַת קַטְרָא הוּא לְאַתְקַטְרָא. וּכְדִין שְׁלֹטוֹ שְׂאָר
עַמִּין, וּבְטִלוּ נְבִיאִים, וְכָל אַנּוּן דְּרַגִּין עֲלָאִין לָא שְׁלֹטוֹ
בְּאַרְעָא.

וְלֹא אֲעֵדִיו שְׁלַטְנוּתָא דְשְׂאָר עַמִּין בְּגִין דְּאַנּוּן מִשְׁכּוֹ
לְשְׂכִינְתָּא לְגַבִּיָּהּ. וְעַל דָּא בְּבֵית שְׁנִי הָא
שׁוֹלְטְנוּתָא מִשְׂאָר עַמִּין לָא אֲעֵדִיו וְכָל שְׁכָן בְּגִלוּתָא
דְּשְׂכִינְתָּא בְּשְׂאָר עַמִּין אֲתֵר דְּשְׂאָר מִמֶּנָּן שְׁלַטִּין וּבְגִין
כֹּךְ בָּלְהוּ יִנְקִין מִן שְׂכִינְתָּא דְאַתְקַרִּיבַת גַּבִּיָּהּ.

לשון הקודש

לתוך השכינה, ואז נתנה להם השליטה, משום שקטרת היא קשר להתקשר, ואז שלטו שְׂאָר העמים ובטלו נביאים, וכל אותן הדרגות העליונות לא שלטו בארץ. וְלֹא הסירו את שליטת שְׂאָר העמים, משום שהם משכו את השכינה אליהם. ועל זה הנה בבית שני לא סרה השליטה משְׂאָר העמים, וְכָל שְׁכָן בְּגִלוּת שְׂכִינָה בשְׂאָר העמים, המקום ששם שולטים שְׂאָר המַמְנִים, ומשום כֹּךְ כָּלם יונקים מן השכינה שנקרבת אליהם.

ולא כל כך. בין שחטאו ישראל וטמאו את הארץ, אז כביכול דחו את השכינה ממקומה, והתקרבה למקום האחר, ואז שלטו שְׂאָר העמים ונתנה להם הרשות לשלט.

בַּא ראה, על ארץ ישראל לא שולט מִמֶּנָּה אחר פֶּרֶט לקדוש-ברוך-הוא לבדו. ובשעה שחטאו ישראל והיו מְקַטְרִים לעבודה הזרה שבתוך הארץ, כביכול נדחתה השכינה ממקומה, ומושכים ומקטרים לקשר עבודה זרה

וְעַל (דף פה ע"א) **דָּא בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל הָווּ שְׂרָאן עַל אֶרְעָא**
וּפְלִיחֵי פוֹלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָּא
הָיָת צְנוּעָה בִּינְיָהּ וְלֹא נִפְקַת מִגּוּ בֵּיתָא לְבַר
בְּאַתְגְּלִיָּא. וּבִגִּין כֶּךָ כָּל אַנּוּן נְבִיאִים דִּהְווּ בְּהָהוּא
זְמַנָּא לֹא נָטְלוּ נְבוּאָה אֲלָא בְּאַתְרָהּ בְּדִקְאֻמְרָן. וּבִגִּין
כֶּךָ יוֹנָה הָוָה עָרַק לְבַר מֵאֶרְעָא קִדִּישָׁא, דְּלֹא יִתְגַּלִּי
עָלֶיהָ נְבוּאָה וְלֹא יִהְיֶה בְּשְׁלִיחוֹתָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאִי תִימָא הָא חֲמִינָן דְּאַתְגְּלִיָּא שְׂכִינְתָּא בְּכָכֵל
דְּאִיְהוּ לְבַר. הָא אוֹקִימְנָא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) הִיָּה
הִיָּה, דִּהְוָה מַה דְּלֹא הָוָה מִן קִדְמַת דְּנָא מִיּוֹמָא
דְּאַתְבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא, וְהָיָא נְבוּאָה לְשַׁעְתָּא הָיָת
וּכְתִיב עַל נָהָר כָּבֵד, נָהָר דְּכָבֵד הָוָה מִיּוֹמָא דְּאַתְבְּרִי
עָלְמָא, וְשְׂכִינְתָּא אַתְגְּלִיָּא תְּדִיר עָלֶיהָ דְכְּתִיב, (בראשית
ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָעֵץ וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו'.

לשון הקודש

הקדוש ברנך הוא.
וְאִם תאמר, הרי ראינו שהתגלית
השכינה בכבל, שהיא בחוץ – הנה
פרשנו שכתוב (יחזקאל א) הִיָּה הִיָּה, שהיה
מה שלא היה מלפני בן מיום שנבנה
בית המקדש, והנבואה היתה
לשעתה. וכתוב על נהר כבד, הנָהָר
שכבד היה מן היום שנבנה העולם,
והשכינה תמיד התגלית עליו, שכתוב

וְעַל זה, בזמן שישראל היו שרויים על
הארץ ועובדים את עבודת הקדוש ברנך
הוא, השכינה היתה צנועה ביניהם, ולא
יצאה מתוך ביתה החוצה בגלוי. ומשום
כך, כל אותם הנביאים שהיו באותו
זמן, לא נטלו נבואה אלא במקומה,
כפי שאמרנו. ומשום כך יונה היה בורח
מחוץ לארץ הקדש, כדי שלא תתגלה
עליו הנבואה, ולא ילך בשליחות של

(שם האחד וגו') וְדָא אִיהוּ חַד מִיְנֵיהוּ.

וְתַמְן אַתְּגַלִּיא שְׂכִינְתָּא לְפֻם שַׁעְתָּא דְּאַצְטְרִיכוּ לָהּ
יִשְׂרָאֵל לְפֻם צַעְרֵיהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָא אַחְרָא לֹא
אַתְּגַלִּיא. וּבְגִין כֵּךְ יוֹנָה בְּגִין דְּלֹא תִשְׂרִי עָלָיו שְׂכִינְתָּא
וְלֹא תִתְגַּלִּי עָלֶיהָ, אֲזִל מֵאַרְעָא קִדְיִשָּׁא וְעָרְק. הָדָא
הוּא דְּכָתִיב (יונה א) מִלְּפָנֵי יי. וְכָתִיב כִּי יִדְעוּ הָאֲנָשִׁים
כִּי מִלְּפָנֵי יי הוּא בֹרֵחַ.

תָּא חַזִּי, כְּמָה דְּשְׂכִינְתָּא לֹא אַתְּגַלִּיא אֲלֵא בְּאַתְרָא
דְּאַתְחֲזִי לָהּ, אוֹף הָכִי לֹא אַתְחֲזִי וְלֹא אַתְּגַלִּיא
אֲלֵא בְּבֶר נֶשׁ דְּאַתְחֲזִי לָהּ. דִּהָא מִן יוֹמָא דְּסָלִיק עַל
רַעוּתֶיהָ דְּלוּט לְאַתְהַפְכָּא בְּסַרְחֲנִיהָ, אֶסְתַּלְקַת רוּחָא
קִדְיִשָּׁא מֵאַבְרָהָם. וְכֵד אֶסְתַּלַּק לׁוט מֵנִיחָא, מִיָּד שָׂרָא רוּחַ
קִדְשָׁא בְּדוּכְתִּיהָ הָדָא הוּא דְּכָתִיב וַיִּי אֹמֵר אֶל אַבְרָם
אַחֲרֵי הַפֶּרֶד לׁוט מַעֲמוֹ וְגו'.

לשון הקודש

בֹּא רָאָה, כְּמוֹ שֶׁשְׂכִינָה לֹא מִתְגַּלֶּה
אֲלֵא בְּמָקוֹם הָרְאוּי לָהּ, אִם כֵּךְ לֹא
רְאוּיָה וְלֹא מִתְגַּלֶּה אֲלֵא בְּאֶדָם שְׂרָאוּי
לָהּ. שְׁחֲרֵי מִיּוֹם שַׁעֲלָה עַל רְצוֹנוֹ שֶׁל לׁוט
לְהַתְּהַפֵּךְ לְסוּרוֹ הָרַע, הִסְתַּלְקָה רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ מֵאַבְרָהָם. וְכִשְׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ לׁוט,
מִיָּד שָׂרָתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּמָקוֹמָהּ. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב וְה' אֹמֵר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפֶּרֶד
לׁוט מַעֲמוֹ וְגו'.

(בראשית ב) וַנִּהְיֶה יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת
הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְגו' וְשֵׁם הָאֶחָד וְגו', וְזֶה
הוּא אֶחָד מֵהֶם.

וְשֵׁם נִגְלָתָה הַשְׂכִּינָה לְפִי שַׁעֲה
שֶׁהַצְטְרָכוֹ אוֹתָהּ יִשְׂרָאֵל לְפִי צַעֲרָם,
אֲבָל בְּזִמְן אַחֵר לֹא הִתְגַּלְתָּה. וּמִשׁוֹם כֵּךְ
יוֹנָה, כִּדִּי שְׁלֹא תִשְׂרֶה עָלָיו הַשְׂכִּינָה וְלֹא
תִתְגַּלֶּה עָלָיו, הִלֵּךְ מֵאַרְצָן הַקֹּדֶשׁ וּבִרְחָ.
זֶהוּ שְׁכָתוֹב (יונה א) מִלְּפָנֵי ה'. וְכָתוּב כִּי
יִדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי מִלְּפָנֵי ה' הוּא בֹרֵחַ

תָּא חַיִּי, בֵּינוֹן דְּחַמָּא אַבְרָהָם דְּלוֹט הָוָה תָּב לְסַרְחָנִיה, הָוָה דְּחִיל אַבְרָהָם. אָמַר דִּילְמָא חָם וְשָׁלוֹם בְּגִין חֲבָרוּתָא דְדָא אַבִּידְנָא בְּגִינִיה חוּלְקָא קַדִּישָׁא דְאַעְטָר לִי קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. בֵּינוֹן דְּאַתְפָּרֵשׁ מִנִּיה אָמַר לִיה שָׂא נָא עֵינִיד וְרָאָה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם.

מָאִי מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם דְּאַתְדַּבַּקְתָּ בֵּיה בְּקַדְמִיתָא וְאַתְעַטְרַת בְּהִימָנוּתָא שְׁלִימָתָא. צְפוּנָה וְנִגְבָּה וְקַדְמָה וְיָמָה. אֵלִין אֲנֹן מִסְעָיו דְּהָווּ בְּקַדְמִיתָא דְכְּתִיב וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו. וְכְּתִיב הַלֹּךְ וְנָסוּעַ הַנִּגְבָּה. אֵלִין דְּרָגִין עֲלָאִין דְּאַתְעַטְר בְּמִהִימָנוּתָא שְׁלִימָתָא בְּקַדְמִיתָא. וְכִדִּין אֲתַבְשָׁר דְּלֹא יַעֲדִי מִנִּיה וּמִן בְּנוֹי לְעֵלְמִין דְכְּתִיב כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה רוֹאָה. מָאִי אֲשֶׁר אֵתָּה רוֹאָה. דָּא דְרָגָא קַדְמָאָה דְּאַתְגַּלִּיא לִיה כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר לִי תַנְרָאָה אֵלִיו. וּבְגִין כֵּךְ אֲשֶׁר אֵתָּה רוֹאָה

לשון הקודש

הַשְּׁלָמָה. צְפוּנָה וְנִגְבָּה וְקַדְמָה וְיָמָה – אֵלִין חָם מִסְעָיו שְׁהָיוּ בְּתַחֲלָה, שְׁכָתוּב וַיֵּלֶךְ לְמִסְעָיו. וְכָתוּב הַלֹּךְ וְנָסוּעַ הַנִּגְבָּה – אֵלִין הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת שְׁהַתְעַטְר בְּאִמּוּנָה הַשְּׁלָמָה בְּתַחֲלָה.

וְאֵז הַתְּבַשָּׁר שְׁלֹא תִזְוֹן מִמֶּנּוּ וּמִבְּנָיו לְעוֹלָמִים, שְׁכָתוּב כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה רוֹאָה. מָה זֶה אֲשֶׁר אֵתָּה רוֹאָה? זֶה הַדְּרָגָה הָרִאשׁוֹנָה שְׁהַתְגַּלְתָּה לוֹ, כְּמוֹ

בֹּא רֹאָה, בֵּינוֹן שְׁרָאָה אַבְרָהָם שְׁלוֹט הָיָה שָׁב לְסוּרוֹ הָרַע, הָיָה פּוֹחֵד אַבְרָהָם. אָמַר, אוֹלֵי חָם וְשָׁלוֹם מִשּׁוֹם הַחֲבָרוֹת עִם זֶה אֲפֻדְתִּי בְּגִלְלוֹ אֵת הַחֶלֶק הַקָּדוֹשׁ שְׁעַטְר אוֹתִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֵּינוֹן שְׁנַפְרֵד מִמֶּנּוּ, אָמַר לוֹ, שָׂא נָא עֵינִיד וְרָאָה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם.

כְּמוֹ מָה זֶה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם? שְׁנַדְבַּקְתָּ בּוֹ בְּתַחֲלָה וְהַתְעַטְרְתָּ בְּאִמּוּנָה

בְּגִין דְּדִרְגָא דָּא קִדְמָאָה אֶתְבְּלִיל מִבְּלָהוּ דְּרִגִין וּבְלָהוּ
אֶתְחִזּוֹן בֵּיתָהּ, וּבְגִין כֶּךָ כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֶתָּה רוֹאָה
וְגו'.

רַבִּי אֱלֻעָזִר אֶעְרַע בְּבִי אוֹשְׁפִיזָא בְּלוּד, וְהָוָה עִמָּיה רַבִּי
חֲזַקְיָה. קָם בְּלִילְיָא לְמַלְעִי בְּאוּרִייתָא, קָם רַבִּי
חֲזַקְיָה גְבִייתָהּ. אָמַר לִיה רַבִּי אֱלֻעָזִר בְּקִיסְטָרָא דְּקוּסְטָא
חֲבַרְיָא שְׂכִיחִי.

פִּתְחָ רַבִּי אֱלֻעָזִר וְאָמַר (שיר השירים ב) כְּתָפוֹת בַּעְצֵי
חֵיעֵר וְגו'. כְּתָפוֹת, דָּא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,
דְּאִיהוּ חֲמִיד וּמִתְעַטֵּר בְּגוּזוֹנֵי מְכָל שְׂאֵר אֵילָנִין דְּלֹא
אִית דְּדָמִי לִיה. רָשִׁים אִיהוּ מִכְּלָא, רָשִׁים הוּא דְּלִית
אַחֲרָא כּוֹתִיָּהּ. בְּגִינִי כֶּךָ בְּצִלּוֹ חֲמִידָתִי. בְּצִלּוֹ וְלֹא
בְּצִלָּא אַחֲרָא. בְּצִלּוֹ וְלֹא בְּצִלָּא דְּשְׂאֵר מְמַנָּן. חֲמִידָתִי,
אִימָתִי, מִן יוֹמָא דְּחָזָה אַבְרָהָם בְּעֶלְמָא דְּאִיהוּ חֲמִיד

לשון הקודש

צַר.

פִּתְחָ רַבִּי אֱלֻעָזִר וְאָמַר, (שיר ב) כְּתָפוֹת
בַּעְצֵי חֵיעֵר וְגו'. כְּתָפוֹת – זֶה הַקְּדוּשׁ
בְּרִידָּהּ הוּא, שֶׁהוּא נְחָמֵד וּמִתְעַטֵּר בְּגוּזֵי
מְכָל שְׂאֵר הָאֵילָנוֹת שְׂאִין מִי שְׂדוּמָה לוֹ.
רָשׁוּם הוּא מִן הַכֹּל, רָשׁוּם הוּא שְׂאִין
אַחַר כָּמוֹתוֹ. מְשׁוּם כֶּךָ בְּצִלּוֹ חֲמִידָתִי.
בְּצִלּוֹ וְלֹא בְּצִל שֶׁל אַחֵר. בְּצִלּוֹ וְלֹא בְּצִל
שֶׁל שְׂאֵר הַמְּמַנִּים. חֲמִידָתִי – מָתִי? מִן

שְׁנַאמַר לַה' הִנֵּרָאָה אֱלִיּוֹ. וּמְשׁוּם כֶּךָ
אֲשֶׁר אֶתָּה רֹאֶה, מְשׁוּם שֶׁהִדְרָגָה
הִרְאִשׁוּנָה הַזֶּה נִכְלָלֶת מְכָל הִדְרָגוֹת וְכֻלָּן
נִרְאֹת בָּהּ. וּמְשׁוּם כֶּךָ כִּי אֶת כָּל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אֶתָּה רֹאֶה וְגו'.

רַבִּי אֱלֻעָזִר נִקְלַע לְבֵית אַכְסִינְיָה בְּלוּד,
וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה. קָם בְּלִילְיָה לְעֶסֶק
בְּתוֹרָה. קָם רַבִּי חֲזַקְיָה אֱלִיּוֹ. אָמַר לוֹ
רַבִּי אֱלֻעָזִר, הַחֲבֵרִים נִמְצְאִים בְּאַרְמוֹן

וְרָחִים לִיָּה לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידְּהוּא בְּאַהֲבָה כְּמָה דְּאַתְּ
אָמַר, (ישעיה מא) אַבְרָהָם אוֹהֲבִי. וּפְרִי' מְתוֹק לְחָפִי, דָּא
הוּא יִצְחָק דְּאִיהוּ אִיבָא קְדִישָׁא.

דְּבַר אַחֵר בְּצִלּוֹ חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁבְּתִי, דָּא יַעֲקֹב. וּפְרִי'
מְתוֹק לְחָפִי, דָּא יוֹסֵף הַצַּדִּיק דְּעֵבֶד פִּירִין
קְדִישִׁין בְּעֶלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית לז) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
יַעֲקֹב יוֹסֵף. דְּכָל אַנּוּן תוֹלְדוֹת דְּיַעֲקֹב (יוֹסֵף דְּאִיהוּ דְּעֵבֶד
תוֹלְדוֹת) (נ"א בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק קִיּוּמִי, דְּעֵבֶד תוֹלְדוֹת כְּעִין בְּלָחוּ) (ד"א ל"ג שְׁבָטִים),
וּבְגִין כֶּךָ אַקְרוּן יִשְׂרָאֵל עַל שְׂמָא דְּאַפְרִים דְּכְתִיב,
הֵבֶן יִקְרֶה לִּי אֶפְרַיִם וְגו'.

דְּבַר אַחֵר בְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר. דָּא אַבְרָהָם. דְּדָמִי
לִיָּה לְתַפּוּחַ דְּסָלִיק רִיחִין (דף פה ע"ב) וְאַתְרָשִׁים
בְּמַהִימְנוּתָא שְׁלִימָתָא עַל כָּל בְּנֵי דְרִיָּה, וְאַתְרָשִׁים חַד
לְעִילָא, וְאַתְרָשִׁים חַד לְתַתָּא דְּכְתִיב (יחזקאל ל"ג כ"ד) אֶחָד

לשון הקודש

יוֹסֵף. שְׁכָל אוֹתָם תוֹלְדוֹת שֶׁל יַעֲקֹב
יוֹסֵף שְׁהוּא שְׁעוּשָׁה תוֹלְדוֹת] וְנ"א בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק
הֵם עוֹמְדִים, שְׁעוּשָׁה תוֹלְדוֹת כְּעִין בְּלָם] וְד"א
שְׁבָטִים, וּמִשּׁוּם כֶּךָ נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל עַל שֵׁם
אַפְרַיִם, שְׁכְּתוּב (ירמיה לא) הֵבֶן יִקְרֶה לִּי
אַפְרַיִם וְגו'.

דְּבַר אַחֵר בְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר – זֶה
אַבְרָהָם, שְׁדוּמָה לְתַפּוּחַ שְׁמַעְלָה רִיחוֹת,
וְנִצְטִין בְּאַמוּנָה שְׁלָמָה עַל כָּל בְּנֵי דוֹרוֹ,

הַיּוֹם שְׁהִיָּה אַבְרָהָם בְּעוֹלָם, שְׁהוּא נְחֻמָּד
וְאַהֲבָ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַהֲבָה,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה מא) אַבְרָהָם אֹהֲבִי.
וּפְרִי' מְתוֹק לְחָפִי – זֶה הוּא יִצְחָק, שְׁהוּא
פְּרִי קְדוּשׁ.

דְּבַר אַחֵר בְּצִלּוֹ חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁבְּתִי – זֶה
יַעֲקֹב. וּפְרִי' מְתוֹק לְחָפִי – זֶה יוֹסֵף
הַצַּדִּיק שְׁעֵשָׂה פְרוֹת קְדוּשִׁים בְּעוֹלָם, וְעַל
זֶה כְּתוּב (בראשית לז) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב

הָיָה אַבְרָהָם. מָאִי טַעְמָא הָוָה אֶחָד. דִּלָּא הָוָה אַחְרָא
 בְּעֵלְמָא דִּי סָלִיק לְמַהִימְנוּתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַר
 אִיחֻו. אָמַר לִיה רַבִּי חֲזַקִּיָּה וְהָא כְּתִיב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ
 אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן. אָמַר לִיה עַד כַּעַן אֲנֹנִי לָא הָוִי
 בְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּאִתְעַפֵּר בְּחוּ אַבְרָהָם.

לְבַתָּר אָמַר לִיה תּוּ שְׂמַעְנָא דִּלָּא אֶקְרִי אַבְרָהָם
 אֶחָד עַד דְּאִסְתַּלַּק בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב. כִּיּוֹן
 דְּאִסְתַּלַּק בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב (נ"א וְהָא) וְהָוִי כְּלָחוּ תַלְתָּהוֹן
 אֲבָהֹן דְּעֵלְמָא כִּדִּין אֶקְרִי אַבְרָהָם אֶחָד. וְכִדִּין הוּא
 תַּפּוּחַ בְּעֵלְמָא רָשִׁים מִכָּל בְּנֵי עֵלְמָא. אָמַר לִיה שְׁפִיר
 קָא אִמְרַת.

דְּבַר אַחֵר כְּתוּבָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 בֶּן יוֹדֵי דָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּצֵלוּ דָא קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁבַּתִּי, בְּיוֹמָא דְּאִתְגַּלִּי קִדְשָׁא

לשון הקודש

נִקְרָא אַבְרָהָם אֶחָד עַד שֶׁהִתְעַלָּה בִּיצְחָק
 וַיַּעֲקֹב. כִּיּוֹן שֶׁהִתְעַלָּה בִּיצְחָק וַיַּעֲקֹב וְהָיוּ
 שְׁלֹשָׁתָם אֲבוֹת הָעוֹלָם, אִזּוּ נִקְרָא אַבְרָהָם
 אֶחָד. וְאִזּוּ הוּא תַּפּוּחַ בְּעוֹלָם, מַצִּין מִכָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם. אָמַר לוֹ, יִפְהָ אִמְרַת.

דְּבַר אַחֵר, כְּתוּבָה בְּעֵצֵי הַיַּעַר – זֶה
 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֶּן יוֹדֵי – זֶה הַקִּדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא. בְּצֵלוּ – זֶה הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 חֲמֻדָּתִי וַיִּשְׁבַּתִּי – כִּיּוֹם שֶׁנִּגְלָה הַקִּדּוּשׁ

וְנִרְשָׁם אֶחָד לְמַעַלָּה וְנִרְשָׁם אֶחָד לְמַטָּה,
 שְׁכַתּוֹב אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם. מָה הַטַּעַם
 הָיָה אֶחָד? שְׁלָא הָיָה אַחֵר בְּעוֹלָם שְׁעַלָּה
 לְאַמוּנַת הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פֶּרֶט לוֹ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי חֲזַקִּיָּה, וְהָרִי כְּתוּב וְאֵת הַנֶּפֶשׁ
 אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֹן? אָמַר לוֹ, עַד כַּעַת הֵם
 לֹא הָיוּ בְּדַרְגּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁהִתְעַפֵּר בָּהֶם
 אַבְרָהָם.

אַחֵר כִּךְ אָמַר לוֹ, עוֹד שְׂמַעְתִּי, שְׁלָא

בְּרִידְּךָ הוּא עַל טוֹרָא דְּסִינֵי וְקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוֹרֵייתָא
וְאָמְרוּ (שמות כד) נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע.

וּפְרִי' מִתּוֹק לְחָפִי. אֵלִין מִלִּין דְּאוֹרֵייתָא דְּכִתִּיב בְּהוּ
(תהלים יט) וּמִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֶת צוּפִים. דְּבַר
אַחַר וּפְרִי' מִתּוֹק לְחָפִי, אֵלִין נִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָא
דְּבָלְהוּ אִיבָא דְּעוֹבְדֵי דְּקִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא וְקִימֵי עַמִּיָּה
לְעִילָא.

תָּא חַיִּי, כָּל נִשְׁמָתִין דְּעֹלָמָא דְּאֵנוּן אִיבָא דְּעוֹבְדֵי
דְּקִדְשָׁא בְּרִידְּךָ הוּא בְּלָחוּ חַד בְּרִזָּא חַד, וְכַד
נִחְתִּי לְעֹלָמָא בְּלָחוּ מִתְּפָרְשִׁין בְּגוֹוִנִין דְּבַר וְנוֹקְבָא,
וְאֵנוּן דְּבַר וְנוֹקְבָא מְחַבְּרִין בְּחֻדָּא.

וְתָא חַיִּי, תִּיאוּבְתָא דְּנוֹקְבָא לְגַבִּי דְּכוּרָא עָבִיד נֶפֶשׁ.
וְתִיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבִּי נּוֹקְבָא עָבִיד נֶפֶשׁ.
וְרַעוּתָא דְּתִיאוּבְתָא דְּדְכוּרָא לְגַבִּי נּוֹקְבָא וְאַתְּדַבְּקוּתָא

לשון הקודש

בֹּא רְאָה, כָּל נִשְׁמֹת הָעוֹלָם שֶׁהֵן פְּרִי
מַעֲשֵׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כֵּלֶן אַחַד
בְּסוּד אַחַד. וּבְשִׁוְרֹדוֹת לְעוֹלָם, כֵּלֶן
נִפְרָדוֹת בְּגוֹנִים זָכָר וְנִקְבָּה, וְהֵן זָכָר
וְנִקְבָּה מְחַבְּרֹת יַחַד.

וּבֹא וּרְאָה, תִּשׁוּקַת הַנִּקְבָּה לְזָכָר עוֹשֶׂה
נֶפֶשׁ, וְתִשׁוּקַת הַזָּכָר לְנִקְבָּה עוֹשֶׂה נֶפֶשׁ.
וְהִרְצוֹן שֶׁל תִּשׁוּקַת הַזָּכָר לְנִקְבָּה

בְּרוּךְ הוּא עַל הַר סִינֵי וְקִבְּלוּ יִשְׂרָאֵל
תּוֹרָה וְאָמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע (שמות כד).

וּפְרִי' מִתּוֹק לְחָפִי – אֵלֵינוּ דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
שֶׁכְּתוּב בָּהֶם (תהלים יט) וּמִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ
וְנוֹפֶת צוּפִים. דְּבַר אַחֵר וּפְרִי' מִתּוֹק לְחָפִי
– אֵלֵינוּ נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁכֵּלֶן פְּרִי
מַעֲשֵׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹמְדוֹת
עִמּוֹ לְמַעְלָה.

דִּילִיָּה בָּהּ, אֶפִּיק נֶפֶשׁ. וְכָלִיל תִּיאֻבָּתָא (נ"א תִּיאֻבָּתִיָּה)
 דְּנוֹקְבָא וְנָטִיל לָהּ. וְאַתְכָּלִיל תִּיאֻבָּתָא תַתָּא
 בְּתִיאֻבָּתָא דְלַעִילָא וְאַתְעָבִידוּ רַעוּתָא חָדָא בְלֹא
 פִּירוּדָא.

וְכִדִּין (נָטִיל) כָּלִיל כֹּלָא נֹקְבָא וְאַתְעָבִירַת מִן דְּכֹרָא
 וְתִיאֻבָּתִין דְּתִרְוּוּיָהּ מִתְדַבְּקִין בְּחָדָא, וְעַל דָּא כֹּלָא
 כָּלִיל דָּא בְדָא. וְכִד נִשְׁמַתִּין נִפְקִין דְּכִר וְנוֹקְבָא בְּחָדָא
 נִפְקִין. לְבַתָּר פִּיּוֹן דְּנִחְתִּי מִתְפָּרֶשֶׁן דָּא לְסִטְרָא דָּא וְדָא
 לְסִטְרָא דָּא, וְקִדְשָׁא בְרִידָא הוּא מְזוּנָה לִזְוִן לְבַתָּר. וְלֹא
 אֲתִיָּהִיב זְוִנָּא לְאַחֲרָא אֵלָא לְקִדְשָׁא בְרִידָא הוּא
 בְּלַחֲדוּדִי, דְּאִיָּהּ יָדַע זְוִנָּא דְלַחֲוֹן לְחִבְרָא לִזְוִן בְּדָקָא
 יָאוּת.

זִכְרָא הוּא בַר נָשׁ דְּזָכִי בְּעוֹבְדֵי וְאָזִיל בְּאוֹרַח קְשׁוּט
 בְּגִין דְּאַתְחַבֵּר נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ בְּמָה דְּחֹה
 מַעֲיָקְרָא, דְּהָא אִי זָכִי בְּעוֹבְדֵי דָּא הוּא בַר נָשׁ שְׁלִים

לשון הקודש

זָכֵר וְנִקְבָּה. אַחֲרָא כְּדָא, פִּיּוֹן שְׁיִרְדוּת,
 נִפְרָדוּת זֶה לְצַד זֶה וְזֶה לְצַד זֶה, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְזוּנָה אוֹתָן אַחֲרָא כְּדָא. וְהַזְוִנָה לֹא
 נָתַן לְאַחֲרָא, אֵלָא לְקִדְשׁ—בְּרוּךְ—הוּא
 לְבַדּוֹ, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֵת זְוִנָּם לְחִבְרָא אוֹתָם
 בְּרִאוּי.

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שְׁזוֹכָה בְּמַעֲשָׂיו וְהוֹלֵךְ
 בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת כְּדִי שֶׁתְּחַבֵּר נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ

וְהַתְדַבְּקוּתוֹ בָּהּ מוֹצִיָּאָה נֶפֶשׁ, וְכֹלֵל
 תְּשׁוּקָתוֹ וְתְשׁוּקָתוֹ הַנִּקְבָּה וְנוֹטִיל אוֹתָהּ.
 וְנִבְלָלֶת הַתְּשׁוּקָה הַתְּחַתְּנוּתָהּ בַּתְּשׁוּקָה
 שְׁלֵמָה, וְנַעֲשִׂית רְצוֹן אֶחָד בְּלִי פְרוּד.
 וְאֵז (נוטל) כֹּלֵל הַכֹּל נִקְבָּה, וּמִתְעַבְּרַת
 מִן הַזָּכֵר, וְהַתְּשׁוּקָתוֹ שֶׁל שְׁנֵיהֶם נִדְבָּקוּת
 יַחַד, וְעַל כֵּן הַכֹּל כֹּלֵל זֶה עִם זֶה.
 וְכִשְׁהַנְשָׁמוֹת יוֹצְאוֹת, הֵן יוֹצְאוֹת יַחַד

בְּדָקָא יָאוּת. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וּפְרִיו מִתּוֹק לְחֶפֶי. דְּהוּא
בְּתַקְוָנָא מִבְּרָךְ לְאַתְבָּרְכָא מִנִּיה עֲלָמָא, בְּגִין דְּכֻלָּא
בְּעוֹבְדִין דְּבַר נָשׁ תִּלְיָא אִי זָכִי אִי לָא זָכִי.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה הָכִי שְׁמַעְנָא דְכְּתִיב, (הושע יד) מִמְּנִי
פְּרִיךְ נִמְצָא. קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִיה
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל מִמְּנִי וְדָאִי פְּרִיךְ נִמְצָא. פְּרִיִּי נִמְצָא
לָא כְּתִיב אֱלָא פְּרִיךְ. הֵהוּא תִּיאוּבְתָא דְנוֹקְבָא דְעֵבִיד
נֶפֶשׁ וְאַתְבָּלִיל בְּתוֹקְפָא דְדְכוּרָא וְאַתְבָּלִיל נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ
וְאַתְעֵבִידוּ חָד כְּלִיל דָּא בְּדָא כְּדָאמְרִין. לְבַתָּר אֲשַׁתְּכֶחוּ
תְּרוּוּיָהוּ בְּעֲלָמָא, וְדָא בְּחִילָא דְדְכוּרָא אֲשַׁתְּכַח אִיבָא
דְּנוֹקְבָא.

דְּבַר אַחֵר בְּתִיאוּבְתָא דְנוֹקְבָא אֲשַׁתְּכַח אִיבָא
דְּדְכוּרָא. דָּאִי לָא תִּיאוּבְתָא דְנוֹקְבָא לְגַבִּי

לשון הקודש

פְּרִיךְ נִמְצָא. לָא כְּתוּב פְּרִיִּי נִמְצָא, אֱלָא
פְּרִיךְ. אוּתָהּ תְּשׁוּקַת הַנִּקְבָּה שְׁעוּשָׁה
נֶפֶשׁ וְנִכְלָלַת בְּכַח הַזְכָּר, וְנִכְלָלַת נֶפֶשׁ
בְּנֶפֶשׁ, וְנַעֲשׂוֹת אַחַת כּוֹלָלַת זֹו בְּזוֹה, כְּפִי
שְׁאֲמַרְנוּ. לְאַחַר מִכֵּן נִמְצָאִים שְׁנֵיהֶם
בְּעוֹלָם, וְדָאִי בְּכַח הַזְכָּר נִמְצָא פְּרִי
הַנִּקְבָּה.

דְּבַר אַחֵר, בְּתִשׁוּקַת הַנִּקְבָּה נִמְצָא פְּרִי
הַזְכָּר, שָׁאֵם לָא תְּשׁוּקַת הַנִּקְבָּה לְזָכָר,

כְּמוֹ שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. שְׁהִרִי אִם הוּא זֹוֹכָה
בְּמַעֲשָׂיו, וְהוּא אָדָם שְׁלָם כְּרָאוּי. וּמִשּׁוּם
כֶּךָ כְּתוּב וּפְרִיו מִתּוֹק לְחֶפֶי, שֶׁהוּא
בְּתַקְוָנָא מִבְּרָךְ שִׁיתְבָּרַךְ מִמְּנוּ הָעוֹלָם,
מִשּׁוּם שֶׁחֶבֶל תִּלּוּי בְּמַעֲשֵׂי הָאָדָם אִם
זֹוֹכָה וְאִם לָא זֹוֹכָה.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, כֶּךָ שְׁמַעְתִּי, שְׁכְּתוּב
(הושע יד) מִמְּנִי פְּרִיךְ נִמְצָא. הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אָמַר לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, וְדָאִי מִמְּנִי

דְּכוּרָא לָא אֶתְעִבִּידוּ פִּירִין לְעֵלְמִין הָדָא הוּא דְּכִתִּיב
מִמְּנֵי פְּרִיךְ נִמְצָא:

וַיְהִי בִּימֵי אֲמֶרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פִּתַּח
(ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח צֶדֶק יִקְרָאֶהוּ לְרַגְלוֹ
וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרְיָא. אֲבָל הָאִי קָרָא בְּרִזָּא
דְּחִכְמָתָא אִיהוּ. דְּהָא תִּנְיִנָן שְׂבַעָה רְקִיעִין עֲבַד קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא, וְכִלְהוּ לְאַשְׁתְּמוּדַע יִקְרָא דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְכִלְהוּ קִיִּימִין לְאוֹדַעָא רִזָּא דְּמַהִימְנוּתָא
עֲלָאָה.

תָּא חַיִּי, אֵית רְקִיעָא עֲלָאָה סְתִים לְעִילָא מְנִיָּיהוּ דְּאַנּוּן
שְׂבַעָה, וְדָא הוּא רְקִיעָא דְּדַבָּר לֹון וְנִהִיר לֹון
לְכִלְהוּ, וְדָא לָא אֶתְיִידַע, וְקִיִּימָא בְּשַׁאֲלָתָא דְּלָא יִדְיָעָא,
בְּגִין דְּאִיהוּ סְתִים וְעַמִּיק, וְכִלְא תְּוֹוְהִין עֲלִיהָ, וּבְגִין כֶּךָ
אַקְרִי מ"י, בְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ דְּכִתִּיב, (איוב לח) מִבְּטָן מִי יֵצֵא

לשון הקודש

וְכִלְם עוֹמְדִים לְהוֹדִיעַ אֶת סוּד הָאִמּוֹנָה
הַעֲלִינָה.

בֹּא רָאָה, יֵשׁ רְקִיעַ עֲלִיּוֹן נִסְתָּר לְמַעְלָה
מֵאוֹתָם הַשְּׂבַעָה, וְזֶה הוּא הָרְקִיעַ
שְׂמִנְהִיגָם וּמֵאִיר לְכִלְם, וְזֶה אִינוּ נֹודַע,
וְעוֹמֵד בְּשַׁאֲלָה שְׁלֵא יִדְוֶעָה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא
נִסְתָּר וְעַמִּיק, וְכִלְם תְּמָהִים עֲלִיו. וּמִשּׁוּם
כֶּךָ נִקְרָא מ"י, כִּמוֹ שֶׁפֶּרְשׁוּהָ שְׂכָתוֹב (איוב
לח) מִבְּטָן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶת, וְנִאֲמַר. וְזֶה הוּא

לֹא נַעֲשׂוּ פְרוֹת לְעוֹלָמִים. וְהוּ שְׂכָתוֹב
מִמְּנֵי פְּרִיךְ נִמְצָא.

וַיְהִי בִּימֵי אֲמֶרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְגו'. רַבִּי
יוֹסִי פִּתַּח, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח צֶדֶק
יִקְרָאֶהוּ לְרַגְלוֹ וְגו'. אֶת הַפְּסוֹק הַזֶּה בָּאֵרוֹ
הַחֲבֵרִים. אֲבָל הַפְּסוֹק הַזֶּה הוּא בְּסוּד
שֶׁל הַחֲכָמָה, שֶׁהִרִי שְׁנִינּוּ, שְׂבַעָה רְקִיעִים
עָשָׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה, וְכִלְם
לְהוֹדִיעַ אֶת כְּבוֹד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא,

הִקְרַח וְאַתָּמָר, וְהָאִי הוּא רִקִּיעָא עֲלָאָה (דף 19 ע"א) דְּקַיִמָא
עַל כָּל אַנּוּן שְׁבַעָה.

וְאִיתַּ לְתַתָּא רִקִּיעָא דְּאִיהוּ תַתָּאָה מִכְּלָהּ וְלֹא נָהִיר,
וּבְגִין דְּאִיהוּ תַתָּאָה דְּלֹא נָהִיר, הֵהוּא רִקִּיעָא
דְּעַלְיָהּ אֶתְחַבֵּר בֵּיהּ, וְאֵלִין תִּרִין אֶתּוּן כָּלִיל לֹון בְּגוּיָה
וְאַקְרִי יָם, דְּהֵהוּא רִקִּיעָא עֲלָאָה דְּאַקְרִי מ"י.

בְּגִין דְּכָל אַנּוּן רִקִּיעִין אֶתְרַנִּין אֶתְעֵבִידוּ נַחֲלִין וְעֵאֲלִין
לְגַבִּיָהּ, וּכְדִין אִיהוּ יָם עֲלָאָה וְעַבֵּד אִיבִין וְנוּגִין
לְזַנְיָהּ, וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים קד) זֶה הָיָם גָּדוֹל וְרַחֵב
יָדָיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח צָדֵק יִקְרָאָהּ
לְרַגְלוֹ. מִי הָעִיר מִמּוֹרָח. דָּא אֲבָרְהָם. צָדֵק
יִקְרָאָהּ לְרַגְלוֹ. (נ"א דָּא שָׂרָה, ד"א צָדֵק יִקְרָאָהּ לְרַגְלוֹ וְגו') דָּא הוּא

לשון הקודש

נַעֲשִׂים נַחֲלִים וְנִבְנָסִים אֵלִיו, וְאִין הוּא
הָיָם הָעֲלִיּוֹן, וְעוֹשֶׂה פְרוֹת וְדָגִים
לְמִינֵיהֶם. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד (תהלים קד) זֶה
הָיָם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין
מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת.

וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח
צָדֵק יִקְרָאָהּ לְרַגְלוֹ. מִי הָעִיר מִמּוֹרָח –
זֶה אֲבָרְהָם. צָדֵק יִקְרָאָהּ לְרַגְלוֹ – וְנ"א זֶה
שָׂרָה. ד"א צָדֵק יִקְרָאָהּ לְרַגְלוֹ וְגו' זֶה הוּא

הָרִקִּיעַ הָעֲלִיּוֹן שְׁעוֹמֵד עַל כָּל אוֹתָם
הַשְּׁבַעָה.

וְיֵשׁ לְמִטָּה רִקִּיעַ שְׁהוּא תַחַתּוֹן מִכְּלָם
וְלֹא מֵאִיר. וּמִשּׁוּם שְׁהוּא תַחַתּוֹן שְׁלֹא
מֵאִיר, אוֹתוֹ הָרִקִּיעַ שְׁעֲלִיָּהֶם מִתַּתְּחַבֵּר
עִמּוֹ, וּשְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ הוּא כּוֹלֵלָם
בְּתוֹכּוֹ, וְנִקְרָא יָם, שְׁאוֹתוֹ הָרִקִּיעַ הָעֲלִיּוֹן
שְׁנִקְרָא מ"י.

מִשּׁוּם שְׁכָל אוֹתָם הָרִקִּיעִים הָאֲחֵרִים

רְקִיעָא תַּתָּא דְּכָלְהוּ רְקִיעִין דְּאַתְעָבִיד יָם.

יתן לִפְנֵי גוֹיִם. מָאן הָאִי, הוּא רְקִיעָא תַּתָּא דְּאַמְרֵן
דְּעָבִיד נֻקְמִין וְאַפִּיל שְׁנַאִין. וּבְהָאִי אֲשַׁתְּבַח דָּוִד
וְאָמַר (תהלים יח) וְאִבִּי נִתְּתָה לִי עֶרְף וּמִשְׁנָאִי אֲצַמִּיתֵם.
(ישעיה מא) **יתן** לִפְנֵי גוֹיִם. אֵלִין אֲנֹן עֲמִין דְּהוּה רְדִיף
עֲלִיהוֹן אֲבָרְהָם וְקֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוה קָטִיל לֹזֶן. (ומלכים
יבד). (מאי ירד אלא) אֵלִין מַלְכִּים דְּמִמְנָן לְעִילָא עֲלִיָּהוּ. יתן לִפְנֵי גוֹיִם, אֵלִין עֲמִין דְּלִתְתָּא
וּמַלְכִּים יֵרֵד אֵלִין מִמְנָן רַבְּרָבֵן דְּלְעִילָא. דְּכַד עָבִיד
קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּעִלְמָא (ד"א בַּעֲמָא) בְּכָלָא עָבִיד
דִּינָא בְּעִילָא וְתַתָּא.

יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר שָׁלוֹם אֶרֶץ בְּרַגְלֵיו לֹא יָבוֹא (ישעיה מא ג).
יִרְדְּפֵם דָּא אֲבָרְהָם. דְּאַבְרָהָם הָוה רְדִיף לֹזֶן,
וְקֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוה עֲבַר קָמִיָּה וְקָטִיל לֹזֶן. דְּכַתִּיב

לשון הקודש

אוֹתָם. וּמַלְכִּים יֵרֵד, (מה זה ירד? אלא) אֵלִין מַלְכִּים
שְׂמִיָּנִים לְמַעְלָה עֲלֵיהֶם. יתן לִפְנֵי גוֹיִם – אֵלִין
הַעֲמִים שְׁלֻמְטָה וּמַלְכִּים יֵרֵד – אֵלִין הַמְּמִינִים
הַגְּדוֹלִים שְׁלֻמְעָה. שְׂבָאֲשֶׁר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה דִּין בְּעוֹלָם וּד"א בַּעֲסָא,
הוּא עוֹשֶׂה דִּין בְּכָל, בְּמַעְלָה וּבְמַטָּה.
(ישעיה מא ג) יִרְדְּפֵם יַעֲבֹר שָׁלוֹם אֶרֶץ
בְּרַגְלֵיו לֹא יָבוֹא, (ישעיה מא ג). יִרְדְּפֵם – זֶה
אֲבָרְהָם, שְׂאֲבָרְהָם הָיָה רוּדְף אוֹתָם,

הַרְקִיעַ הַתַּתְּהוֹן שֶׁל כָּל הָרְקִיעִים שְׁנַעֲשֶׂה
יָם.

יתן לִפְנֵי גוֹיִם, מִי זֶה? הוּא הַרְקִיעַ
הַתַּתְּהוֹן שְׂאֲמִרְנֵי, שְׁעוֹשֶׂה נְקֻמּוֹת וּמְפִיל
שׁוֹנְאִים. וּבְזֶה הַשְׁתַּבַּח דָּוִד וְאָמַר (תהלים
יח) וְאִבִּי נִתְּתָה לִי עֶרְף וּמִשְׁנָאִי
אֲצַמִּיתֵם. (ישעיה מא) יתן לִפְנֵי גוֹיִם – אֵלִין
הַעֲמִים שְׁהָיָה אֲבָרְהָם רוּדְף
אֲחֵרֵיהֶם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה הוֹרֵג

יַעֲבֹר שָׁלוֹם דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאַקְרִי שָׁלוֹם.

אַרְחַ בְּרַגְלֵיוֹ לֹא יָבוֹא. וְכִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּהּוּה אַבְרָהָם
אָזִיל בְּגוּ עֲנִי אוֹ בְּגוּ סוּסוֹנוֹ וּרְתִיכִין. אֵלֹא אַרְחַ
בְּרַגְלֵיוֹ לֹא יָבוֹא, דִּלְא הָוָה אָזִיל קִמְיָה דְּאַבְרָהָם לֹא
מִלְּאָכָא וְלֹא שְׁלִיחָא אֵלֹא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי
דְּכַתִּיב אַרְחַ בְּרַגְלֵיוֹ. מָאן רַגְלֵיוֹ אֵלִין מִלְּאָכִין דְּאֵנוּן
תַּחֲתֵי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (זכריה יד)
וְעָמְדוּ רַגְלֵיוֹ בַּיּוֹם הַהוּא וְגו'.

דְּבַר אַחֲרֵי מִי הָעִיר מִמְּזִרְחָא. תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲתַעֵר עֲלֵמָא לְאַיִיתָאָה לְאַבְרָהָם
וּלְקַרְבָּא לִיהַ לְגַבִּיָּה, הֵאִי אֲתַעֲרוּתָא בְּגִין דְּזַמִּין יַעֲקֹב
לְמִיפָק מִנִּיהַ וּלְקַיִמָּא תְּרִיסַר שְׁבָטִין בְּלַחוּ זַכָּאִין קִמְיָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. צִדֵּק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ

לשון הקודש

שְׁתַּחֲתִּינוּ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה יד) וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא
וְגו'.

דְּבַר אַחֲרֵי מִי הָעִיר מִמְּזִרְחָא – בֵּא רְאָה,
בְּשַׁעָה שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הָעִיר אֵת
הָעוֹלָם לְהַבִּיא אֵת אַבְרָהָם וּלְקַרֵּב אוֹתוֹ
אֵלָיו, הַהִתְעוּרוּת הַזֶּה מְשׁוּם שֶׁעֲתִיד
הָיָה לְצֵאת מִסְּנוֹ יַעֲקֹב וּלְהַעֲמִיד שְׁנַיִם
עָשָׂר שְׁבָטִים בְּלֹם צְדִיקִים לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא. צִדֵּק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, שֶׁהַקֹּדֶשׁ

וְהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה עוֹבֵר לְפָנָיו
וְהוֹרֵג אוֹתָם, שֶׁכְּתוּב יַעֲבֹר שָׁלוֹם. זֶה
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנִּקְרָא שָׁלוֹם.

אַרְחַ בְּרַגְלֵיוֹ לֹא יָבוֹא, וְכִי עוֹלָה עַל
דַּעְתָּךְ שֶׁאַבְרָהָם הָיָה הוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הָעֲנָנִים
אוּ בְּתוֹךְ סוּסִים וּמִרְכָּבוֹת? אֵלֹא אַרְחַ
בְּרַגְלֵיוֹ לֹא יָבוֹא, שֶׁלֹּא הָיָה הוֹלֵךְ לְפָנֵי
אַבְרָהָם לֹא מִלְּאָךְ וְלֹא שְׁלִיחַ, אֵלֹא
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ, שֶׁכְּתוּב אַרְחַ
בְּרַגְלֵיוֹ. מִי זֶה רַגְלָיו? אֵלֶּי הַמִּלְּאָכִים

הוא הוה קרי ליה תדיר מן יומא דאתברי עלמא כמה
 דאת אמר, (ישעיה מא) קורא הדורות מראש, ובגין כך צדק
 יקראהו ודאי. לרגלו, לאתחברא ביה בפולחניה ולקרבא
 ליה לגביה. כמה דאת אמר, (שמות יא) העם אשר ברגליך.

דבר אחר מי העיר ממוזרח. דמתמן שרותא דנהורא
 לאנתרא. בגין דדרום תהוא תקפא דנהורא
 דיליה מגו מזרח איהו. ועל דא מי העיר תהוא נהורא
 דדרום. ממוזרח, בגין דאיהו נטיל ואתון בקדמיתא,
 ותיאובתא דתהוא רקיעא עלאה למיהב ליה למזרח.

צדק יקראהו לרגלו. דא מערב, דאיהו קרי ליה תדיר
 ולא שכיך כמה דאת אמר (תהלים פג) אלהים אל
 דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. בגין דמערב אתער
 תדיר לגביה. יתן לפניו גוים ומלכים ירד. דהא מניה

לשון הקודש

המזרח. ועל כן, מי העיר – אותו האור
 של הדרום. ממוזרח – משום שהוא נוסע
 ונזון בראשונה, ותשוקתו של אותו
 הרקיע העליון לתת למזרח.

צדק יקראהו לרגלו – זה המערב, שהוא
 תמיד קורא לו ולא שוקט, כמו שנאמר
 (תהלים פג) אלהים אל דמי לך אל תחרש
 ואל תשקט אל, משום שהמערב תמיד
 מתעורר אליו. יתן לפניו גוים ומלכים

ברוך הוא הוה תמיד קורא לו מיום
 שנברא העולם, כמו שנאמר (ישעיה מא)
 קרא הדורות מראש. ומשום כך, צדק
 יקראהו ודאי. לרגלו – להתחבר בו
 בעבודתו ולקרב אותו אליו, כמו שנאמר
 (שמות יא) העם אשר ברגליך.

דבר אחר מי העיר ממוזרח – שמשם
 ראשית האור להאיר. משום שהדרום,
 אותו החזק של האור שלו הוא מן

קָבִיל תִּקְפָּא לְאַכְנָעָא כָּל אַנּוּן עִמּוּן דְּעִלְמָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר ^(ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח, דָּא אֲבָרְהָם
 דִּלְא נָטִיל אֶתְעָרוּתָא לְגַבִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֱלֹא
 מִמּוֹרָח, בְּגִין דְּחָמָא שְׂמִשָּׂא דְנָפִיק בְּצַפְרָא מִסְטָרָא
 דְּמּוֹרָח, נָטִיל אֶתְעָרוּתָא לְנַפְשִׁיהּ דְּאִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. אָמַר דָּא הוּא מְלָכָא דְבָרָא יְתִי. פִּלַּח לִיהּ כָּל תְּהוּא
 יוֹמָא, לְרַמְשָׂא חָמָא שְׂמִשָּׂא דְאַתְבְּנִישׁ ^(וְנִרְחָא נִפְקָת) וְסִיחָרָא
 נִהָרָא. אָמַר דָּא הוּא וְדָאִי דְשְׁלִיט עַל תְּהוּא פּוֹלְחָנָא
 דְּפִלְחִית כָּל הָאִי יוֹמָא, דְּהָא אֶתְחַשֵּׁד קַמִּיהּ וְלֹא נִהִיר.
 פִּלַּח לִיהּ כָּל תְּהוּא לִילִיא.

לְצַפְרָא חָמָא דְאַזְלָא חֲשׁוּכָא וְאַתְנִהִיר סְטָרָא דְמּוֹרָח.
 אָמַר וְדָאִי כָּל אֱלִין מְלָכָא אִית עַלֵייהּ וְשְׁלִיט
 דְּאַנְהִיג לֹון. בִּינּוּ דְחָמָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִיאֻבְתָּא
 דְּאַבְרָהָם לְגַבִּיהּ, בְּדִין אֶתְגַּלִּי עֲלוּי וּמְלִיל עֲמִיהּ, דְּכַתִּיב

לשון הקודש

עֲבַד לוּ כָּל הַיּוֹם תְּהוּא. לְעֶרֶב רָאָה
 הַשֶּׁמֶשׁ שְׁנָאִסָּף וְהִלְבֵּנָה יוֹצֵאתָ וְהִלְבֵּנָה
 מְאִירָה. אָמַר, זֶה הוּא וְדָאִי שְׁשׁוּלְטָא עַל
 אוֹתָהּ הַעֲבוּדָה שְׁעַבְדְּתִי כָּל הַיּוֹם הַזֶּה,
 שְׁהֵנָּה נַחֲשָׁד לְפָנָיו וְלֹא מְאִיר. עֲבַד לוּ
 כָּל הַלַּיְלָה תְּהוּא.

לְבַקֵּר רָאָה שְׁהִלְבָּה תַּחֲשִׁבָּה וְהָאִיר צִד
 הַמּוֹרָח. אָמַר, וְדָאִי כָּל אֱלֹו יֵשׁ עֲלֵיהֶם
 מֶלֶךְ וְשְׁלִיט שְׁמִנְהִיג אוֹתָם. בִּינּוּ שְׁרָאָה

יְרֵךְ, שְׁהִירִי מִמֶּנּוּ מְקַבֵּל אֶת הַחֹזֶק
 לְהַכְנִיעַ אֶת כָּל אוֹתָם הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, ^(ישעיה מא) מִי הָעִיר
 מִמּוֹרָח - זֶה אֲבָרְהָם, שְׁלֹא נָטִיל
 הַתְּעוֹרְרוֹת אֶל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלֹא
 מִמּוֹרָח. מִשּׁוּם שְׁרָאָה אֶת הַשֶּׁמֶשׁ
 שִׁיוֹצֵאת בְּבִקֵּר מִצִּד הַמּוֹרָח, נָטִיל
 הַתְּעוֹרְרוֹת לְנַפְשׁוֹ שֶׁהוּא הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. אָמַר, זֶה הוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁבָרָא אוֹתִי.

צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ. דְּמַלִּיל עֲמִיּה וְאַתְגְּלִי עָלֶיהָ.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח (ישעיה מה) דוֹבֵר צֶדֶק מִגִּיד מִיִּשְׁרָיִם. (דף

19 ע"ב) קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מְלוֹי אֲנֹן בְּקוֹשְׁטָא,

וְעֵבִיד מִיִּשְׁרָיִם, בְּמָה עֵבִיד מִיִּשְׁרָיִם. בְּגִין דְּבִד בְּרָא

קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, לָא הָוָה קָאִים וְהָוָה מִתְמוּטָט

לְהָבָא וּלְהָכָא. אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֲלֵמָא, מַה

לָךְ דָּאֵת מִתְמוּטָט. אָמַר לִיה, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם לָא

יְכִילָנָא לְמִיָּקָם דְּלִית בִּי יְסוּדָא עַל מַה דְּאַתְקִיָּים. אָמַר

לִיה הָא אֲנָא וּפְמִין לְמִיָּקָם בְּךָ חַד צְדִיק דְּאִיְהוּ אַבְרָהָם

דִּי יִרְחִים לִי. מִיָּד קָאִים עֲלֵמָא בְּקִיּוּמִיהָ הָדָא הוּא

דְּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם

אֵל תִּקְרָא בְּהַבְרָאָם אֵלָא בְּאַבְרָהָם. בְּאַבְרָהָם מִתְקִיָּים

עֲלֵמָא.

לשון הקודש

בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם: מַה לָךְ שְׂאֵתָה מִתְמוּטָט? אָמַר לוֹ: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִינִי יָכוֹל לַעֲמֹד, שְׂאִין בִּי יְסוּד עַל מַה שְׂאֵתָקִים. אָמַר לוֹ: הֲרִי אֲנִי עֲתִיד לְהַעֲמִיד בְּךָ צְדִיק אֶחָד שֶׁהוּא אַבְרָהָם שְׂאֵתָה אֹתִי. מִיָּד עָמַד הָעוֹלָם בְּקִיּוּמוֹ. וְהוּא שְׂכָתוֹב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. אֵל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם אֵלָא בְּאַבְרָהָם. בְּאַבְרָהָם מִתְקִיָּים הָעוֹלָם.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת תְּשׁוּקָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֵלָיו, אֲזִי הִתְנַגֵּלָה אֵלָיו וְדַבֵּר עִמּוֹ, שְׂכָתוֹב צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, שְׂדַבֵּר עִמּוֹ וְהִתְנַגֵּלָה עָלָיו.

רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח, (שם מה) דְּבִר צֶדֶק מִגִּיד מִיִּשְׁרָיִם. כָּל דְּבָרֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵם אֲמַת וְעוֹשָׁה מִיִּשְׁרָיִם. בְּמָה הוּא עוֹשָׁה מִיִּשְׁרָיִם? מְשׁוּם שְׂפָאֲשֵׁר בְּרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָעוֹלָם, לָא הָיָה עוֹמֵד, וְהָיָה מִתְמוּטָט לְכָאן וּלְכָאן. אָמַר הַקְדוּשׁ

אָמַר רַבִּי חֵיִיא (ישעיה מה) **מִגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. דִּהָא אָתִיב לִיה**
עֲלָמָא לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָהוּא אַבְרָהָם וּמִין
הוּא דִּיפְקֹון מִנִּיה בְּנִין דִּיחֲרִיבּוּ מִקְדָּשָׁא וְיֻקִּידוּ
אוּרֵייתָא. (נ"א לְנִפְקָא מִנִּיה וְשִׁמְעָאֵל, אָמַר לִיה הָא יִצְחָק, אָמַר לִיה וּמִין לְמִיפְק מִנִּיה
 עָשׂוּ חֲיִיבָא דִּיחֲרִיב בִּי מִקְדָּשָׁא וְיֻקִּיד אוּרֵייתָא), **אָמַר לִיה וּמִין חַד בַּר נָשׁ**
לְמִיפְק מִנִּיה דְּאִיהוּ יַעֲקֹב וְיִפְקֹון מִנִּיה תְּרִיסַר שְׁבָטִין
כְּלָחוּ וּבְאִין. מִיד אֶתְקִיִּים עֲלָמָא בְּגִינִיה דְּהָא הוּא דְּכֶתִיב
מִגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל.

רַבִּי אֱלֻעָזַר אָמַר הָא אֶתְעֲרָנָא וַיְדַבֵּר וַיִּגֵּד וַיֹּאמֶר כְּלָחוּ
לְטַעֲמִייהוּ מִתְפָּרְשֵׁן. וַיְדַבֵּר אִיהוּ בְּאַתְגָּלִיא דְּרָגָא
לְבַר, דִּלָּא אִיהוּ דְּרָגָא פְּנִימָאָה כְּאַנּוֹן דְּרָגִין עֲלָאִין, וְדָא
אִיהוּ (ישעיה מה) דּוֹבַר צֶדֶק. וַיִּגֵּד אִיהוּ רָמּוֹ לְדְרָגָא פְּנִימָאָה
עֲלָאָה דְּשִׁלְטָאָה עַל דְּבוּר, וְדָא הוּא מִגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. מָאן
מִיִּשְׂרָאֵל דָּא דְּרָגָא עֲלָאָה דִּיעֲקֹב שְׂרִיָּא בֵּיה דְּהָא הוּא

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, (ישעיה מה) **מִגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל,**
 שְׁהִנֵּה הַשִּׁיב הָעוֹלָם לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
 אוֹתוֹ אַבְרָהָם עֲתִיד הוּא שִׁינְאָו מִמֶּנִּי
 בְּנִים שִׁיחֲרִיבּוּ אֶת הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת
 הַתּוֹרָה. וְנִי אֲלַצָּאת מִמֶּנּוּ וְשִׁמְעָאֵל. אָמַר לוֹ: הִנֵּה
 יִצְחָק! אָמַר לוֹ: עֲתִיד לַצָּאת מִמֶּנּוּ עָשׂוּ הִרְשָׁע
 שִׁיחֲרִיב אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּשְׂרַף הַתּוֹרָה. אָמַר
 לוֹ: עֲתִיד אָדָם אַחֵר לַצָּאת מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא
 יַעֲקֹב, וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים

כָּלֵם צְדִיקִים. מִיד הַתְּקִים הָעוֹלָם
 בְּשָׁבִילוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב מִגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל.
רַבִּי אֱלֻעָזַר אָמַר, הֲרִי הָעֲרֵנּוּ, וַיְדַבֵּר,
 וַיִּגֵּד, וַיֹּאמֶר – כָּלֵם לְטַעֲמָם מִתְפָּרְשִׁים.
 וַיְדַבֵּר הוּא בְּגָלוּי, דְּרָגָה חִיצוֹנָה, שְׂאִינָה
 דְּרָגָה פְּנִימִית כְּמוֹ אוֹתָן הַדְּרָגוֹת
 הָעֲלִיוֹנוֹת. וְזֶהוּ דְּבַר צֶדֶק. וַיִּגֵּד, הוּא רָמּוֹ
 לְדְרָגָה פְּנִימִית עֲלִיוֹנָה שֶׁשּׁוֹלֶטֶת עַל
 הַדְּבוּר, וְזֶהוּ מִגִּיד מִיִּשְׂרָאֵל. מִי

דְּכָתִיב, (תהלים צט) אַתָּה כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׁרָיִם. וּבִגִּין כָּךְ מִגִּיד
כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב דּוֹבֵר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק וְהָא כְּתִיב, (דברים ד) וַיִּגֵּד לָכֶם אֶת
בְּרִיתוֹ. אָמַר לִיה הָכִי הוּא וְדָאִי אִיהוּ דְּרָגָא
דְּשִׁלְטָא עַל תַּתָּא דְּאִיהוּ דּוֹבֵר צֶדֶק. וְכָלֹא (כָּה) אִיהוּ
(נ"א לֹא שְׁתַּלֵּא אִיבָא) לְאַסְתַּכְּלָא (אִיבָא) הָכָא. (נ"א אֲתִיָּא). תָּא חַוִּי,
דְּאָף עַל גַּב דְּדְּבּוֹר אִיהוּ תַתָּא, לֹא תִימָא דְלֹא עֲלָא
אִיהוּ, אֶלֹא וְדָאִי דְּבּוֹר מְלִיָּא אִיהוּ מְכָלֹא וְדְּרָגָא עֲלָא
אִיהוּ. וְסִימְנִיד (דברים לב) כִּי לֹא דְבַר יֶרֶק הוּא מִכֶּם.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהּ אָזִיל לְבִי חֲמוּי, וְהוּו עֲמִיָּה רַבִּי חֲמִיָּא
וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הָא חֲמִיָּא
דְּאַתְעָרוּתָא דְלַעִילָא לֹא אִיהוּ אֶלֹא כִּד אַתְעָר לְתַתָּא,
דְּהָא אַתְעָרוּתָא דְלַעִילָא בְּתִיאֻבְתָּא דְלַתַתָּא תְלִיָּא
(מִלְתָּא).

לשון הקודש

שָׂאף עַל גַּב שְׁתַּדְּבּוֹר הוּא תַתָּתוֹן, אֶל
תֹּאמַר שְׂאִינּוּ עֲלִיוֹן, אֶלֹא וְדָאִי הַדְּבּוֹר
הוּא מְלֹא מִן הַכֹּל וְהוּא דְּרָגָה עֲלִיוֹנָה,
וְסִימֵן לְדְּבַר – (שם לב) כִּי לֹא דְבַר יֶרֶק הוּא
מִכֶּם.

רַבִּי אֶלְעָזָר הָהּ הוֹלֵךְ לְבֵית חֲמִי, וְהוּו
עֲמֹ רַבִּי חֲמִיָּא וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הִנֵּה רְאִיתִי
שְׁתַּעֲרוּרוֹת שֶׁל מַעְלָה אִינֵה אֶלֹא

הַמִּיִּשְׁרָיִם? זֶה הַדְּרָגָה הָעֲלִיוֹנָה שִׁיעֲקֵב
שְׂרוּי כָּה. וְהוּו שְׁכָתוֹב (תהלים צט) אַתָּה
כּוֹנֵנֶת מִיִּשְׁרָיִם. וּמִשּׁוּם כָּךְ כְּתוֹב מִגִּיד
וְלֹא כְּתוֹב דּוֹבֵר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְהָרִי כְּתוֹב (דברים ד) וַיִּגֵּד
לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ? אָמַר לוֹ, כָּךְ הוּא וְדָאִי,
הִיא הַדְּרָגָה שֶׁשּׁוֹלֶטֶת עַל הַתַּתָּתוֹנָה
שְׁהִיא דְּבַר צֶדֶק, וְהַכֹּל וְהָא הוּא וְנ"א
לְשַׁתְל הַפְּרִין לְהַתְּבוּנָן וְנִשְׁן כָּאן. בֹּא רְאֵה,

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פג) אֱלֹהִים עַל דָּמִי לָךְ אֵל תַּחֲרֹשׁ
וְאֵל תִּשְׁקוּט אֵל. דָּא הוּא אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָּא
בְּגִין לְשִׁלְטָאָה. אָמַר דָּוִד, אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ,
לְאַתְעָרָא לְגַבִּי עֲלָאָה וּלְאַתְחַבְרָא גַבִּי יְמִינָא. מֵאִי
טַעֲמָא בְּגִין (תהלים פג) כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יַחְמִיזוּן וְגו' (ובתיב) כִּי
נוֹעְצוּ לֵב יַחְדָּיו עָלֶיךָ בְּרִית יְכַרְזוּ, וּבְגִין כֹּךְ אֱלֹהִים
אֵל דָּמִי לָךְ לְאַתְעָרָא לְגַבִּי עֲלָא, דְּהָא כִּדִּין אֲתַעְרַת
יְמִינָא וּקְטִירַת לָהּ בַּתְדָּה. וְכַד אֲתַקְשְׁרַת בְּיְמִינָא כִּדִּין
אֲתַבֵּר שְׁנֵאִין דְּכִתִּיב (שמות טו) יְמִינְךָ יִי נֶאֱדָרִי בַּכַּח
יְמִינְךָ יִי תִרְעֶץ אוֹיֵב.

וְתָא חֲזִי בְּשַׁעְתָּא דְאַתְחַבְרוּ כָּל אַנּוּן מַלְכִין לְאַנְחָא
קַרְבָּא עֲלֵיהּ דְאַבְרָהָם, אֲתִיַּיעְטוּ לְאַעְבְּרָא לִיה
מִן עֲלָמָא, וּבִיּוֹן דִּשְׁלִטוּ בְּלוּט בַּר אַחוּזָה דְאַבְרָהָם מִיַּד

לשון הקודש

יְכַרְזוּ. וּמִשּׁוּם כֹּךְ, אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ
לְהַעֲרִי בְּלָפִי מַעְלָה, שְׁהֲרִי אֲזִי מִתְעוֹרֵר
הִימִין וְקוֹשֵׁר אוֹתָהּ עֲמָה. וּכְאֲשֶׁר נִקְשְׁרַת
בְּיָמִין, אֲזִי נִשְׁבְּרִים הַשּׁוֹנְאִים, שְׂכֵתוֹב
(שמות טו) יְמִינְךָ ה' נֶאֱדָרִי בַּכַּח יְמִינְךָ ה'
תִּרְעֶץ אוֹיֵב.

וּבֵּא וּרְאֵה, בְּשַׁעָה שְׁהַתְחַבְרוּ כָּל אוֹתָם
הַמַּלְכִּים לְהַלְחֵם בְּקָרֵב עַל אַבְרָהָם,
הַתִּנְעֲצוּ לְהַעֲבִירוּ מִן הָעוֹלָם, וּבִיּוֹן
שְׁשִׁלְטוּ בְּלוּט בֶּן אַחִיו שֶׁל אַבְרָהָם, מִיַּד

בְּשַׁמְתְּעוֹרֵר לְמַטָּה, שְׁהֲרִי הַהַתְעוֹרְרוֹת
שֶׁל מַעְלָה תִּלְווּהָ בַּתִּשְׁוָקָה שֶׁל מַטָּה
(הַדְּבָר).

פֶּתַח וְאָמַר, (תהלים פג) אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ
אֵל תַּחֲרֹשׁ וְאֵל תִּשְׁקוּט אֵל. זֶה הוּא
הַהַתְעוֹרְרוֹת שֶׁל מַטָּה כִּדִּי לְשִׁלְטָא. אָמַר
דָּוִד, אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ, לְהַעֲרִי אֵל
הַעֲלִיזוֹן וּלְהַתְחַבֵּר אֵל הִימִין. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם (שם) כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יַחְמִיזוּן וְגו'.
(ובתיב) כִּי נוֹעְצוּ לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית

אֲזָלוּ, דְּכַתִּיב וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכוּשׁוֹ בֶּן אָחִי אַבְרָם וַיֵּלְכוּ. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּדִיוֹקְנִיָּה דְּלוֹט הָוָה דָּמִי לְאַבְרָהָם, וּבְגִין כֶּד וַיֵּלְכוּ, דְּכָל הָהוּא קָרְבָּא בְּגִינִיָּה הָוָה.

מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָוָה אַבְרָהָם אִפִּיק בְּנֵי עֲלָמָא מִפּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה וְאַעִּיל לֹון בְּפּוֹלְחָנָא דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא. וְתוּ קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא אַתְעָר לֹון בְּעֲלָמָא בְּגִין לְגַדְלָא שְׁמָא דְּאַבְרָהָם בְּעֲלָמָא וּלְקָרְבָּא לִיָּה לְפּוֹלְחֵינִיָּה. וְרָזָא דְּמַלְכָּה בִּיּוֹן דְּאַבְרָהָם אַתְעָר לְמַרְדֵּךְ אֲבַתְרֵייהוּ בְּדִין אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ עַד דְּאַתְקַשֵּׁר כָּלָא בְּאַבְרָהָם, וְכַד אַתְקַשֵּׁר כָּלָא בְּאַבְרָהָם בְּדִין אַתְבְּרוּ כְּלָחוּ מַלְכִין מִקְמִיָּה בְּדָקָא אֲמָרֹן דְּכַתִּיב יְמִינֶךָ יי תִּרְעֶץ אוֹיֵב וְגו'.

וּמַלְכֵי צֶדֶק מְלָךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לָהֶם וַיֵּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן

לשון הקודש

כְּדִי לְגַדְלָא אֶת שְׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם בְּעוֹלָם וּלְקָרֵב אוֹתוֹ לַעֲבוּדָתוֹ. וְסוּד הַדָּבָר – בִּיּוֹן שְׁאֲבְרָהָם הַתְעוּרָר לְרִדְף אַחֲרֵיהֶם, אִזְּ אֱלֹהִים אֵל דָּמִי לָךְ, עַד שֶׁהִכָּל נִקְשֵׁר לְאַבְרָהָם. וְכִשְׁהִכָּל נִקְשֵׁר לְאַבְרָהָם, אִזְּ נִשְׁבְּרוּ כָּל הַמַּלְכִּים מִלְּפָנָיו, כְּמוֹ שְׁאֲמָרְנוּ, שְׁכָתוֹב יְמִינֶךָ ה' תִּרְעֶץ אוֹיֵב וְגו'.

וּמַלְכֵי צֶדֶק מְלָךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לָהֶם וַיֵּין.

הָלָכוּ, שְׁכָתוֹב וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכוּשׁוֹ בֶּן אָחִי אַבְרָם וַיֵּלְכוּ. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁדַמּוֹתָיו שֶׁל לוֹט הִיָּתָה דּוּמָה לְאַבְרָהָם, וּמִשּׁוֹם כֶּד וַיֵּלְכוּ, שֶׁכָּל אוֹתוֹ הִקְרִיב הָיָה בְּשִׁבּוּלוֹ.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׁאֲבְרָהָם הָיָה מוֹצִיא אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם מִעֲבוּדָּה זָרָה וּמִכְּנִים אוֹתָם לַעֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעוֹד, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵעִיר אוֹתָם בְּעוֹלָם

פָּתַח וְאָמַר (תהלים עו) וַיְהִי בְשָׁלֹם סָבוּ וְגו'. תָּא חַיִּי כִּד
 סָלִיק בְּרַעְיוֹתָא דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלֵמָא,
 אִפִּיק חַד שְׁלֵהוּבָא דְבוּצִינָא דְקַרְדִּינוֹתָא. וְנִשְׁפָּה זִיקָא
 בְּזִיקָא חֲשִׁבָּאת וְאוֹקִידַת. וְאִפִּיק מִגּוּ (דף 19 ע"א) סְטָרִי
 תַּהוּמָא חַד טִיף וְחֵבֵר לֹון בְּחַד וּבְרָא בְּחַד עֲלֵמָא.

תַּהוּא שְׁלֵהוּבָא סָלִיק וְאַתְעֵטְרָא בְּשִׁמְאָלָא, וְתַהוּא טִיף
 סָלִיק וְאַתְעֵטְר בִּימִינָא, סָלִקוּ חַד בְּחַד אַחֲלָפוּ
 דְּוִכְתִּי דָּא לְסְטָרָא דָּא וְדָא לְסְטָרָא דָּא, דְּנִחִית סָלִיק
 וְדָסְלִיק נִחִית. אַתְקֵטְרוּ דָּא בְּדָא, נָפִיק מִבִּינִייהוּ רוּחַ
 שְׁלִים. בְּדִין אֲנוּן תִּרִין סְטָרִין אַתְעֵבִידוּ חַד וְאַתִּייהִב
 בִּינִייהוּ וְאַתְעֵטְרוּ חַד בְּחַד. בְּדִין אַשְׁתַּבַּח שְׁלֹם לְעִילָא
 וּשְׁלֹם לְתַתָּא, וְדִרְגָּא אַתְקִיִּים.

אַתְעֵטְרַת ה"א בּוּא"וּ וְא"וּ בְּה"א, בְּדִין סָלְקָא ה"א

לשון הקודש

בְּיָמִין. עָלוּ אֶחָד עִם אֶחָד, הַחֲלִיפּוּ
 מְקוֹמוֹת, זֶה לְצַד זֶה וְזֶה לְצַד זֶה. זֶה
 שִׁירָד עָלָה, וְזֶה שִׁעְלָה יָרַד. נִקְשְׁרוּ זֶה עִם
 זֶה וַיִּצָּאָה מִבִּינֵיהֶם רוּחַ שְׁלָמָה, וְאִזּוּ
 אוֹתָם שְׁנֵי הַצְּדִידִים נִעְשׂוּ אֶחָד, וְנִתְּנָה
 בִּינֵיהֶם וְהָיְתָו וְהִתְעֵטְרוּ הָאֶחָד עִם
 הָאֶחָד. וְאִזּוּ נִמְצָא שְׁלֹם לְמַעְלָה וּשְׁלֹם
 לְמַטָּה, וְהִדְרָגָה הִתְקַיְּמָה.

הַתְעֵטְרַת ה"א עִם וְא"וּ, וְא"וּ עִם ה"א,
 וְאִזּוּ עֲלֵתָה ה"א וְנִקְשְׁרָה בְּקִשְׁרֵי שְׁלֹם. וְאִזּוּ

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים עו) וַיְהִי
 בְשָׁלֹם סוּבוּ וְגו'. בַּא רָאָה, כְּשִׁעְלָה
 בְּרַצּוֹן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת
 הָעוֹלָם, הוּצִיא שְׁלֵהֶבֶת אַחַת שֶׁל הַמָּאוֹר
 שֶׁל הַנִּיצוּץ הַקָּשָׁה, וְנִשְׁפָּה רוּחַ בְּרוּחַ
 חֲשׂוּכָה וְשׁוֹרְפָתָה. וְהוּצִיא מִתּוֹךְ צִדֵּי
 הַתְּהוֹם טֶפֶה אַחַת, וְחֵבֵר אוֹתָם יַחַד,
 וּבְרָא בָּהֶם אֶת הָעוֹלָם.

אוֹתָהּ הַשְׁלֵהֶבֶת עֲלֵתָה וְהִתְעֵטְרָה
 בְּשִׁמְאָל, וְאוֹתָהּ הַטֶּפֶה עֲלֵתָה וְהִתְעֵטְרָה

וְאַתָּקְשָׁרָא בְּקִשּׁוּרָא שְׁלִים. בְּדִין וּמִלְכִּי צֶדֶק מְלֶכְךָ
שְׁלִים. מְלֶכְךָ שְׁלִים וְדָאֵי מְלֶכְךָ אִיהוּ דְשְׁלִיט בְּשְׁלִימוֹ,
אִימְתִּי אִיהוּ מְלֶכְךָ שְׁלִים בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי דְכָל אֲנָפִין
נְהִירִין.

(דבר אחר מלכי צדק מלך שלם, אמר רבי שמעון בעא קדשא בריה דרמיפק כהונתא משם
כמה דאתא אמר ברוך אברהם לאל עליון, בין דאקדים ברכתא דאברהם לברכתא דמריה,
אמר ליה אברהם וכי מקדימין ברכתא דעבדא לברכתא דמריה, מיד אתיהיבת כהונתא
לאברהם דכתיב, (תהלים קי) נאם יי לאדני שב לימיני. וכתוב בתריה נשבע יי ולא ינחם
אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק, דכתיב והוא כהן לאל עליון, ואין זרעו כהן)

דְּבַר אַחֵר וּמִלְכִּי צֶדֶק. דָּא עֲלָמָא בְּתַרְאָה. מְלֶכְךָ שְׁלִים,
דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. דְּאַתְעֵטֵר חַד בְּחַד בְּלֹא
פִּירוּדָא תִּירִין עֲלָמִין בְּחַדָּא, וְאַפִּילוּ עֲלָמָא תַּתָּאָה כֻּלָּא
הוּא. וְחַד מִלָּה אִיהוּ. הוּצִיא לָהֶם וַיֵּין דְּתִירִין אֵלִין בֵּיה.
וְהוּא כֹהֵן לֹאל עֲלִיּוֹן מְשַׁמֵּשׁ עֲלָמָא לְקַבֵּל עֲלָמָא. וְהוּא

לשון הקודש

שב לימיני. וכתוב אחריו, נשבע ה' ולא ינחם אתה
כהן לעולם על דברתי מלכי צדק. שכתוב והוא כהן
לאל עליון, ואין זרעו כהן.

דבר אחר ומלכי צדק – זה העולם
האחרון. מלך שלם – זה העולם העליון.
שהתעטר אחד עם אחד בלי פרוד שני
עולמות יחד, ואפלו העולם התחתון הוא
הכל, והוא דבר אחד. הוציא להם ויין –
שבו שני אלו. והוא כהן לאל עליון –
משמש עולם נגד עולם. והוא כהן – זה

ומלכי צדק מלך שלם. מלך שלם הוא
ודאי מלך ששולט בשלמות. מתי הוא
מלך שלם? ביום הכפורים, כשכל הפגים
מאירות.

ודבר אחר מלכי צדק מלך שלם, אמר רבי שמעון,
רצה הקדוש ברוך הוא להוציא כהנה משם, כמו
שנאמר ברוך אברהם לאל עליון. בין שהקדים
ברכת אברהם לברכת רבנו, אמר לו אברהם: וכי
מקדימים ברכת העבד לברכת רבו? מיד נתנה
הכהנה לאברהם, שכתוב (תהלים קי) ונאם ה' לאדני

כִּהֵן דָּא יְמִינָא. לֵאל עֲלִיּוֹן עֲלֻמָּא עֲלָתָה. וּבְגִין כִּד בְּעִי
בִּהְנָא לְבִרְכָּא עֲלֻמָּא.

תָּא חַיִּי, בְּרַכָּאן (ד"א ל"ג בד) נְטִיל הֵא עֲלֻמָּא תַתָּא כִּד
אֶתְחַבֵּר בְּבִהְנָא רַבָּא כִּדִּין וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ
אַבְרָם (וגו') לֵאל עֲלִיּוֹן הָכִי הוּא וְדָאִי. בְּגִוּוֹנָא דָּא בְּעִי
בִּהְנָא לְתַתָּא לְקֻשְׁרָא קֻשְׁרִין וּלְבִרְכָּא הֵא דוּכְתָא בְּגִין
דִּיתְקֻשֵּׁר בִּימִינָא לְאֶתְקֻשְׁרָא תִּרִין עֲלֻמִּין בְּחַד. בְּרוּךְ
אַבְרָם רָזָא דְמִלָּה תְּקוּנָא דְבִרְכָּאן אִיהוּ.

בְּרוּךְ אַבְרָם בְּמָה דְאַמְרִינֵן בְּרוּךְ אַתָּה. לֵאל עֲלִיּוֹן. יִי
אֱלֹהֵינוּ. קוּנָה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. וְהֵא
קָרָא רָזָא דְבִרְכָּאן אִיהוּ. (ובגין כד) וַיְבָרְכֵהוּ מִתַּתָּא לְעִילָא.
וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן (אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיד בִּידָד). מַעֲיִלָּא לְתַתָּא. וַיִּתֵּן לוֹ
מַעֲשֵׂר מְבַל לְאֶתְדַבְּקָא בְּאַתֵּר דְּקֻשְׁרָא אֶתְקֻשֵּׁר לְתַתָּא.

לשון הקודש

הברכות.

בְּרוּךְ אַבְרָם – כְּמוֹ שְׁאִמְרֵנוּ, בְּרוּךְ
אַתָּה. לֵאל עֲלִיּוֹן – ה' אֱלֹהֵינוּ. קִנָּה שָׁמַיִם
וָאָרֶץ – מֶלֶךְ הָעוֹלָם. וְהַפְסוּק הַזֶּה הוּא
סוּד הַבְּרִכּוֹת. (ומשום כד) וַיְבָרְכֵהוּ –
מִמַּטָּה לְמַעְלָה. וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן וְאֲשֶׁר מִגֵּן
צָרִיד בִּידָד, וּבְרוּךְ אֵל עֲלִיּוֹן – מִמַּעְלָה
לְמַטָּה. וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מְבַל – לְהִתְדַבֵּק
בְּמָקוֹם שֶׁהִקְשֵׁר נִקְשֵׁר לְמַטָּה.

הַיְמִין. לֵאל עֲלִיּוֹן – הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן,
וּמִשּׁוֹם כִּד צָרִיד הִכְהֵן לְבִרְכָּא אֶת הָעוֹלָם.
בָּא רָאָה, הַבְּרִכּוֹת נֻטֵּל הָעוֹלָם הַתַּתְּחוֹן
הַזֶּה, בְּשִׁמְתַּחֲבֵר עִם הַכְהֵן הַגָּדוֹל, וְאִז
וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לֵאל עֲלִיּוֹן.
כִּד זֶה וְדָאִי. כְּמוֹ כֵּן צָרִיד הִכְהֵן לְמַטָּה
לְקֻשֵׁר קֻשְׁרִים וּלְבִרְכָּא אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה,
כִּדִּי שִׁיתְקֻשֵּׁר הַיְמִין לְקֻשֵׁר שְׁנֵי עוֹלָמוֹת
יַחַד. בְּרוּךְ אַבְרָם – סוּד הַדְּבָר הוּא תְּקוּנָא

עַד דְּהוּי אָזְלִי, אֶעְרַע בְּהוּ רַבִּי יִיסָא וְחַד יוּדָאִי בְּהֵדִיָּה.
 וְהוּה אָמַר תְּהוּא יוּדָאִי (תהלים כה) לְדָוִד אֱלִיךָ יִי
 נַפְשִׁי אֶשָּׂא. לְדָוִד. וְכִי אֲמַאי לָא כְּתִיב מְזֻמּוֹר לְדָוִד אוּ
 לְדָוִד מְזֻמּוֹר. אֵלָּא בְּגִין דְּרַגְיָה קֶאֱמַר לְדָוִד תּוֹשְׁבַחְתָּא
 דְּאֶמַר בְּגִינְיָה אֱלִיךָ יִי נַפְשִׁי אֶשָּׂא. אֱלִיךָ יִי לְעִילָא.
 נַפְשִׁי, מָאן נַפְשִׁי, (אֶשָּׂא) דָּא דָּוִד (הוּא) דְּרַגְא קַדְמָאָה
 דְּקֶאֱמַרְן. אֶשָּׂא, אֶסְלֵק. בְּמָה דָּאֲתָ אֶמַר, (תהלים קכא)
 אֶשָּׂא עֵינֵי אֶל הַתְּהָרִים. בְּגִין דְּכָל יוֹמֵי דְּדָוִד הָוָה
 מִשְׁתַּדֵּל לְסַלְקָא דְּרַגְיָה לְאַתְעֲטָרָא לְעִילָא
 וּלְאַתְקַשְׁרָא תַּפָּן בְּקַשְׁוֶרָא שְׁלִים בְּדִקָּא יָאוּת.

בְּגִינְוָנָא דָּא (תהלים קג) לְדָוִד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יִי בְּגִין
 דְּרַגְיָה קֶאֱמַר, וּמַאי אָמַר בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת
 יִי. אֶת לְאַתְקַשְׁרָא בְּקַשְׁוֶרָא לְעִילָא. וְכָל קְרַבִּי, מָאן
 קְרַבִּי. אֵלִין שְׂאָר חֵינוֹן בְּרָא. דְּאֶקְרוֹן קְרַבִּים בְּמָה

לשון הקודש

אֶעֱלֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם קכא) אֶשָּׂא עֵינֵי אֶל
 הַתְּהָרִים. מִשּׁוֹם שֶׁדָּוִד הָיָה מִשְׁתַּדֵּל כָּל
 יָמָיו לְהַעֲלוֹת אֶת דְּרַגְתּוֹ לְהַתְעַטֵּר
 לְמַעַלָּה וּלְהַתְקַשֵּׁר שֶׁם בְּקַשֵּׁר שְׁלֵם
 בְּרָאוּי.

כְּמוֹ כֵּן (שם קכ) לְדָוִד בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת ה'.
 מִשּׁוֹם דְּרַגְתּוֹ אָמַר. וְמָה אָמַר בְּרַכִּי נַפְשִׁי
 אֶת ה' אֶת ה' – לְהַתְקַשֵּׁר בְּקַשֵּׁר לְמַעַלָּה.
 וְכָל קְרַבִּי, מִי הֵם קְרַבִּי? אֵלּוּ שְׂאָר חֵיוֹת

בְּעוֹרָם הוֹלְכִים פָּגַשׁ בָּהֶם רַבִּי יִיסָא
 וַיְהוּדִי אַחֵר עָמַד. וְהָיָה אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי
 אוֹמֵר, (שם כה) לְדָוִד אֱלִיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא.
 לְדָוִד, וְכִי לָמָּה לֹא כָּתוּב מְזֻמּוֹר לְדָוִד אוּ
 לְדָוִד מְזֻמּוֹר? אֵלָּא בְּשִׁבִּיל דְּרַגְתּוֹ אָמַר
 דָּוִד אֶת הַתְּשׁוּבָה שֶׁאָמַר בְּשִׁבִּילוֹ.
 אֱלִיךָ ה' נַפְשִׁי אֶשָּׂא, אֱלִיךָ ה' לְמַעַלָּה.
 נַפְשִׁי, מִי זֶה נַפְשִׁי? וְאֶשָּׂא זֶה דָּוִד, (וְהוּא)
 הַדְּרַגָּה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁאֲמַרְנָה. אֶשָּׂא –

רְאֵתָ אָמֹר, (שיר השירים ה) וַיַּעַי הָמוֹ עָלָיו. דָּבָר אַחֵר בְּרָכִי
נַפְשִׁי, בְּגִינִיהָ קָאָמֹר. אֵת יִי דָא שְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא, אֵת יִי
כָּלְלָא דְּכֻלָּא.

אָמֹר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִיסָא חֲמִינָא לָךְ דִּהָא
עִם שְׂכִינְתָּא קְאָתִית וְאַתְחַבְּרַת. אָמֹר לִיה חָבִי
הוּא וְדָאִי, וְתִלַּת פְּרָסִי הוּא דְאִזְיִלְנָא בְּחֵדִיהָ וְאָמֹר לִי
כַּמָּה מִלִּי מַעְלִייתָא וְאִנָּא אֲגִירְנָא לִיה לְיוֹמָא דָּא וְלָא
יִדְעָנָא דְאִיהוּ בּוֹצִינָא דְנָהִיר בְּדַחֲמִינָא חֲשָׁתָא.

אָמֹר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר לְהַהוּא יוֹדָאִי מַה שְּׂמֹךְ, אָמֹר
לִיה יוֹעֶזֶר. אָמֹר לִיה יוֹעֶזֶר וְאֶלְעָזָר (מלך חדא)
יְתִיבֵן בְּחֻדָּא, יְתָבוּ גַבִּי חַד טַנְרָא (דף 19 ע"ב) בְּהַהוּא חֻקֵּל.
פְּתַח הַהוּא יוֹדָאִי וְאָמֹר (ישעיה מג) אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מוֹחָה
פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר. מָאִי טַעֲמָא תִּירִי
זְמִינִי אֲנֹכִי אֲנֹכִי.

לשון הקודש

וְלֹא יִדְעָתִי שְׂחָא הַמְּאֹר שְׂמָאִיר כְּמוֹ
שְׂרָאִיתִי כָּעַת.

אָמֹר רַבִּי אֶלְעָזָר לְיַהוּדִי הַהוּא, מַה
שְּׂמֹךְ? אָמֹר לוֹ, יוֹעֶזֶר. אָמֹר לוֹ, יוֹעֶזֶר
וְאֶלְעָזָר (דָּבָר אַחֵר) יוֹשְׁבִים יַחַד. יוֹשְׁבוֹ עַל
סֵלַע אַחֵר בְּשָׂדֶה הַהוּא. פְּתַח אוֹתוֹ
הַיְּהוּדִי וְאָמֹר, (ישעיה מג) אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא
מַחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנִי וְחַטָּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר.
מַה הַטַּעַם פַּעַמִּים אֲנֹכִי אֲנֹכִי?

הַשָּׂדֶה שְׂנֻקְרָאוֹת קְרָבִים, כְּמוֹ שְׂנַאֲמֹר
(שיר ה) וַיַּעַי הָמוֹ עָלָיו. דָּבָר אַחֵר בְּרָכִי
נַפְשִׁי – בְּשִׁבְלֵי הוּא אָמֹר. אֵת ה' – זוֹ
שְׁלֵמוֹת הַבַּל. אֵת ה' – הַכָּלֵל שֶׁל הַבַּל.
אָמֹר רַבִּי אֶלְעָזָר לְרַבִּי יִיסָא, רְאִיתִי
אוֹתְךָ שְׂבָאָתָּ עִם הַשְּׂכִינָה וְהַתְחַבְּרַת.
אָמֹר לוֹ, כִּךְ זֶה וְדָאִי. וְשִׁלַּשׁ פְּרָסָאוֹת
שְׁהִלַכְתִּי עִמָּהּ וְאִמְרָה לִי כַּמָּה דְּבָרִים
מַעְלִים, וְאִנִּי שְׂמַרְתִּי אוֹתָם לְיוֹם הַזֶּה,

אֵלֹא חֵד בְּסִינִי וְחֵד בְּשַׁעֲתָא דְּבָרָא עֲלֵמָא, דְּכְתִיב
 (שמות כ) **אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ** דָּא הוּא בְּסִינִי. וְחֵד כְּד
 בָּרָא עֲלֵמָא דְּכְתִיב, (ישעיה מה) **אֲנֹכִי עָשִׂיתִי אֶרֶץ וָאָדָם**
עָלֶיהָ בָּרָאתִי. הוּא, בְּגִין לְאַחֲזָא דְּלֹא הָיִי פִירוּדָא בֵּין
 עֵילָא וְתַתָּא.

מוֹחָה פְּשָׁעֶיךָ. מַעְבִּיר פְּשָׁעֶיךָ לָא כְתִיב, אֵלֹא
 מוֹחָה. בְּגִין דְּלֹא יִתְחַזֵּין לְעֵלְמִין. לְמַעְנֵי. מָאִי
 לְמַעְנֵי, בְּגִין אֲנֹן רַחֲמִין דִּתְלִיין בִּי דְּכְתִיב, (דברים ד) **כִּי**
אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

דְּבַר אַחֵר מוֹחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנֵי. תָּא חֲזִי חֲזִיבִי
 עֲלֵמָא עֲבָדִין פְּגִימוֹתָא לְעֵילָא, דְּכַד אֲנֹן חוֹבִין
 סְלָקִין רַחֲמִין וְנִהִירוּ עֲלָא וְיִנְיָקוּ דְּבִרְכָאן לָא נַחִית
 לְתַתָּא, וְהֵאֵי דְרָגָא לָא נָטִיל בְּרַכָאן וְלְעֵילָא לִינְקָא
 לְתַתָּא. וּבְגִין כֶּךָ לְמַעְנֵי בְּגִין דְּלֹא יִתְמַנְעוּן בְּרַכָאן

לשון הקודש

הַרְחַמִּים שְׁתַּלּוּיִים בִּי, שְׁכַתוּב (דברים ד) **כִּי**
אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'.

דְּבַר אַחֵר מוֹחָה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעְנֵי – בֵּא
 רָאָה, הִרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם עוֹשִׂים פָּגָם
 לְמַעְלָה, שֶׁכֵּאֲשֶׁר אוֹתָם חֲטָאִים עוֹלִים,
 רַחֲמִים וְאוֹר עֲלִיּוֹן וְיִנְיָקַת הַבְּרָכוֹת לֹא
 יוֹרְדוֹת לְמַטָּה, וְהַדְּרָגָה הַזֶּה אֵינָה נּוֹטֶלֶת
 בְּרָכוֹת שֶׁלְמַעְלָה לְהִנְיָק לְמַטָּה. וּמִשּׁוֹם
 כֶּךָ לְמַעְנֵי, כִּדִּי שֶׁלֹא יִמְנְעוּ בְּרָכוֹת

אֵלֹא אַחֵד בְּסִינִי, וְאַחֵד בְּשַׁעֲתָא שְׁבָרָא
 אֶת הָעוֹלָם, שְׁכַתוּב (שמות כ) **אֲנֹכִי ה'**
אֱלֹהֶיךָ. זֶה הוּא בְּסִינִי. וְאַחֵד בְּשַׁבָּרָא
 אֶת הָעוֹלָם, שְׁכַתוּב (ישעיה מה) **אֲנֹכִי עָשִׂיתִי**
אֶרֶץ וָאָדָם עָלֶיהָ בָּרָאתִי. הוּא כִּדִּי
 לְהִרְאוֹת שְׂאִין פְּרוּד בֵּין מַעְלָה וּמַטָּה.
מוֹחָה פְּשָׁעֶיךָ, לֹא כְתוּב מַעְבִּיר פְּשָׁעֶיךָ
 אֵלֹא מוֹחָה, כִּדִּי שֶׁלֹא יִתְרָאוּ לְעוֹלָמִים.
 לְמַעְנֵי, מַה זֶה לְמַעְנֵי? מִשּׁוֹם אוֹתָם

לִיִּנְקָא (ליה) לְכֹלָא. בְּגוּוֹנָא דָּא (דברים לב) רְאוּ עֵתָה כִּי
אֲנִי אֲנִי הוּא. לְאַחֲזָאָה דְלֹא חָוִי פִירוּדָא בֵּין עֵילָא
וְתַתָּא כְּמָה דְאַתְמָר.

תָּא חָוִי, בְּגוּוֹנָא דָּא כִּד אֲשִׁתְּכַחוּ וּפֹאִין בְּעֵלְמָא
אֲתַעְרוּ בְּרָכָאן לְעֵלְמִין בְּלָחוּ. פִּינּוּן דְאַתָּא
אֲבִרְהֵם אֲתַעַר בְּרָכָאן לְעֵלְמָא דְכְּתִיב וַאֲבִרְכֵךְ וְהָיָה
בְּרָכָה. מָאִי וְהָיָה בְּרָכָה. רְמִזוּ דִישְׁתַּפְּחוּן בְּגִינִיָּה בְּרָכָאן
לְעֵילָא וְתַתָּא דְכְּתִיב וְנִבְרַכְוּ בְּךָ וְגו' וְכְתִיב וַאֲבִרְכָה
מִבְּרַכֶּיךָ.

אֲתָא יִצְחָק אוֹדַע לְכֹלָא דְאִית דִּין וְאִית דִּינָן לְעֵילָא
לְאַתְפָּרַעָא מִרְשִׁיעִיָּא, וְאִיהוּ אֲתַעַר דִּינָא
בְּעֵלְמָא בְּגִין דִּידְחִלוֹן לִיָּה לְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא כָּל בְּנֵי
עֵלְמָא. אֲתָא יַעֲקֹב וְאֲתַעַר רַחֲמֵי בְּעֵלְמָא וְאֲשִׁלִּים
מִהִימָנוּתָא בְּעֵלְמָא כְּדָקָא חָוִי.

לשון הקודש

וְנִבְרַכְוּ בְּךָ וְגו', וְכְתוּב וַאֲבִרְכָה
מִבְּרַכֶּיךָ.

כָּא יִצְחָק וְהוֹדִיעַ לְכָל שֵׁישׁ דִּין וְיֵשׁ דִּין
לְמַעְלָה לְהַפְרַע מִן הָרָשָׁעִים, וְהוּא עוֹרֵר
אֶת הַדִּין בְּעוֹלָם בְּדִי שְׁיִירָאוּ מִהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. כָּא יַעֲקֹב
וְעוֹרֵר רַחֲמִים בְּעוֹלָם, וְהַשְׁלִים אֶת
הָאִמּוּנָה בְּעוֹלָם כְּרָאוּי.

לְהִנִּיק וְלוֹן לְכָל. כְּמוֹ כֵּן, (שם לב) רְאוּ עֵתָה
כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא. לְהִרְאוֹת שְׁאִין פִּירוּד בֵּין
מַעְלָה וּמַטָּה, כְּמוֹ שְׁנֵתִבְאָר.

כָּא רָאָה, כְּמוֹ זֶה בְּשִׁנְמֻצָּאִים צְדִיקִים
בְּעוֹלָם, מִתְעוֹרְרוֹת בְּרָכוֹת לְכָל
הָעוֹלָמוֹת. פִּינּוּן שְׂבָא אֲבִרְהֵם, הִתְעוֹרְרוּ
בְּרָכוֹת לְעוֹלָם, שְׁכָתוּב וַאֲבִרְכֵךְ וְהָיָה
בְּרָכָה. מַה זֶה וְהָיָה בְּרָכָה? רְמִזוּ שְׁיִמְצָאוּ
בְּגִלְלוֹ בְּרָכוֹת לְמַעְלָה וּמַטָּה, שְׁכָתוּב

בְּיוֹמֵי דַּאֲבָרָהֶם מֶה כְּתִיב וּמִלְכֵי צָדֵק מֶלֶךְ שָׁלֹם,
 דַּאֲתַעֲטַרְתָּ בְּרִסְיָא בְּדוֹכְתִּיהָ, וּבְדִין אֲשַׁתְּכַח
 מֶלֶךְ שָׁלֹם בְּלֹא פְגִימוֹ כָּלֵל. הוֹצִיא לֶחֶם וַיֵּין דַּאֲפִיק
 מְזוֹנִין לְעֵלְמִין בְּלֹהוּ בְּדָקָא חָזִי. הוֹצִיא לֶחֶם וַיֵּין דְּלֹא
 אֲתַמְנְעוּ בְּרָכָאן מִבְּלֹהוּ עֵלְמִין. הוֹצִיא כְּמָה דַּאֲתָּ אָמַר,
 (בראשית א) תוֹצֵא הָאָרֶץ מִדְּרָגִין דְּלַעִילָא אֲפִיק מְזוֹנִין
 וּבְרָכָאן לְעֵלְמִין בְּלֹהוּ.

וְהוּא כֵּהֵן לֹאל עֲלִיּוֹן דַּאֲשַׁתְּכַח בְּלֹא בְשָׁלִימוֹ עֲלָאָה
 בְּדָקָא חָזִי. לֹאֲתַחֲזָאָה כְּמָה דְּחִיבֵיָא עָבְדֵי פְגִימוֹ
 בְּעֵלְמָא וּמִנְעֵי בְּרָכָאן. הָכִי נָמִי בְּגִין זַכָּאִין אֲתֵיִין בְּרָכָאן
 לְעֵלְמָא, וּבְגִינִיָּהוּ אֲתַבְּרָכָאן כָּל בְּנֵי עֵלְמָא:

וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל. מָאי מַעֲשֵׂר מִכָּל מֵאֲנוֹן בְּרָכָאן
 דְּנִפְקֵי מִכָּל. בְּגִין דַּאֲיָהוּ אֲתֵר דְּכָל בְּרָכָאן דְּנִחְתִּי
 לְעֵלְמָא מִתַּמָּן נִפְקֵי. דָּבָר אַחֵר וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל.

לשון הקודש

וְהוּא כֵּהֵן לֹאל עֲלִיּוֹן – שֶׁחֵבֵל נִמְצָא
 בְּשָׁלְמוֹת עֲלִיּוֹנָה כְּרָאוּי. לְהִרְאוֹת, כְּמוֹ
 שֶׁהֲרָשָׁעִים עוֹשִׂים פָּגָם בְּעוֹלָם וּמִנְעִים
 בְּרָכוֹת, כִּדְּנִי בְּשָׁבִיל הַצְדִּיקִים בָּאוֹת
 בְּרָכוֹת לְעוֹלָם, וּבְגִלְגָּל מִתְבָּרְכִים כָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם.

וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל, מֶה זֶה מַעֲשֵׂר
 מִכָּל? מֵאוֹתָם הַבְּרָכוֹת שִׁיּוּצָאוֹת מִכָּל,
 מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַמָּקוֹם שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת

בְּיָמֵי אֲבָרָהֶם מֶה פְּתוּב? וּמִלְכֵי צָדֵק
 מֶלֶךְ שָׁלֹם. שֶׁהֲתַעֲטַר הַכֶּסֶף בְּמִקְוֹמוֹ, וְאִז
 נִמְצָא מֶלֶךְ שָׁלֹם לֹאל פָּגָם כָּלֵל. הוֹצִיא
 לֶחֶם וַיֵּין – שֶׁהוֹצִיא מְזוֹנוֹת וּבְרָכוֹת
 לְעוֹלָמוֹת כָּלָם כְּרָאוּי. הוֹצִיא לֶחֶם וַיֵּין –
 שֶׁלֹא יִמְנְעוּ הַבְּרָכוֹת מִכָּל הָעוֹלָמוֹת.
 הוֹצִיא – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר תוֹצֵא הָאָרֶץ,
 מִהַדְרָגוֹת שֶׁלְמַעְלָה מוֹצִיא מְזוֹנוֹת
 וּבְרָכוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת.

קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא יְהִי מַעֲשֵׂרָא. וּמֵאן אִיהוּ, דָּא
 דְּרָגָא דְּכָל פְּתִיחִין דְּמַהֲיִמְנוּתָא וּבִרְכָּאן דְּעִלְמָא בִּיה
 קִיּוּמִי וְאִיהוּ מַעֲשֵׂר וְאִיהוּ חַד מַעֲשֵׂרָה וְאִיהוּ עֲשֵׂרָה
 מִמָּאָה. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה עָאל אֲבִרְהֵם בְּקִיּוּמָא דְּלַעֲיָלָא
 בְּדָקָא תָּזִי.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁפִיר קָא אָמַרְתָּ. אָמַר לִיה רַבִּי
 אֶלְעָזָר מָאִי עֲבִידְתָּךְ, אָמַר לִיה קִרְיָנָא דְּרִדְקִי
 בְּאַתְרִי, הִשְׁתָּא אַתָּא רַבִּי יוֹסִי דְּכַפֵּר חֲנִין לְמַתָּא וּסְלִיקוּ
 לֹון מִגִּבְאִי וְאוֹתְבוּ לֹון לְגַבִּיָּה. וְהוּוּ יְהִיבִין לִי כָּל בְּנֵי מַתָּא
 אֲנִירָא בְּהֵהוּא זִמְנָא דְּרִדְקִי הוּוּ גִבְאִי. וְאַסְתַּכְּלָנָא
 בְּנַפְשָׁאִי דְּלֹא אַתְתָּחִי לִי לְאַתְתָּחִי מִנִּיּוּהוּ לְמִגִּבְאִי, וְאַנִּירָנָא
 גִּרְמָאִי בְּחִידִי (דְּהֵהוּא) דְּהֵאִי חֲפִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַכָּאן
 דְּאַבָּא אֲצִטְרִיכוּ הָבָא.

לשון הקודש

מִלְמַד תִּינוּקוֹת בְּמִקְוֵי. פֻּעַת בָּא רַבִּי
 יוֹסִי מִכַּפֵּר חֲנִין לָעִיר, וְסִלְקוּ אוֹתָם
 מֵאַצְלִי, וְהוֹשִׁיבוּ אוֹתָם אֶצְלוּ. וְהָיוּ
 נֹתְנִים לִי כָּל בְּנֵי הָעִיר שֶׁכֵּר כִּמוֹ אוֹתוֹ
 הַזְּמַן שֶׁהִתְיַנּוּקוֹת הָיוּ אֶצְלִי, וְהִסְתַּכְּלִיתִי
 בְּעֵצְמִי שֶׁלֹּא רָאוּי לִי לְהִנּוֹת מֵהֶם בְּחִנָּם,
 וְהִשְׁכַּרְתִּי עֵצְמִי עִם הַחֲכָם (וְהָיָה) הַזֶּה.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, פֶּאן צְרִידָא אֶת הַבְּרָכוֹת
 שֶׁל אֲבָא.

שִׁינּוּדוֹת לְעוֹלָם יוֹצְאוֹת מִשָּׁם. דְּבַר אַחֵר
 וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל – הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נָתַן לוֹ מַעֲשֵׂר, וּמָה הוּא? זֶה הַדְּרָגָה שֶׁכָּל
 פְּתִיחֵי הָאֱמוּנָה וְהַבְּרָכוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
 עוֹמְדוֹת בָּהּ, וְהִיא מַעֲשֵׂר, וְהִיא אַחַת
 מִעֲשֵׂרָה, וְהִיא עֲשֵׂרָה מִמָּאָה. מִכָּאן
 וְלַהֲלָאָה נִכְנָס אֲבִרְהֵם בְּקִיּוּם שֶׁלְמַעֲלָה
 בְּרָאוּי.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, יְפֵה אָמַרְתָּ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, מָה מַעֲשִׂיד? אָמַר לוֹ,

קָמוּ. אֶתְּוּ קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן (לְבָתֵּר), וְהָיָה יְתִיב וְלָעִי
 כָּל יוֹמָא קָמִיָּה דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. וְיוֹמָא חַד הָוָה
 עָסִיק בְּנִטְיִלַת יָדִים קָמִיָּה. אָמַר כָּל מָאן דְּלֹא נָטִיל יָדָיו
 בְּדַקָּא יָאוּת, אַף עַל גַּב דְּאַתְעַנְשׁ לְעִילָא אֲתַעַנְשׁ לְתַתָּא,
 וּמֵאִי עוֹנְשִׁיהּ לְתַתָּא, דְּגָרִים לִיהּ לְגִרְמִיָּה מִסְכְּנוֹתָא. בְּמָה
 דְּעוֹנְשִׁיהּ כֶּךָ, הָכִי הוּא זָכִי מָאן דְּנָטִיל יָדָיו בְּדַקָּא יָאוּת
 דְּגָרִים לְגִרְמִיָּה בְּרַכָּאן דְּלְעִילָא דְּשָׂרָאן בְּרַכָּאן עַל יָדָיו
 בְּדַקָּא יָאוּת, וְאַתְבָּרַךְ בְּעוֹתָרָא. (דף 19 ע"א) ♦

לְבָתֵּר אַקְדִּים רַבִּי שְׁמַעוֹן חָמָא לִיהּ דְּאַנְטִיל יָדָיו בְּמֵא
 וְנָטִיל לֹון בְּשִׁיעוּרָא סָגִיָּא דְּמִיִּין. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן מֵלֹא יָדָיו מִבְּרַכּוּתֵיךְ. וְכֶךָ הָוָה, מֵהָהוּא יוֹמָא
 וְלֹהֲלָא אֲתַעַתֵּר וְאַשְׁבַּח סִימָא וְהָיָה לְעִי בְּאוּרִייתָא
 וְיִהְיֶה מְזוּנָא לְמִסְכְּנֵי כָּל יוֹמָא, וְהָיָה חֲדֵי עֲמָהוֹן וּמִסְכְּר
 לֹון אֲנַפִּין נְהִירִין. קָרָא עָלֶיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן (יִשְׁעִי מ"א) וְאַתָּה
 תְּגִיל בִּי בְּקִדּוּשׁ וְגו', (חסר)

לשון הקודש

בְּרַכּוֹת שְׁלֻמְעֵלָה, שְׁשׁוּרוֹת הַבְּרַכּוֹת עַל
 יָדוֹ כְּרָאוּי וּמִתְבָּרַךְ בְּעֶשֶׂר.
 אַחֲרֵי כֵךְ הַקָּדִים רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְרָאָה אוֹתוֹ
 שְׁנוּטִל יָדָיו בְּמִים, וְנוֹטִל יָדָיו בְּשַׁעוֹר רַב
 שֶׁל מִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵלֹא יָדָיו
 מִבְּרַכּוּתֵיךְ. וְכֶךָ הָיָה. מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם
 וְלֹהֲלָא הִתְעַשֵּׂר וּמִצָּא אוֹצָר, וְהָיָה עוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה וְנוֹתֵן מְזוֹן לְעַנְיִים כָּל יוֹם, וְהָיָה

קָמוּ. הָלְכוּ לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאַחֲרֵי כֵךְ,
 וְהָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד כָּל יוֹם לִפְנֵי רַבִּי
 שְׁמַעוֹן. וְיוֹם אֶחָד הָיָה עֶסוֹק בְּנִטְיִלַת
 יָדִים לִפְנָיו. אָמַר, כָּל מִי שֶׁלֹּא נוֹטִל יָדָיו
 כְּרָאוּי, אַף עַל גַּב שֶׁנֶּעֱנַשׁ לְמַעַלָּה –
 נֶעֱנַשׁ לְמַטָּה. וּמָה עָנְשׁוֹ לְמַטָּה? שְׁגוּרָם
 לְעַצְמוֹ עָנִי. כִּמוֹ שֶׁעָנְשׁוֹ כֶּךָ – כֶּךָ זוֹכֶה
 מִי שְׁנוֹטִל יָדָיו כְּרָאוּי, שְׁגוּרָם לְעַצְמוֹ

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח (שיר השירים ז) **אֲנִי לְדוּדִי וְעָלִי תִשׁוּקָתוֹ. הָאֵל אוֹקְמוּהָ, אֲבָל בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אֲשֶׁתִּכַּח אֶתְעָרוּתָא לְעִילָא, דִּהָא לָא אֶתְעַר לְעִילָא עַד דְּאֶתְעַר לִתְתָּא. וּבִרְכָּאן דְלְעִילָא לָא מִשְׁתַּכְּחִי אֶלָּא בְּמָה דְאִית בֵּיה מִמּוּשָׁא וְלֹא אִיהוּ רִיקְנִיָּא.**

מִנָּלָן מֵאַשְׁת עוֹבְדֵיהוּ דְאָמַר לָהּ אֱלִישֶׁע (מלכים ב ד) **הַגִּידִי לִי מָה יֵשׁ לָךְ בְּבֵית. דִּהָא בִּרְכָּאן דְלְעִילָא לָא שְׂרִיין עַל פְּתוּרָא רִיקְנִיָּא וְלֹא בְּאַחַר רִיקְנִיָּא. מָה כְּתִיב וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כָּל בְּבֵית כִּי אִם אֶסוּד שָׁמֶן. מָאי אֶסוּד. אֶלָּא אֲמָרָה לִיה שִׁיעוּרָא דִּהָאִי מִשְׁחָא לֹא אִיהִי אֶלָּא כְּדִי מְשִׁיחַת אֲצַבְעָא וְעִירָא.**

לשון הקודש

בְּמָה שֵׁישׁ בּוֹ מִמּוּשׁ, וְאִינוּ רִיקָן. **מִנָּלָן לָנוּ? מֵאַשְׁת עוֹבְדֵיהוּ שְׁאָמַר לָהּ אֱלִישֶׁע** (מלכים ב ד) **הַגִּידִי לִי מָה יֵשׁ לָךְ בְּבֵית. שְׁהָרִי הַבְּרָכוֹת שְׁלֹמַעְלָה אֵינָן שׁוּרוֹת עַל שְׁלֶחָן רִיק וְלֹא בְּמָקוֹם רִיק. מָה כְּתוּב? וְתֹאמַר אֵין לְשִׁפְחָתְךָ כָּל בְּבֵית כִּי אִם אֶסוּד שָׁמֶן. מָה זֶה אֶסוּד? אֶלָּא אֲמָרָה לוֹ, הַשְׁעוּר שֶׁל הַשָּׁמֶן הַזֶּה אֵינוֹ אֶלָּא כְּדִי מְשִׁיחַת אֲצַבְע קָמְנָה.**

שָׁמֶחַ עִמָּהֶם, וּמִסְבִּיר לָהֶם בְּפָנִים מְאִירוֹת. קָרָא עָלָיו רַבִּי שִׁמְעוֹן, (ישעיה מא) **וְאַתָּה תִּגִּיל בָּהּ בְּקָדוֹשׁ וְגו'.**

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח, (שיר ז) אֲנִי לְדוּדִי וְעָלִי תִשׁוּקָתוֹ. הָרִי פְּרִשׁוּהָ, אֲבָל בְּהִתְעוּרָרוֹת שְׁלֹמַה תִּמְצָא הִתְעוּרָרוֹת שְׁלֹמַעְלָה, שְׁהָרִי אֵין מִתְעוּרָר לְמַעְלָה עַד שִׁמְתְּעוּרָר לְמַטָּה, וְהַבְּרָכוֹת שְׁלֹמַעְלָה לֹא נִמְצְאוֹת אֶלָּא

אָמַר לָהּ נַחֲמֵתֵנִי. דִּהָא לָא יִדְעָנָא הֵיאֵךְ יִשְׁרוּן
בְּרַכָּאן דְּלַעֲיֵילָא בְּדוּכְתָא רִיקְנִיָּא, אֲבָל הַשְׁתָּא
דְּאִית לָךְ שֶׁמֶן, דָּא הוּא אַתְר לְאַשְׁתַּכְחָא בֵּיהּ בְּרַכָּאן.
מִנָּזֵלן דְּכַתִּיב, (תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב וְגו' וְסִיפִיָּה מִה
כְּתִיב, (תהלים קלג) כִּי שֵׁם צִוְּהָ ה' אֶת הַבְּרָכָה חַיִּים עַד
הָעוֹלָם. וּבְאַתְרָא דָּא שָׂרְאן בְּרַכָּאן. (וְאַתְמָר).

וְאִי תִימָא (תהלים קלג) כִּטְל חֶרְמוֹן שִׁינֹרֵד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן
וְלֹא כְּתִיב שֶׁמֶן אֶלֶּא טַל. אֶלֶּא אֵיחֻוּ שֶׁמֶן וְאֵיחֻוּ
טַל. הַהוּא טַל אֵיחֻוּ דְּאַטִּיל קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְבַשְׁחָא
עַלְאַתָּה. דִּהֵּהוּא שֶׁמֶן נָפֶק לְסַטְרָא דִּימִינָא.

תִּרְיִן אֲנֹן יִין וְשֶׁמֶן. וְאַזְלוּ לְתִרְיִן סַטְרִין. יִין לְסַטְרָא
שְׂמַאלָא שֶׁמֶן לְסַטְרָא יְמִינָא. וּמִסַּטְרָא דִּימִינָא
נָפְקִי בְּרַכָּאן לְעֵלְמָא וּמִתַּמֶּן אֲתַמְשָׁה מַלְכוּתָא קַדִּישָׁא
וּבְגִין דְּשֶׁמֶן הָזֶה אֲתַתַּקֵּן לְתַתָּא בְּקַדְמוּתָא, שֶׁמֶן

לשון הקודש

הַרְרֵי צִיּוֹן, וְלֹא כְּתוּב שֶׁמֶן אֶלֶּא טַל?
אֶלֶּא הוּא שֶׁמֶן וְהוּא טַל. אוֹתוֹ הַטַּל הוּא
שֶׁהִטִּיל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהַשְׁמֵן
הָעֲלִיּוֹן. שְׂאוֹתוֹ הַשְׁמֵן יוֹצֵא לְצַד הַיָּמִין.
שְׁנַיִם הֵם – יִין וְשֶׁמֶן, וְהִלְכוּ לְשְׁנֵי
צַדִּים – הַיִּין לְצַד שְׂמַאל, וְהַשְׁמֵן לְצַד
יָמִין. וּמִצַּד הַיָּמִין יוֹצֵאוֹת בְּרָכוֹת לְעוֹלָם,
וּמִשָּׁם נִמְשַׁחַת הַמַּלְכוּת הַקָּדוֹשָׁה. וּמִשּׁוּם
שֶׁהַשְׁמֵן הָזֶה נִתְקַן לְמַטָּה בְּרֵאשׁוֹנָה,

אָמַר לָהּ, נַחֲמֵתֵנִי, שֶׁהִרִי לֹא יִדְעָתִי אֵיךְ
יִשְׁרוּ הַבְּרָכוֹת שְׁלֻמְעָלָה בְּמָקוֹם רִיק,
אֲבָל עֲכָשׁוּ שֵׁישׁ לָךְ שֶׁמֶן, וְהוּ מָקוֹם
שִׁימְצָאוּ בוֹ בְּרָכוֹת. מִנֵּין לָנוּ? שְׁכָתוּב
(תהלים קלג) כִּשְׁמֵן הַטּוֹב וְגו'. וּבִסּוּפּוֹ מִה
כְּתוּב? (שם) כִּי שֵׁם צִוְּהָ ה' אֶת הַבְּרָכָה
חַיִּים עַד הָעוֹלָם. וּבְמָקוֹם הַזֶּה שׁוּרֹת
הַבְּרָכוֹת. וְנִתְבָּאֵר.

וְאִם תֹּאמַר, (שם) כִּטְל חֶרְמוֹן שִׁינֹרֵד עַל

אֲדַמֵּן לְעִילָא אֲרִיקוּ דְּבִרְכָּאן.

תא חזי, מאתְעֵרוּתָא (דף 99 ע"ב) **דְּהָא שְׁמֵן דְּלְעִילָא קָאִי**
לְאַרְקָא עַל דְּדוֹר וְשְׁלֵמָה לְאַתְּבִרְכָּא (על) **בְּנוֹי.**
מִנָּא לֵן דְּכְתִיב וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶן. כְּתִיב הָכָא וַיַּעֲמֹד.
וְכְתִיב הָתָם (ישעיה יא) שׁוֹרֵשׁ יֵשִׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַם עַמִּים.

תא חזי, מִשְׁלַחַן דְּלַחֵם הַפָּנִים דְּבִרְכָּאן נִפְקִין מִתַּמָּן
וּמִזִּזְנָא לְעֵלְמָא, לָא בָּעִי לְאַשְׁתַּכַּח רִיקְנִיָּא
אַפְלוּ רִגְעָא חָדָא, בְּגִין דְּלָא יִסְתַּלְקוּן בִּרְכָּאן מִתַּמָּן,
אוּף חָבִי לָא מְבָרְכִין עַל שְׁלַחַן רִיקְנִיָּא, דְּהָא בִּרְכָּאן
דְּלְעִילָא לָא שְׂרִיין עַל שְׁלַחַן רִיקְנִיָּא.

תא חזי, מַה כְּתִיב אֲנִי לְדוּדִי וְעָלִי תְּשׁוּקָתוֹ, אֲנִי
לְדוּדִי בְּקִדְמִיתָא וּלְבִתֵּר וְעָלִי תְּשׁוּקָתוֹ. אֲנִי
לְדוּדִי לְאַתְקָנָא לִיה דְּוִכְתָּא בְּקִדְמִיתָא. וּלְבִתֵּר וְעָלִי
תְּשׁוּקָתוֹ. דְּבַר אַחֵר אֲנִי לְדוּדִי. דְּהָא תַּנִּינָן שְׂכִינְתָּא

לשון הקודש

שְׁמֵשׁ יוצאות הברכות ומזון לעולם, לא
 צריך שימצא ריק אפלו רגע אחד, כדי
 שלא יסתלקו משם הברכות. אף כך לא
 מברכים על שלחן ריק, שהרי הברכות
 שלמעלה אין שורות על שלחן ריק.
בא ראה מה כתוב, אני לדודי ועלי
 תשוקתו. אני לדודי בתחלה, ואחר כך
 ועלי תשוקתו. אני לדודי לתקן לו מקום

השמן מזמן למעלה הרקת הברכות.
בא ראה, מההתעוררות של השמן הזה
 שלמעלה בא להריק על דוד ושלמה
 להתברך (על) בנו. מנין לנו? שכתוב
 וַיַּעֲמֹד הַשֶּׁמֶן. כתוב כאן וַיַּעֲמֹד, וכתוב
 שָׁם (ישעיה יא) שׁוֹרֵשׁ יֵשִׁי אֲשֶׁר עוֹמֵד לְגַם
 עַמִּים.

בא ראה, משלחן של לחם הפנים,

לֹא אֶשְׁתַּכַּחַת עִמָּהוֹן דְּחֵיבִיא, בֵּינוֹן דְּאֵתִי בַר נָשׁ
 לְאֶתְדַכָּאָה וּלְמִקְרַב גַּבִּי דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְדִין
 שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא עֲלֵיהּ. הָדָא הוּא דְכֹתִיב אֲנִי לְדוּדִי
 בְּקִדְמִיתָא, וְעָלִי תִשׁוּקְתּוֹ לְבַתָּר. אֵתִי בַר נָשׁ
 לְאֶתְדַכָּאָה מִדְּכָאִין לִיהּ.

תָּא חַזִּי, אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דְרַדְף אַבְרָהָם בְּתַר
 אֵלִין מַלְכִין וְקָטִיל לֹון קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָוָה
 אַבְרָהָם תּוֹהָא, אָמַר דִּילְמָא חֵם וְשָׁלוֹם גִּרְעָנָא הֵהוּא
 אֲגָרָא דְחַוִּינָא אַחֲדָר בְּנֵי נָשָׂא לְגַבִּי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 וְאַחֲדִידְנָא בָּהּ לְקַרְבָּא לֹון לְגַבִּיהּ וְהִשְׁתָּא אֶתְקַטִּילוּ בְּנֵי
 נָשָׂא עַל יָדֵי. מִיָּד אָמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַל
 תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ חֲרִיבָה וְגו'. אֲגָרָא
 קַבִּילַת עַלֵּיהּ, וְהָא בָּלָהּ לֹא יוֹבוֹן לְעֵלְמִין.

לשון הקודש

אוֹתָם הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִנֵּה אַבְרָהָם
 תּוֹהָה. אָמַר, אוֹלֵי חֵם וְחִלְלָה גִרְעָתִי
 אוֹתוֹ הַשָּׂכָר שֶׁהֵיטִי מַחְזִיר בְּנֵי אָדָם אֶל
 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאַחֲזֹתִי בָהֶם לְקַרְבֵּי
 אוֹתָם אֵלָיו, וְכַעַת נִהְרְגוּ אֲנָשִׁים עַל יָדֵי.
 מִיָּד אָמַר לוֹ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַל
 תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ חֲרִיבָה
 מְאֹד וְגו'. שָׂכָר קַבִּלְתָּ עֲלֵיהֶם, שְׁהָרִי כָלָם
 לֹא יוֹבֹו לְעוֹלָמִים.

בִּתְחִלָּה, וְאַחֲרֵי כֵן וְעָלִי תִשׁוּקְתּוֹ. דְּבַר
 אַחֲרֵי אֲנִי לְדוּדִי, שְׁהָרִי שְׁנִינוּ שְׂשִׁכְיָנָה
 לֹא נִמְצְאוּ עִם הָרָשָׁעִים. בֵּינוֹן שְׂבָא
 הָאָדָם לְהַטְהֵר וּלְהִתְקַרֵּב
 לְקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִזּוּ הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה
 עָלָיו. וְהוּא שְׂכֵתוֹב אֲנִי לְדוּדִי - בִּתְחִלָּה,
 וְעָלִי תִשׁוּקְתּוֹ - לְאַחֲרֵי מִכָּן. בָּא הָאָדָם
 לְהַטְהֵר - מִמַּהְרִים אוֹתוֹ.

בָּא רָאָה, אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 שֶׁאַבְרָהָם רָדַף אַחֲרֵי הַמְּלָכִים הִלְלוּ וְהִרְגוּ

הָיָה דְּבַר יְיָ אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר, מֵאִי בַּמַּחֲזֶה,
 אֵלֶּה בְּהֵחָזָא חֵיוֹ דְּרִגָּא דְּכָל דְּיוֹקְנִין אֶתְחַזְיִין
 בֵּיהּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חֲזִי, עַד לָא אֶתְגַּזֵּר אַבְרָהָם
 הָוֵה חַד דְּרִגָּא מִלִּיל עֲמִיָּה, וּמֵאֵן אִיהוּ דָּא מַחֲזֶה
 דְּכַתִּיב, (במדבר כד) מַחֲזֶה שְׂדֵי יַחֲזֶה. פִּינֹן דְּאֶתְגַּזֵּר הָווּ
 כְּלָחוּ דְּרִגִּין שָׂרָאן עַל הָאִי דְּרִגָּא, וּכְדִין מִלִּיל עֲמִיָּה
 הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות ו) וְאָרָא (דף פ"ט ע"א) אֶל אַבְרָהָם אֶל
 יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בָּאֵל שְׂדֵי וְעַד לָא אֶתְגַּזֵּר לָא הָווּ אֲנֹן
 דְּרִגִּין שָׂרָאן עֲלֹי לְמַלְלָא.

וְאִי תִּימָא דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם
 וּכְתִיב וַיִּסַּע אַבְרָם הַלֹּךְ וַיִּנְסֹעַ הַנֶּגְבָּה וּכְתִיב
 וַיֵּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ הָאֵל הַבָּא אֲנֹן דְּרִגִּין עֲלָאִין. וְהַשְׁתָּא
 אֲמָרֵן דְּעַד לָא אֶתְגַּזֵּר לָא הָווּ אֲנֹן דְּרִגִּין עֲלָאִין שָׂרָאן
 עַל הָאִי דְּרִגָּא לְמַלְלָא עֲמִיָּה.

לשון הקודש

יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בָּאֵל שְׂדֵי. וְטָרַם שְׁנַמּוּל,
 לֹא הָיוּ אוֹתָן הַדְּרָגוֹת שׁוֹרוֹת עָלָיו לְדַבֵּר.
 וְאִם תֵּאמַר שֶׁהֵנָּה בְּתַחֲלָה כְּתוּב וַיֵּרָא
 ה' אֶל אַבְרָם, וְכְתוּב וַיִּסַּע אַבְרָם הַלֹּךְ
 וַיִּנְסֹעַ הַנֶּגְבָּה, וְכְתוּב וַיֵּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ. הֵנָּה
 כָּאֵן אוֹתָן הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. וְכַעַתָּה
 אוֹמְרִים, שֶׁטָּרַם שְׁנַמּוּל לֹא הָיָה אוֹתָן
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שׁוֹרוֹת עַל הַדְּרָגָה הָזֶה
 לְדַבֵּר עִמּוֹ?

הָיָה דְּבַר ה' אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר,
 מַה זֶה בַּמַּחֲזֶה? אֵלֶּה בְּהֵחָזָא חֵיוֹ דְּרִגָּא דְּכָל
 הַדְּרָגָה שְׂכָל הַדְּמִיוֹת נִרְאוֹת בֵּהּ. אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רֵאָה, טָרַם שְׁנַמּוּל
 אַבְרָהָם, הִיָּתָה דְּרָגָה אַחַת מְדַבֵּרַת עִמּוֹ,
 וּמִי הַמַּחֲזֶה הַזֶּה? שְׂכַתוּב (במדבר כד) מַחֲזֶה
 שְׂדֵי יַחֲזֶה. פִּינֹן שְׁנַמּוּל, הָיוּ כָּל הַדְּרָגוֹת
 שׁוֹרוֹת עַל הַדְּרָגָה הָזֶה, וְאִזְּדַבֵּר עִמּוֹ. וְהוּא
 שְׂכַתוּב (שמות ו) וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל

תָּא חַיִּי, בְּקִדְמִיתָא יִהֵב קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲכָמָה
 לְאַבְרָהָם לְמַנְדַּע חֲכָמָה לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ וַיֵּדַע
 רִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, אֲבָל לְמַלְלָא עֲמִיָּה לָא הָוָה אֱלֹא
 הָאִי דְרָגָא תַתָּאָה בְּלַחֲדוּדֵי, בִּינוּן דְּאַתְגִּזֹּר, בְּלַחוּ דְּרָגִין
 עֲלָאִין הָווּ שָׂרָאן עַל הָאִי דְרָגָא תַתָּאָה בְּגִין לְמַלְלָא
 עֲמִיָּה, וּבְדִין אֶסְתַּלַּק אַבְרָהָם בְּכֹלָא כְּמָה דְּאַתְמַר.

תָּא חַיִּי, עַד לָא אַתְגִּזֹּר בְּרִנְשׁ לָא אַתְאַחִיד בְּשִׁמְא
 דְּקֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּינוּן דְּאַתְגִּזֹּר עָאל בְּשִׁמְיָה
 וְאַתְאַחִיד בֵּיהּ. וְאִי תִימָא אַבְרָהָם דְּאַתְאַחִיד בֵּיהּ עַד
 לָא אַתְגִּזֹּר. הָכִי הָוָה דְּאַתְאַחִיד בֵּיהּ וְלָא כְּדָקָא יָאוּת,
 דְּהָא מִגּוֹ רְחִימוּתָא עֲלָאָה דְּרַחֲמִים לִיהּ קֳדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא קָרִיב לִיהּ. לְבַתֵּר פִּקִּיד לִיהּ דִּיתְגִּזֹּר וְאַתִּיחִיב
 לִיהּ בְּרִית. קְשׁוּרָא, דְּבְלַחוּ דְּרָגִין עֲלָאִין. בְּרִית קְשׁוּרָא
 לְאַתְקְשָׂרָא כֹּלָא כְּחֵדָא לְאַכְלָלָא דָּא בְּדָא, בְּרִית

לשון הקודש

נֶאֱחָז בְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 בִּינוּן שְׁנִמּוּל, נִכְנָם בְּשִׁמּוֹ וְנֶאֱחָז בּוֹ.
 וְאִם תֹּאמַר, אַבְרָהָם שְׁנֶאֱחָז בּוֹ מִרְם
 שְׁנִמּוּל? כִּךְ הִיָּה, שְׁנֶאֱחָז בּוֹ וְלָא
 בְּרִאוּי, שְׁהָרִי מִתּוֹד הָאֱהָבָה הָעֲלִיּוֹנָה
 שְׁאֵהֵב אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרֵב
 אוֹתוֹ, אַחֵר כִּךְ צִוָּה אוֹתוֹ שְׁיִמּוּל
 וְנִתְּנָה לוֹ הַבְּרִית, הַקְּשֶׁר שֶׁל כָּל
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת. הַבְּרִית - הַקְּשֶׁר

בֹּא רְאֵה, בְּתַחֲלָה נָתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא חֲכָמָה לְאַבְרָהָם לְדַעַת אֶת הַחֲכָמָה
 לְהַדְּבִיק בּוֹ, וַיֵּדַע אֶת סוּד הָאֱמוּנָה, אֲבָל
 לְדַבֵּר עִמּוֹ לֹא הִיָּתָה אֱלֹא הַדְּרָגָה
 הַתַּתְּחוּנָה הַזֹּאת לְבִדְהָ. בִּינוּן שְׁנִמּוּל, כָּל
 הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הָיוּ שׁוֹרוֹת עַל הַדְּרָגָה
 הַזֹּאת הַתַּתְּחוּנָה כְּדִי לְדַבֵּר עִמּוֹ, וְאִזּוֹ
 הִתְעַלָּה אַבְרָהָם בְּכָל, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר.
 בֹּא רְאֵה, מִרְם שְׁנִמּוּל הָאָדָם, לֹא

קְשׁוּרָא דְכָלָא אֶתְקַשֵּׁר בֵּיהּ. וּבְגִין כֵּךְ אֲבָרְהָם עַד לֹא
אֶתְגַּזֵּר. מִלּוּי לֹא הָוָה עִמּוּהָ אֶלָּא בַּמַּחֲזָה כְּמָה
דְּאֶתְמַר.

תָּא חַיִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרָא קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא עֲלֵמָא לֹא
אֶתְבָּרִי אֶלָּא עַל בְּרִית כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר בְּרִ"א
שִׁי"ת בָּרָא אֱלֹהִים, וְהִינֵנוּ (ר"א ל"ג בְּרִית) דְּעַל בְּרִית קַיִים
קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא עֲלֵמָא, וּבִתְיָב, (יִרְמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְּרִיתִי
יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. דְּהָא בְּרִית
קְשׁוּרָא אִיהוּ דִּיּוֹמָא וְלַיְלָא לֹא מִתְפָּרְשָׁאן.

אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר כִּד בָּרָא קֳדָשָׁא בְּרִידָא הוּא עֲלֵמָא
עַל תְּנַאי הָוָה, דְּכִד יִיתוֹן יִשְׂרָאֵל אִם יִקְבִּילוֹן
אוֹרֵייתָא יָאוּת. וְאִם לֹא הָרִי אָנָּה אֶהְדֵּר לְכוּ לְתַחוּ
וּבַחוּ. וְעֲלֵמָא לֹא אֶתְקַיִים עַד דְּקַיִמוּ יִשְׂרָאֵל עַל
טוֹרָא דְּסִינֵי וְקִבִּילוּ אוֹרֵייתָא וּבְדִין אֶתְקַיִים עֲלֵמָא.

לשון הקודש

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, וּבִתְנוּב
(יִרְמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי. שְׁהָרִי הַבְּרִית
הִיא הַקְשֵׁר שְׁהִיּוֹם וְהַלַּיְלָה לֹא נִפְרָדִים.
אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, כְּשֶׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הָעוֹלָם, עַל תְּנַאי הָיָה: שְׁכַּאֲשֶׁר
יָבֹאוּ יִשְׂרָאֵל, אִם יִקְבִּילוּ אֶת הַתּוֹרָה –
יָפֶה, וְאִם לֹא – הָרִינִי מִחֲזוּרְכֶם לְתַחוּ
וּבַחוּ. וְהָעוֹלָם לֹא הִתְקַיֵּם עַד שֶׁעָמְדוּ

לְקַשֵּׁר הַכֹּל יחד לְהַכְלִיל זֶה עִם זֶה.
הַבְּרִית – הַקְשֵׁר שֶׁהַכֹּל נִקְשֵׁר בּוֹ.
וּמִשּׁוֹם כֵּךְ, טָרָם שְׁנִמּוּל אֲבָרְהָם,
דְּבִירוֹ לֹא הָיָה עִמּוֹ אֶלָּא בַּמַּחֲזָה, כְּמוֹ
שֶׁנִּתְבָּאֵר.

בַּא רְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁבָרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הָעוֹלָם, לֹא נִבְרָא אֶלָּא עַל
הַבְּרִית, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּרִ"א שִׁי"ת, בָּרָא
אֱלֹהִים. וְהִנֵּנוּ וּבְרִיתוֹ שְׁעַל הַבְּרִית קַיִם

וַיִּמַּח הוּא יוֹמָא וְלַחֲלָאָה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִי
 עֲלָמִין. וּמָאן אֲנֹן, זְווגִין דְּבְנֵי נֶשָׂא. דְּהָא
 מִתְּהוּא זְמָנָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוּנָג זְווגִין וְאוֹמַר
 בֵּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי. וְאֵלִין אֲנֹן עֲלָמִין דְּהוּא בְּרִי. תָּא
 חַיִּי, אָנְכִי מִגֵּן לָךְ. אָנְכִי דָא הוּא דִּרְגָא קִדְמָאָה
 דְּאַתְאַחִיד בֵּיהּ בְּקִדְמִיתָא:

סתרי תורה

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו'. אֵלִין פִּתְגָמֵי אוֹרִייתָא, דְּכְתִיב, (דברים ה) אֵת
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יי אֵל כָּל קְהִלָּכֶם. מַה לְּהֵלֵן פִּתְגָמֵי
 אוֹרִייתָא, אוֹף הָכָא פִּתְגָמֵי אוֹרִייתָא. בְּתַר דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּר נֶש בְּהָא
 עֲלָמָא בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה, קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַשֵּׁר לִיהּ וְאַקְדִּים לָהּ
 לְנִשְׁמָתָא שְׁלָם (בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת), הִדָּא הוּא דְּכְתִיב אֵל תִּירָא אֲבָרָם אָנְכִי
 מִגֵּן לָךְ. מִכָּל זְיַיְנִין בִּישִׁין דְּגִיָּהֶנּוּ.

שְׂכַרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד בְּגִין דְּכָל מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִייתָא בְּהָא

לשון הקודש

תוֹרָה, שְׁכָתוּב (דברים ה) אֵת הַדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֵל כָּל קְהִלָּכֶם. מַה לְּהֵלֵן
 דְּבְרֵי תוֹרָה – אִם פֶּאן דְּבְרֵי תוֹרָה. אַחַר
 שֶׁהִשְׁתַּדֵּל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בַּדְּבָרִים
 הָאֵלֶּה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבַשֵּׁר לוֹ
 וּמְקַדֵּם לְנִשְׁמָתָא שְׁלָם וּבְשׁוּרוֹת טוֹבוֹת, וְהוּ
 שְׁכָתוּב אֵל תִּירָא אֲבָרָם אָנְכִי מִגֵּן לָךְ,
 מִכָּל הַמִּינִים הָרָעִים שֶׁל הַגִּיָּהֶנּוּ.

שְׂכַרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד, מִשּׁוֹם שְׂכָל מִי
 שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בַּתוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, זוֹכֶה
 וְנוֹחַל יִרְשֶׁת נִחְלָה בְּעוֹלָם הַבָּא, בְּכָתוּב

יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי וְקִבְּלוּ תוֹרָה, וְאִז
 הִתְקַבְּלוּ הָעוֹלָם.

וּמֵאֲוֹתוֹ הַיּוֹם וְחֲלָאָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בּוֹרָא עוֹלָמוֹת, וּמִי הֵם? זְווגִי בְּנֵי
 הָאָדָם. שְׁהִרֵי מֵאֲוֹתוֹ הַזְּמַן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְזוּנָג זְווגִים וְאוֹמַר: בֵּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי.
 וְאֵלֵינוּ הֵם הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בּוֹרָא. בֵּא
 רָאָה, אָנְכִי מִגֵּן לָךְ, אָנְכִי – זוֹ הִיא
 הַדְּרָגָה הִרְאשׁוֹנָה שֶׁנֶּאֱמָרוּ בָּהּ בַּתְּחִלָּה.

סתרי תורה

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְגו' – אֵלֵינוּ דְּבְרֵי

עֲלָמָא זָכִי וְאַחֲסִין יְרוּתָא אַחֲסִנְתָּא בְּעֲלָמָא דְאַתִּי כְּמָה דְכְּתִיב (משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מָאִי יֵשׁ (דא ג"ש מאן תלת עשר נהרי דאפרסמוןא דכָּיָא (מכילן) דִּיהֲבִי לִיה אַחֲסִנְתָּא עֲלָאָה בְּעֲלָמָא דְאַתִּי (ג"א דא עֲלָמָא דְאַתִּי). וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלָא, בְּהֵאִי עֲלָמָא מַעוּתְרָא וּמָכַל טִיבוּ דְעֲלָמָא.

מָאן דְּאָזִיל לִימִנָא זָכִי לְעֲלָמָא דְאַתִּי, וּמָאן דְּאָזִיל לְשִׁמְאֵלָא הָא עוּתְרָא בְּעֲלָמָא דִּין, (דאית שְׁמֵאלָא קדִישָׁא וְאִית שְׁמֵאלָא מְסֻבָּא, וְדא הוּא דְאַמְרִינָן מָאן דְּמַתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא יְחֲבִי לִיה אַרְךְ יָמִים בְּעֲלָמָא דְאַתִּי, וְיְחֲבִי לִיה עֶשֶׂר וּכְבוֹד בְּעֲלָמָא דִּין שְׁנַאמֶר (משלי ג) אַרְךְ יָמִים בִּימִינָהּ וְגו', וּמָאן דִּיתְרַעֵי דִּיתְהַנִּי גוּפָא בְּעֲלָמָא דִּין וְלֹא אֶתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא וּבְעוֹבְדֵינָן טְבִין, יְחֲבִי לִיה עוּתְרָא בְּעֲלָמָא דִּין מְסֻבָּא דְשִׁמְאֵלָא מְסֻבָּא דְיֹצֵר הָרַע, וּבְעוּתְרָא דָא עָבִיד בִּישׁ זִרִית גִּיהֶנֶם. וְאִי תִימָא וְכִי לֹא אִית בְּעֲלָמָא דִּין עוּתְרָא מְסֻבָּא דְקְדוּשָׁה, אִין, דְּכָל הַמְקַנִּים אֶת הַתּוֹרָה מַעוּנִי סוּפּוּ לְקִימָהּ מַעֲשֶׂר, וְדָא הוּא עוּתְרָא טְבָא דְמְסֻבָּא דְקְדוּשָׁה).

רַבִּי אָבָא כֹּד אָתָּא מִהֶתֶם, הָוָה מְכַרִּיז מָאן בְּעֵי עוּתְרָא וּמָאן בְּעֵי אוֹרְכָא דְחַיִּי בְּעֲלָמָא דְאַתִּי יִיתִי וְיִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא. הוּוּ מִתְּפַנְשִׁין כּוּלֵי עֲלָמָא לְגַבִּיהָ. רְוּק חַד הָוָה בְּשִׁיבְבוּתֵיהָ.

לשון הקודש

שִׁירָצָה שִׁיחֵנָה הַנוֹף בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא מַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, נּוֹתֵנִים לוֹ עֶשֶׂר בְּעוֹלָם הַזֶּה מִצַּד הַשְּׁמָאל, מִצַּד הַיָּצֵר הָרַע, וּבְעֶשֶׂר הַזֶּה עוֹשֶׂה רַע וְיֹורֵשׁ גִּיהֶנֶם. וְאִם תֹּאמַר, וְכִי אִין בְּעוֹלָם הַזֶּה עֶשֶׂר מִצַּד הַקִּדְשָׁה? כֵּן, שְׁכָל הַמְקִים אֶת הַתּוֹרָה מַעֲנִי, סוּפּוּ לְקִימָהּ מַעֲשֶׂר, וְהוּוּ עֶשֶׂר טוֹב שְׁמִיד הַקִּדְשָׁהוּ.

כְּשִׁבָּא מִשֶּׁם רַבִּי אָבָא, הָיָה מְכַרִּיז: מִי רוֹצֵה עֶשֶׂר וּמִי רוֹצֵה אַרְךְ חַיִּים בְּעוֹלָם הַבָּא, יָבֹא וְיִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה. הָיוּ מִתְּבַנְּסִים אֵלָיו כָּל הָעוֹלָם. הָיָה רֹוֹק אַחַד בְּשִׁכּוּנָתוֹ. יוֹם אַחַד בָּא אֵלָיו. אָמַר לוֹ:

(משלי ח) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ. מַה זֶה יֵשׁ? נֹה יֵשׁ מָאִין שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה נְהוּת אַפְרַסְמוֹן טְהוּר [מִדּוֹת] שְׁנוֹתָנִים לוֹ יִרְשָׁה עֲלִיוֹנָה בְּעוֹלָם הַבָּא (ג"א זֶה הָעוֹלָם הַבָּא). וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלָא – בְּעוֹלָם הַזֶּה, מַעֲשֶׂר וְכָל טוֹב שֶׁל הָעוֹלָם.

כִּי שְׁהוּלָד לִימִין – זוֹכֶה לְעוֹלָם הַבָּא, וּמִי שְׁהוּלָד לְשִׁמְאֵל – הֵנָּה עֶשֶׂר בְּעוֹלָם הַזֶּה וְיֵשׁ שְׁמָאל קְדוּשׁ וְיֵשׁ שְׁמָאל טְמֵא. וְהָא הוּא שְׁאֲמִרְגוּ, מִי שְׁמַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, נּוֹתֵנִים לוֹ אַרְךְ יָמִים בְּעוֹלָם הַבָּא וְנוֹתֵנִים לוֹ עֶשֶׂר וּכְבוֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁנַאמֶר (משלי ג) אַרְךְ יָמִים בִּימִינָהּ וְגו'. וְכִי

יוֹמָא חַד אַתָּא לְגַבִּיָּה, אָמַר לִיה רַבִּי בְּעִינָא לְמַלְעֵי בְּאוּרֵייתָא כְּדִי שְׂיִהְיֶה לִי עוֹתָרָא. אָמַר לִיה הָא וְדַאי. אָמַר לִיה מַה שְּׁמָךְ. אָמַר לִיה יוֹסִי. אָמַר לוֹן לְתַלְמִידוֹי דִּיקְרוֹן לִיה רַבִּי יוֹסִי מָאֲרִי דְּעוֹתָרָא וִיקְרָא. יְתִיב וְאַתְּעַסֵּק בְּאוּרֵייתָא.

לְיוֹמִין הָוָה קָאִים קָמִיָּה, אָמַר לִיה רַבִּי אָן הוּא עוֹתָרָא. אָמַר שְׁמַע מִינָה דִּלָּא לְשֵׁם שְׁמִים קָא עֲבִיד, וְעָאֵל לְאַדְרִיָּה, שְׁמַע חַד קָלָא דְהוּא אָמַר לָא תַעֲנִשִׁיָּה (תויב לְגַבִּיָּה) דְּגַבְרָא רַבָּא לִיהוֹי. תָּב לְגַבִּיָּה, אָמַר לִיה תִּיב בְּרִי תִיב וְאַנָּא יְהִיבְנָא לָךְ עוֹתָרָא.

אַדְהֵכִי אַתָּא גַבְרָא חַד וּמָאנָא דְפֻז בִּידִיָּה, אַפְקִיָּה וּנְפֹל נְהוֹרָא בְּבִיתָא. אָמַר לִיה רַבִּי בְּעִינָא לְמַזְכֵּי בְּאוּרֵייתָא וְאַנָּא לָא זְכִינָא, וּבְעִינָא מָאן דִּישְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּגִינִי. דְּהָא אֵית לִי עוֹתָרָא סְגִי דְקָא שְׂבַק לִי אַבָּא, דְּכַד יְתִיב עַל פְּתוּרִיָּה הָוָה מְסֻדָּר עֲלִיָּה תְלִיסָר פְּסִי מַאֲלִין. וּבְעִינָא לְמַזְכֵּי בְּאוּרֵייתָא וְאַנָּא יְהִיבְנָא עוֹתָרָא.

אָמַר לִיה לְהֵהוּא רַוּוּק תְּשַׁתְּדֵל בְּאוּרֵייתָא וְדָא יְהִיב לָךְ עוֹתָרָא, יְהִיב לִיה הֵהוּא כְּסָא דְפֻז. קָרָא עֲלִיָּה רַבִּי אַבָּא (אִיּוֹב כח) לָא

לשון הקודש

לו: שב, בְּנִי, שָׁב, וְאַנִּי נֹתֵן לָךְ עֹשֶׁר. **בִּינְתִים** בָּא אִישׁ אֶחָד וּכְלִי שֶׁל פֻּז בִּידּוֹ. הוֹצִיא אוֹתוֹ וְנָפַל אוֹר בְּבֵית. אָמַר לו: רַבִּי, אֲנִי רוֹצֵה לְזָכוֹת בַּתּוֹרָה וְאַנִּי לֹא זָכִיתִי, וְרוֹצֵה מִי שְׂיִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּשִׁבְלִי, שְׁהֲרִי יֵשׁ לִי עֹשֶׁר רַב שֶׁהַשָּׂאִיר לִי אֲבִי, שֶׁבְּאֲשֶׁר יֵשֵׁב עַל שְׁלֹחָנוֹ הִיָּה מְסֻדָּר עָלָיו שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר כּוֹסוֹת מַאֲלוֹ, וְאַנִּי רוֹצֵה לְזָכוֹת בַּתּוֹרָה וְאַנִּי נֹתֵן עֹשֶׁר. **אָמַר** לְאוֹתוֹ הַרְוֹק: תְּשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, וְזֶה

רַבִּי, אֲנִי רוֹצֵה לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה כְּדִי שְׂיִהְיֶה לִי עֹשֶׁר. אָמַר לו: הִנֵּה וְדַאי. אָמַר לו: מַה שְּׁמָךְ? אָמַר לו: יוֹסִי. אָמַר לְתַלְמִידוֹי שְׂיִקְרָאוּ לוֹ רַבִּי יוֹסִי בְּעַל הָעֹשֶׁר וְהַכְּבוֹד. יֵשֵׁב וְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה.

לְיוֹמִים הִיָּה עוֹמֵד לְפָנָיו. אָמַר לו: רַבִּי, אִיכָּה הָעֹשֶׁר? אָמַר: נִשְׁמַע מִזֶּה שֶׁלֹּא עָשָׂה לְשֵׁם שְׁמִים. נִכְנָס לְחִדְרוֹ, שָׁמַע קוֹל אֶחָד שֶׁהִיָּה אוֹמֵר: אַל תַּעֲנִישׁ אוֹתוֹ וְשׁוּב אֵלָיו, שְׂיִהְיֶה אִישׁ גָּדוֹל. שָׁב אֵלָיו. אָמַר

יַעֲרֹכְנָה זֶהָב וְזָכוּכִית וּתְמוּרָתָה כְּלִי כֹזֵב. יְתִיב וְלָעָא בְּאוּרִייתָא
וְהָהוּא בֵּר נֶשׁ הָהוּא יְהִיב לִיה עוֹתָרָא. לְיוֹמִין עָאל חֲמִידוּ
דְּאוּרִייתָא בְּמַעֲוִי. יוֹמָא חַד הָהוּא יְתִיב וְהָהוּא בְּכִי. אֲשַׁכְחִיה רַבִּיה
דְּהָהוּא בְּכִי, אָמַר לִיה עַל מָה קָא בְּכִית. אָמַר לִיה וּמָה מִנְחָנָא
חַיִּי דְּעָלְמָא דְּאִתִּי בְּגִין הָאִי, לֹא בְּעִינָא אֱלָא לְמִזְכִּי לְגַבְאִי. אָמַר
הַשְׁתָּא שְׁמַע מִינָה דְּהָא לְשֵׁם שְׁמַיִם קָא עֲבִיד.

קָרָא לִיה לְהָהוּא גְּבָרָא, אָמַר לִיה טוֹל עוֹתָרָךְ וְהָב לִיה לְיִתְמִי
וְלִמְסַכְנִי, וְאַנָּא יְהִיבְנָא לָךְ חוּלְק יִתִּיר בְּאוּרִייתָא בְּכָל מָה
דְּאַנָּן לְעָאן. אֶהְדֵּר לִיה רַבִּי יוֹסִי הָהוּא כֶּסֶף דָּפּוּ, וְעַד יוֹמָא לֹא
אֲעִיד שְׁמִיה, וּמִן בְּנוֹי בֶּן פְּזִי, וְהֵינֵנוּ רַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּזִי, וְזָכָה
לְכַמָּה אוּרִייתָא הוּא וּבְנוֹי (בְּגִין דְּלָעָא בְּאוּרִייתָא). דְּלִית לָךְ אֲגֵר טַב
בְּעָלְמָא כְּמָאן דְּלָעִי בְּאוּרִייתָא וּמְקִימָהּ:

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דָּבָר יִי אֵל אַבְרָם בְּמַחְזָה לְאֹמֶר וְגו',
בְּכָל אֶתֶר דְּכָתִיב בְּאוּרִייתָא בְּמַחְזָה דָּא שְׁמָא דְּאַתְגְּלִי
לְאַבְהָן, וּמָאן אִיהוּ, שִׁדְרִי, שְׁנַאמֶר (שְׁמוֹת ו) וְאַרְא אֵל אַבְרָהָם אֵל

לשון הקודש

עֲשָׂרָה וְתַן אוֹתוֹ לִיתּוּמִּים וְעֲנִיִּים, וְאַנִּי
נוֹתֵן לָךְ חֶלֶק יִתֵּר בְּתוֹרָה בְּכָל מָה שְׁאַנִּי
לְוֹמֵד. הַחֲזִיר לוֹ רַבִּי יוֹסִי אוֹתוֹ הַכּוֹס שֶׁל
פֶּזֶז, וְעַד הַיּוֹם לֹא סָר שְׁמוֹ, וּמִבְּנֵי בֶּן פְּזִי,
וְהֵינֵנוּ רַבִּי יוֹסִי בֶּן פְּזִי, וְזָכָה לְכַמָּה תּוֹרָה
הוּא וּבְנָיו וּמִשּׁוֹם שְׁלֹמֹד תּוֹרָה. שְׁאִין לָךְ
שְׂכָר טוֹב בְּעוֹלָם כְּמִי שְׁלֹמֹד תּוֹרָה
וּמְקוֹם אוֹתָהּ.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דָּבָר ה' אֵל
אַבְרָם בְּמַחְזָה לְאֹמֶר וְגו'. בְּכָל מְקוֹם
שֶׁכְּתוּב בְּתוֹרָה בְּמַחְזָה, זֶה הַשֵּׁם
שֶׁהִתְגַּלָּה לְאַבְרָם, וּמִי הוּא? שִׁדְרִי,
שְׁנַאמֶר (שְׁמוֹת ו) וְאַרְא אֵל אַבְרָהָם אֵל

נוֹתֵן לָךְ עֶשֶׂר. נָתַן לוֹ אוֹתוֹ הַכּוֹס שֶׁל
הַפֶּזֶז. קָרָא עָלָיו רַבִּי אַבָּא: (אִיּוֹב כח) לֹא
יַעֲרֹכְנָה זֶהָב וְזָכוּכִית וּתְמוּרָתָה כְּלִי כֹזֵב.
יֵשֶׁב וְלִמַּד בְּתוֹרָה, וְהָאֵדָם הָהוּא הָיָה
נוֹתֵן לוֹ עֶשֶׂר. לְיָמִים נִכְנָסָה חֲמִידַת
הַתּוֹרָה לְמַעֲוִי. יוֹם אֶחָד הָיָה יוֹשֵׁב וְהָיָה
בּוֹכָה. מִצָּא אוֹתוֹ רַבּוֹ שֶׁהָיָה בּוֹכָה. אָמַר
לוֹ: עַל מָה אַתָּה בּוֹכָה? אָמַר לוֹ: וּמָה אֲנִי
מַגִּיד אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא בְּשִׁבְלִי זֶה?
אֲנִי רוֹצֶה אֱלָא לְזָכוּת אֲצִלִּי. אָמַר:
עֲבֹשׂוּ מִזֶּה גִשְׁמַע שֶׁהִנֵּה עָשָׂה לְשֵׁם
שְׁמַיִם.

קָרָא לְאוֹתוֹ הָאִישׁ, אָמַר לוֹ: טַל אֶת

יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בָּאֵל שְׂדֵי. כִּמָּה דַּאתְּ אָמַר, (במדבר כד) אֲשֶׁר מִחֻזָּה שְׂדֵי יַחֲזֶה. וְדָא אִיהוּ חִיזוּ דְכָל חֲזוּוֹן עַלְאִין אֲתַחֲזִיין מִגְוִיָּה, כִּהְיֵא מִרְאָה דְכָל דִּיּוֹקְנִין אֲתַחֲזִיין בֵּיהּ וְכָלָא חֲדָא. מִרְאָה מִחֻזָּה חֲדָא הוּא, דָּא תַּרְגוּם וְדָא לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי סְגִיאיִן אֲנׇן בְּאוֹרֵייתָא, וְעַל דָּא הָהּ לִיה רְשׁוּ לְאוֹנְקְלוּס לְתַרְגָּם בְּהֵוָה לִישְׁנָא דְגְלִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹרֵייתָא. וְלִישְׁנָא דָּא סְתִים אִיהוּ מִגּוּ מְלֶאכִי עַלְאָה, בְּמִחֻזָּה (דְּהָא) דְּהָהּ סְתִים מִמְּלֶאכִי עַלְאִי דְלֹא יָדְעִי בְּדָא כַּד מְמַלִּיל בֵּיהּ בְּאַבְרָהָם.

מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּאַבְרָהָם לָא הָהּ מְהוּל וְהָהּ עָרַל סְתִים בְּשָׂרָא. וּבְגִין כִּף הָהּ סְתִים מְנִיָּהּ בְּלִשְׁוֹן תַּרְגוּם. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּלַעַם דְּכָתִיב אֲשֶׁר מִחֻזָּה שְׂדֵי יַחֲזֶה, סְתִים הָהּ מְלָה מִגּוּ מְלֶאכִי הַשָּׂרֵת בְּגִין דְּלֹא יָהּ לֹון פִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְמַלִּיל בְּהֵוָה עָרַל מְסַבָּא דְּהָא מְלֶאכִי קְדִישִׁי לָאו (יִקְרוּן) גְּזֻקְקִין בְּלִשְׁוֹן תַּרְגוּם.

אִי תִּימָא דְלֹא יָדְעִי, וְהָא גְּבִרְיָאֵל אוֹלִיף לְיוֹסֵף שְׁבַעִים לְשׁוֹן,

לשון הקודש

בְּשִׁמְדִּבְרָ עִם אַבְרָהָם.
מִזֶּה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁאַבְרָהָם לֹא הָיָה מְהוּל, וְהָיָה עָרַל סְתוּם בְּשָׂר, וּמִשּׁוּם כִּף הָיָה מְסִתִּיר מֵהֶם בְּלִשְׁוֹן תַּרְגוּם. כִּמוּ כֵּן בְּכָלֵעִם, שְׁכָתוּב אֲשֶׁר מִחֻזָּה שְׂדֵי יַחֲזֶה. יַחֲזֶה, נִסְתָּר הָיָה הַדָּבָר מִתּוֹךְ מְלֶאכִי הַשָּׂרֵת בְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּתֻחוֹן פֶּה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְדַבֵּר עִם אוֹתוֹ הָעָרַל הַטַּמָּא, שֶׁהָרִי מְלֶאכִים הַקְּדוֹשִׁים אֵינָם וּקְרִיאִים גְּזֻקְקִים לְלִשְׁוֹן תַּרְגוּם.
אֲבָם תֹּאמַר שְׁלֹא יוֹדְעִים – וְהָרִי גְּבִרְיָאֵל לִמַּד אֶת יוֹסֵף שְׁבַעִים לְשׁוֹן, וְהַתַּרְגוּם

יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בָּאֵל שְׂדֵי, כִּמוּ שְׁנֵאמַר (במדבר כד) אֲשֶׁר מִחֻזָּה שְׂדֵי יַחֲזֶה. וְזֶה הַמִּרְאָה שֶׁכָּל הַמִּרְאוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת נִרְאִים מִתּוֹכוֹ. כִּמוּ הַמִּרְאָה הַזֶּה שֶׁכָּל הַדְּמִיּוֹת נִרְאוֹת בּוֹ וְהַכָּל אַחֵר. מִרְאָה וּמִחֻזָּה הוּא אַחֵר. זֶה תַּרְגוּם וְזֶה לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, רַבִּים הֵם בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן הָיְתָה רְשׁוּת לְאוֹנְקְלוּס לְתַרְגָּם בְּאוֹתָהּ הַלִּשׁוֹן שֶׁנֶּגְלָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה, וְהַלִּשׁוֹן הַזֶּה הִיא נִסְתָּרֶת מִהַמְּלֶאכִים הָעֲלִיוֹנִים. בְּמִחֻזָּה, וְשִׁהֲנִהוּ שֶׁהָיָה נִסְתָּר מִהַמְּלֶאכִים הָעֲלִיוֹנִים שְׁאֵינָם יוֹדְעִים בְּזֶה

וּתְרַגּוּם חֵד מִשְׁבָּעִים לָשׁוֹן הוּא, אֲלָא מִנְדַע יִדְעִי אָבֵל לָא
נִזְקָקִין תְּנִן, דְּלָא חֵיִישִׁי וְלָא מִשְׁגִּיחִין עָלֶיהָ דִּהָא מָאִיס אִיהוּ
קִמְיִיהוּ מִכָּל שָׂאָר לָשׁוֹן.

וְאִי תִימָא הוֹאִיל וּמָאִיס אִיהוּ מִמְּלֹאכֵי עֲלָאי, אַמָּאי תְרַגּוּם
אוּנְקָלוּס אוֹרִייתָא בִּהְאִי לָשׁוֹן, וְיוֹנְתָן בֶּן עֻזִּיאֵל הַמִּקְרָא.
אֲלָא מָאִיס הוּא קִמְיִיהוּ וְהִכִּי אַצְטְרִיף, דְּלִית קִנְיָאָה לְמִלֹּאכֵי
עֲלָאי בִּהְדִּייהוּ דִּישְׂרָאֵל יִתִּיר, וְעַל דָּא תְרַגּוּם תּוֹרָה וּמִקְרָא כָּךְ,
וְלָא מָאִיס אִיהוּ דִּהָא בְּכַמָּה דּוּכְתִּי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתָב
בְּאוֹרִייתָא הִכִּי.

וּבִגִּין כָּךְ סְתִים אִיהוּ מִגֹּז מִלֹּאכֵי עֲלָאי קִדִּישִׁי. וְעַל דָּא אֲתַגְּלִי
בִּיה בְּאַבְרָהָם בְּאוֹרַח סְתִים דְּלָא יִשְׁגָּחוּן בִּיה מִלֹּאכִין
קִדִּישִׁין וְלָא יִהְיָ לֹון פְּטָרָא, דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְּלִי עַל פִּר
נֶשׁ עָרֵל. אִימְתִי אֲתַגְּלִי לִיה בְּאַתְגְּלִיָּא דְּמִלֹּאכֵי עֲלָאי, כִּד יִהִיב
לִיה בְּרִית קְיִמָּא קִדִּישָׁא דְכְּתִיב וַיִּדְבֵּר אֹתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר,
אֱלֹהִים שְׁמָא דְקוּדְשָׁא וְלָא כְּתִיב בְּמַחְזָה. שְׁמָא בְּאַתְגְּלִיָּא.

לשון הקודש

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה כָּךְ.
וּמִשּׁוּם כָּךְ הוּא נִסְתֵּר מִתּוֹךְ הַמִּלֻּאכִים
הָעֲלִיּוֹנִים הַקְדוּשִׁים. וְעַל כֵּן הַתַּגְּלָה
לְאַבְרָהָם בְּדֶרֶךְ נִסְתֵּר, שֶׁלֹּא יִשְׁגִּיחוּ בּוֹ
הַמִּלֻּאכִים הַקְדוּשִׁים, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם
פְּתֻחוֹן פֶּה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתַּגְּלָה
עַל אִישׁ עָרֵל. מִתִּי הַתַּגְּלָה לוֹ בְּהַתַּגְּלוֹת
שֶׁל מִלֻּאכִים עֲלִיּוֹנִים? כַּאֲשֶׁר נִתֵּן לוֹ
בְּרִית קִיּוֹם הַקְדָּשׁ, שֶׁכְּתוּב וַיִּדְבֵּר אֹתוֹ
אֱלֹהִים לֵאמֹר. אֱלֹהִים – הַשֵּׁם שֶׁל
הַקְדָּשׁ, וְלֹא כְּתוּב בְּמַחְזָה הַשֵּׁם
בְּהַתַּגְּלוֹת.

הוּא אֶחָד מִשְׁבָּעִים לָשׁוֹן? אֲלָא יָדוּעַ
יודעים, אָבֵל שְׁנִינּוּ שְׁלֹא נִזְקָקִים, שְׂאִין
חוֹשְׁשִׁים וְאִין מִתְבּוֹנְנִים עָלָיו, שֶׁהֲרִי הוּא
מָאוּס לְפָנֶיהֶם מִכָּל שָׂאָר הַלְשׁוֹנוֹת.
וְאִם תֹּאמַר, שֶׁהוֹאִיל וְהוּא מָאוּס מִן
הַמִּלֻּאכִים הָעֲלִיּוֹנִים, לָמָּה תְרַגּוּם
אוּנְקָלוּס אֶת הַתּוֹרָה בִּלְשׁוֹן הַזֶּה, וְיוֹנְתָן
בֶּן עֻזִּיאֵל אֶת הַמִּקְרָא? אֲלָא מָאוּס הוּא
לְפָנֵיהֶם, וְכָךְ צְרִיף! שְׂאִין קִנְיָאָה
לְמִלֻּאכִים הָעֲלִיּוֹנִים עִם יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר,
וְעַל כֵּן תְרַגּוּם תּוֹרָה וּמִקְרָא כָּךְ, וְאִינוּ
מָאוּס, שֶׁהֲרִי בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת כְּתָב

לֵאמֹר מֵאִי לֵאמֹר, לֵאמֹר וּלְאַכְרָזָא בְּכָל לְשׁוֹן דְּלָא תְּהָא
בְּאַתְכַּסְיָא, לָאו בְּלִישְנָא אַחְרָא, אֱלָא בְּלִישְנָא דְכָלָא
מְשַׁתְּעִין בִּיה דִּיכְלִי לְמִימַר דָּא לְדָא וְלָא יְכָלִי לְקַטְרָגָא וּלְמִימַר
פְּטָרָא, וְעַל דָּא וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים לֵאמֹר. אֱלֹהִים וְלֹא מַחְזָה.
בְּגִין דִּיהוּה מְעִיל לִיה בְּבְרִית קְיָימָא קְדִישָׁא וְקָרִיב לִיה לְגַבִּיה.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּגִין כֹּף אֵת ה' לֹא אֲתִיְהֵב לִיה עַד דְּאַתְגְּזֹר,
מֵאִי טַעְמָא דְּאִיהִי מִמֶּשׁ בְּרִית אֲקָרִי. וְעַל דָּא כִּיּוֹן דְּעָאֵל
בְּבְרִית כְּדִין אֲתִיְהֵיבֵת לִיה אֵת ה"א. דְּכַתִּיב אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי
אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאֵב הַמּוֹן גּוֹיִם וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֵת שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְגו':
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי חֲזִיא הוּה אָזִיל לְמַחְמִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
פִּגְעַ בֵּיה רַבִּי חֲנָאִי, אָמַר לִיה הָאִי אֲרַחָא דְּמַתְקָנָא קַמִּיה
דְּמַר לָאן אִיהוּ אָזִיל, אָמַר לִיה לְמַחְמִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לִיה
וְאַנָּא נָמִי אִיזִיל בְּהַדָּךְ, אָמַר לִיה אִי תִיכּוֹל לְמַסְבֵּר סְבָרָא לְמֵאִי
דְּתַשְׁמַע זִיל וְאִי לָאו תּוֹב אֲבַתְרָךְ, אָמַר לִיה לֹא לִיחּוּשׁ מֵר
לְהָאִי, דְּהָא אָנָּא שְׁמַעְנָא כְּמָה רְזִי דְּאוֹרִייתָא וַיְכִילָנָא לְמִיקָם
בְּהוּ.

לשון הקודש

לֵאמֹר, מַה זֶה לֵאמֹר? לֵאמֹר וּלְהַכְרִיז
בְּכָל לְשׁוֹן שְׁלֹא תִהְיֶה בְּמַכְסָּה, לֹא
בְּלְשׁוֹן אַחֲרֵת, אֱלָא בְּלְשׁוֹן שְׁכָלָם
מְדַבְּרִים בִּיה, שְׂיִכּוּלִים לומר זֶה לָזֶה וְלֹא
יְכּוּלִים לְקַטְרַג וְלומר פִּתְחוּן פֶּה, וְעַל כֵּן
וַיְדַבֵּר אֱתוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר. אֱלֹהִים וְלֹא
מַחְזָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא מְכַנִּים אוֹתוֹ לְבְרִית
קְיָיִם הַקֹּדֶשׁ וְקָרֵב אוֹתוֹ אֵלָיו.
רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מִשּׁוּם כֹּף הֵ"א לֹא
נִתְּנָה לוֹ עַד שְׁנַמּוּל. מַה הַטַּעַם? שֶׁהִיא
מִמֶּשׁ נִקְרָאת בְּרִית. וְעַל כֵּן, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָס
בְּבְרִית, אִזּוֹ נִתְּנָה לוֹ הָאוֹת ה"א, שְׁכָתוֹב

אֲנִי הִנֵּה בְּרִיתִי אִתְּךָ וְהָיִיתָ לְאֵב הַמּוֹן
גּוֹיִם וְלֹא יִקְרָא עוֹד שְׁמֶךָ אֲבָרָם וְגו'.
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. רַבִּי חֲזִיא הוּה
הוֹלֵךְ לִרְאוֹת אֵת רַבִּי אֶלְעָזָר. פִּגַּשׁ אוֹתוֹ
רַבִּי חֲנָאִי. אָמַר לוֹ, הִדְרָךְ הִזּוּ שְׁמַתְקָנָת
לְפָנֵי מֵר, לָאן הוֹלֵכֶת הִיא? אָמַר לוֹ,
לִרְאוֹת אֵת רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר לוֹ, וְגַם אֲנִי
אֵלֶךְ עִמָּךְ? אָמַר לוֹ, אִם תּוֹכֵל לְהִבִּין
לְהַשְׁכִּיל לְמַה שֶׁתִּשְׁמַע – לֵךְ, וְאִם לֹא –
שׁוּב לְאַחֲרִיךָ. אָמַר לוֹ, שְׁלֹא יִחַשׁשׁ מוֹר
לָזֶה, שֶׁהִרִי אֲנִי שְׁמַעְתִּי כְּמָה סוּדוֹת שֶׁל
תּוֹרָה וַיְכַלְתִּי לַעֲמֹד בְּהֵן.

פָּתַח רַבִּי חֲגַאי וְאָמַר, מָאִי דְכָתִיב, (במדבר כח) אֶת קֶרְבְּנִי לְחֹמֵי
לְאִשִּׁי (דף 99 ע"ב) וְגו'. אֶת קֶרְבְּנִי דָא קֶרְבֵּן בִּשְׂרָא דְאִתְקַרַּב
לְכַפָּרָא דָמָא עַל דָּמָא בִּשְׂרָא עַל בִּשְׂרָא, בְּגִין דְּכָל קֶרְבְּנִין לָאו
מִתְקַרְבִּין אֵלָא עַל בִּשְׂרָא לְכַפָּרָא עַל בִּשְׂרָא.

וְהִכִּי שְׂמַעְנָא אִי בַר נֶשׁ חָטָא בְּהֵמָה מַה חָטָאת, דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אָמַר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבֵּן וְגו'. אֲמַאי,
אֵלָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲבַד רוּחַ בְּנֵי נֶשָׁא וְרוּחַ הַבְּהֵמָה, וְאִפְרִישׁ
דָּא מִן דָּא. וּבְגִין כֵּךְ (קהלת ג) רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה
וְרוּחַ הַבְּהֵמָה וְגו' וְדָאִי מִתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא.

עַד לָא חָטָא אָדָם מַה כְּתִיב, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי
לָכֶם אֶת כָּל יֶעֱשֶׂב זֹרֵעַ וְזֹרֵעַ וְגו' וְכָתִיב לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ
וְלֹא יִתִּיר. כִּיּוֹן דְּחָטָא וַיֵּצֵר הָרַע אֲשֶׁתָּאִיב בְּגוּפָא דִּילֵיהּ, וּבְכָל
אֲנָוִן תּוֹלְדִין עֲבַד בְּהוּ דִּינָא. וּלְבַתֵּר אָתָּא נַח וְחָמָא דְהָא גּוּפָא
אֲתִבְנֵי מֵאֲתָרָא דִּיֵּצֵר הָרַע, אֲקָרִיב קֶרְבֵּן כְּמָה דְאֲקָרִיב אָדָם, מַה
כְּתִיב, (בראשית ח) וַיֵּרַח יי אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ וְגו'. (ובְּתִיב) כִּי יֵצֵר לֵב
הָאָדָם רַע מִנְעוּרָיו. אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכָאן וְלִהְלָאָה הוּאִיל

לשון הקודש

הַעֲלָה הִיא לְמַעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה וְגו'.
וְדָאִי נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה.

בְּטָרָם שְׁחָטָא אָדָם מַה כְּתוּב? (בראשית א)
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת כָּל
יֶעֱשֶׂב זֹרֵעַ וְזֹרֵעַ וְגו', וְכָתוּב לָכֶם יִהְיֶה
לְאֹכְלָהּ, וְלֹא יוֹתֵר! כִּיּוֹן שְׁחָטָא וְהֵיֵצֵר
נִשְׂאֵב לְגוּפוֹ, וּבְכָל אוֹתָם הַתּוֹלְדוֹת עֲשֶׂה
דִּין, וְאַחֲרַי כָּא נַח וְרָאָה שְׁהֵנָּה הַגּוּף
נִבְנָה מִהַמְּקוֹם שֶׁל הֵיֵצֵר הָרַע, הַקְּרִיב
קֶרְבֵּן כְּמוֹ שֶׁהַקְּרִיב אָדָם, מַה כְּתוּב? (שם)
(ח) וַיֵּרַח ה' אֶת רִיחַ הַנִּיחֹחַ וְגו', וְכָתוּב כִּי
יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעוּרָיו. אָמַר הַקְּדוֹשׁ

פָּתַח רַבִּי חֲגַאי וְאָמַר, מַה שְּׁכָתוּב (במדבר
כח) אֶת קֶרְבְּנִי לְחֹמֵי לְאִשִּׁי וְגו', אֶת
קֶרְבְּנִי - זֶה קֶרְבֵּן הַבִּשְׂרָא שֶׁנִּקְרַב לְכַפֵּר
דָּם עַל דָּם, בִּשְׂרָא עַל בִּשְׂרָא, מִשּׁוּם שֶׁכָּל
הַקְּרִבָּנוֹת לֹא נִקְרְבִים אֵלָּא הַבִּשְׂרָא לְכַפֵּר
עַל הַבִּשְׂרָא.

וְכֵךְ שְׂמַעְתִּי, אִם אָדָם חָטָא - בְּהֵמָה
מַה חָטָאָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר (ויקרא
א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבֵּן וְגו'? לָמָּה?
אֵלָּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֶׂה אֶת רוּחַ
בְּנֵי אָדָם וְאֶת רוּחַ הַבְּהֵמָה, וְהַפְּרִיד זֶה
מִזֶּה, וּמִשּׁוּם כֵּךְ (קהלת ג) רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם

וּגּוּפָא אֲשֶׁתְּאִיב מִהֵהוּא יֵצֵר הָרַע, יִתְעַנֵּג גּוּפָא כְּמָה דְּאִתְחַזִּי לִיהּ
יִיכּוּל בְּשָׂרָא. כִּיִּרְק עֵשֵׂב נִתְתִּי לָכֶם אֶת כָּל.

כַּד אָכִיל בְּשָׂרָא. מִהֵהוּא בְּשָׂרָא אִתְעַנֵּג בְּשָׂרָא דִּילֵיהּ וְאִתְעַרְב
דָּא בְּדָא וְאִתְרַבִּי גּוּפָא מִנִּיהּ, וּמִהֵהוּא עֲנָג גּוּפָא חָטָא בְּכַמָּה
חָטָאִין. אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּפְרָה עַל גּוּפָא בְּשָׂרָא. בְּשָׂרָא
אָכִיל וּבְשָׂרָא אִתְרַבִּי מִנִּיהּ וּבִיהּ חָטָא. בְּגִין כֹּךְ לְכַפְרָא עַל
גּוּפִיהּ בְּשָׂרָא. וּבְשָׂרָא דְאָכִיל בְּשָׂרָא עֲבִיד דְּמָא לְגּוּפָא (בְּגִין כֹּךְ
דְּמָא דְאֲשֶׁתָּאֵר מִהֵהוּא בְּשָׂרָא דְאָכִיל בְּשָׂרָא עֲבִיד דְּמָא לְגּוּפָא) בְּגִין כֹּךְ דְּמָא
דְּאֲשֶׁתָּאֵר מִהֵהוּא בְּשָׂרָא לְבַר אִתְעַתֵּד לְכַפְרָא עַל דְּמָא דְאִתְעַבִּיד
מִהֵהוּא בְּשָׂרָא דִּילֵיהּ דְּכִתִּיב, (וַיִּקְרָא יו') כִּי הָדָם הוּא בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר.

כְּתִיב קֶרְבְּנִי, וְכִתִּיב קֶרְבְּנֶכֶם דְּכִתִּיב, (וַיִּקְרָא א') תִּקְרִיבוּ אֶת
קֶרְבְּנֶכֶם, מִה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי, אֶלָּא קֶרְבְּנִי. כְּגוֹן שְׁלָמִים
דְּאִתְיִין עַל שְׁלוֹם. קֶרְבְּנֶכֶם, כְּגוֹן חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת דְּאִתְיִין עַל
חָטָא וְאַשָׁם, בְּגִין כֹּךְ אֶת קֶרְבְּנִי בְּשָׂרָא. לַחֲמִי נִהְמָא וְחִמְרָא.
רִיחַ דָּא קְטוֹרֶת. נִיחָחִי דָּא נַחַת רוּחַ דְּעֲבִיד כְּהֵנָּא בְּרַעוּתָא דְשִׁמָּא

לשון הקודש

כֹּךְ, הָדָם שֶׁנִּשְׁאָר מֵאוֹתוֹ הַבָּשָׂר בַּחוּץ,
מִתְעַתֵּד לְכַפֵּר עַל הָדָם שֶׁנִּעְשָׂה מֵאוֹתוֹ
הַבָּשָׂר שְׁלוֹ, שְׁכָתוּב (וַיִּקְרָא יו') כִּי הָדָם הוּא
בְּנַפְשׁ יִכְפֹּר.

כְּתוּב קֶרְבְּנִי, וְכָתוּב קֶרְבְּנֶכֶם, שְׁכָתוּב
(שם א') תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבְּנֶכֶם. מִה בֵּין זֶה
לְזֶה? אֶלָּא קֶרְבְּנִי – כְּמוֹ שְׁלָמִים שְׁבָאִים
עַל שְׁלוֹם. קֶרְבְּנֶכֶם – כְּמוֹ חֲטָאוֹת
וְאַשְׁמוֹת שְׁבָאִים עַל חָטָא וְאַשָׁם. מִשּׁוֹם
כֹּךְ, (בַּמִּדְבָּר כח) אֶת קֶרְבְּנִי – בָּשָׂר. לַחֲמִי –
לֶחֶם וַיִּין. רִיחַ – זֶה הַקְטָרֶת. נִיחָחִי – זֶה
נַחַת רוּחַ שֶׁעוֹשָׂה הַכֹּהֵן בְּרַצּוֹן שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְדוּשׁ, וְהַלּוֹיִם בְּרַצּוֹן שֶׁל שִׁיר וְשִׁבְחָה.

כְּרוּךְ הוּא, מִכָּאֵן וְהִלָּאָה, הוּאִיל וְהַגּוֹף
נִשְׁאָב מֵאוֹתוֹ הַיֵּצֵר הָרַע, יִתְעַנֵּג הַגּוֹף
כְּמוֹ שְׂרָאוּי לוֹ, יֹאכֵל בָּשָׂר. כִּיִּרְק עֵשֵׂב
נִתְתִּי לָכֶם אֶת כָּל.

כִּשְׂאוּכֵל בָּשָׂר, מֵאוֹתוֹ הַבָּשָׂר מִתְעַנֵּג
הַבָּשָׂר שְׁלוֹ, וּמִתְעַרְבִים זֶה עִם זֶה
וּמִתְגַּדֵּל מִמֶּנּוּ הַגּוֹף, וּמֵאוֹתוֹ הַעֲנָג הַגּוֹף
חוּטָא בְּכַמָּה חָטָאִים. אָמַר הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא, הַבָּשָׂר כִּפְרָה עַל הַגּוֹף. בָּשָׂר אוֹכֵל,
וּבָשָׂר מִתְרַבֵּה מִמֶּנּוּ, וְכוּ חָטָא. מִשּׁוֹם כֹּךְ
בָּשָׂר לְכַפֵּר עַל גּוֹפוֹ, וְהַבָּשָׂר שְׂאוּכֵל
עוֹשָׂה דָם לְגּוֹף וּמִשּׁוֹם כֹּךְ הָדָם שֶׁנִּשְׁאָר מֵאוֹתוֹ
הַבָּשָׂר שְׂאוּכֵל, הַבָּשָׂר עוֹשָׂה לְגּוֹף דָּם. מִשּׁוֹם

קְדִישָׁא, וְלִיזְאִי בְרַעוּתָא דְשִׁיר וּשְׁבָחָה.

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֲדוֹ. בְּמוֹעֲדוֹ מָאִי הוּי, אִי תִימָא בְּכָל יוֹמָא בִּבְקָר וּבְעֶרֶב, מָאִי אִיהוּ בְּמוֹעֲדוֹ (נ"א מָאִי אֲרִיָּא דְאִיהוּ מוֹעֲדוֹ), אֱלָא מוֹעֲדוֹ דְשִׁלְטָא בְּהַהוּא זְמַנָּא רַעָנָא. רַעוּ דְאַשְׁתַּכַּח לְעִילָא בְּדַרְגָּא יְדִיעָא. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמוֹעֲדוֹ.

כַּד קָרְבֵּן אֲתַקְרִיב. כָּלָא נְטָלִין חוּלְקָא, וְאַתְּבַדְרֵן קְלִיפִין לְכָל סִטְרָא, וְיִיחוּדָא אֲתַקְרִיב וְאַתְיִיחַד וּבוֹצִינִין אֲתַנְהִרִין וְאַשְׁתַּכַּח רַעָנָא וְרַעוּ בְּכָל עֲלָמִין וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁתַּכַּח בְּרֹזָא דְיִחוּדָא חֲדָא כְּדָקָא חֲזִי. אָתָּא רַבִּי חֲזִיָּא וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר לִיה יְאוּת אַנְתָּ בְּרִי מִינִי לְמִיָּהּ לְמַחְמִי לִיה לְסָבֵר אֲנָפִין דְיוֹמִין. (תו פֶּתַח וְאָמַר דְּוֹד מְלָכָא דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה וְאִיהוּ אֶבֶן מָאָסוּ הַבּוֹנִים) (נ"א אֲמַאי דְּוֹד מְלָכָא אַחֲסִין מְלֻכּוּתָא דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה דְאִיהוּ אֶבֶן מָאָסוּ הַבּוֹנִים).

אֲזֵלוּ, כַּד מָטוֹן לְגַבִּיָּה, חָמָא לֹון יִתְבִּי עַל תַּרְעָא, אָמַר לִיה לְשִׁמְשָׁא זִיל וְאִימָא לֹון הָאִי כְּרִסְיָא דְתַלַּת קְיִימִין מֵהוּ כָּל אֶחָד (ס"א כָּלָא חַד). אָמְרוּ לִיה זִיל וְאִימָא לִיה לְמַר דְּלָאוּ לְמַגְנָא אָמַר דְּוֹד מְלָכָא דְאִיהוּ רַבִּיעָאָה אֶבֶן מָאָסוּ הַבּוֹנִים. אָמַר

לשון הקודש

כְּרִאוּי. כָּא רַבִּי חֲזִיָּא וּנְשָׁק אוּתוֹ. אָמַר לוֹ, נָאָה אַתָּה, בְּנִי, מִמֶּנִּי לְלָכֶת וּלְרֹאוֹת אֶת סֵבֶר פְּנֵי הַיָּמִים. וְעוֹד פֶּתַח וְאָמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, שְׂהוּא רַבִּיעִי, שְׂהוּא אֶבֶן מָאָסוּ הַבּוֹנִים וְנ"א לְמָהּ דְּוֹד הַמֶּלֶךְ יִרְשׁ הַמְּלֻכּוּת? שְׂהוּא הַרְבִּיעִי, שְׂהוּא אֶבֶן מָאָסוּ הַבּוֹנִים.

הַלְכוּ. כְּשֶׁהֲגִיעוּ אֵלָיו, רָאָה אוֹתָם יוֹשְׁבִים עַל הַשֶּׁעַר. אָמַר לוֹ לְשִׁמְשָׁא, לָךְ וְאָמַר לָהֶם, הַכֶּסֶף הַזֶּה שֶׁל שְׁלֹשָׁה עֶמּוּדִים מֵהוּ הוּא כָּל אֶחָד וְהַכֹּל אֶחָד? אָמְרוּ לוֹ, לָךְ וְאָמַר לוֹ לְמַר, שְׁלֹא לְחֹנֶם

תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֲדוֹ, מֵה זֶה בְּמוֹעֲדוֹ? אִם תֹּאמַר בְּכָל יוֹם בִּבְקָר וּבְעֶרֶב, מֵה זֶה בְּמוֹעֲדוֹ? וְנ"א מָה אוֹמַר שְׂהוּא מוֹעֲדוֹ? אֱלָא הַמוֹעֲדוֹ שֶׁשּׁוֹלֵט בְּאוֹתָהּ עַת רְצוֹן, הַרְצוֹן שֶׁנִּמְצָא לְמַעַלָּה בְּדַרְגָּה יְדוּעָה. וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּמוֹעֲדוֹ.

כְּשֶׁנִּקְרַב הַקָּרְבָּן. הַכֹּל נוֹטִילִים חֵלֶק, וּמִתְפָּזְרוֹת הַקְּלָפוֹת לְכָל צֶדֶד, וְהַיִּחוּד נִקְרַב וּמִתְיַחַד, וְהַמְּאוּרוֹת מְאִירִים, וְנִמְצָא רְצוֹן בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהַקְּדוּשׁ כְּרוֹךְ הוּא נִמְצָא בְּסוּד שֶׁל יַחֲוֹד אֶחָד

לִיה זֵיל וְאִמָּא לֹון דָּאן גַּעְלוּ בֵיה בְּדוּד דְּאִיהוּ אָמַר אָבֹן מָאָסוּ
הַבּוֹנִים.

אַהֲדַר רַבִּי חֲזִיא רִישִׁיה לְגַבִּי רַבִּי חַגַּאי וְאָמַר לִיה שְׁמַעַת בְּהֵאִי
מִיָּדִי. אָמַר שְׁמַעְנָא בְּהֵאִי קָרָא דְכָתִיב, (שיר השירים א) "בְּנִי
"אִמִּי "נִחְרוּ בִי שְׁמוּנִי וְגו'. דְּהֵאִי קָרָא שְׁלֵמָה מְלָכָא אָמַר, וְעַל
דְּוֹד מְלָכָא אֲתַמָּר כַּד דָּחוּ לִיה אַחוּהִי מִנִּיהוּ.

וְתוּ שְׁמַעְנָא מָאִי חָמָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִיָּהב מְלָכוּתָא לִיהוּדָה
מִכָּל אַחוּהִי, אֲלָא אֲתָוֹן דְּשָׁמִיָּה חֲקִיקוֹן בֵּיה, וְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יָהֵב יְקָרָא לְשָׁמִיָּה וּבִגִּין כֶּף אַחְסִין מְלָכוּתָא. וְתוּ שְׁמַעְנָא
יְהוּדָה הָא אֲתָוֹן דְּשָׁמִיָּה וְדָאִי, ד' לִיתִּיה אֲמַאי. אֲלָא דָא דְּוֹד
מְלָכָא דְּאֲתַקְשֵׁר בְּשָׁמִיָּה מִכָּל בְּנֵי עֲלָמָא דְכָתִיב, (הושע ג) וּבִקְשׁוּ
אֶת יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מְלָכָם וְגו' הָא דְּוֹד קָשִׁיר בְּשָׁמִיָּה, תוּ
דְּאִיהוּ קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין וְדָאִי ד' דְּוֹד מְלָכָא (ד"א קָשֶׁר שֶׁל תְּפִלִּין
וְדָאִי), וּבִגִּין כֶּף דְּוֹד אֲתַקְשֵׁר בְּשָׁמִיָּה.

עֲאֵלֹו, כִּיּוֹן דְּעֲאֵלֹו יְתִיבֹו קַמִּיה, אֲשַׁתִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר וְאַנּוֹן

לשון הקודש

אֲלָא אוֹתִיּוֹת שְׁמוֹ חֲקוּקוֹת בּוּ, וְהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא נָתַן כְּבוֹד לְשְׁמוֹ, וּמִשּׁוּם כֶּף
יִרְשׁ אֶת הַמְּלָכוּת. וְעוֹד שְׁמַעְתִּי, יְהוּדָה
– הִנֵּה אוֹתִיּוֹת שְׁמוֹ וְדָאִי. ד' אֵינְנָה
לָמָּה? אֲלָא זֶה דְּוֹד הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּקְשֵׁר בְּשְׁמוֹ
מִכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׁכָתוּב (הושע א) וּבִקְשׁוּ
אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֶת דְּוִיד מְלָכָם וְגו'.
הִנֵּה דְּוֹד קָשִׁיר בְּשְׁמוֹ. וְעוֹד, שֶׁהוּא קָשֶׁר
שֶׁל תְּפִלִּין וְדָאִי, ד' דְּוֹד הַמֶּלֶךְ וְד"א קָשֶׁר
שֶׁל תְּפִלִּין וְדָאִי, וּמִשּׁוּם כֶּף דְּוֹד נִקְשֵׁר
בְּשְׁמוֹ.

נִבְנְסוּ. כִּיּוֹן שְׁנִבְנְסוּ, יֵשְׁבוּ לְפָנָיו. שְׁתַּק

אָמַר דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הֶרְבִּיעִי, אָבֹן
מָאָסוּ הַבּוֹנִים. אָמַר לוֹ, לָךְ וְאָמַר לָהֶם,
שְׁאִיפָה מָאָסוּ בּוּ בְּדוּד שֶׁהוּא אָמַר אָבֹן
מָאָסוּ הַבּוֹנִים.

הַחֲזִיר רַבִּי חֲזִיא אֶת רֹאשׁוֹ לְרַבִּי חַגַּאי,
וְאָמַר לוֹ, הַשְׁמַעְתָּ בָּזָה דְּבַר? אָמַר,
שְׁמַעְתִּי בַּפִּסּוּק הַזֶּה שְׁכָתוּב (שיר א) "בְּנִי
"אִמִּי "נִחְרוּ בִי שְׁמוּנִי וְגו', שֶׁהַפִּסּוּק הַזֶּה
אָמַר אוֹתוֹ שְׁלֵמָה, וְעַל דְּוֹד הַמֶּלֶךְ הוּא
נִבְנְסוּ, כְּשֶׁדָּחוּ אוֹתוֹ הָאֲחִים שְׁלוֹ מֵהֶם.
וְעוֹד שְׁמַעְתִּי, מָה רָאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לָתֵת מְלָכוּת לִיהוּדָה מִכָּל אַחֵיו?

אֲשִׁיתִּיקוּ. עָאֵל רַבִּי אֶלְעָזָר לְאֲדָרִיָּה שְׁמַע חַד קָלָא דִּהּוּה אָמַר
זִיל וְאִימָא לֹון מַה דְּאֲנֹון בְּעֵינִין דְּכִשְׁרִין אֲנֹון. אֶהְדֵּר לְגַבִּיִּיהוּ.
אָמַר לֹון אִית מָאן דְּשְׁמַע מְלָה לִימָא לִי. אָמְרוּ לִיה אֲנֹן מְחַכָּאן
לְאַנְהָרָא מְגוּ צְחוּתָא דְּבוּצִינָא עֲלָאָה וּסְבָרָא (דף ט"ז ע"א) נִסְבָּר.

פָּתַח וְאָמַר, (חבוק ב) וַיִּי בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ הִם מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ. כִּד
בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי עֲלֵמָא, אֶסְתַּפֵּל גּוּ מִחֲשָׁבָה
רְזָא דְאֹרִיִּיתָא וְרָשִׁים רְשׁוּמִין וְלֹא הָוָה יְכִיל לְמִיקָם, עַד דְּבָרָא
תְּשׁוּבָה דְּאִיהִי הֵיכְלָא פְּנִימָאָה עֲלָאָה וְרְזָא סְתִימָא וְתַמָּן
אֶתְרָשִׁימוּ וְאֶתְצִירוּ אֶתְוֹן בְּגִלּוּפִיִּיהוּ.

כִּיּוֹן דְּאֶתְבְּרִי דָּא הָוָה מְסִתַּפֵּל בְּהֵאִי הֵיכְלָא וְרָשִׁים קָמִיָּה צִיּוּרִין
דְּכָל עֲלֵמָא דְּכִתִּיב הִם מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ רָשִׁים קָמִיָּה רְשׁוּמִין
וְצִיּוּרִין דְּכָל עֲלֵמָא. בְּעֵי לְמַבְרִי שְׁמִים מַה עֶבֶד אֶסְתַּפֵּל בְּאוּר
קְדָמָאָה וְאֶתְעַטֵּף בִּיה וּבְרָא שְׁמִים. דְּכִתִּיב, (תהלים קד) עוֹטָה אוּר
כְּשֶׁלֶמָה וְאַחַר כֶּךָ נּוֹטָה שְׁמִים כִּי־רִיעָה.

אֶסְתַּפֵּל לְמַעַבְד עֲלֵמָא תַתָּאָה עֶבֶד הֵיכְלָא אוּחְרָא וְעָאֵל בִּיה

לשון הקודש

הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהִיא הֵיכַל פְּנִימִי עֲלִיּוֹן וְסוּד
נִסְתָּר, וְשֵׁם נִרְשָׁמוּ וְהִצְטִירוּ הָאוֹתִיּוֹת
בְּחֻקֵּי קוֹתִיָּהוּ.

כִּיּוֹן שְׁוָה נִבְרָא, הִיָּה מְסִתַּפֵּל בְּהִיכַל
הַזֶּה, וְרוּשָׁם לְפָנָיו צִיּוּרִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם,
שֶׁכְּתוּב הִם מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ. רָשִׁים לְפָנָיו
רְשׁוּמִים וְצִיּוּרִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. רָצָה
לְבָרָא שְׁמִים, מַה עָשָׂה? הִסְתַּכַּל בְּאוּר
הָרָאשׁוֹן וְהִתְעַטֵּף בּוֹ וּבְרָא שְׁמִים,
שֶׁכְּתוּב (תהלים קד) עוֹטָה אוּר כְּשֶׁלֶמָה, וְאַחַר
כֶּךָ נּוֹטָה שְׁמִים כִּי־רִיעָה.

הִסְתַּכַּל לַעֲשׂוֹת הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, עָשָׂה

רַבִּי אֶלְעָזָר וְהִם שְׁתַּקּוּ. נִכְנָס רַבִּי אֶלְעָזָר
לְחִדְרוֹ, וְשָׁמַע קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה אוֹמֵר: לֵךְ
וְאָמַר לָהֶם מַה שָׁהֶם רּוֹצִים, שֶׁהָרִי הִם
כְּשָׂרִים. חֲזַר אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, אִם יֵשׁ
מִי שֶׁשָּׁמַע דְּבַר – שִׁיאֲמַר לִי. אָמְרוּ לוֹ,
אֲנֹן מְחַבִּים לְהִיּוֹת מוֹאֲרִים מִתּוֹךְ הַצְּחוּת
שֶׁל הַמְּאוּר הָעֲלִיּוֹן, וְלִהְיוֹן וְלִהְשָׁבִיל.

פָּתַח וְאָמַר, (חבוק ב) וְהִי בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ הִם
מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ. בְּשֶׁרָצָה הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם, הִסְתַּכַּל בְּתוֹךְ
הַמִּחֲשָׁבָה סוּד הַתּוֹרָה וְרָשִׁים רְשׁוּמִים,
וְלֹא הִיָּה יָכוֹל לַעֲמֹד, עַד שֶׁבְּרָא

ומציה אסתפל ורשים קמיה כל עלמין לתתא וברא לו. הדא הוא דכתיב ויביהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ. ה"ס מפניו, ה"ס רשים קמיה כל נקודין דכל עלמא דאנון שתין וחמש, כחושפון ה"ס, שתין אנון וחמש אנון, וכלהו רשים קמיה כד ברא עלמא. בגין כך יקרא דקודשא בריך הוא לאו איהו אלא לאנון דידיעין ארחוי ומהכין בה באורח קשוט כדקא יאות.

אדהכי דהוה משתעי בהדיהו, אתא נורא ואסחר ליה, ואנון יתבו לבר. שמעו חד קלא דהוה אמר אי קדישא הביאני המלך חדריו בכל אנון אידרין דסבא דאנפין עולימא קדישא (נ"א עולימא קדישא) דאתמסרו מפתחן דלהון בידיה, וכלהו מתקנון לה ולאנון דבגינה. ובחייך קדישא כל חילא דשמיא נגילה ונשמחה בך.

כד חמו אלין הכי, אזדעזעו, ודחילו סגי נפל עלייהו, אמרי, לית אנו חזיין להאי, נפוק מכאן ונהך לאורחין, (אולי) יתבו תמן כל ההוא יומא ולא יכילו למחמי ליה, ואמרו לית רעותא דקודשא בריך הוא דניתב הכא נפקו מתמן ואזלי.

לשון הקודש

קול אחד שהיה אומר: אי קדוש, הביאני המלך חדריו, בכל אותם החדרים של פני הזקן, העלם הקדוש והעלמה הקדושה שנמסרו המפתחות שלהם בידו, וכלם מתקנים לה ולאותם שבשבילך. ובחייך הקדושים, כל צבא השמים נגילה ונשמחה בך.

פשאלה ראו בך, הזדעזעו, ופחד רב נפל עליהם. אמרו, איננו ראויים לזה, נצא מכאן ונלך לדרבננו. והלכו. ישבו שם כל אותו יום ולא יכלו לראות אותו, ואמרו, אין רצונו של הקדוש ברוך הוא

היכל אחר ונכנס בו, וממנו הסתפל ורשם לפניו את כל העולמות למטה וברא אותו. והו שכתוב וה' ביהיכל קדשו הם מפניו כל הארץ. ה"ס מפניו – ה"ס רשם לפניו כל הנקודות של כל העולם, שהם ששים וחמש כחשבון ה"ס. ששים וחמש הן. וכלן רשם לפניו כשברא את העולם. משום כך כבודו של הקדוש ברוך הוא אינו אלא לאותם שיודעים דרכיו והולכים בהם בדרך אמת בראוי. **בינתים** שהיה מדבר עמם, באה אש והקיפה אותו, והם ישבו בחוץ. שמעו

עַד דְּהוּוּ אֲזָלִי פֶתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר (תהלים קג) בָּרְכוּ יְיָ מְלֹאכֵינוּ
 גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ וְגו'. וְכַאֲשֵׁר אֲנֹנִי יִשְׂרָאֵל מְכַל שְׂאֵר
 עַמִּין דְּעָלְמָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ מְכַל שְׂאֵר עַמִּין
 וְעַבְדֵּי לֹון חוּלְקִיָּה וְאַחְסִנְתִּיהּ, וְעַל דָּא יְהִיב לֹון אוֹרִייתָא קְדִישָׁא,
 בְּגִין דְּכֻלָּהּ הוּוּ בְרַעוּתָא חֲדָא עַל טוֹרָא דְסִינֵי וְאַקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ
 לְשִׁמְיעָהּ.

פִּינִין דְּאַקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה קְרָא קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְפַמְלִיָּא
 דִּילֵיהּ אָמַר לֹון עַד הָכָא אַתּוּן הֵוִיתוּן יְחִידָאִין קְמָאִי
 בְּעָלְמָא, מְכַאן וְלִהְלָאָה הָא בְּנֵי בְּאַרְעָא חֲבֵרִים בְּהַדִּיָּהּ בְּכֻלָּא.
 לִית לְכוּ רְשׁוּ לְקְדָשָׁא שְׁמִי עַד דִּישְׂרָאֵל יִתְחַבְּרוּן בְּהַדִּיָּכוּ
 בְּאַרְעָא, וְכֻלָּהּ תִּהְוֹן כְּחֲדָא חֲבֵרִים לְקְדָשָׁא שְׁמִי, בְּגִין דְּאַקְדִּימוּ
 עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה כְּגוּוֹנָא דְמְלָאכִי עֲלָאִי עַבְדֵּי בְּרַקִּיעָא דְכְּתִיב
 בָּרְכוּ יְיָ מְלֹאכֵינוּ גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ. עוֹשֵׂי
 דְּבָרוֹ בְּקַדְמִיתָא וּלְבָתֵּר לְשִׁמְעָה.

דְּבַר אַחֵר בָּרְכוּ יְיָ מְלֹאכֵינוּ. אֵלִין אֲנֹנִי צְדִיקָא בְּאַרְעָא דְאַנֹנִי

לשון הקודש

לְהֵם, עַד כְּאֵן אַתֶּם הֵייתֶם יְחִידִים לְפָנֵי
 בְּעוֹלָם, מְכַאן וְלִהְלָאָה הִנֵּה בְּנֵי בְּאַרְעָא
 חֲבֵרִים עִמָּהֶם בְּכֻלָּא. אֵין לָכֶם רְשׁוּת
 לְקְדָשׁ אֶת שְׁמִי עַד שִׁישְׂרָאֵל יִתְחַבְּרוּ
 עִמָּכֶם בְּאַרְעָא, וְכֻלְכֶם תִּהְיוּ יַחַד חֲבֵרִים
 לְקְדָשׁ אֶת שְׁמִי, מִשּׁוּם שֶׁהַקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ
 לְשִׁמְיעָה כְּמוֹ שְׁעוֹשִׂים הַמְּלָאכִים
 הָעֲלִיוֹנִים בְּרַקִּיעַ, שֶׁכְּתוּב בָּרְכוּ ה' **ה'**
 מְלֹאכֵינוּ גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעָה
 בְּקוֹל דְּבָרוֹ. עוֹשֵׂי דְבָרוֹ בְּהִתְחַלָּה, וְאַחֵר
 כִּךְ לְשִׁמְעָה.

דְּבַר אַחֵר בָּרְכוּ ה' מְלֹאכֵינוּ – אֵלֹו אוֹתָם

שֶׁנֶּשֶׁב כְּאֵן. יֵצְאוּ מִשָּׁם וְהִלְכוּ.
בְּעוֹדָם הוֹלְכִים, פֶּתַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר,
 (שם קג) בָּרְכוּ ה' מְלֹאכֵינוּ גְבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי
 דְבָרוֹ וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל מְכַל שְׂאֵר
 הָעַמִּים שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִתְרַצָּה בָּהֶם מְכַל שְׂאֵר הָעַמִּים וְעֲשָׂה
 אוֹתָם חֲלָקוֹ וְנִחְלָתוֹ, וְעַל כֵּן נָתַן לָהֶם
 תּוֹרָה קְדוּשָׁה, מִשּׁוּם שֶׁכֻּלָּם הָיוּ בְּרִצּוֹן
 אֶחָד עַל הַר סִינֵי וְהַקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ
 לְשִׁמְיעָה.

פִּינִין שֶׁהַקְדִּימוּ עֲשִׂיהָ לְשִׁמְיעָה, קְרָא
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפַמְלִיָּה שְׁלֹו. אָמַר

חֲשׁוּבִין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמִלְאָכִי עֲלָאִי בְּרִקיעָא, בְּגִין
דְּאֲנוּן גְּבוּרֵי כַח דְּמִתְגַּבְּרִי עַל יִצְרֵיהוֹן כְּגַבְר טַב דְּמִתְגַּבְּר עַל
שְׁנֵאִיה. לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ. דְּזָכָאן בְּכָל יוֹמָא לְמִשְׁמַע קָלָא
מְלַעִילָא בְּשַׁעְתָּא דְּאַצְטְרִיכוֹ.

הַשְׁתָּא מָאן יָכִיל לְמִיָּקָם בְּהַדִּיָּהוּ דְּאֲנוּן קִדְיִשִׁין עֲלִיוֹנִין, זָכָאִין
אֲנוּן דִּיכְלִי לְמִיָּקָם קִמְיָהוּ, זָכָאִין אֲנוּן דִּיכְלִי (ד"א ל"ג
לְמָאן דִּיכֹּל) לְאַשְׁתְּזָבָא מְקַמְיָהוּ, אֲשַׁנְחוּתָא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלִיָּהוּ בְּכָל יוֹמָא, הֵיךְ אֲנוּ יָכִילָן לְמִיעֵל קִמְיָהוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב,
(תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֹּן חֲצָרֶיךָ וּכְתִיב (תהלים פד) אֲשֶׁרִי
אָדָם עוֹז לוֹ בְּךָ וָגו', (עַד כָּאן סִתְרִי תוֹרָה):

וְהָרָה

וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֲדָנִי יְהוֹ"ה מַה תֵּתֵן לִי. אֲדָנִי אֵלֶּיךָ
דִּלְתָּ נִו"ן יו"ד. אֱלֹהִים יו"ד ה"א וי"ו ה"א.
(ג"א אֱלֹהִים יְהוֹה בְּנִיקוֹר אֱלֹהִים) אֵלָּא רְזָא דְּמִלְתָּ, חֲבוּרָא דְּתֵרִין
עֲלִמִין בְּחֻדָּא עֲלִמָּא תִתָּאחַ וְעֲלִמָּא עֲלָאחַ.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

אֲנוּ יָכוּלִים לְהַכְנִס לְפָנֵיהֶם? וְעַל זֶה
כְּתוּב (שם סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב, וְכְתוּב
(שם פד) אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ בְּךָ וָגו'. (עַד כָּאן סִתְרִי

תוֹרָה).

וְהָרָה

וַיֹּאמֶר אֲבָרָם אֲדָנִי יְהוֹ"ה מַה תֵּתֵן לִי.
אֲדָנִי – אֵלֶּיךָ דִּלְתָּ נִו"ן יו"ד. אֱלֹהִים –
יו"ד ה"א וי"ו ה"א וְאֱלֹהִים יְהוֹה בְּנִיקוֹר
אֱלֹהִים. אֵלָּא סוּד הַדְּבָר – חֲבוּרָא שֶׁל שְׁנֵי
עוֹלָמוֹת יַחַד, הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן וְהָעוֹלָם
הָעֲלִיוֹן.

הַצְדִּיקִים בְּאַרְצָן שְׁהֵם חֲשׁוּבִים לְפָנֵי
הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמִלְאָכִים הָעֲלִיוֹנִים
בְּרִקיעַ, מִשׁוּם שְׁהֵם גְּבוּרֵי כַח
שְׁמִתְגַּבְּרִים עַל יִצְרָם כְּגַבְר טוֹב
שְׁמִתְגַּבְּר עַל שְׁנֵאֵו. לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְּבָרוֹ
– שְׁוֹכִים בְּכָל יוֹם לְשִׁמְעַע קוֹל מְלַמְעֵלָה
בְּשַׁעְתָּא שְׁמַצְטְרִיכוּ.

כְּעַתָּה מִי יָכוֹל לַעֲמֹד עִם אוֹתָם שְׁהֵם
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים? אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁיִכּוּלִים
לַעֲמֹד לְפָנֵיהֶם. אֲשֶׁרִי אוֹתָם שְׁיִכּוּלִים
וְלִמִּי שְׁיִכּוּל לְהַנְצִל מִלְּפָנֵיהֶם. הַשְׁנַחְתּוּ שֶׁל
הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם. אִיךְ

מֶה תִּתֶּן לִי וְאַנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. דְּלִית לִי בֵר, וְאוֹלִיפְנָא דְּכָל מָאן דְּלִית לֵיהּ בָּרָא בְּהֵא עֲלָמָא אֶקְרִי עֲרִירִי בְּמָה דְּאֵת אָמַר, (ויקרא כ) עֲרִירִים יִהְיוּ. וְאַבְרָהָם עַל מָה אָמַר מֶלֶךְ דָּא דְּאָמַר מֶה תִּתֶּן לִי. בְּבִיכּוּל בְּאִילוּ לֹא הָאֱמִין בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֵלָּא אָמַר לֵיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָנְכִי מִגֵּן לָךְ בְּהֵא עֲלָמָא. שְׂכַרְךָ הִרְבָּה מְאֹד בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי. מִיָּד אֶתְעַר אַבְרָהָם בְּרָזָא דְּחֻכְמָתָא וְאָמַר מֶה תִּתֶּן לִי, דְּהָא יִדְעָנָא דְּלֹא קָבִיל אֲנִי לְמִיעַל בֵּיהּ בְּהֵא עֲלָמָא בֵּר נָשׁ דְּלֹא אוֹלִיד בֵּר, וְעַל דָּא אָמַר מֶה תִּתֶּן לִי וְאַנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי, דְּהָא לֹא תִּתֶּן לִי דְּלֹא זָכִינָא בֵּיהּ. מִכָּאן דְּבֵר נָשׁ דְּלֹא זָכִי בְּבִנִין בְּהֵא עֲלָמָא לֹא זָכִי בְּהֵא עֲלָמָא לְאַעֲלָא גּוּ פִּרְגּוּדָא.

לשון הקודש

– בעולם הבא. מִיָּד הִתְעוֹרַר אַבְרָהָם בְּסוּד הַחֻכְמָה וְאָמַר מֶה תִּתֶּן לִי, שְׁחֲרִי יִדְעָתִי שְׁלֹא מְקַבֵּל שְׂכָר לְהַכְנִס לְעוֹלָם הַהוּא אָדָם שְׁלֹא מוֹלִיד בֵּן. וְעַל זֶה אָמַר מֶה תִּתֶּן לִי וְאַנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי. שְׁחֲרִי לֹא תִּתֶּן לִי, שְׁלֹא זָכִיתִי בּוֹ. מִכָּאן שְׁאָדָם שְׁלֹא זוֹכֵה בְּבָנִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, לֹא זוֹכֵה בְּעוֹלָם הַהוּא לְהַכְנִס לְתוֹךְ הַפִּרְגּוּד.

מֶה תִּתֶּן לִי וְאַנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי, שְׁאִין לִי בֵּן. וְלִמְדֵנוּ, שְׂכָל מִי שְׁאִין לוֹ בֵּן בְּעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָא עֲרִירִי, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ויקרא כ) עֲרִירִים יִהְיוּ. וְאַבְרָהָם, עַל מָה אָמַר הַדְּבָר הַזֶּה שְׁאָמַר מֶה תִּתֶּן לִי? בְּבִיכּוּל לֹא הָאֱמִין בְּקִדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?

אֵלָּא אָמַר לוֹ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָנְכִי מִגֵּן לָךְ – בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׂכַרְךָ הִרְבָּה מְאֹד

וְאֶבְרָהָם הָיָה חָמִי בְּאַצְטַנְנִינֹת דִּילִיָּה דִּלָּא יוֹלִיד.
מַה כְּתִיב וַיּוֹצֵא אוֹתוֹ (דף צ ע"ב) **הַחוּצָה וְגו'.**

(אמר ליה קדשא בריך הוא צא מאצטננינות דילך אברם אינו מוליד אברהם מוליד).
אָמַר לִיָּה קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תִּסְתַּבֵּל בְּהֵאִי אֱלָא
בְּרֹזָא דְשָׁמַי יְהֵא לָךְ בְּר. **הָדָא הוּא דְכְּתִיב כֹּה יִהְיֶה**
זְרַעְךָ. רֹזָא דְשָׁמַי קַדִּישָׁא דְמִתְמָן אֶתְקַשֵּׁר לִיָּה בְּדָא
(בְּרָא) וְלָא מִסְטָרָא אַחֲרָא.

כֹּה דִּהוּא תִרְעָא לְצִלוֹתָא, כֹּה יִשְׁכַּח בְּרָכָה, כֹּה
יִשְׁכַּח בְּר נָשׁ שְׂאֵלְתִּיה. כֹּה הֵהוּא סְטָרָא
דְּאִתֵּיָא מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה, דִּהֵא מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה קָא
אֶתָּא יִצְחָק. וְהֵהוּא סְטָרָא דְגִבּוּרָה כֹּה אֶקְרִי דְּמִתְמָן
אִתֵּיָן אִיבִין וּפִירִי לְעֵלְמָא, וְלָא מִסְטָרָא דְלִתְתָּא
דְּכִכְבִּיא וּמִזְלוֹת.

כִּדְיָן וְהָאֵמֶן בִּי. אֶתְדַּבֵּק לְעִילָא וְלָא אֶתְדַּבֵּק

לשון הקודש

כֹּה – שהוא השער לתפלה, כֹּה ימצא
 בְּרָכָה, כֹּה ימצא אדם את בְּקִשְׁתּוֹ. כֹּה
 – אותו הצד שבה מצד הגבורה, שְׁהֵרִי
 מצד הגבורה בא יצחק. וְאוֹתוֹ צַד
 הגבורה נקרא כ"ה, שְׁמִשָּׁם בָּאִים פְּרוֹת
 וּפְרוֹת לְעוֹלָם, וְלָא מִהַצֵּד שְׁלֻמָּטָה שֶׁל
 בוכבים ומזלות.

אִזְ וְהָאֵמֶן כֹּה. נדבק למעלה ולא נדבק
 למטה. וְהָאֵמֶן כֹּה, וְלָא בְּכּוֹכְבִּים

וְאֶבְרָהָם הָיָה רֹאֶה בְּאַצְטַנְנִינֹת שְׁלֹ
שְׁלָא יוֹלִיד. מה כתוב? וַיּוֹצֵא אֹתוֹ
 הַחוּצָה וְגו'. ואמר לו הקדוש ברוך הוא, צא
 מאצטננינות שלך. אברם אינו מוליד. אברהם
 מוליד! אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵל
 תִּסְתַּבֵּל בְּזֶה, אֱלָא בְּסוּד שֶׁל שָׁמַי יְהִיָּה
 לָךְ בֶּן. זֶהוּ שְׁכָתוֹב כֹּה יִהְיֶה זְרַעְךָ. הַסּוּד
 שֶׁל הַשָּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁמִשָּׁם נִקְשֵׁר לוֹ עִם זֶה
 [בן] וְלָא מִהַצֵּד הָאֲחֵר.

לְתַתָּא. וְהָאֱמִין בִּי וְלֹא בְכִכְבִּיָּא וּמִזְלִי. וְהָאֱמִין בִּי,
 דְּאַבְטַח לִיה דִּיכְסָנִי אֲגָרִיה לְעֵלְמָא דְאַתִּי. וְהָאֱמִין בִּי,
 בְּהָהוּא דְרָגָא דְאַתִּיחִיב לִיה דְּמִתְפָּן יִיתִי לִיה זֶרְעָא
 לְאוּלָּדָא בְּעֵלְמָא. וַיַּחֲשֹׁבֶה לּוֹ צְדָקָה. וַיַּחֲשֹׁבֶה לּוֹ
 דְּאָפֵּי עַל גַּב דְּאִיחִי דִּינָא בְּאִילוֹ הִיא רַחֲמֵי הָאִי כַּה.
 דְּבַר אַחֵר וַיַּחֲשֹׁבֶה לּוֹ צְדָקָה, דְּקִשִּׁיר קִשְׂרָא עֲלָאָה
 בְּתַתָּאָה לְחַבְרָא לֹון בְּתָדָא.

תָּא חַיִּי, הָא אַתְּעֵרוּ אַבְרָהָם מוֹלִיד אַבְרָם אִינוּ
 מוֹלִיד, וְכִי תִימָא דְהָא אוֹלִיד יִשְׁמַעְאֵל בְּעוֹד
 דְּאִיחֵו אַבְרָם. אֵלָא הָהוּא בְּרָא דְאַבְטַח לִיה קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא לָא אוֹלִיד בְּעוֹד דְּאִיחֵו אַבְרָם, דְּהָא בְּעוֹד
 דְּאִיחֵו אַבְרָם אוֹלִיד לְתַתָּא, בִּינֹן דְּאַתְקָרִי אַבְרָהָם
 וְעָאֵל בְּבִרִית בִּידִין אוֹלִיד לְעִילָא, וּבְגִין כֶּךָ אַבְרָם אִינוּ
 מוֹלִיד בְּקִשְׁוֹרָא עֲלָאָה, אַבְרָהָם מוֹלִיד בְּמָה דְּאַמְרֹן,
 וְאַתְקִשֵּׁר לְעִילָא בִּיצְחָק:

לשון הקודש

בֹּא רְאָה, הִנֵּה הָעִירוּ, אַבְרָהָם מוֹלִיד –
 אַבְרָם אִינוּ מוֹלִיד. וְכִי תֹאמַר שֶׁהִנֵּה
 הוֹלִיד אֶת יִשְׁמַעְאֵל בְּעוֹדוֹ אַבְרָם? אֵלָא
 הַבֵּן הַהוּא שֶׁהִבְטִיחַ לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, לֹא הוֹלִיד אוֹתוֹ בְּעוֹדוֹ אַבְרָם,
 שֶׁהָרִי בְּעוֹדוֹ אַבְרָם הוֹלִיד לְמַטָּה. בִּינֹן
 שֶׁנִּקְרָא אַבְרָהָם וְנִכְנָס בְּבִרִית, אִזּוֹ הוֹלִיד
 לְמַעְלָה. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ אַבְרָם אִינוּ מוֹלִיד

וּמִזְלוֹת. וְהָאֱמִין בַּה' – שֶׁהִבְטִיחַ לוֹ
 שְׂיָרְבֶה אֶת שְׁכָרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. וְהָאֱמִין
 בַּה' – בְּאוֹתוֹת הַדְּרָגָה שֶׁנִּתְּנָה לוֹ, שֶׁמֶשֶׁם
 יָבֹא לוֹ זֶרַע לְהוֹלִיד בְּעוֹלָם. וַיַּחֲשֹׁבֶה לוֹ
 צְדָקָה. וַיַּחֲשֹׁבֶה לוֹ – שֶׁאָפֵּי עַל גַּב שֶׁהִיא
 דִּין, בְּאִילוֹ הִיא רַחֲמִים ה"בַּה" הַזֹּאת.
 דְּבַר אַחֵר וַיַּחֲשֹׁבֶה לוֹ צְדָקָה – שֶׁקִּשֵּׁר
 קִשְׁרָא עֲלִיוֹן בְּתַתָּאָה לְחַבְרָא יַחֵד.

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשַׁע שָׁנִים וָגו'. רַבִּי
 אָבָא פָתַח (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדִי יִי וּמִי
 צוּר וָגו'. דָּוִד מִלָּפָא אָמַר הָאִי קָרָא (תהלים י"ח) כִּי מִי
 אֵל מִבְּלָעָדִי יִי. מָאן הוּא שְׁלִיטָא אוּ מִמָּנָא דִּיכּוּל
 לְמַעַבְד מְדֵי מִבְּלָעָדִי יִי, אָלָא מַה דְּאִתְפָּקֵד מַעַם
 קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, בְּגִין דְּכָלְהוּ לָא בְּרִשּׁוּתֵיהּ קִיַּיְמִי
 וְלֹא יָכִיל לְמַעַבְד מְדֵי. וּמִי צוּר, וּמָאן אִיהוּ תַקִּיף
 דִּיכּוּל לְמַעַבְד תַּקָּפָא וּגְבוּרָה מִגְרָמִיה מִבְּלָעָדִי
 אֱלֹהֵינוּ. אָלָא כָלְהוּ בִידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא וְלֹא
 יָכִיל לְמַעַבְד מְדֵי בַר בְּרִשּׁוּתִיהּ.

דָּבָר אַחֵר כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדִי יִי. דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא כָּלָא בְּרִשּׁוּתִיהּ וְלֹא כְּמָאן דְּאִתְחַזִּי בְּחִיזוּ
 דְּכַבְּבִיא וּמִזְלִי, דְּכָלְהוּ אֲחִזִּין מְלָה, וְקִדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא אֲחִלָּף לִיהּ לְגִזּוּנָא אַחְרָא. וּמִי צוּר זִולַתִּי

לשון הקודש

עומדים בְּרִשּׁוּתָם וְלֹא יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת
 דָּבָר. וּמִי צוּר – וּמִי הוּא הַתַּקִּיף שְׂיִכּוּל
 לַעֲשׂוֹת תַּקָּף וּגְבוּרָה מַעֲצָמוּ מִבְּלָעָדִי
 אֱלֹהֵינוּ? אָלָא כָּלָם בְּיַד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וְלֹא יְכוּל לַעֲשׂוֹת דָּבָר, רַק
 מְרִשּׁוּתוֹ.

דָּבָר אַחֵר כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדִי ה' –
 שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִכַּל בְּרִשּׁוּתוֹ, וְלֹא
 כְּמִי שֶׁנִּרְאָה בְּמִרְאֵה הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזֻלּוֹת,

בְּקִשְׁר עֲלִיוֹן, אַבְרָהָם מוֹלִיד כְּמוֹ
 שְׁאִמְרָנוּ, וְנִקְשֵׁר לְמַעְלָה בְּיַצְחָק.

וַיְהִי אַבְרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשַׁע שָׁנִים
 וָגו'. רַבִּי אָבָא פָתַח, (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל
 מִבְּלָעָדִי ה' וּמִי צוּר וָגו'. דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר
 אֶת הַפֶּסוּק הַזֶּה, כִּי מִי אֵל מִבְּלָעָדִי ה' –
 מִי הוּא הַשְּׁלִיט אוּ הַמְּמַנֶּה שְׂיִכּוּל לַעֲשׂוֹת
 דָּבָר מִבְּלָעָדִי ה'? אָלָא מִי שֶׁהַצִּטּוֹנָה מַעַם
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוֹם שֶׁכָּלָם אֵין

אֱלֹהֵינוּ. הָא אֻקְמוּהָ דְלִית צִייר בְּמָה דְקַדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא דְאִיהוּ צִייר שְׁלִים עֶבֶד וְצִייר דְיוֹקְנָא גו' דְיוֹקְנָא
 וְאֲשֵׁלִים לְתַהוּא דְיוֹקְנָא בְּכָל תְּקוּנָיָה, וְאֲעִיל בָּה נֶפֶשׁ
 עֲלָא דְדָמִי לְתַקְנוּנָא עֲלָא, בְּגִין כֵּךְ לִית צִייר
 בְּקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.

תָּא חַיִּי, מִתְּהוּא זִרְעָא דְכֵר נָש כֵּד אֲתַעֵר
 תִּיאֻבְתִּיָּה לְגַבִּי נֻקְבִּיָּה וְנֻקְבִּיָּה אֲתַעֵרַת לְגַבִּיָּה
 בְּדִין מִתְחַבְּרִין תִּירוּוִיָּהוּ כְּחֵדָּא וְנֶפֶק מִנִּיָּהוּ בֵּר חֵד
 דְּכָלִיל מִתְרִין דְיוֹקְנִין כְּחֵד. בְּגִין דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 צִייר לִיה בְּצִיּוּרָא דְאֲתַכְלִיל מִתִּירוּוִיָּהוּ. וְעַל דָּא בְּעִי
 בֵּר נָש לְקַדְשָׁא גְרָמִיָּה בְּתַהוּא וּמָנָא בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח
 תְּהוּא דְיוֹקְנָא בְּצִיּוּרָא שְׁלִים בְּדָקָא חַיִּי.

אָמַר רַבִּי חֵיָּא תָּא חַיִּי, כְּמָה אֲנוּן רַבְרַבִּין עוֹבְדוֹי

לשון הקודש

בְּשִׁמְתַּעוּרְרַת תְּשׁוּקָתוֹ לְנִקְבָּתוֹ, וְנִקְבָּתוֹ
 מִתְעוּרְרַת אֱלֹוִי, אִז מִתְחַבְּרִים שְׁנִיָּהם
 יַחַד, וְיוֹצֵא מֵהֶם בֵּין אֶחָד שְׁכָלוֹל מִשְׁתִּי
 דְמִוִּית כְּאַחַד, מִשּׁוּם שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 צִייר אוֹתוֹ בְּצִיּוּר שְׁנִכְלָל מִשְׁנִיָּהם. וְעַל בֵּין
 צִייר אָדָם לְקַדְשׁ אֵת עֲצָמוֹ בְּזִמְנָא תְּהוּא,
 כִּדִּי שְׁיִמְצָא הַדְמוּת הַהִיא בְּצִיּוּר שְׁלֵם
 כְּרִאוּי.

אָמַר רַבִּי חֵיָּא, בֵּא רָאָה, כְּמָה גְדוּלִים
 הֵם מַעֲשֵׂיוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִרִי

שְׁכָלָם מִרְאִים דְּכֵר, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִחְלִיפּוֹ לְגִנּוּן אַחֵר. וּמִי צוּר זֹולָתִי
 אֱלֹהֵינוּ, הִרִי פִרְשׁוּהָ שְׁאִין צִייר כְּמוֹ
 שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא צִייר שְׁלֵם,
 עוֹשֶׂה וּמַצִּיר דְמוּת בְּתוֹךְ דְמוּת, וּמַשְׁלִים
 אֵת אוֹתָהּ הַדְמוּת בְּכָל תְּקוּנָהּ, וּמַכְנִים
 בוֹ נֶפֶשׁ עֲלִיוֹנָה, שְׁדוּמָה לְתַקּוֹן הָעֲלִיוֹן,
 מִשּׁוּם כֵּךְ אִין צִייר כְּמוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

בֵּא רָאָה, מֵאוֹתוֹ הַזֶּרַע שֶׁל אָדָם,

דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהָא אוֹמְנוּתָא וְצִיּוּרָא דְּבַר נָשׁ
אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְּעֵלְמָא, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּרִי עֵלְמָא מְזוּנָג וְזוּנָגִין כָּל חַד וְחַד בְּדַקָּא חַזִּי
לֵיהּ, וְהוּא צִייר דִּיוֹקְנֵיהוֹן עַד לָא יִיתוֹן לְעֵלְמָא.

תָּא חַזִּי, דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּתִיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת
אָדָם. וְכִי סֵפֶר הָזֶה לִיהּ. אֵלָא אוֹקְמוּהָ
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲמִי לִיהּ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן דִּר
דִּר וְדוֹרְשֵׁיו וְכו'. הֵיאֵךְ אַחֲמִי לִיהּ, אִי תִימָא דְחָמָא
בְּרוּיָהּ קִדְשָׁא דְאַנּוֹן וְזִמְנִין לְמִיתִי לְעֵלְמָא. כְּמָאן
דְּחָמָא בְּחֻכְמָתָא מַה דִּיִּיתִי לְעֵלְמָא. לָאוּ חָבִי, אֵלָא
חָמָא בְּעֵינָא כְּלָהוּ. וְהָהוּא דִּיוֹקְנָא דְזִמְנִין לְמִיקָם
בֵּיהּ בְּעֵלְמָא כְּלָהוּ חָמָא בְּעֵינָא, מָאִי טַעְמָא בְּגִין
דְּמִיּוּמָא דְאַתְבְּרִי עֵלְמָא כְּלָהוּ נַפְשָׁאן דְזִמְנִין לְמִיקָם
בְּבִנֵי נָשָׂא כְּלָהוּ קִיָּמִין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַהוּא

לשון הקודש

איך הראה לו? אם תאמר שראה ברוח
הקדוש שהם עתידים לבא לעולם כמי
שראה בחכמה מה יבא לעולם – לא
כך, אלא ראה בעין את כלם, ואותה
הדמות שעתידים לעמד בה בעולם, את
כלם הוא ראה בעין. מה הטעם? משום
שמיום שנברא העולם, כל הנפשות
העתידות לעמד בבני האדם, כלן
עומדות לפני הקדוש ברוך הוא באותה

האמנות והציור של האדם היא כמו
העולם, ובכל יום ויום הקדוש ברוך הוא
בורא עולמות, ומזוג זוגים כל אחד
ואחד בראוי לו, והוא ציר את דמותם
טרם בואם לעולם.

בא ראה, שאמר רבי שמעון, כתוב זה
ספר תולדות אדם, וכי ספר היה לו? אלא
פרשוה, שהקדוש ברוך הוא הראה
לאדם הראשון דור דור ודורשיו וכו'.

דיוקנא ממש דזמינין למיקם ביה (דף צא ע"א) בעלמא.

בגוונא דא כל אנן צדיקיא בתר דנפקין מהאי
עלמא בלהו נפשאן סלקן, וקדשא בריך
הוא אזמין לון דיוקנא אחרא לאתלבשא בהו בגוונא
דהו ביהאי עלמא, בגין כך בלהו קיימין קמיה וחמא
לון אדם הראשון בעינא.

ואי תימא בתר דחמא לון לא קיימי בקיימיהו.
תא חזי כל מלוי דקדשא בריך הוא בקיומא
אנן וקיימו קמיה עד דנחתו לעלמא. בגוונא דא
בתיב, (דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו' הא אוקמוה
דבלהו בני נשא דזמינין למחוי בעלמא בלהו
אשתכחו תמן.

הכא אית לאסתכלא דהא כתיב את אשר איננו
פה וגו' ומשמע הנהו (בלהו) דיפקון מאנן

לשון הקודש

ואם תאמר, שאחר שראה אותם לא
עמדו בקיומם - בא ותראה, כל דברי
הקדוש ברוך הוא הם בקיום ועומדים
לפניו עד שיוֹרְדִים לעולם. כמו זה כתוב
(דברים כט) כי את אשר ישנו פה וגו'. הרי
פרשוק, שכל בני האדם שעתידים
להיות בעולם, כלם נמצאו שם.
כאן יש להסתכל, שהרי כתוב את אשר

הדמות ממש שעתידות לעמד בה
בעולם.

כמו כן כל אותם הצדיקים, אחר
שיוצאים מן העולם הזה, כל הנפשות
עולות, והקדוש ברוך הוא מזמן להם
דמות אחרת להתלבש בה כמו שהיו
בעולם הזה. משום כך כלם עומדים
לפניו, וראה אותם אדם הראשון בעין.

דְּקִיּוֹמוֹ תַּפֶּן, בְּגִין דְּכְתִיב עִמָּנוּ הַיּוֹם וְלֹא כְתִיב עִמָּנוּ
עוֹמֵד הַיּוֹם. אֲלֹא וְדָאִי (הָכָא) בְּלָחוּ קִיּוּמוֹ תַּפֶּן אֲלֹא
דְּלֹא אֶתְחִזּוּ לְעֵינָא, בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב עִמָּנוּ הַיּוֹם אַף
עַל גַּב דְּלֹא אֶתְחִזּוּן.

וְאִי תִימָא מָאִי טַעְמָא לֹא אֶתְחִזּוּן הָכָא כְּמָה
דְּאֶתְחִזּוּן לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן דְּחָמָא לֹון עֵינָא
בְּעֵינָא, וְהָא הָכָא אֶתְחִזּוּ יִתִּיר. אֲלֹא הָכָא כִּד
אֶתְיִיחִיבַת אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל חִיזוּ אַחְרָא וְדִרְגִין
עַלְאִין הֵווּ חָמָאן וּמִסְתַּכְּלָאן עֵינָא בְּעֵינָא וְהֵווּ תְּאִיבִין
לְאַסְתַּכְּלָא וּלְמַחְמִי בִיקְרָא דְּמַרְיָהוֹן, וּבְגִין כֶּךָ חָמוּ
יְקָרָא עַלְאָה דְּקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּלַחוּדוּי וְלֹא
מֵאַחְרָא.

וְעַל דָּא בְּלָחוּ בְּנֵי נֶשָׂא דְּזַמִּינִין לְקִיּוּמָא בְּעַלְמָא
בְּלָחוּ קִיּוּמִי קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּאֵנוּן

לשון הקודש

כְּשֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מֵרָאָה אַחֵר
וְדִרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת. הָיוּ רוֹאִים וּמִסְתַּכְּלִים
עֵין בְּעֵין, וְהָיוּ מִשְׁתַּקְּקִים לְהִסְתַּכֵּל
וּלְרֵאוֹת בְּכָבוֹד רְבוּנָם, וּמִשּׁוּם כֶּךָ רָאוּ
אֶת הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְבִדּוֹ וְלֹא מֵאַחֵר.

וְעַל כֵּן, כָּל בְּנֵי הָאָדָם שְׁעִתִּידִים לַעֲמֹד
בְּעוֹלָם, כָּלָם עוֹמְדִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאוֹתָן הַדְּמִיוֹת מִמֶּשׁ שְׁעִתִּידִים

אֵינָנו פֹּה וְגו', וּמִשְׁמַע אֵלָיו וְכָלָם שִׁינְעִאוּ
מֵאוֹתָם שְׁעִמְדוּ שָׁם, מִשּׁוּם שֶׁכְּתוּב עִמָּנוּ
הַיּוֹם, וְלֹא כְּתוּב עִמָּנוּ עוֹמֵד הַיּוֹם. אֲלֹא
וְדָאִי וְכָאן כָּלָם עִמְדוּ שָׁם, אֲלֹא שְׁלֹא
נִרְאוּ לְעֵין, מִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב עִמָּנוּ הַיּוֹם
אַף עַל גַּב שְׁלֹא נִרְאוּ.

וְאִם תֹּאמַר, מָה הַטַּעַם לֹא נִרְאוּ כָּאן
כְּמוֹ שֶׁנִּרְאוּ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁרָאָה אוֹתָם
עֵין בְּעֵין, וְהָרִי כָּאן רָאוּ יוֹתֵר? אֲלֹא כָּאן,

דְּיוֹקְנֵינִי מִפֶּשׁ דְּזַמִּינִין לְקַיִּמָּא בֵּיהּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב,
 (תהלים קלט) גִּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סַפְרֶךָ וְגו'. גִּלְמִי רָאוּ
 עֵינֶיךָ. מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין דְּדִיוֹקְנָא אַחְרָא עֲלָאָה הָיוּ
 בְּהָאֵי וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב, (תהלים יח) וּמִי צוּר זִוְלָתִי אֱלֹהֵינוּ.
 מָאן צִיר טַב דְּצִיר (דְּכָלִּיל) כֹּלָא (דָּא בְּדָא) כְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

דְּבַר אַחֲרֵי כִּי מִי אֱלֹהֵי, דָּא רִזָּא דְּמִלָּה דְּהָא אֵל
 כֹּלָּלָא הוּא דְּאֶתְכַּלִּיל מִכְּלָהוּ דְּרַגְיָן, וְאִי תִּימָא
 דְּהָא אֵל אִיהוּ דְּרַגָּא אַחְרָא בְּגִין דְּכְּתִיב (תהלים ז) וְאֵל
 זַעַם בְּכָל יוֹם. תָּא חַוִּי, דְּהָא לִית אֵל מִכְּלַעְדִּי יי
 דְּלָאוּ אִיהוּ בְּלַחֲדוּי וְלֹא אֶתְפָּרֵשׁ לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (שמואל ב כב) כִּי מִי אֵל מִכְּלַעְדִּי יי וְגו', וּמִי צוּר
 וְגו' דְּהָא צוּר לָאוּ אִיהוּ בְּלַחֲדוּי אֶלָּא כֹּלָא חַד
 כְּדְכְּתִיב, (דברים ד) וַיַּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ כִּי
 יי הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'.

לשון הקודש

שְׁהָרִי אֵל הוּא כָּלל שְׁנִכְלָל מִכָּל
 הַדְּרָגוֹת. וְאִם תֹּאמַר שְׂאֵל הַזֶּה הִיא
 דְּרַגָּה אַחֲרָת, מִשּׁוּם שְׁכָתוּב (שם ז) וְאֵל
 זַעַם בְּכָל יוֹם? בֹּא רֵאֶה, שְׁהָרִי אִין אֵל
 מִכְּלַעְדִּי ה' שְׂאִינוּ לְבַדּוֹ, וְלֹא נִפְרָד
 לְעוֹלָמִים, וְעַל כֵּן כְּתוּב (שמואל ב כב) כִּי מִי
 אֵל מִכְּלַעְדִּי ה' וְגו'. וּמִי צוּר וְגו', שְׁהָרִי
 צוּר אִינוּ לְבַדּוֹ, אֶלָּא הֵכָל אֶחָד, כְּכָתוּב

לְעַמֹּד בְּהֵן. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים קלט) גִּלְמִי
 רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סַפְרֶךָ וְגו'. גִּלְמִי רָאוּ
 עֵינֶיךָ, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁכָתוּב אַחֲרָת
 עֲלִיזוֹנָה הִתְתָּה כְּזֶה, וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב (שם
 יח) וּמִי צוּר זִוְלָתִי אֱלֹהֵינוּ, מִי הַצִּיר הַטוֹב
 שְׁצִיר [שְׁכֹלֵל] הֵכָל זֶה עִם זֶה] כְּמוֹ הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא?.

דְּבַר אַחֲרֵי כִּי מִי אֱלֹהֵי – זֶה סוּד הַדְּבַר,

תָּא חַיִּי, עַד לֹא אֶתְגַּזֵּר אֲבָרְהָם הָזֶה מִמְּלִיל עֲמִיָּה
מִגּוֹ מִחֲזָה בְּלִחְדוּי כְּמָה דְּאֶתְמַר דְּכְתִיב הָיָה
דְּבַר יִי אֶל אֲבָרָם בַּמִּחְזָה וְגו'. בַּמִּחְזָה. בְּתִהוּא חִיזוּ
דְּרָגָא דְּכָל דִּיּוֹקְנִין אֶתְחַזִּין בֵּיהּ, כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְהָאִי
מִחֲזָה אִיהוּ רָזָא דְּבִרִית.

וְאִי תִימָא דְּבִגִין כְּדִּי אֲקָרִי מִחֲזָה בְּגִין דְּאִיהוּ דְּרָגָא
חִיזוּ דְּכָל דִּיּוֹקְנִין אֶתְחַזִּין בֵּיהּ וּכְדִין אֲקָרִי
מִחֲזָה, הָא אָמַרְתָּ בְּקַדְמִיתָא דְּעַד לֹא אֶתְגַּזֵּר אֲבָרְהָם
לֹא הָזֶה מִמְּלִיל עֲמִיָּה בִּר הָאִי דְּרָגָא דְּלֹא שָׂרָאן
עָלוּי דְּרָגִין אֶתְרַגִּין, וְהִשְׁתָּא אָמַרְתָּ בַּמִּחְזָה חִיזוּ דְּכָל
דְּרָגִין עֲלָאִין (אִיהוּ). וְהָא עַד לֹא אֶתְגַּזֵּר כְּתִיב הָיָה
דְּבַר יִי אֶל אֲבָרָם בַּמִּחְזָה. (דף צא ע"א).

אֶלָּא הָאִי דְּרָגָא חִיזוּ דְּכָל דְּרָגִין עֲלָאִין אִיהוּ וּבְחִיזוּ

לשון הקודש

הַדְּמִיּוֹת נִרְאוֹת בָּהּ וְאִזּוּ נִקְרְאוֹת מִחֲזָה –
הָרִי אָמַרְתָּ בְּרִאשׁוֹנָה, שְׁטָרִם שְׁנִמּוּל
אֲבָרְהָם, לֹא הָיָה מְדַבֵּר עִמּוֹ, רַק הִדְרָגָה
הַזֶּה שְׂאִין שׁוֹרִים עָלֶיהָ הִדְרָגוֹת הָאַחֲרוֹת,
וְעַכְשָׁו אָמַרְתָּ בַּמִּחְזָה – הַמֶּרְאָה שֶׁל כָּל
הִדְרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הוּא, וְהָרִי טָרָם
שְׁנִמּוּל כְּתוּב הָיָה דְּבַר ה' אֶל אֲבָרָם
בַּמִּחְזָה?

אֶלָּא הִדְרָגָה הַזֶּה הִיא הַמֶּרְאָה שֶׁל כָּל
הִדְרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, וּבַמֶּרְאָה שֶׁל הִדְרָגוֹת

(דברים ד) וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהִשְׁבַּת אֶל לִבְכֶּךָ בִּי
ה' הוּא הָאֱלֹהִים וְגו'.

בִּיא רֵאָה, שְׁטָרִם שְׁנִמּוּל אֲבָרְהָם, הָיָה
מְדַבֵּר עִמּוֹ מִתּוֹךְ מִחְזָה לְבִדּוֹ, כְּמוֹ
שְׁנִמּוּל, שְׁכָתוּב הָיָה דְּבַר ה' אֶל אֲבָרָם
בַּמִּחְזָה וְגו'. בַּמִּחְזָה – בְּאוֹתוֹ הַמֶּרְאָה,
הִדְרָגָה שְׁכָל הַדְּמִיּוֹת נִרְאוֹת בָּהּ, כְּמוֹ
שְׁנִמּוּל. וְהַמִּחְזָה הַזֶּה הוּא סוּד הַבְּרִית.

וְאִם תֹּאמַר שֶׁמִּשּׁוּם כְּדִי נִקְרָא מִחְזָה,
מִשּׁוּם שֶׁהִיא הִדְרָגָה הַמֶּרְאָה שְׁכָל

בְּדִרְגִּין עֲלֵאִין אֶתְתַּקֵּן. וְאַף עַל גַּב דְּבִתְהוּא זְמָנָא
 דְּאַבְרָהָם לֹא הָיָה גָזִיר הָאִי דְּרָגָא בְּחִיזוּ דְּדִרְגִּין עֲלֵאִין
 אִיהוּ וּבְכָל אֲנָן גְּוֹנִין אִיהוּ קָאִים. וְחִיזוּ דְּאֲנָן גְּוֹנִין
 קָיָיְמִי תְּחֻתִּיהָ תַּד מִיְּמִנָא גְּוֹן תַּנּוּר. תַּד מְשַׁמָּאלָא
 גְּוֹן סוּמָק. תַּד דְּכָלִּיל מְכָל גְּוֹנִין, וְאִיהוּ חִיזוּ דְּכָל
 גְּוֹנִין עֲלֵאִין דְּקָיָיְמִי עָלֶיהָ. וְעַל דָּא בְּהָאִי חִיזוּ קָאִים
 עָלֶיהָ דְּאַבְרָהָם וּמְלִיל עֲמִיָּה וְאַף עַל גַּב דְּלֹא אֶתְגַּזֵּר.
 כִּינּוּ דְּאֶתְגַּזֵּר מַה כְּתִיב וַיֵּרָא יְיָ אֶל אַבְרָם.

תָּא חַיִּי, מִחְזָה שְׂדֵי (אָמַר) כְּתִיב בְּבִלְעָם. וּבְאַבְרָהָם
 כְּתִיב מִחְזָה סֶתֶם, מַה בֵּין הָאִי לְהָאִי. אֵלָא
 מִחְזָה שְׂדֵי אֱלִין דְּלִתְתָּא (דְּנִפְקוּ) מִנִּיהּ וְאֲנָן חִיזוּ
 דִּילִיָּה. מִחְזָה סֶתֶם מִחְזָה דָּא הוּא ה' (דְּכָל חִיזוּ) דְּכָל
 דִּיּוֹקְנִין עֲלֵאִין אֶתְחַזֵּיין בֵּיהּ, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב בְּאַבְרָהָם
 מִחְזָה סֶתֶם וּבְבִלְעָם מִחְזָה שְׂדֵי.

לשון הקודש

מַה כְּתוּב? וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם.
בֵּא רֵא, בְּבִלְעָם (אָמַר) כְּתוּב מִחְזָה
 שְׂדֵי, וּבְאַבְרָהָם כְּתוּב מִחְזָה סֶתֶם. מַה
 בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלָא מִחְזָה שְׂדֵי אֱלִין
 שְׁלֻמָּטָה וְשִׁנְאָתָא מִמֶּנּוּ, וְהֵם הִמְרָאָה שְׁלֹו.
 מִחְזָה סֶתֶם, מִחְזָה זֶה הוּא ה' וְשָׁל כָּל מִרְאָהוּ
 שְׁכָל הַדְּמִיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת נִרְאֹת בּוֹ.
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב בְּאַבְרָהָם מִחְזָה סֶתֶם,
 וּבְבִלְעָם מִחְזָה שְׂדֵי.

הָעֲלִיּוֹנוֹת נִתְקַנָּה. וְאַף עַל גַּב שְׂפָאוֹתוֹ
 הַזֶּמֶן אַבְרָהָם לֹא הָיָה מְהוּל – הַדְּרָגָה
 הַזֶּה בְּמִרְאָה שֶׁל הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת הִיא,
 וּבְכָל אוֹתָם הַגְּוֹנִים עוֹמְדִת, וְהִמְרָאָה שֶׁל
 אוֹתָם הַגְּוֹנִים עוֹמֵד תַּחְתִּיהָ. אַחַד מִיְּמִין
 – גְּוֹן לְבָן, וְאַחַד מְשַׁמָּאל – גְּוֹן אֲדָם,
 אַחַד שְׁכָלִיל מְכָל הַגְּוֹנִים. וְהוּא הִמְרָאָה
 שְׁכָל הַגְּוֹנִים הָעֲלִיּוֹנִים עוֹמְדִים עָלָיו. וְעַל
 זֶה בְּמִרְאָה הַזֶּה עֹמֵד עַל אַבְרָהָם וְדוֹבֵר
 עִמּוֹ, וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא נִמּוּל. כִּינּוּ שְׁנִמּוּל

וְעַל דָּא עַד לֹא אֶתְגַּזֵּר אֲבִרְהָם הָוָה לִיהּ הָאִי דְרָגָא
בְּדִאמְרָן. בִּיּוֹן דְּאֶתְגַּזֵּר מִיָּד וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ וְגו' ^(דף צא ע"ב)
אֶתְחַזֵּן בְּלִחוּ (שְׂאֵר) דְּרָגִין עַל הָאִי דְרָגָא, וְהָאִי
דְרָגָא מְלִיל עֲמִיָּה בְּדָקָא חֲזִי בְּשָׁלִימוֹ. וְאֲבִרְהָם
אֶתְקַטֵּר מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וְעָאֵל בְּבִרִית קִיִּימָא קִדִּישָׁא
בְּדָקָא חֲזִי בְּשָׁלִימוֹ

השלמה מזה שמטות (סימן מ"ח)

שְׂכִינְתָּא אֶתְקִרִיאת אוֹת בְּרִית מִסְטָרָא דְצַדִּיק
יִסוּד עוֹלָם זֹאת אוֹת הַבְּרִית בְּסִינִי (ס"א)
בִּינִי. עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא. וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֶצֶחַ הו"ד.
אוֹת דָּא צַדִּיק, הִיא דָּא שְׂכִינְתָּא (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת
יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם מִכֶּתֶר עַד עֲמוּדָא
דְאַמְצְעִיתָא. דְּלִית שְׂרִית בְּכָל אֲתֵר אֱלָא מִסְטָרָא דָּאֵת
ו' וְלִית שְׁבִיעִי אֱלָא מִסְטָרָא דָּאֵת י' עֲטָרָה עַל רִישִׁיהּ
חֲכַמָּה עֲלָאָה אוֹת הִיא חֲכָמָה תַּתָּאָה אוֹת הִיא.

לשון הקודש

שְׂכִינְתָּא נִקְרֵאת אוֹת בְּרִית מִצַּד שֶׁל
צַדִּיק יִסוּד עוֹלָם. זֹאת אוֹת הַבְּרִית –
בְּסִינִי. וּבִין הָעֲמוּד הָאֲמִצְעִי, וּבִין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל – נֶצֶחַ הוֹד. אוֹת – זֶה צַדִּיק. הִיא
– זוֹ שְׂכִינְתָּא. (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
ה' אֶת הַשָּׁמַיִם – מִכֶּתֶר עַד הָעֲמוּד
הָאֲמִצְעִי, שְׁאִין שֶׁשׁ בְּכָל מְקוֹם אֱלָא
מִצַּד הָאוֹת ו', וְאִין שְׁבִיעִי אֱלָא מִצַּד

וְעַל כֵּן, מִרְם שְׁנִמּוּל אֲבִרְהָם, הִתְהַלּוּ
הַדְּרָגָה הַזֹּאת בְּפִי שְׁאֲמִרְנָה. בִּיּוֹן שְׁנִמּוּל,
מִיָּד וַיֵּרָא אֵלָיו ה' וְגו'. נִרְאָו כָּל וְשְׂאֵר
הַדְּרָגוֹת עַל הַדְּרָגָה הַזֹּאת, וְהַדְּרָגָה הַזֹּאת
דְּבִרָה עֲמוּ פְּרָאוּי בְּשָׁלְמוֹת. וְאֲבִרְהָם
נִקְשָׁר מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְנִכְנַס לְבִרִית
הַקֹּדֶשׁ בְּרָאוּי בְּשָׁלְמוֹת.

השלמה מזה שמטות (סימן מ"ח)

וּתְקִינֵנוּ לְמִגְזֹר לְתִמְנִיָּא דְּאִיהוּ תַּמָּן חֲכַמָּה עַד יְסוֹד
 לְקַבְּלָא בְּחוּן י' וְעִירָא לְסֻלָּקָא לָהּ עַד בְּתַר לְמַחְוֵי
 עֲטָרָה עַל רֵאשִׁיהוֹן וּתְקִינֵנוּ לְשׁוּיָא עָרְלָה בְּמִנָּא
 וְעִפְרָא לְקַיִים (יִשְׁעִיָּה ס"ה) וְנַחֲשׁ עֶפֶר לַחֲמוֹ: (עַד כֹּאן
 מַהֲהַשְׁמָטוֹת)

תָּא חַיִּי, בִּינוּן דְּאַתְגְּזֹר אַבְרָהָם, נָפֵק מִעָרְלָה וְעָאֵל
 בְּקִיּוּמָא קַדִּישָׁא וְאַתְעֵטֵר בְּעֲטָרָא קַדִּישָׁא וְעָאֵל
 בְּקִיּוּמָא דְּעָלְמָא קָאִים עָלֶיהָ, וּכְדִין אַתְקִיַּים עָלְמָא
 בְּגִינִיָּה. בְּגִין דְּכְתִיב (יִרְמְיָה לֵג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה
 חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. וְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית ב) אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם. בְּה"א בְּרָאָם,
 בְּאַבְרָהָם. וְכֹלָא בְּרֹזָא חֲדָא קָאִים. וּבִשְׁעֵתָא דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא אַחֲמֵי לִיהּ לְאַדָּם כָּל אֲנָוִן דְּרִין דְּעָלְמָא,
 וְחֲמָא לֹוֹן כָּל חַד וְחַד כָּל דְּרָא וְדָרָא כְּלָהוּ קִיּוּמֵי

לשון הקודש

שְׁהַעוֹלָם עוֹמֵד עָלֶיהָ, וְאִזּוּ הַתְּקִיַּים הָעוֹלָם
 בְּגִלְלוֹ, מִשּׁוּם שְׁכַתוּב (יִרְמְיָה לֵג) אִם לֹא
 בְּרִיתִי יוֹמָם וּלְיָלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא
 שָׁמַתִּי, וְכַתוּב (בְּרֵאשִׁית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, בְּה"א בְּרָאָם,
 בְּאַבְרָהָם, וְהַכֹּל עוֹמֵד בְּסוֹד אֶחָד.
 וּבִשְׁעָה שֶׁהַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְאָה לְאַדָּם
 אֶת כָּל אוֹתָם הַדּוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְרָאָה
 אוֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כָּל דּוֹר וְדוֹר, כָּלֵם
 עוֹמְדִים בְּגִין הָעֵדֶן בְּאוֹתָהּ הַדְּמוּת

הָאוֹת י', עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ. הַחֲכָמָה
 הָעֲלִיוֹנָה הִיא אוֹת, הַחֲכָמָה הַתַּחְתּוֹנָה
 הִיא אוֹת, וְתִקְנוּ לְמוֹל לְשִׁמְנָה שְׁשָׁם הִיא
 חֲכָמָה עַד הַיְסוֹד, לְקַבֵּל בְּהֵם י' קִטְנָה
 לְהַעֲלוֹתָהּ עַד הַבְּתַר לְהִיּוֹת עֲטָרָה עַל
 רֵאשֵׁם, וְתִקְנוּ לְשִׁים הָעָרְלָה בְּכִלִּי וְעֶפֶר,
 לְקַיִם וְנַחֲשׁ עֶפֶר לַחֲמוֹ: ע"כ מַהֲהַשְׁמָטוֹת.
 בְּאֵר רֵאָה, בִּינוּן שְׁנִמּוּל אַבְרָהָם, יִצְחָק
 מִהָעָרְלָה, וְנִכְנָם לְבָרִית הַקּוּדְשָׁה,
 וְהַתְעַטֵּר בְּעֲטָרָה קוּדְשָׁה, וְנִכְנָם בְּבָרִית

בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן בְּהָהוּא דְּיוֹקְנָא דְּזַמִּינִין לְקַיִּמָּא בְּהָא
עֲלֵמָא.

וְתָא חַזִּי, הָא אֲתָמַר בֵּינָן דְּחֲמָא לִיה לְדָוִד דְּלֹא
בֵּיה חַיִּים כָּלֵל, תָּוָה, וְאִיהוּ יְהִיב לִיה מְדִילִיה
שְׁבַעִין שָׁנִין, בְּגִין כֶּךָ חֲוֵי לִיה לְאָדָם תִּשְׁעַ מֵאוֹת
וְתִלְתִּין שָׁנִין. וְאַנּוֹן שְׁבַעִין אֲסִתְלָקוּ לִיה לְדָוִד. וּמִלָּה
דָּא רִזָּא דְּחֲכֻמָּתָא אִיהוּ, דְּדָוִד לִית לִיה (יוֹמִין) בַּר
שְׁבַעִין שָׁנִין מֵאָדָם קְדֻמָּאָה, וְכֹלָא רִזָּא דְּחֲכֻמָּתָא
אִיהוּ. וְכָל מַה דְּלִתְתָּא כֹּלָא אִיהוּ בְּרִזָּא דְּלַעִילָא.

וְתָא חַזִּי, בְּכָל אֲנּוֹן דְּיוֹקְנִין דְּנִשְׁמָתִין דְּעֲלֵמָא בְּלָהוּ
זְווגִין זְווגִין קָמִיָּה. לְבָתָר כִּד אֲתִיִּין לְהָא
עֲלֵמָא קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא מְזוּוג זְווגִין.

אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) יִצְחָק קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא (מְזוּוג זְווגִין וְאָמַר)
אָמַר בֵּת פִּלּוּנִי לְפִלּוּנִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מָאִי

לשון הקודש

הוא סוד של חכמה. וכל מה שלמטה,
הכל הוא בסוד של מעלה.

ובא וראה, בכל אותן הדמיות של
הנשמות של העולם, כלם לפנינו זוגות
וזוגות. לאחר מכן, כשבאים לעולם הזה,
הקדוש ברוך הוא מזוג זוגים.

אמר רבי (יהודה) יצחק, הקדוש ברוך
הוא [מזוג זוגים ואומר] אומר בת פלוני

שעתידי לזמור בה בעולם הזה.

ובא וראה, הרי נתבאר, בין שראה את
דוד שאין בו חיים כלל, תמה, והוא נתן
לו משלו שבעים שנים, משום כך היו לו
לאדם תשע מאות ושלשים שנים, ואותם
השבעים עלו לו לדוד. והדבר הזה הוא
סוד של חכמה, שלדוד אין נמים פרט
לשבעים השנים מאדם הראשון. והכל

קָא מִיִּירִי וְהָא בְּתִיב, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ בְּתִיב, שְׁאֵינִי
לְעִילָא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מָאִי בְּרוּזָא הָבָא. וְהָא אָמַר רַבִּי
חֲזַקְיָה אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא בְּהֵיָא שַׁעְתָּא מִמָּשׁ
דְּנָפִיק בַּר נָשׁ לְעֵלְמָא בַּת זִוְגוּ אֲזִדְמַנַּת לוֹ. אָמַר
רַבִּי אָבָא וּבָאִין אֲנִין צְדִיקִיָּא דְנִשְׁמַתְהוֹן מִתַּעֲטָרִין
קָמִי מַלְבָּא קְדִישָׁא עַד לָא יִיתוּן לְעֵלְמָא, דְּהָכִי תִּנְיָן
בְּהֵיָא שַׁעְתָּא דְאַפִּיק קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא נִשְׁמַתִּין
לְעֵלְמָא, כָּל אֲנָן רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין בְּלָהוּ כְּלִילָן דְּכַר
וְנוֹקְבָא דְמִתְחַבְּרָן בְּחֻדָּא.

וְאַתְּמַסְרָן בִּידָא דְהַהוּא מְכַנָּא שְׁלִיחָא דְאַתְפַּקֵּד
עַל עֲדוּאֵיהוֹן דְּבָנֵי נָשָׁא. וְלִילָה שְׁמִיָּה,
וּבְשַׁעְתָּא דְנִחַתִּין וְאַתְמַסְרָן בִּידוֹי מִתְפָּרְשִׁין, וְלִזְמָנִין

לשון הקודש

הַצְדִּיקִים שֶׁנִּשְׁמָוְתֵיהֶם מִתַּעֲטָרוֹת לִפְנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ טָרָם יָבֹאוּ לְעוֹלָם. שְׂכָרָה
שְׁנִינִי, בְּשַׁעְתָּה הֵיכִיא שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹצִיא נִשְׁמוֹת לְעוֹלָם, כָּל אוֹתָן הַרוּחוֹת
וְהַנִּשְׁמוֹת, כִּלְזֵן כְּלוּלוֹת זָכָר וּנְקֵבָה
שֶׁמְחַבְּרוֹת יַחַד.

וְנִמְסָרוֹת בִּידֵי אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה הַשְּׁלִיחַ
שֶׁנִּתְמַנֶּה עַל הַרְיוֹנוֹת בְּנֵי הָאָדָם, וְשְׁמוֹ

לְפָלוּנִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה זֶה אוֹמֵר,
וְהִירִי בְּתוֹב (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת
הַשָּׁמֶשׁ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ
בְּתוֹב, שׁוֹנָה לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה כָּאֵן הַכְּרוּז, וְהִירִי
אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, בְּאוֹתָהּ
שַׁעְתָּה מִמָּשׁ שְׁיִוצָא אָדָם לְעוֹלָם, בַּת זִוְגוּ
מוֹמַנַּת לוֹ? אָמַר רַבִּי אָבָא, אֲשֶׁרִי

דָּא אַקָּדִים מִן דָּא וְאַחִית לְהוּ בְּבִנֵּי נָשָׂא. וְכֵד (מָהֵא)
 מָטָא עֵידִן דְּזוּוּגָא דְלַחֲוֹן. קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּידַע
 אֲנוּן רוּחִין וְנִשְׁמָתִין מִתְּכַר לֹון בְּדִבְקָדְמִיתָא וּמְכַרְזָא
 עֲלִיָּהּ. וְכֵד אֶתְחַבְּרֵן אֶתְעֲבִידוּ חַד גּוּפָא חַד נִשְׁמָתָא
 יְמִינָא וּשְׁמָאֵלָא בְּדָקָא חַזִּי, וּבְגִין כֶּךָ אֵין כָּל חֲדָשׁ
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְאִי תִימָא הָא תַּנִּינֵן לִית זְוּוּגָא אֵלָא
 לְפֻם עוֹבְדֵי וְאַרְחֵי דְבַר נָשׁ. הָכִי הוּא וְדָאִי. דָּאִי
 זְכִי וְעוֹבְדֵי אֶתְבְּשָׁרֵן, זְכִי לְחַוּא דִּילִיָּה לְאֶתְחַבְּרָא
 בִּיהַ כְּמָה דְנִפִּיק.

אָמַר רַבִּי תִּיָּא מָאן דְּאֶתְבְּשָׁרֵן עוֹבְדֵי בְּאֵן אֶתֶר
 יִתְבַּע (ס"א יתבא) תַּחֲוּא זְוּוּגָא דִּילִיָּה. אָמַר לִיָּה
 הָא תַּנִּינֵן לְעוֹלָם יִמְכַר אָדָם כּו' וְיִשָּׂא בֵּת תַּלְמִיד
 חָכָם (ד"א ל"ג וְתָא חַזִּי). דְּתַלְמִיד חָכָם פְּקֻדָּנָא דְמֵאֲרִיָּה
 אֶתְפַּקְדֵּן בִּידִיָּה. תָּאנָא בְּרָזָא דְמֵתִנִּיתָא כָּל אֲנוּן

לשון הקודש

שְׁנִינוּ שְׂאִין זְוּוּג אֵלָא לְפִי מַעֲשֵׂי וְדַרְכֵי
 הָאָדָם – כֶּךָ זֶה וְדָאִי! שְׂאִים זֻכָּה וּמַעֲשֵׂיו
 בְּשָׂרִים, הוּא זֻכָּה לְהִתְחַבֵּר עִם אוֹתוֹ
 שְׁלוֹ כְּמוֹ שְׂיָצָא.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִי שְׂמַעֲשֵׂיו בְּשָׂרִים,
 בְּאִיזָה מְקוֹם יִבְקֹשׁ וַיִּשְׁבּוּ אֶת זְוּוּגָא? אָמַר
 לוֹ, הָרִי שְׁנִינוּ, לְעוֹלָם יִמְכַר אָדָם וְכוּ'
 וְיִשָּׂא בֵּת תַּלְמִיד חָכָם, וְדָא וְכָא רָאִהוּ
 שְׁתַּלְמִיד חָכָם פְּקֻדֹן רַבּוֹנוּ נִפְקֵד בִּידֵּוּ.

לִיָּה. וּבִשְׁעָה שְׂיֻרְדוֹת וְנִמְסָרוֹת בִּידֵּוּ,
 נִפְרְדוֹת, וְלִפְעָמִים זֶה מְקָדִים לְפָנֵי זֶה,
 וּמוֹרִיד אוֹתָם בְּבִנֵּי הָאָדָם. וּכְשִׁמְגִיעַ
 וּמִהוּ זְמַן זְוּוּגָם, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׂמַכִּיר אוֹתָן הָרוּחוֹת וְהַנִּשְׁמוֹת מִתְּכַר
 אוֹתָן בְּבְרָאשׁוֹנָה וּמְכַרִּיו עֲלֵיהֶם.
 וּכְשִׁמְתַּחְבְּרִים, נַעֲשִׂים גּוֹף אֶחָד וְנִשְׁמָה
 אֶחָת, יְמִין וּשְׂמָאל בְּרָאוּי, וּמִשּׁוּם כֶּךָ אֵין
 כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְאִם תֹּאמַר, הָרִי

דָּאָתוֹ בְּגִלְגּוּלָא דְנִשְׁמָתִין יְכַלִּין לְאַקְדָּמָא בְּרַחֲמֵי
זוּגָא דְלַחֲוֹן. וְעַל הָאֵי אֲתַעֲרוּ חֲבֵרִיָּא. אֵין נוֹשְׂאִין
נָשִׁים בְּמוֹעֵד אֲבָל מִקְדָּשִׁין שְׂמָא יְקַדְּמוּ אַחֵר
בְּרַחֲמִים. וְשִׁפּוּר קֶאֱמְרוּ אַחֵר דִּיקָא, וְעַל כֵּן קָשִׁין
זוּגִין קָמִיָּה דְקֶדְשָׁא בְּרִידָא הוּא. וְעַל כֵּלָּא (פְּנִים) וְדָאֵי
כִּי יִשְׂרָאֵל דְרָכֵי יִי כְּתִיב.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁלַח לִיה לְרַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָא רִזָּא
דְּמִלָּה יְדַעְנָא, אֲנִין דָּאָתוֹ בְּגִלְגּוּלָא דְנִשְׁמָתִין
מֵאֵן אַתָּר לְהוּ זוּגָא. שָׁלַח לִיה כְּתִיב, (שׁוֹפְטִים כ"א) מַה
נַעֲשֶׂה לָהֶם לְנוֹתָרִים לְנָשִׁים וְגו'. וְכְתִיב לָכוּ וְחִטַּפְתֶּם
לָכֶם וְגו'. פְּרַשְׁתָּא דְבִנֵּי בְנִימִין אוֹכַח וְעַל הָאֵי תַנִּינָן
שְׂמָא יְקַדְּמוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים. (כִּי אוֹתוֹ אַחֵר אֵין לוֹ בֵּית זוּגָא, אֲבָל
תִּשְׁכַּח דָּא כְּגוֹן בֵּר נָשׁ דְּנָסִיב בֵּית זוּגָיָה וְלֹא הוּוּ לִיה מְנָה בְּנִין וְמַת, יִימֵי אַחֲוִי וְיִיבָם
אֲתַתִּיה וְיִתְיַלִּיד לִיה (דף צב ע"א) מְנָה בֵּר. הָאֵי בֵּר הוּא מִיתָא דְאַהֲדַרְתָּ נִשְׁמָתִיהָ לְעָלְמָא.

לשון הקודש

בְּגִלְגּוּל נִשְׁמָתוֹת – מֵאִיזָה מְקוֹם לָהֶם יֵשׁ
זוּגָא? שָׁלַח לוֹ, כְּתוּב (שׁוֹפְטִים כ"א) מַה נַעֲשֶׂה
לָהֶם לְנוֹתָרִים לְנָשִׁים וְגו'. וְכְתוּב
וְחִטַּפְתֶּם לָכֶם וְגו'. פְּרַשְׁתָּ בְנֵי בְנִימִין
מוֹכִיחָה, וְעַל זֶה שְׁנִינוּ שְׂמָא יְקַדְּמוּ אַחֵר
בְּרַחֲמִים. וְכִי אוֹתוֹ אַחֵר אֵין לוֹ בֵּית זוּגָא? אֲבָל
תִּמְצָא זֶה כְּמוֹ אָדָם שֶׁנִּשָּׂא בֵּית זוּגָא וְלֹא הָיוּ לוֹ
מִסְּנֵה בָנִים וְמַת, יָבֵא אַחֲוִי וְיִיבָם אֶת אִשְׁתּוֹ וְיִוִּלֵּד
לוֹ מִסְּנֵה בָּן. כֵּן הָיָה הוּא הֵמָּה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ תְּהִי
לְעוֹלָם, זֶה הוּא הָאֲחֵר שְׂאִין לוֹ בֵּית זוּגָא אֲמַר.

שְׁנִינוּ בְּסוּד הַמִּשְׁנָה, כָּל אוֹתָם שְׂבָאוּ
בְּגִלְגּוּל שֶׁל נִשְׁמָתוֹת, יְכוּלִים לְהַקְדִּים
בְּרַחֲמִים אֶת זוּגָם. וְעַל זֶה הִעִירוּ
הַחֲכָמִים, אֵין נוֹשְׂאִים נָשִׁים בְּמוֹעֵד, אֲבָל
מִקְדָּשִׁים, שְׂמָא יְקַדְּמוּ אַחֵר בְּרַחֲמִים.
וְיָפָה אָמְרוּ אַחֵר בְּדִיוּק. וְעַל כֵּן קָשִׁים
הַזּוּגִים לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּדָא הוּא. וְעַל כֵּלָּא
פְּנִים וְדָאֵי כְּתוּב כִּי יִשְׂרָאֵל דְרָכֵי ה'.

רַבִּי יְהוּדָה שָׁלַח לְרַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר,
הָרִי סוּד הַדְּבָר יְדַעְתִּי, אוֹתָם שְׂבָאוּ

דא הוא אחר דאין לו בת זוג אלא אמיה, ודא הוא שמא יקדמנו אחר ברחמים דכיל לאקדמא אחרא למיסב אתתיה דדא ברחמי ובצלוחא ואף על גב דאמינא לך דכיל לאקדמא ברחמי לא יכיל אלא אם (הוא) בעלה חייבא איהו ואיהו זפאה)

אמר רבי יהודה (משנה) האי הוא ודאי דקשין וזוגין קמי קדשא בריך הוא. זפאה חולקהון דישראל דאורייתא אזליף להו ארחוי דקדשא בריך הוא, וכל טמירין ונגיזא דנגיזין קמיה. ודאי כתיב, (תהלים יט) תורת יי תמימה וגו'. זפאה חולקיה מאן דישתדל באורייתא ולא יתפרש מינה, דכל מאן דיתפרש מאורייתא אפלו שעתא חדא כמה דאתפרש מחיי דעלמא דכתיב, (דברים ל) כי היא חייך וארך ימך. וכתיב, (משלי ג) ארך ימים ושנות חיים ושלוה יוסיפו לך:

ויחי אברהם בן תשעים שנה וגו'. רבי יוסי פתח ויעמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ (ישעיה ט)

לשון הקודש

הוא, וכל הנסתרות והנגזים שנגזים לפניו. ודאי כתוב (תהלים יט) תורת ה' תמימה וגו'. אשרי חלקו של מי שמשתדל בתורה ולא נפרד ממנה, שכל מי שנפרד מן התורה אפלו שעה אחת, כמי שנפרד מחיי העולם, שכתוב (דברים ל) כי היא חייך וארך ימך, וכתוב (משלי ג) ארך ימים ושנות חיים ושלוה יוסיפו לך. ויחי אברהם בן תשעים שנה וגו'. רבי

זה הוא שמא יקדמנו אחר ברחמים, שיכול להקדים אחר לשא את אשתו של זה ברחמים ובתפלה. ואף על גב שאמרתי לך שיכולים להקדים אחר ברחמים, לא יכול אלא אם (הוא) בעלה הוא רשע והוא צדיק.

אמר רבי יהודה, ובעת זה הוא ודאי שקשים הזוגים לפני הקדוש ברוך הוא. אשרי חלקם של ישראל שהתורה מלמדת אותם את דרכי הקדוש ברוך

וְגו'. וּבָאִין אֲנֹנִי יִשְׂרָאֵל מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין, דְּקִדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא קָרָא לֹון צְדִיקִים. דְּתַנִּיא מֵאָה וְעֶשְׂרִים
(ד"א ל"ג וְחֲמִשׁ) וְתַמְנִיא אֱלֹפֵי מֵאֵרִי דְגִדְפִין דְּאִזְלִין
וּמֵאֲסִין כָּל עֲלָמָא וְשִׁמְעִין קָלָא וְאַחֲדִין לִיה לְהַהוּא
קָלָא.

כְּמָה דְּתַנִּינָן לִית לָךְ מְלָה בְּעֲלָמָא דְלִית לָה קָלָא,
וְאִזְלָא וּמֵאֲסָא בְּרַקִּיעָא, וְאַחֲדִין לָה מֵאֵרִי
דְּגִדְפִין וּסְלָקִין הַהוּא קָלָא (ד"א לְמֵאֲרִיחֹון) דְּאִמְרִין (נ"א דְּמֵדִין)
וְדִינִין לָה הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ דְּכִתִּיב, (קהלת י) כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וְגו'.

אִימַתִּי דְּיִינִין לְהַהוּא קָלָא. רַבִּי חֵיִיא אָמַר
בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נָשׁ שָׁכִיב וְנָאִים, וְנִשְׁמַתִּיה
נְפֻקַת מֵנִיה, וְהִיא אִסְתִּידַת בֵּיה בְּבֵר נָשׁ, וּבְדִין דְּיִינִין
לְהַהוּא קָלָא הָדָא הוּא דְּכִתִּיב, (מִיכָה ז) מִשְׁכַּבְתָּ חִיקָךְ

לשון הקודש

לו קול והולך וְטַס בְּרַקִּיעַ. וְאוֹחֲזִים בּוֹ
בְּעֲלֵי כְנָפִים, וּמַעֲלִים אֶת אוֹתוֹ הַקּוֹל
וְלִרְבוּנָם שְׁאוּמְרִים וּבְעֲלֵי הַדִּין וְדָנִים אוֹתוֹ
הֵן לְטוֹב הֵן לְרַע, שְׁכֵתוֹב (קהלת י) כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וְגו'.

מֵתִי דָנִים אֶת אוֹתוֹ הַקּוֹל? רַבִּי חֵיִיא
אָמַר, בְּשַׁעְתָּה שְׁבֹן אָדָם שׁוֹכֵב וְיִשָּׁן
וְנִשְׁמַתוֹ יֵצֵא מִמֶּנּוּ, וְהִיא מַעֲדָה בְּבֹן

יוֹסֵי פֶתַח, (ישעיה ט) וְעַמּוּךְ כָּלָם צְדִיקִים
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ וְגו'. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל
מִכָּל שְׂאֵר הָעַמִּים, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
קָרָא לָהֶם צְדִיקִים. שְׁלֹמֹדְנוּ, מֵאָה
וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁן וְשִׁמְנֹה אֱלֹפִים בְּעֲלֵי
כְנָפִים שֶׁהוֹלְכִים וְטָסִים אֶת כָּל הָעוֹלָם,
וְשׁוֹמְעִים קוֹל וְאוֹחֲזִים אֶת אוֹתוֹ הַקּוֹל.
כְּמוֹ שֶׁשְּׁנִינּוּ שְׁאִין לָךְ דְּבֵר בְּעוֹלָם שְׁאִין

שֹׁמֵר פֶּתְחֵי פִיָּךְ. מֵאֵי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְּהִיָּא אֶסְחִידַת
בְּבֵר נָשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כָּל מַה דְּבֵר נָשׁ עֶבֶיד
בְּכָל יוֹמָא נִשְׁמַתִּיהָ אֶסְחִידַת בֵּיהּ בְּבֵר נָשׁ בְּלִילְיָא.

תַּאנָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּתַחֲלַת שַׁעֲתָא קַמֵּייתָא
בְּלִילְיָא כֹּד נִשְׁף יִמְכָּא וְעָאֵל שְׂמִשָּׂא מֵאֲרִי
דְּמִפְתָּחַן דְּמִמְנָן עַל שְׂמִשָּׂא עָאֵל בְּתַרִּיסָר תַּרְעִין
דְּפִתִּיחִין בִּימְכָא, בְּתַר דְּעַל בְּבִלְהוּ, כָּל אַנּוּן תַּרְעִין
סְתִימִין (נ"א פִתְחִין), כְּרוּזָא קָאִים וְשָׂרִי לְאַכְרוּזָא, קָאִים
מָאן דְּקָאִים וְאַחִיד לְאַנּוּן מִפְתָּחַן, בְּתַר דְּסִיִּים כְּרוּזָא,
כָּל אַנּוּן נְטוּרִי עֲלִמָּא מִתְּכַנְשִׁין וְסִלְקִין, לִית מָאן
דְּפִתַּח (פּוֹמָא) פֶּטְרָא כֹּלָא מִשְׁתַּכְּכִין. כִּדִּין דִּינִין
דְּלִתְתָּא מִתְּעָרִין וְאִזְלִין וְשָׂאטִין בְּעֲלִמָּא, וְסִיחָרָא
שְׂאֲרִי לְאַנְהָרָא.

לשון הקודש

בתריסר שְׁעָרִים שְׁפִתוּחִים בַּיּוֹם. אַחַר
שְׁנֵכְנֵס בְּכֻלָּם, כָּל אוֹתָם הַשְׁעָרִים
הַסְתּוּמִּים וְהַפְתּוּחִים, הִכְרוּז עוֹמֵד וּמִתְחִיל
לְהִכְרוּז. עוֹמֵד מִי שְׁעוֹמֵד וְאוֹחֻז אוֹתָם
הַמִּפְתָּחוֹת. אַחַר שְׁסִים הִכְרוּז, כָּל
אוֹתָם שׁוֹמְרֵי הָעוֹלָם מִתְּכַנְסִים וְעוֹלִים,
וְאִין מִי שְׁפּוֹתָת וּפְתוּ פִתְחוֹן פֶּה וְהַכֵּל
שׁוֹקֵטִים. אִז מִתְּעוֹרְרִים הַדִּינִים שְׁלִמְטָה,
וְהוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וְהוֹלְבָנָה
מִתְחִילָה לְהֵאִיר.

הָאָדָם, וְאִז דְּנִים אֵת אוֹתוֹ הַקּוֹל. וְהוּ
שְׁכַתוֹב (מִכַּח ז) מִשְׁכַּבְת חִיקָךְ שֹׁמֵר פֶּתְחֵי
פִיָּךְ. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהִיא מַעֲיָדָה
בְּאָדָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כָּל מַה שְׂאָדָם
עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם, נִשְׁמָתוֹ מַעֲיָדָה בּוֹ בְּאָדָם
בְּלִילְיָה.

לְמַדְנָה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּתַחֲלַת
הַשָּׁעָה הָרִאשׁוֹנָה בְּלִילְיָה, כְּשֶׁנִּשְׁוֹשֵׁף
[שְׁוִיזָא] הַיּוֹם וְנִכְנֵס הַשֶּׁמֶשׁ, בַּעַל
הַמִּפְתָּחוֹת שְׂמִמְנָה עַל הַשֶּׁמֶשׁ נִכְנֵס

וּמֵאֲרִי דִּיבְכָא תִּקְעִין וּמִיִּלְלִין. תִּקְעִין תְּנִינֹת בְּדִין
 מִתְעָרִי שִׁירְתָּא וּמִזְמָרִין קָמִי מְאֲרִיהוֹן, כְּמָה
 מְאֲרִי תְרִיסִין קָיִמוּ בְּקִיּוּמֵיהוּ וְאִתְעָרִין דִּינִין
 בְּעֵלְמָא, בְּדִין בְּנֵי נֶשָׂא נִימִין וְנִשְׁמַתָּא נִפְקַת
 וְאַסְהִידַת סְהֻדוֹתָא וְאִתְחִיבַת בְּדִינָא, וְקִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא עֶבֶיד חֶסֶד בְּבֵר נֶשׁ וְנִשְׁמַתָּא תַּבַּת לְאַתְרָהּ.

בְּפִלְגוֹת לִילְיָא כִּד צַפְרִין מִתְעָרִין, סְטָרָא דְצָפוֹן
 אִתְעַר בְּרוּחָא, קָם בְּקִיּוּמֵיהּ שְׂרָבִיטָא
 דְּבִסְטָר דָּרוֹם וּבְטָשׁ בְּתֵהוּא רוּחָא וְשָׁכִיד וְאַתְבָּסָם,
 בְּדִין אִתְעַר קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא בְּנִימוּסֵי לְאַשְׁתַּעְשְׁעָא
 עִם צְדִיקָא בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן.

בְּתֵהוּא שַׁעְתָּא זַבְּאָה חוֹלְקִיָּה דְּבֵר נֶשׁ דְּקָאִים
 לְאַשְׁתַּעְשְׁעָא בְּאוּרִייתָא, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא וְכָל צְדִיקָא דְּבְּגִנְתָּא דְעֵדֶן בְּלָהוּ צִייתִין לְקָלִיָּה

לשון הקודש

בְּחֻצוֹת הלילה, כְּשֶׁהַצִּפְרִים
 מִתְעוֹרְרוֹת, צֵד הַצָּפוֹן מִתְעוֹרֵר בְּרוּחַ,
 עוֹמֵד בְּמָקוֹמוֹ הַשְּׂרָבִיט שֶׁבְּצֵד הַדָּרוֹם,
 וּמִכָּה בְּאוֹתָהּ הָרוּחַ וְשׁוֹקֵט וּמִתְבָּסֵּם. אִז
 מִתְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמִנְהֲגוֹ
 לְהַשְׁתַּעְשֹׁעַ עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן.
בְּאוֹתָהּ שְׁעָה. אֲשֶׁרִי חָלְקוּ שֵׁל אָדָם
 שְׁעוֹמֵד לְהַשְׁתַּעְשֹׁעַ בַּתּוֹרָה, שְׁהִירִי

וּבְעֲלֵי הַיְבֻכָּה תוֹקְעִים וּמִיִּלְלִים. תוֹקְעִים
 שְׁנִית. אִז מִתְעוֹרֶרֶת שִׁירָה וּמִזְמָרִים לְפָנֵי
 רְבוּנָם. כְּמָה בְּעֲלֵי מְגֻנִים עוֹמְדִים
 בְּמָקוֹמָם וּמִתְעוֹרְרִים דִּינִים בְּעוֹלָם. אִז בְּנֵי
 הָאָדָם וְשָׁנִים, וְהַנִּשְׁמָה יוֹצֵאת וּמַעֲדָה
 עֲדוֹת וּמִתְחִיבַת בְּדִין. וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם אָדָם, וְהַנִּשְׁמָה שְׂבָה
 לְמָקוֹמָהּ.

הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגָּנִים חֲבֵרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד אֵלָּא דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְשִׁיךְ עָלֶיהָ חַד חוּטָא דְּחַס"ד לְמַחְוֵי (ד"א
ל"ג תדיר) נָטִיר בְּעֶלְמָא, דִּהָא עֲלָאִין וְתַתָּאִין נָטְרִין לִיה
הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה יְיָ חֲסִדּוֹ וּבַלַּיְלָה
שִׁירָה עֲמִי.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה כָּל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהָאֵי שַׁעְתָּא
בְּאוּרֵייתָא וְדָאֵי אֵית לִיה חוּלְקָא תְּדִיר
בְּעֶלְמָא דְּאֵתִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מָאֵי טַעְמָא תְּדִיר.
אָמַר לִיה הָכִי אוֹלִיפְנָא דְּכָל פְּלָגוֹת לִילְיָא בַּד קִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר בְּגִנְתָּא דְּעֶדֶן כָּל אַנּוּן נְטִיעֵן
דְּגִינְתָּא אֲשַׁתְּקִיין יִתִּיר מִהָהוּא נִחְלָא דְּאִקְרִי
(דף צב ע"ב) נִחַל קְדוּמִים נִחַל עֲדָנִים וְדָלָא פֶסְקוּ מִימּוֹי לְעֶלְמִין,
בְּכִיכּוּל הָהוּא דְּקָאִים וְאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא בְּאִילוֹ

לשון הקודש

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה, כָּל מִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל
בַּשָּׁעָה הַזֹּאת בַּתּוֹרָה, וְדָאֵי יֵשׁ לוֹ חֵלֶק
תְּמִיד בְּעוֹלָם הַבָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מָה
הַטַּעַם תְּמִיד? אָמַר לוֹ, כִּדּוּן לְמַדְנָה, שֶׁכָּל
חֲצוֹת לַיְלָה, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּגֵן עֵדֶן, כָּל הַנְּטִיעוֹת שֶׁל הַגֵּן
מְשַׁקִּים יוֹתֵר מֵאוֹתוֹ הַנִּחַל שֶׁנִּקְרָא נִחַל
קְדוּמִים, נִחַל עֲדָנִים, שְׂאִין פּוֹסְקִים מִימּוֹ
לְעוֹלָמִים. בְּכִיכּוּל אוֹתוֹ שֶׁעוֹמֵד וּמִשְׁתַּדַּל

הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּגֵן
עֵדֶן, כָּלָם מִקְשִׁיבִים לְקוֹלוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
(שיר ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגָּנִים חֲבֵרִים מִקְשִׁיבִים
לְקוֹלָךְ הַשְּׁמִיעֵנִי. וְלֹא עוֹד, אֵלָּא
שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט אֶחָד
שֶׁל חַס"ד שִׁיחֶיהָ וְתִמְדָּה שְׁמוֹר בְּעוֹלָם,
שֶׁהָרִי עָלִיוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ.
זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה ה' חֲסִדּוֹ
וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עֲמִי.

ההוא נחלא אתרק על רישיה ואשקי ליה בגו אנון
 נטיען דבגנתא דעדן. (אמר רבי יוסי) ולא עוד אלא הואיל
 וכלהו צדיקניא דבגו גנתא דעדן צייתין ליה, חולקא
 שוין ליה בההוא שקיו דנחלא. אשתבח דאית ליה
 חולקא תדיר בעלמא דאתי.

רבי אבא הוה אתי מטבריה לבי טרוניא דחמיו,
 ורבי יעקב בריה הוה עמיה, אערעו בכפר
 טרשא. בד בעו למשכב, אמר רבי אבא למריה
 דביתא אית חכא תרנגולא. אמר ליה מארא דביתא,
 אמאי. אמר ליה בגין דקאימנא בפלגות ליליא
 ממש.

אמר ליה לא אצטריך, דהא סימנא לי בביתא
 דהדין טקלא דקמי ערסאי מלינא ליה מיא
 ונטיף טיף טיף, בפלגות ליליא ממש אתרקו בלהו

לשון הקודש

טרוניא שלחמיו, ורבי יעקב בגו אנון הוה
 עמו. נפגשו בכפר טרשא. כשרצו
 לשכב, אמר רבי אבא לבעל הבית: יש
 כאן תרנגול? אמר לו בעל הבית: למה?
 אמר לו: משום שאני קם בחצות הלילה
 ממש.

אמר לו: לא צריך, שהרי סימן יש לי
 בבית - שהמשקל הזה שלפני מטתי,

בתורה, כאלו אותו הנחל מוריק על
 ראשו ומשקה אותו בתוך אותם
 הנטיעות שבגן עדן. ואמר רבי יוסי ולא
 עוד, אלא הואיל וכל הצדיקים שבתוך
 גן העדן מקשיבים לו, שמים לו חלק
 באותה השקאת הנחל. נמצא שיש לו
 חלק תמיד בעולם הבא.

רבי אבא הוה בא מטבריה לבית

מִיָּא וְאַתְּגַלְגַּל הָאִי קִיטָפָא וְנָהִים וְאַשְׁתַּמַּע קָלָא
בְּכָל בֵּיתָא, וּבְדִין הוּא פְּלָגוֹת לִילִיָּא מִמָּשׁ.

וְחֵד סָבָא הָוָה לִי דְהָוָה קָם בְּכָל פְּלָגוֹת לִילִיָּא
וְאַשְׁתַּדַּל בְּאוֹרֵייתָא וּבְגִינִי כִּד עֶבֶד הָאִי.
אָמַר רַבִּי אָבָא בְּרִיד רַחֲמָנָא דְשַׁדְרָנִי הָבָא.
בְּפְלָגוֹת לִילִיָּא נָהִים הָהוּא גַּלְגַּל דְּקִיטָפָא, קָמוּ
רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יַעֲקֹב, שָׁמְעוּ לְהָהוּא גִבְרָא דְהָוָה
יְתִיב בְּשִׁפּוּלֵי בֵיתָא וְתִרִין בְּנוֹי עֲמִיה וְהָוָה אָמַר
בְּתִיב, (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לְךָ עַל
מִשְׁפָּטֵי צִדְקָךְ, מָאִי קָא חָמָא דָּוִד דְּאִיהוּ אָמַר חֲצוֹת
לַיְלָה וְלֹא בַחֲצוֹת לַיְלָה. אָלָא חֲצוֹת לַיְלָה וְדָאִי,
לְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא אָמַר הָבִי. וְכִי קַדְשָׁא בְּרִיד הוּא
הָבִי אֶקְרִי. אִין, דְּהָא חֲצוֹת לַיְלָה מִמָּשׁ קַדְשָׁא בְּרִיד
הוּא אֲשַׁתְּכַח וְסִיעֶתָּא דִּילִיָּהּ וּבְדִין הִיא שַׁעֲתָא דְעֵייל

לשון הקודש

הַגְלַגַּל וְהַדְּבִיקוּן. קָמוּ רַבִּי אָבָא וְרַבִּי יַעֲקֹב,
וְשָׁמְעוּ אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב
בְּיֶרֶבְתִּי הַבֵּית וּשְׁנֵי בְנָיו עִמּוֹ, וְהָיָה
אוֹמֵר, כְּתוּב (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם
לְהוֹדוֹת לְךָ עַל מִשְׁפָּטֵי צִדְקָךְ. מָה רָאָה
דָּוִד שֶׁהוּא אָמַר חֲצוֹת לַיְלָה וְלֹא בַחֲצוֹת
הַלַּיְלָה? אָלָא חֲצוֹת לַיְלָה – וְדָאִי
לְקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר כֵּן. וְכִי כֵּן
נִקְרָא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא? כֵּן, שֶׁהָיָה

אֲנִי מְמַלֵּא אוֹתוֹ בְּמִים, וּמִטְפֵּטֵף מִפֶּה
מִפֶּה. וּבַחֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמָּשׁ מִתְרוֹקְנִים
כָּל הַמִּים, וּמִתְגַּלְגַּל הַגְלַגַּל וְהַדְּבִיקוּן הָזֶה
וְנֹהֲמִים, וְנִשְׁמָע קוֹלוֹ בְּכָל הַבֵּית. וְאִזּוּ הוּא
חֲצוֹת הַלַּיְלָה מִמָּשׁ.

וְזִמְן אֶחָד הָיָה לִי שֶׁהָיָה קָם בְּכָל חֲצוֹת
לַיְלָה וּמִשְׁתַּדַּל בַּתּוֹרָה, וּמִשּׁוּם כֵּן עָשָׂה
אֶת זֶה. אָמַר רַבִּי אָבָא: בְּרוּךְ הַרְחֵמֶן
שֶׁשָּׁלַחֵנִי לְכָאן. בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה נָהִים אוֹתוֹ

בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע עִם צְדִיקָיָא.

אָמַר רַבִּי אָבָא לְרַבִּי יַעֲקֹב וְדַאי נִשְׁתַּתַּף בְּשְׂכִינְתָּא
וְנִתְחַבֵּר בְּחֻדָּא, קָרִיבוּ וְיִתִּיבוּ עִמִּיהּ, אָמְרוּ
לִיה אֵימָא מַלְּה דְּפוּמָךְ דְּשִׁפּוּר קְאָמְרִת. מִנָּא לָךְ
הַאי. אָמַר לוֹן מַלְּה דָּא אוֹלִיפְנָא מִסְבָּאי. וְתוּ הָוָה
אָמַר דְּתַלְת (נ"א דְּתַחֲלַת) שְׁעֵתִי קָמִייתָא דְּלִילִיָּא כָּל
דִּינִין דְּלִתְתָּא מִתְעָרִין וְאִזְלִין וְשָׂאטִין בְּעֶלְמָא.

בְּפִלְגוּת לִילִיָּא מִמָּשׁ קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֶתְעַר
בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן וְדִינִין דְּלִתְתָּא לָא מִשְׁתַּבְּחִין. וְכָל
נִימוּסִין דְּלַעֲיָלָא בְּלִילִיָּא לָא אֶשְׁתַּבְּחוּ אֶלָּא בְּפִלְגוּת
לִילִיָּא מִמָּשׁ. מִנָּלָן מֵאַבְרָהָם דְּכָתִיב וַיַּחֲלֹק עֲלֵיהֶם
לִילָה. בְּמִצְרַיִם (שְׁמוֹת יב) וַיְהִי בַחֲצִי הַלַּיְלָה, וּבְאַתְרִין
סְגִיָּאִין בְּאוֹרֵייתָא הָכִי אֶשְׁתַּבַּח. וְדוּד הָוָה יִדְעֵ.

לשון הקודש

והולכים ומשוטטים בעולם.
ובחצות הלילה ממש הקדוש ברוך
הוא מתעורר בגן עדן, והדינים שלמטה
אין נמצאים. וכל המנהגים שלמעלה
בלילה, אין נמצאים אלא בחצות הלילה
ממש. מנין לנו? מאברהם, שכתוב
(בראשית יד) וַיַּחֲלֹק עֲלֵיהֶם לַיְלָה. בְּמִצְרַיִם –
(שמות יב) וַיְהִי בַחֲצִי הַלַּיְלָה. ובמקומות
רבים בתורה כך נמצא. ודוד הנה יודע.

חצות לילה ממש הקדוש ברוך הוא
נמצא וסיעתו, ואז היא השעה שנגבם
לגן העדן להשתעשע עם הצדיקים.
אמר רבי אבא לרבי יעקב, ודאי
נשתתף עם השכינה ונתחבר יחד. קרבו
וישבו עמו. אמרו לו, אמר דבר פיד,
שיפה אמרת, מנין לך זה? אמר להם,
דבר זה למדתי מסבי. ועוד הנה אומר,
ששלוש ושתחלתן השעות הראשונות של
הלילה, כל הדינים שלמטה מתעוררים

(ומה) ומנא הוה ידע. אלא הכי אמר סבא. דמלכותא דיליה בהאי (ליליא) תליא. ועל דא קאים בההיא שעתא ואמר שירתא, ולהכי קרייה לקדשא בריך הוא תצות לילה ממש, אקום להודות לך וגו' דהא כל דינין תליין מהבא, ודינין דמלכותא מהבא משתבחין, וההיא שעתא אתקטיר בה דוד וקם ואמר שירתא. אתא רבי אבא ונשקיה, אמר ליה ודאי הכי הוא בריך רחמנא דשדרני הבא.

תא חזי, לילה דינא בכל אתר והא אוקימנא מילי, והכי הוא ודאי, והא אתער קמי דרבי שמעון. אמר תהוא ינוקא בריה דההוא גברא אי הכי אמאי בתיב תצות לילה. אמר ליה הא אתמר בפלגות ליליא מלכותא דשמיא אתערת.

לשון הקודש

ששלחני לבאן.
בא ראה, הלילה הוא דין בכל מקום, והרי הקמנו את הדברים, וכך הוא ודאי, והרי הערתי לפני רבי שמעון. אמר אותו היילד בנו של אותו האיש, אם כך, למה כתוב תצות לילה? אמר לו, הרי נאמר שבתצות הלילה מתעוררת מלכות השמים.

ומה? ומנין היה יודע? אלא כך אמר חזקוני, שמלכותו תלויה בזה והלילה, ועל זה עומד בשעה הזו ואומר שירה, ולכן קרא לקדוש-ברוך-הוא תצות לילה וממש אקום להודות לך וגו', שהרי כל הדינים תלויים מבאן, ודיני המלכות נמצאים מבאן. ובאותה השעה נקשר דוד בה, וקם ואמר שירה. בא רבי אבא ונשקו. אמר לו, ודאי כך הוא. ברוך הרחמן

אָמַר אָנָּא שְׁמַעְנָא מְלָה. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא,
אִימָא בְּרִי טַב דְּהָא מְלָה דְּפוּמָּךְ קָלָא
דְּבוּצִינָא לְהוּי. אָמַר אָנָּא שְׁמַעְנָא דְּהָא לִילָה דִּינָא
דְּמַלְכוּתָא אִיהוּ וּבְכָל אֲתֵר דִּינָא הוּא, וְהָאִי דְּקָאמַר
חֲצוּת, בְּגִין דִּינִקָּא בְּתֵרִי גִּוּוּי (חֲצוּת) בְּדִינָא וְחֶסֶד,
וְדָאִי פְּלִגּוּתָא קִדְמִיתָא דִּינָא הוּא, דְּהָא פְּלִגּוּתָא
אַחֲרָא נִהִירוּ אַנְפָּהָא בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד. וְעַל דָּא חֲצוּת
לִילָה כְּתִיב וְדָאִי.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשְׁנֵי יָדָיו בְּרִישִׁיָּה וּבִרְכִּיָּה, אָמַר וְדָאִי
חֲשִׁיבְנָא דְּחֲכַמְתָּא לָא אֲשַׁתְּכַח בֵּר בְּאַנּוּן זָכָאִי
דְּזָכוּ בָּהּ. הַשְׁתָּא חֲמִינָא דְּאַפִּילוּ יַנּוּקִי בְּדָרָא דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן זָכוּ לְחֲכַמְתָּא עֲלָאָה. זָכָאָה אַנְתָּ רַבִּי שְׁמַעוֹן.
וְוִי לְדָרָא דְּאַנְתָּ תַּסְתַּלַּק מִנִּיהּ. יִתְּבוּ עַד
צַפְרָא וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאַזְרִייתָא.

(דף צג ע"א)

לשון הקודש

פתוב ודאי.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשְׁשׁ יָדָיו בְּרִישִׁיָּה וּבִרְכִּיָּה
אוּתוּ. אָמַר, וְדָאִי חֲשַׁבְתִּי שְׁאִין נִמְצָאָת
חֲכָמָה, רַק בְּאוּתָם הַצְדִּיקִים שְׁזָכוּ בָּהּ.
כַּעַת רְאִיתִי שְׁאֶפְלוּ יְלָדִים בְּדוֹר שֶׁל רַבִּי
שְׁמַעוֹן זָכוּ לְחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה. אֲשַׁרִּיד רַבִּי
שְׁמַעוֹן! אוּי לְדוֹר שְׁאַתָּה תַּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ
יִשְׁבּוּ עַד הַבֶּקֶר וְהִתְעַפְּקוּ בַּתּוֹרָה.

אָמַר, אֲנִי שְׁמַעְתִּי דְּבַר. אָמַר לוֹ רַבִּי
אַבָּא, אָמַר בְּנִי טוֹב, שְׁהִרִי דְּבַר פִּיד
יְהִיה קוֹל הַמְּאוֹר. אָמַר, אֲנִי שְׁמַעְתִּי,
שְׁהִרִי הַלִּילָה הוּא דִּין הַמַּלְכוּת, וּבְכָל
מְקוֹם הוּא דִּין. וְזֶה שְׁאֲמַר חֲצוּת, מִשּׁוּם
שְׁיוֹנְקָת בְּשְׁנֵי גִּוּוּיִם (חֲצוּת) – בְּדִין וְחֶסֶד.
וְדָאִי שְׁהַמְחִיצִית הִרְאֵנוּהָ הִיא דִּין,
שְׁהִרִי בַּמְחִיצִית הָאֲחֵרָת הִיא מְאִירָה
כְּנִיָּה בְּצַד הַחֶסֶד, וְעַל כֵּן חֲצוּת לִילָה

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר (ישעיה ס) וְעַמּוּד בָּלֵם צְדִיקִים
וְגו'. מִלָּה דָּא הָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא מָאִי
טַעְמָא כְּתִיב וְעַמּוּד בָּלֵם צְדִיקִים, וְכִי בָּלְחוּ יִשְׂרָאֵל
צְדִיקֵי נִינְהוּ. וְהָא בַּמָּה חֲיִיבִין אִית בְּהוּ בִישְׂרָאֵל
בַּמָּה חֲטָאִין וּבַמָּה רִשְׁעִין דְּעֵבְרִין עַל פְּקוּדֵי
אוֹרֵיתָא.

אֵלָּא הָכִי תֵּנָא בְּרוּזָא דְּמִתְנִיתִין. וּפֶאֱיִן אֲנִין יִשְׂרָאֵל
דְּעֵבְדִין קֶרְבָּנָא דְּרַעְוָא לְקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
דְּמִקְרִיבִין בְּנִיחוּ לְתַמְנִיָּא יוֹמִין לְקֶרְבָּנָא, וְכֵד אֶתְגַּזְרוּ
עָאֵלוּ בְּהֵאִי חוּלְקָא טָבָא דְּקַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דְּכְתִיב,
(משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם. בִּינוּ דְּעָאֵלוּ בְּהֵאִי חוּלְקָא
דְּצַדִּיק אֶקְרוּן צְדִיקִים, וְדָאִי בָּלֵם צְדִיקִים.

וְעַל בֶּן לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. בְּדְכְתִיב, (תהלים קיח) פֶּתַחוּ

לשון הקודש

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, וְעַמּוּד בָּלֵם צְדִיקִים
צְדִיקִים וְגו'. הַדְּבָר הַזֶּה הָרִי בְּאֶרְחוֹהוּ
הַחֲבֵרִים, מָה הַטַּעַם כְּתוּב (ישעיה ס) וְעַמּוּד
בָּלֵם צְדִיקִים, וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל הֵם
צְדִיקִים? וְהָרִי בַּמָּה רִשְׁעִים יֵשׁ בִּישְׂרָאֵל,
בַּמָּה חוֹטָאִים וּבַמָּה רִשְׁעִים שְׁעוּבָרִים עַל
מִצְוֹת הַתּוֹרָה.

אֵלָּא כִּד שְׁנָה בְּסוּד הַמִּשְׁנִיאוֹת: אֲשֶׁרֵיהֶם
יִשְׂרָאֵל שְׁעוּשִׁים קֶרְבָּן שֶׁל רָצוֹן

לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁמִקְרִיבִים אֶת
בְּנֵיהֶם לְשִׁמּוֹנָה יָמִים לְקֶרְבָּן,
וּבְשִׁנְמוּלִים, נִכְנָסִים לַחֲלֶק הַטּוֹב שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁכָתוֹב (משלי י) וְצַדִּיק
יִסּוֹד עוֹלָם. וּבִינוּ שְׁנִכְנָסוּ בַּחֲלֶק הַזֶּה שֶׁל
הַצַּדִּיק, הֵם נִקְרָאִים צְדִיקִים. וְדָאִי בָּלֵם
צְדִיקִים.

וְעַל בֶּן לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ, בְּכָתוֹב (תהלים
קיח) פֶּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבָא בָּם, וּבְכָתוֹב

לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק אָבֹא בָם. וּכְתִיב זֶה הַשַּׁעַר לִי צְדִיקִים
 יָבֹאוּ בּוֹ. אֲנֹנִי דַּאֲתַגְזֹרוּ וְאַקְרוֹן צְדִיקִים. נֶצֶר מִטָּעִי.
 נֶצֶר מֵאֲנֹנִי נְטִיעִין דְּנִטַּע קִדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא בְּגִנְתָּא
 דְּעֵדֶן הָאִי אֶרֶץ חַד מְנִיחָהּ, וְעַל כֵּן אֵיתָּ לָּהּ
 לְיִשְׂרָאֵל חוֹלְקָא טָבָא בְּעִלְמָא דְּאֲתִי וּכְתִיב, (תהלים לד)
 צְדִיקִים יִירְשׁוּ אֶרֶץ. (ישעיה ס) לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ. מִהוּ
 לְעוֹלָם. כִּמָּה דְּאוֹקִימָנָא בְּמִתְנִיתָא דִּילָן, וְהָא אֶתְמַר
 הָאִי מֶלֶךְ בֵּין חֲבֵרִיָּא. (וְתַנְיָא מָאִי קָא חֲמָא קָרָא דְּלָא אֶקְרִי אֲבִרְהָם
 עַד הַשְּׁתָּא). (ג"א תא חזי, קִדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא לָא קָרָא לְאַבְרָהָם אֲבִרְהָם עַד הַשְּׁתָּא מָאִי
 מִטָּעִי. אֲלָא חֲבִי אוֹקִימָנָא דְּעַד הַשְּׁתָּא לָא אֶתְגְּזֹר, וְכֵד אֶתְגְּזֹר אֶתְחַבֵּר בֵּיהּ הָאִי ה"א
 וְשָׂרִיא בֵּיהּ), אֲלָא חֲבִי אוֹקִימָנָא דְּעַד הַשְּׁתָּא לָא אֶתְגְּזֹר,
 וְכֵד אֶתְגְּזֹר אֶתְחַבֵּר בְּהָאִי ה' וְשְׂכִינְתָּא שְׂרִיא בֵּיהּ
 וּכְדִין אֶקְרִי אֲבִרְהָם.

וְהִינוּ דְּכְתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ

לשון הקודש

מָה רָאָה הַכְּתוּב שְׁלֹא נִקְרָא אֲבִרְהָם עַד עֵתָּה? וְג' בָּא רָאָה, הַקְדוּשׁ בְּרִידָּה הוּא לָא קָרָא לְאַבְרָהָם
 אֲבִרְהָם עַד עֵתָּה, מָה הַטָּעִי? אֲלָא כִּד בְּאַרְנוּ, שְׁעַד
 עֵתָּה לָא נְמוּל, וּכְשֶׁנְמוּל, הִתְחַבֵּר בּוֹ הַח"א הוּא
 וְשָׂרְתָּה בּוֹ. אֲלָא כִּד בְּאַרְנוּ, שְׁעַד עַכְשָׁו
 לָא נְמוּל, וּכְשֶׁנְמוּל, הִתְחַבֵּר לַח"א הוּא
 וְהַשְּׂכִינָה שָׂרְתָּה בּוֹ, וְאִזּוּ נִקְרָא אֲבִרְהָם.
 וְהִינוּ מָה שְׂכָתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת
 הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם. וְשָׂנָה בְּה'

זֶה הַשַּׁעַר לַה' צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ, אוֹתָם
 שְׁנִמּוּלוּ וְנִקְרָאִים צְדִיקִים. נֶצֶר מִטָּעִי –
 נֶצֶר מֵאוֹתָם הַנְּטִיעוֹת שְׁנִמְטַע הַקְדוּשׁ
 בְּרִידָּה הוּא בְּגֵן עֵדֶן. הָאֶרֶץ הַזֹּאת הִיא אַחַת
 מֵהֶן, וְעַל כֵּן יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל חֶלֶק טוֹב
 לְעוֹלָם הַבָּא, וּכְתוּב (שם לד) צְדִיקִים יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ. (ישעיה ס) לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ, מִה זֶה
 לְעוֹלָם? כִּמּוֹ שְׂבַאֲרֵנוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, וְהִרִי
 הַדְּבָר הַזֶּה נִתְבָּאֵר בֵּין הַחֲבֵרִים. וְלִמְדֵנוּ

בְּהִפְרָאֵם. וְתֹאנָא בְּה' פְּרָאֵם. וְתֹאנָא בְּאַבְרָהָם. מֵאִי קְאָמְרִי אֵלָּא דָּא חֶסֶד וְדָא שְׂכִינְתָּא וְכֹלָא נְחִית בְּחֻדָּא, וְלֹא קִשְׁיָא מַלְה וְהֵאִי וְהֵאִי הוּי.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אֲבָא הֵאִי ה' דִּהֲפְרָאֵם וְעִירָא, וְה' (דברים ל"ב ו) דִּהְלִי רַבְרָבָא, מַה בֵּין הֵאִי לְהֵאִי, אָמַר לִיה דָּא (שְׂכִינְתָּא) שְׂמִיטָה, וְדָא יוֹבְלָא (וְאִית דְּמִתְנִי דְכֹלָא חֶד, דְּכַד מְנַהֵרָא מִצְדִּיק כְּדִין קִיּוּמָא בְּאַשְׁלָמוּתָא וְה' רַבְרָבָא, דְּהָא מִתְנַהֵרָא כְּדָקָא יְאוּת, וְלִזְמִנִּין דְּלֹא קִיּוּמָא בְּאַשְׁלָמוּתָא וְיִנְקָא מִסְטָרָא אַחְרָא כְּדִין ח"א וְעִירָא) וּבִגִּין כֶּךָ וּזְמִנִּין דְּסִיחָרָא קִיּוּמָא בְּאַשְׁלָמוּתָא וּזְמִנִּין בְּפִגְימוּתָא, וּבְאַנְפָּהָא אֲשֶׁתִּכַּח וְאַשְׁתְּמוּדַע וְכֹלָא שְׁפִיר. וְהֵאִי אִיהוּ בְּרִירָא דְּמַלְהָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא זַבְּאִין אֲנִין יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲתֵרְעִי בְּחֹן מִכָּל שְׂאָר עַמִּין, וְיִהִיב לֹון אֶת קִיּוּמָא דָּא, דְּכָל מָאן דְּאִית בֵּיה הֵאִי אֶת, לֹא

לשון הקודש

עומדת בשלמות ויונקת מצד האחר, או ה"א קטנה. ומשום כך לפעמים שהלכנה עומדת בשלמותה, ולפעמים בחסרונה, ובפניה נמצא ונדע, והכל יפה, וזה הוא ברור הדבר.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, אֲשֶׁרִיחֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִתְרַצָּה בָּהֶם מִכָּל שְׂאָר הָעַמִּים וְנָתַן לָהֶם אוֹת הַבְּרִית הַזֶּה, שֶׁכָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ אוֹת הַבְּרִית הַזֶּה, אֵין

בְּרָאֵם, וְשִׁנָּה בְּאַבְרָהָם. מַה אוֹמְרִים? אֵלָּא זֶה חֶסֶד וְזֶה הַשְׂכִּינָה, וְהַכֹּל יוֹרֵד יַחַד, וְהַדָּבָר לֹא קִשְׁיָא, וְזֶה וְזֶה הִיָּה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב לְרַבִּי אֲבָא, הֵאִי הוּא שֶׁל

הִפְרָאֵם הֵיא קְטַנָּה, וְה' שֶׁל הִלָּה (דברים לב)

– גְּדוּלָּה. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אָמַר לוֹ, זֶה

שְׂמִיטָה, וְזֶה יוֹבֵל, וְיֵשׁ שְׁשׁוּנִים שֶׁהַכֹּל אַחֵד.

שְׂבָאֶשֶׁר מֵאִירָה מִהַצְדִּיק, אִז עוֹמֶדֶת בְּשִׁלְמוֹת וְה'א גְּדוּלָּה, שֶׁהִי מוֹאֲרֶת בְּרָאוּי. וּפְעָמִים שֶׁלֹא

נָחִית לַגִּיהֶנֶם אִי אִיהוּ נָטִיר לִיה בְּדָקָא יָאוֹת דְּלֹא
עָיִיל לִיה בְּרִשּׁוֹתָא אַחְרָא וְלֹא מִשְׁקַר בְּשָׁמִיָּה
דְּמִלְבָּא, דְּכָל מָאן דְּמִשְׁקַר בְּהָא, בְּמָאן דְּמִשְׁקַר
בְּשָׁמִיָּה דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּכַתִּיב, (הושע ה) בְּיִי בָּגְדוּ
כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ.

תוֹ אָמַר רַבִּי אָבָא בְּזִמְנָא דְּבַר נָשׁ אֲסִיק בְּרִיה
לְאַעֲלִיָּה לְהָא בְּרִית, קָרִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְפַמְלִיָּא דִּילִיָּה וְאָמַר חָמוּ מָאִי בְּרִיָּה עֲבָדִית
בְּעָלְמָא. בִּיה שַׁעְתָּא אֲזִדְמֵן (לִיָּה) אֵלִיָּהוּ וְטָאֵם עָלְמָא
בְּאַרְבַּע טָאֵסִין וְאֲזִדְמֵן תַּפָּן. וְעַל דָּא תַּנִּינֵן דְּבַעֵי בַר
נָשׁ לְתַקְנָא בְּרִסְיָא אַחְרָא לִיקְרָא דִּילִיָּה, וְיִימָא דָּא
בְּרִסְיָא דֵּאֵלִיָּהוּ, וְאִי לָאוּ לָא שְׂרִי תַּפָּן. וְהוּא סָלִיק
וְאַסְהִיד קָמִי קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי, בְּקֻדְמִיתָא כְּתִיב, (מלכים א יט) מַה לָּךְ פֹּה

לשון הקודש

יִוָּרֵד לַגִּיהֶנֶם אִם הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּרָאוּי, וְאִם אִיזוּ בְּרִיָּה עֲשִׂיתִי בְּעוֹלָם!
שְׂאִין מְכָנִים אוֹתוֹ לְרִשּׁוֹת אַחֲרֵת וְלֹא
מִשְׁקַר בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ. שְׂכָל מִי שְׁמִשְׁקַר
בְּזוֹה, בְּמִי שְׁמִשְׁקַר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקֻּדּוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׂכָתוֹב (הושע ה) בַּה' בָּגְדוּ כִּי
בָנִים זָרִים יִלְדוּ.

עוֹד אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּזִמְנֵן שְׁהָאֲדָם
מַעֲלָה אֶת בָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ לְבְרִית הַזֶּה,
קוֹרָא הַקֻּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפַמְלִיָּא שְׁלוֹ

וְאִם אִיזוּ בְּרִיָּה עֲשִׂיתִי בְּעוֹלָם!
בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה מִזְדְּמֵן וְלוֹ אֵלִיָּהוּ, וְטָס אֶת
הָעוֹלָם בְּאַרְבַּע טִיסוֹת וּמִזְדְּמֵן לְשֵׁם, וְעַל
זֶה שְׁנִינּוּ שְׁצָרִיךְ אָדָם לְתַקֵּן כִּסֵּא אַחֵר
לְכַבּוֹדוֹ, וְיֹאמַר: זֶה הַכִּסֵּא שֶׁל אֵלִיָּהוּ.
וְאִם לֹא, אֵינּוּ שׁוֹרֵה שֵׁם. וְהוּא עוֹלָה
וּמַעֲרִיד לְפָנֵי הַקֻּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

בֹּא רֵאחַ, בְּרִאשׁוֹנָה כְּתוּב (מלכים-א יט) מַה
לָּךְ פֹּה אֵלִיָּהוּ וְגו', וְכְתוּב קִנָּא קִנָּאִיתִי

אֱלֹהֵי וְגו'. וּבְתִיב קִנָּא קִנָּאתִי לִי אֱלֹהֵי צְבָאוֹת בִּי
עֲזֹבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אָמַר לִיה חֲתִיד בְּכָל
אַתֵּר דְּהָאֵי רְשִׁימָא קִדִּישָׁא יִרְשָׁמוֹן לִיה בְּנֵי
בְּשָׂרָהוֹן אֲנִת תְּזַדְּמִן תַּמָּן, וּפּוֹמָא דְאַסְחִיד דִּישְׂרָאֵל
עֲזֹבוּ, הוּא יִסְחִיד דִּישְׂרָאֵל מִקְיָיִמִין הָאֵי קִיִּימָא. וְהָא
תַּנִּינָן עַל מָה אֲתַעֲנֵשׁ אֱלֹהֵינוּ קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא
עַל דְּאָמַר דְּלִטּוֹרָא עַל בְּנוֹי.

אֲדַחֲכִי הָהּ אֲתִי נַהוֹרָא דִּיוֹמָא וְהוּוּ אָמַרִי מִלִּי
דְּאוֹרֵייתָא. קָמוּ לְמִיזֵל. אָמַר לִיה תַּחֲוֹא
גִּבְרָא בְּמָה דְּעִסְקִיתוּ בְּהָאֵי לִילְיָא אֲשִׁלִּימוּ. אָמַרִי
מֵאֵי הוּא. אָמַר לָהּ דְּתַחֲמוֹן לְמַחֵר אֲנַפּוּי דְּמַרְיָה
דְּקִיִּימָא, דְּהָא דְּבִיתָאֵי בָּעָאֵת בָּעוּתָא דָּא מַנְיִיכוּ. וְגִזְר
קִיִּימָא דְּבָרִי דְּאֲתִיִּילִיד לִי, לְמַחֵר לִיִּהוּי הִלּוּלָא
דִּילִיָּה. אָמַר רַבִּי אָבָא הָאֵי בָּעוּתָא דְּמַצָּה אִיִּהוּ
וְלְמַחֲמִי אֲפִי שְׂכִינְתָּא נִיתִיב.

לשון הקודש

בְּנוֹי.

בִּינְתִיבָם בָּא אור היום, וְהָיוּ אוֹמְרִים
דְּבָרֵי תוֹרָה. קָמוּ לְלַבֵּת, אָמַר לוֹ אוֹתוֹ
הָאִישׁ, בְּמָה שְׁעִסְקַתֶּם בְּלִילָה הַזֶּה
הַשְׁלִימוּ. אָמְרוּ, מָה הוּא? אָמַר לוֹ,
שְׁתְּרָאוּ לְמַחֵר אֶת פָּנָיו שֶׁל פֶּעַל הַבְּרִית,
שְׁתְּרִי אֶשְׁתִּי בְּקֻשָּׁה אֶת הַבְּקֻשָּׁה הַזֶּה
מִבְּמָה, וּמִילַת הַבְּרִית שֶׁל בְּנֵי שְׁנוּלֵד לִי –

לִ' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת בִּי עֲזֹבוּ בְּרִיתְךָ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְגו'. אָמַר לוֹ, חֲתִיד, שְׁבָכָל מָקוֹם
שְׁהִרְשָׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה יִרְשָׁמוּ אוֹתוֹ בְּנֵי
בְּשָׂרָם, אִתָּה תְּזַדְּמִן לְשָׁם. וְהִפָּה
שְׁחַעִיד שְׂיִשְׂרָאֵל עֲזֹבוּ, הוּא יַעֲיִיד
שְׂיִשְׂרָאֵל מִקְיָיִמִים אֶת הַבְּרִית הַזֶּה. וְהָרִי
שְׁנִינּוּ, עַל מָה נַעֲנֵשׁ אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא? עַל שֶׁאָמַר לְשׁוֹן הָרַע עַל

אֲוֹרִיכוֹ כָּל הַהוּא יוֹמָא, (דף צג ע"ב) בְּהֵהוּא לִילִיָּא כְּנִשׁ
הַהוּא גִבְרָא כָּל אַנּוּן רְחִימוּי, וְכָל הַהוּא
לִילִיָּא אֲשֶׁתְּדָלוּ בְּאוֹרֵייתָא וְלֹא הָזָה מָאן דְּנָאִים,
אָמַר לְהוּ הַהוּא גִבְרָא בְּמָטוּ מְנַיִכוֹ כָּל חַד וְחַד
לִימָא מְלָה חֲדָתָא דְּאוֹרֵייתָא:

פִּתְחָה חַד (רבי אבא) וְאָמַר (שופטים ה) בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת
בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם בָּרְכוּ יי. מָאִי קָא חֲמוּ
דְּבוּרָה וּבָרַק דְּפִתְחוּ בְּהַאי קָרָא. אֵלָּא הָכִי תַּנִּינָן
לִית עֲלֵמָא מִתְקִימָא אֵלָּא עַל הַאי בְּרִית דְּכֶתִיב,
(ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו' דְּהָא שְׂמִיָּא
וְאַרְעָא עַל דָּא קְיַימִין. בְּגִין כֶּךָ כָּל זְמָנָא דְּיִשְׂרָאֵל
מִקְיַימִין הַאי בְּרִית, נְמוּסֵי שְׂמִיָּא וְאַרְעָא קְיַימִין
בְּקִיּוּמֵיהוּ, וְכָל זְמָנָא דְּחַם וְשָׁלוֹם יִשְׂרָאֵל מְבַטְלִין

לשון הקודש

בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם
בָּרְכוּ ה'. מָה רָאוּ דְּבוּרָה וּבָרַק שֶׁפִּתְחוּ
בַּפֶּסוּק הַזֶּה? אֵלָּא כֶּךָ שְׁנִינּוּ, אֵין הָעוֹלָם
מִתְקַיֵּם אֵלָּא עַל הַבְּרִית הַזֹּאת, שְׂכֵתוֹב
(ירמיה לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'.
שְׁהַרֵּי שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל זֶה קִיָּמִים. מִשּׁוּם
כֶּךָ, כָּל זְמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְקַיֵּם אֶת
הַבְּרִית הַזֹּאת, חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ עוֹמְדִים
בְּקִיּוּמָם. וְכָל זְמַן שֶׁחָם וְשָׁלוֹם מְבַטְלִים
אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת, אֵין שָׁמַיִם וָאָרֶץ

לְמַחֵר תִּהְיֶה הַהִלּוּלָא שְׁלוֹ. אָמַר רַבִּי
אֲבָא, זֶה הִיא בִּקְשָׁה שֶׁל מַצּוּה, וְנִשְׁבַּ
לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

חֲבָּו כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. בְּאוֹתוֹ הַלַּיְלָה בְּנִם
אוֹתוֹ הָאִישׁ אֶת כָּל אוֹהֲבָיו, וְכָל אוֹתוֹ
הַלַּיְלָה הִתְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה, וְלֹא הָיָה מִי
שִׁישֵׁן. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הָאִישׁ, בְּבִקְשָׁה
מִכֶּם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֹאמַר דְּבַר חֲדָשׁ
בַּתּוֹרָה.

פִּתְחָה אֶחָד (רבי אבא) וְאָמַר, (שופטים ה)

הֵאֵי בְרִית, שְׁמִיָּא וְאַרְעָא לֹא מִתְקַיִּימִין, וּבִרְכָּאן לֹא מִשְׁתַּבְּחִין בְּעָלְמָא.

תָּא חַזִּי, לֹא שְׁלִיטוֹ שְׁאָר עַמִּין עַל יִשְׂרָאֵל אֱלֹא כִּד בְּטִילוּ מִנֵּיהּוּ קִיָּמָא דָּא. וּמָה בְּטִילוּ מִנֵּיהּוּ. דִּלָּא אֶתְפָּרְעֵן וְלֹא אֶתְגַּלִּיין. וְעַל דָּא כְּתִיב וַיַּעֲזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְיָ וְגו' וַיִּמְכֹּר אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא, וַיַּעֲזְבוּ אֶת יְיָ מִמָּשׁ. עַד דְּאַתָּת דְּבוֹרָה וְאַתְנֶדְבֶּת לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא, בְּדִין אֶתְכַנְעוּ שְׁנֵאִיהוֹן תַּחֲוֵתִיָּהוּ.

וְחַיֵּינוּ דְּתַנִּינן דְּאָמַר קְדָשָׁא בְּרִידְהוּא לִיהוֹשֻׁעַ וְכִי יִשְׂרָאֵל אֲטִימִין אֲנֹן וְלֹא אֶתְפָּרְעוּ וְלֹא אֶתְגַּלִּיָּא וְלֹא קִיָּמִין קִיָּמָא דִּילִי, וְאַתָּה בָּעִי לְאַעְלָא לְהוּ לְאַרְעָא וְלֹא־כִנְעָא שְׁנֵאִיהוֹן. (יהושע ה) שׁוּב מֹול אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְעַד דְּאַתְפָּרְעוּ וְאַתְגַּלִּיָּא הֵאֵי בְרִית לֹא עָאֵלוּ לְאַרְעָא וְלֹא אֶתְכַנְעוּ שְׁנֵאִיהוֹן. אוֹף

לשון הקודש

אז נכנעו שונאיהם תחתיהם. וְחַיֵּינוּ מַה שְּׁשַׁנִּינוּ, שְׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לִיהוֹשֻׁעַ, וְכִי יִשְׂרָאֵל הֵם אֲטוּמִים וְלֹא נִפְרְעוּ וְלֹא הִתְגַּלּוּ וְלֹא מְקִימִים אֶת בְּרִיתִי, וְאַתָּה רּוֹצֵה לְהַכְנִיסָם לָאָרֶץ וְלְהַכְנִיעַ אֶת שְׁנֵאִיהֶם? (יהושע ה) שׁוּב מֹול אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנִית. וְעַד שֶׁנִּפְרְעוּ וְנִתְגַּלְתָּ הַבְּרִית הַזֹּאת, לֹא נִכְנְסוּ לָאָרֶץ

מִתְקִימִים, וְאִין נִמְצְאוֹת בְּרִכּוֹת בְּעוֹלָם. בַּא רְאָה, לֹא שְׁלִטוֹ שְׁאָר הָעַמִּים עַל יִשְׂרָאֵל אֱלֹא כְּשֶׁבִטְלוּ מֵהֶם אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת. וּמָה בְּטִלוּ מֵהֶם? שְׁלֹא נִפְרְעוּ וְלֹא נִתְגַּלּוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב (שְׁמוּאֵל א-יב) וַיַּעֲזְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת ה' וְגו' וַיִּמְכֹּר אֹתָם בְּיַד סִיסְרָא. וַיַּעֲזְבוּ אֶת ה' מִמָּשׁ. עַד שֶׁבָּאָה דְּבוֹרָה וְנִדְבָּה אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל לְדַבֵּר הַזֹּאת,

הָכָא בֵּינוּ דְּאַתְנַדְבִּין יִשְׂרָאֵל בְּהָא אֲתִכְנְעוּ
שְׁנַאִיהוֹן תְּחוּתֵיהוּ וּבִרְכָאן אֲתִחְזְרוּ לְעֵלְמָא הָדָא
הוּא דְכְּתִיב בְּפָרוּעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם
בְּרַכּוֹ יִי.

קָם אַחְרָא פִּתַּח וְאָמַר, (שמות ד) וַיְהִי בִּדְרֹךְ בְּמִלּוֹן
וַיִּפְגְּשֻׁהוּ יִי וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ לְמָאן לְמִשָּׁה. אָמַר
לִיה קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכִי אֶתְ אָזִיל לְאַפְקָא יַת
יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְלֹאֲכַנְעָא מִלְכָּא רַב וְשְׁלִיטָא, וְאֶת
אַנְשֵׁיִית מִנֶּךָ קִיִּימָא. דְּבִרְךְ לָא אֲתִגְזֹר, מִיָּד וַיִּבְקֶשׁ
הַמִּיתוּ.

תַּאֲנָא נָחַת גְּבִרְיָאֵל בְּשִׁלְחוּבָא דְאַשָּׁא לְאוּקְדִיָּה,
וְאַתְרִמִּיז חַד חִיּוּיָא מִתּוּקְדָּא לְשִׁאפָא לִיה
בְּגִיּוּיָה. אַמַּאי חִיּוּיָא, אָמַר לִיה קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶת
אָזִיל לְקַטְלָא חִיּוּיָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא וּבִרְךְ לָא אֲתִגְזֹר.

לשון הקודש

הוא, וכי אתה הולך להוציא את ישראל
ממצרים ולהכניע מלך גדול ושלטן,
ואתה שוכחת ממך את הברית, שבנך
לא נמול? מיָד – ויבקש המיתו.

לְמַדְנֹו, יָרַד גְּבִרְיָאֵל בְּשִׁלְחָבַת שֶׁל אֵשׁ
לְשַׂרְף אוֹתוֹ, וְנִרְמֹו לְנַחֵשׁ אֶחָד שׁוֹרֵף
לְשִׁאפָא אוֹתוֹ לְתוּכוֹ. לְמָה נָחֵשׁ? אָמַר לוֹ
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲתָה הוֹלֵךְ לְהַרְגַּ אֶת

וְלֹא נִכְנְעוּ שׁוֹנְאֵיהֶם. אֵף כָּאן, בֵּינוּ
שֶׁהִתְנַדְּבוּ יִשְׂרָאֵל בָּאוֹת הַזֶּה, נִכְנְעוּ
שׁוֹנְאֵיהֶם תְּחִתֵּיהֶם וְחִזְרוּ הַפְּרָכּוֹת
לְעוֹלָם. וְהוּא שֶׁכְּתוּב בְּפָרַעַ פְּרָעוֹת
בְּיִשְׂרָאֵל בְּהִתְנַדֵּב עִם בְּרַכּוֹ ה'.

קָם אַחֵר, פִּתַּח וְאָמַר, (שמות ד) וַיְהִי בִּדְרֹךְ
בְּמִלּוֹן וַיִּפְגְּשֻׁהוּ ה' וַיִּבְקֶשׁ הַמִּיתוּ. אֶת
מִי? אֶת מִשָּׁה. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ

מִיד אֶת־רְמִיז לְחַד חַיּוּנָא לְקַטְלָא לִיה, עַד דְּחַמַּת
צְפוּרָה וְנִזְרַת לְבָרָה וְאַשְׁתִּיזֵיב הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַתִּקַּח
צְפוּרָה צוּר. מַהוּ צוּר, אֵלָא אַסּוּתָא. וּמַאי אַסּוּתָא
דְכְּתִיב וַתִּכְרוֹת אֶת עַרְלַת בְּנָהּ. דְּנִצְנִצָּא בָּהּ רוּחַ
קָדְשָׁא.

קָם אַחֲרָא וְאָמַר (בראשית מה) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו גִּשּׁוּ
נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. וְכִי אִמַּאי קָרִי לְהוּ
וְהָא קָרִיבִין הָיוּ גְבִייה. אֵלָא בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לוֹן אֲנִי
יוֹסֵף אֲחִיכֶם. תְּנוּהוּ דְחַמּוּ לִיה בְּמַלְכוּ עֲלָאָה. אָמַר
יוֹסֵף מַלְכוּ דָּא בְּגִין דָּא רְוּוּחָנָא לִיה, גִּשּׁוּ נָא אֵלַי
וַיִּגְשׁוּ, דְאֲחִיזִי לְהוּ הָאִי קִיּוּמָא דְמִילָה, אָמַר דָּא
גְּרַמַּת לִי מַלְכוּ דָּא בְּגִין דְנִטְרִית לָהּ.

מִכָּאן אֲוִלִּיפָנָא מָאן דְנִטְרִיר לְהָאִי אֶת קִיּוּמָא מַלְכוּ

לשון הקודש

לְמַה קָרָא לָהֶם, וְהָרִי הֵם הָיוּ קְרוּבִים
אֵלָיו? אֵלָא בְּשַׁעָה שְׁאָמַר לָהֶם אֲנִי יוֹסֵף
אֲחִיכֶם, תְּמַהוּ שְׂרָאוּ אוֹתוֹ בְּמַלְכוּת
עֲלִיוְנָה. אָמַר יוֹסֵף, הַמַּלְכוּת הַזֶּה, מִשּׁוּם
זֶה הִרְוּחָתִי אוֹתָהּ. גִּשּׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ,
שְׁהֲרָאָה לָהֶם אֶת בְּרִית הַמִּילָה. אָמַר, זֶה
גְּרַמָּה לִי אֶת הַמַּלְכוּת הַזֶּה, מִשּׁוּם
שְׁשֻׁמְרָתִי אוֹתָהּ.

מִכָּאן לְמַדְנֵנוּ, שְׁמִי שְׁשׁוּמֵר אֶת אוֹת

הַנֶּחֱשׁ הַגָּדוֹל וְהַחֲזָק, וּבִגְדָה לֹא גְמוּלָה!
מִיד נִרְמִז לְנֶחֱשׁ אֶחָד לְהַרְגֵּ אוֹתוֹ, עַד
שְׂרָאָתָהּ צְפוּרָה וּמְלָה אֶת בְּנָהּ וְנִצּוּל. וְהוּ
שְׁכַתוֹב וַתִּקַּח צְפוּרָה צֹר. מַה זֶה צֹר?
אֵלָא רְפוּאָה. וּמַה הִרְפוּאָה? שְׁכַתוֹב
וַתִּכְרוֹת אֶת עַרְלַת בְּנָהּ. שְׁנִצְנִצָּה בָּהּ רוּחַ
הַקָּדֶשׁ.

קָם אַחֲרָא וְאָמַר, (בראשית מה) וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל
אָחָיו גִּשּׁוּ נָא אֵלַי וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמֶר וְגו'. וְכִי

אֶת־נִטְרֹת לִיה. מְנַלֵּן מִבְּעֵז דְּכִתִּיב, (רות ג) חֵי יִי שְׂכָבִי
 עַד הַבֶּקֶר דְּחֹה מִקְטָרַג לִיה יִצְרִיה עַד דְּאוּמִי
 אוֹמָאָה וְנִטִּיר לְהֵאִי בְרִית, בְּגִין כֹּךְ זָכָה דְּנִפְקוּ מִנִּיה
 מַלְכִין שְׁלִיטִין עַל כָּל שְׂאֵר מַלְכִין, וּמַלְכָּא מְשִׁיחָא
 דְּאֶתְקִרִי בְּשִׁמָּא דְקֻדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא:

פֶּתַח אִידָּךְ וְאָמַר כְּתִיב, (תהלים כז) אִם תַּחֲנֶה עָלִי
 מִחֲנֶה וְגו'. הָכִי תֵאֵנָּא בִּזְאוֹת אֲנִי בּוֹטָח, מַהוּ
 בִּזְאוֹת, דָּא אַתְּ קֵיִימָא דְזִמְינָא תְדִיר גַּבִּי בַר נָשׁ
 וְאֶתְרַמְיָא לְעִילָא, וּבְגִינִי כֹךְ אֶתְמַר בִּזְאוֹת כְּמַה
 דְּכִתִּיב זֹאת אוֹת הַבְּרִית. זֹאת בְּרִיתִי. וְכֹלָא בְּחֵד
 דְּרַגְא. וְתֵאֵנָּא זֶה וְזֹאת בְּחֵד דְּרַגְא אֲנִין וְלֹא
 מִתְפָּרְשֵׁן. וְאִי תֵימָא אִי הָכִי הָא שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא
 הָכִי. אֲמַאי דָּוִד בְּלַחֲדוּי וְלֹא אַחֲרָא. אֶלָּא בְּגִין
 דְּאֶחֱידָא בִּיה וְאֶתְרַמְיָא בִּיה וְהוּא כִּתְרָא דְּמַלְכוּתָא.

לשון הקודש

תַּחֲנֶה עָלִי מִחֲנֶה וְגו'. כֹּךְ שְׁנִינִי, בִּזְאוֹת
 אֲנִי בּוֹטָח, מַה זֶה בִּזְאוֹת? זוֹ אוֹת הַבְּרִית
 הַמְּזֻמֶּנֶת תָּמִיד אֲצֵל אָדָם, וְנִרְמְזָה
 לְמַעְלָה. וּמִשּׁוּם כֹּךְ נֵאֱמַר בִּזְאוֹת, כְּמוֹ
 שְׂכָתוֹב זֹאת אוֹת הַבְּרִית, זֹאת בְּרִיתִי,
 וְהַכֵּל בְּדִרְגָּה אַחַת. וְשְׁנִינִי, זֶה וְזֹאת הֵם
 בְּדִרְגָּה אַחַת וְלֹא גִפְרָדִים. וְאִם תֵּאֵמַר,
 אִם כֹּךְ, הָרִי שְׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם כֹּךְ, לְמַה
 דָּוִד בִּלְבָדוֹ וְלֹא אַחֲרָא? אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁהִיא

הַבְּרִית הַזֹּאת, הַמַּלְכוּת שְׁמוּרָה לוֹ. מִנֵּין
 לָנוּ? מִבְּעֵז, שְׂכָתוֹב (רות ג) חֵי ה' שְׂכָבִי עַד
 הַבֶּקֶר. שְׁיִצְרוּ הִיָּה מִתְנַגְּרָה בּוֹ, עַד
 שְׁנִשְׁבַּע שְׁבוּעָה וְשִׁמַּר אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת,
 מִשּׁוּם כֹּךְ זָכָה שְׁיִצְאוּ מִמֶּנּוּ מַלְכִים
 שְׁלִיטִים עַל כָּל שְׂאֵר הַמַּלְכִים, וְהַמֶּלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ שְׁנִקְרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

פֶּתַח אַחֲרָא וְאָמַר, כְּתוֹב (תהלים כז) אִם

תָּא חַיִּי, בְּגִין דְּהָאִי זָאֵת לָא נָטַר לֵיהּ דְּדוּד מְלָכָא
 כְּדָקָא חַיִּי, מְלָכוּתָא (דף צד ע"א) אֲתַעֲדִי מִנִּיהּ כָּל
 הַהוּא זְמָנָא. וְהָכִי אוֹלִיפְנָא הָאִי זָאֵת אֲתַרְמִיזָא
 בְּמְלָכוּתָא דְלַעִילָא, וְאֲתַרְמִיזָא בִירוּשָׁלַם קָרְתָא
 קַדִּישָׁא. בְּהָהִיא שַׁעְתָּא דְדוּד עֵבֶר עָלֶיהָ, נָפַק קָלָא
 וְאָמַר דְּדוּד בְּמָה דְאֲתַקְטַרְתָּ תִשְׁתַּרִי. לָךְ טַרְדִין
 מִירוּשָׁלַם וּמְלָכוּתָא אֲתַעֲדִי מִינָךְ. מִנָּא לָן דְכְּתִיב,
 (שמואל ב יב) הִנְנִי מְקִיִם עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ. מִבֵּיתְךָ
 דִּיִּיקָא וְהָכִי הוּהּ בְּמָה דְעֵבֶר בִּיהּ אֲתַעֲנֵשׁ, וּמָה דְדוּד
 מְלָכָא הָכִי שָׂאֵר בְּנִי עֲלֵמָא עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

פְּתַח אִידֶךָ וְאָמַר (תהלים צד) לוּלִי יִי עֲזָרְתָה לִי כִמְעַט
 שְׁכָנָה דּוּמָה נִפְשִׁי. תֵּאֲנָא בְּמָה זְכָאן יִשְׂרָאֵל
 דְּלֹא נִחְתִּי לַגִּיחֵנָם בְּשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים
 וּמִזֹּלוֹת וְלֹא אֲתַמְסְרֵן בִּידוּי דְדּוּמָה, (אֵלָא) בְּהָאִי אֵת.

לשון הקודש

טוֹרְדִים מִירוּשָׁלַם, וְהַמְלָכוֹת תּוֹסֵר
 מִמֶּךָ. מִנִּין לָנוּ? שְׁכָתוֹב (שמואל-ב יב) הִנְנִי
 מְקִיִם עָלֶיךָ רָעָה מִבֵּיתְךָ. מִבֵּיתְךָ בְּמִדְיָן.
 וְכָךְ הָיָה. בְּמָה שְׁעֵבֶר עָלָיו נִעְנֵשׁ. וּמָה
 דְּדוּד הַמֶּלֶךְ כָּךְ – שָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל
 אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

פְּתַח אַחֵר וְאָמַר, (תהלים צד) לוּלִי ה' עֲזָרְתָה
 לִי כִמְעַט שְׁכָנָה דּוּמָה נִפְשִׁי. לְמִדְנָה,
 בְּמָה זֹכִים יִשְׂרָאֵל שְׂאִינָם יוֹרְדִים

אַחוּזָה בּוּ וְנִרְמְזָה בּוּ, וְהִיא כְּתִר
 הַמְלָכוֹת.

בֹּא רְאֵה, מִשּׁוּם שָׂאת הַזֹּאת הוּא לֹא
 שָׁמַר אוֹתָהּ דְּדוּד הַמֶּלֶךְ כְּרָאוּי, הַמְלָכוֹת
 הָעֵבֶרָה מִמֶּנּוּ כָּל אוֹתוֹ הַזֶּמֶן. וְכָךְ לְמִדְנָה,
 הַזֹּאת הוּא נִרְמְזָה בְּמְלָכוֹת שְׁלַמְעֵלָה,
 וְנִרְמְזָה בִירוּשָׁלַם, הַקְרִיָה הַקְדוּשָׁה.
 בְּאוֹתָהּ הַשְׁעָה שְׁדוּד עֵבֶר עָלֶיהָ, יֵצֵא קוֹל
 וְאָמַר: דְּדוּד, בְּמָה שְׁנַקְשְׁרַת תְּנוּתָר. אוֹתָךְ

יְהִי כִי תֵאָנָא בְּשַׁעְתָּא דְּבֵר נָשׁ נָפִיק מִעֲלָמָא כְּמָה
 חֲבִילִי (מִלֵּאכִי חֲבִלָּה) טְהִירִין אֶתְפַּקְדִּין עֲלֵיהּ.
 וְקַפִּין עֵינָא וְחֲמָאן הָאִי אֶת דְּהוּא קִיָּמָא דְקוּדְשָׁא,
 אֶתְפָּרְשֵׁן מִנִּיהּ, וְלֹא אֶתִּיְהִיב בִּידוּי דְדוּמָה לְנַחְתָּא
 לְגִיְהֵנָם, דְּכָל מָאן דְּאֶתְמַסֵּר בִּידוּי נָחִית לְגִיְהֵנָם וְדָאִי,
 וּמִהָאִי אֶת דְּחֲלִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְדִינִין בִּישׁוּן לֹא
 שְׁלֹטִין בִּיהּ בְּבֵר נָשׁ אִי אִיהוּ זָכִי לְנִטּוּרֵי לִיהּ לְהָאִי
 אֶת, בְּגִין דְּהוּא אֶתְאֲחִיד בְּשִׁמָּא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 בִּיּוֹן דְּדוּד מְלָכָא לֹא נָטַר אֶת קִיָּמָא דָּא בְּדָקָא
 חָזִי, אֶתְעֵדִי מִנִּיהּ מְלָכוּתָא וְאֶתְטָרִיד
 מִירוּשְׁלָם. מִיָּד דְּחִיל דְּסִבֵּר דִּיִּחְתּוֹן לִיהּ מִיָּד
 וּיְמָסְרוֹן לִיהּ בִּידוּי דְדוּמָה וְיָמוֹת בְּהָהוּא עֲלָמָא, עַד
 דְּאֶתְבַּשֵּׁר בִּיהּ דְּכֶתִיב, (שְׁמוּאֵל ב ב) גַּם יִי הָעֶבֶר חֲטָאתָךְ

לשון הקודש

הָרַעִים אֵין שׁוֹלְטִים בּוּ בְּאָדָם אִם הוּא
 זֹכֶה לְשֹׁמֵר אֶת הַבְּרִית הַזֹּה, מִשּׁוּם
 שֶׁהוּא נֶאֱחָז בְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

בִּיּוֹן שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ לֹא שָׁמַר אֶת אוֹת
 הַבְּרִית הַזֹּה בְּרָאוּי, הֶעֱבְרָה מִמֶּנּוּ
 הַמֶּלְכוּת, וְנִטְרַד מִירוּשְׁלָם. מִיָּד פָּתַח,
 כִּי סִבֵּר שִׁינְרִידוֹ אוֹתוֹ מִיָּד, וּיְמָסְרוֹ אוֹתוֹ
 בִּיד דוּמָה וְיָמוֹת בְּעוֹלָם הַהוּא, עַד
 שֶׁהִתְבַּשֵּׁר עָלָיו, שְׁכָתוֹב (שְׁמוּאֵל ב ב) גַּם ה' ^{ה'}
 הֶעֱבִיר חֲטָאתָךְ לֹא תָמוֹת. בְּאוֹתָהּ

לְגִיְהֵנָם כְּמוֹ שֶׁאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוּדָה
 זָרָה, וְאֵין נִמְסָרִים בִּידֵי דוּמָה? וְאַלֹא
 בְּאוֹת הַזֹּה.

שְׁפָךְ לְמַדְנוּ, בְּשַׁעָה שְׁאָדָם יוֹצֵא מִן
 הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּמָה קְבוּצוֹת שֶׁל (מִלֵּאכִי חֲבִלָּה)
 מַחֲבָלִים נִפְקָדִים עָלָיו. מְרִימִים עֵינָם
 וְרוֹאִים אֶת הָאוֹת הַזֹּה, שֶׁהִיא בְּרִית
 הַקֹּדֶשׁ, וְנִפְרָדִים מִמֶּנּוּ, וְאֵינוּ נִתֵּן בִּידֵי
 דוּמָה לְרַדֵּת לְגִיְהֵנָם. שְׁכָל מִי שֶׁנִּמְסָר
 בִּידוֹ, וְדָאִי יוֹרֵד לְגִיְהֵנָם. וּמִהָאוֹת הַזֹּה
 פּוֹחֲדִים עָלֵינוּ וְתַתְּחוּנִים, וְהַדִּינִים

לֹא תָמוּת. בֵּיה שַׁעֲתָא פֶּתַח וְאָמַר לוֹלִי יי עֲזֹרְתָה
לִי כְמַעֲט שְׂכָנָה דּוּמָ"ה נִפְשִׁי.

פֶּתַח אֵידֶךְ וְאָמַר מָאִי הָאִי (דְּכַתִּיב) דְּאָמַר דְּוִד
וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֵת נִוְהוּ. (מָאִי וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאַחֲרֵי כֵךְ וְאֵת
נִוְהוּ), מָאִן יָכִיל לְמַחְמִי לִיה לְקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא. אֶלָּא
הָכִי תַנִּינָן בְּהִיא שַׁעֲתָא דְּאִתְגְּזַר עָלֶיהָ תְּהוּא
עוֹנָשָׁא, וְדוֹד יָדַע דְּעַל דְּלֹא נָטַר הָאִי אֶת בְּדָקָא
יָאוּת אֶתְעַנֵּשׁ בְּהָאִי, דְּכֻלָּא כְּחֻדָּא אֲחִידָא, וְכֻלָּא
מִתְרַמֵּיז בְּהָאִי אֶת, וְלֹא אֶקְרִי צְדִיק מָאִן דְּלֹא נָטַר
לִיה בְּדָקָא יָאוּת, הָוָה בָּעִי בְּעוֹתִיָּה וְאָמַר (שְׁמוּאֵל ב טו)
וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֵת נִוְהוּ.

מָאִי אוֹתוֹ, (אוֹת דִּילִיָּה אוֹת הַבְּרִית דְּהָא אוֹתוֹ דְּקַדְשָׁא בְּרִיד הוּא, אֶת דִּילִיָּה)
דָּא אֶת קַיִימָא (דִּילִיָּה) קַדִּישָׁא דְּהָא דְּחִילָנָא
דְּאִתְאַבִּיד מִנָּאִי. מָאִי טַעֲמָא בְּגִין דְּתֵרִין אֵלִין

לשון הקודש

הוּז בְּרָאוּי נַעֲנֵשׁ בְּזוּה, שְׁהַפֵּל יַחַד אַחוּז,
וְהַפֵּל נִרְמָז בְּאוֹת הוּז, וְלֹא נִקְרָא צְדִיק
מִי שְׂאִינוּ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּרָאוּי – הָיָה
מִבְּקֵשׁ בְּקִשְׁתּוֹ וְאָמַר, וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֵת
נִוְהוּ.

מָה זֶה אוֹתוֹ? וְהָאוֹת שְׁלוֹ, אוֹת הַבְּרִית, שְׁחֵרִי
אוֹתוֹ שֶׁל הַקִּבְיָה הָאוֹת שְׁלוֹן זֶה אוֹת הַבְּרִית
[שְׁלוֹן] הַקְּדוּשָׁה, שְׁחֵרִי אֲנִי פוֹחֵד שְׂאִבְדָּה

הַשַּׁעָה פֶּתַח וְאָמַר, לוֹלִי ה' עֲזֹרְתָה לִי
כְּמַעֲט שְׂכָנָה דּוּמָה נִפְשִׁי.

פֶּתַח אַחֲרֵי וְאָמַר, מָה זֶה [וּשְׁבָתוּב] שְׂאִמַּר
דְּוִד (שם טו) וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֵת נִוְהוּ? וְהוּז
וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאַחֲרֵי כֵךְ וְאֵת נִוְהוּ? מִי יָכֹול
לְרֹאוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֶלָּא כֵךְ
שְׂנִינּוּ, בַּשַּׁעָה הִיא שְׁגוּר עָלָיו אוֹתוֹ
הַעֲנֵשׁ, וְדוֹד יָדַע שֶׁעַל שְׁמֵר הָאוֹת

מִלְכוּתָא וִירוּשָׁלַם בְּהַאי אֲחִידֵן, וּבְגִין כֶּךָ תִּלִּי
בְּבַעוּתִיה אוֹתוֹ וְאֵת גְּוֵהוּ דִּיתְהֵדֵר מִלְכוּתָא דְּהַאי אֵת
לְאַתְרִיה. וְכֹלָא חֵד מִלָּה.

פִּתְחַ אִידֶךְ וְאָמַר (איוב יט) וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֱלוֹהִי, מָאִי
וּמִבְּשָׂרִי, וּמַעֲצָמִי מִיבְעִי לִיה. אֵלָּא מִבְּשָׂרִי
מִמָּוֶשׁ. וּמָאִי הִיא. דְּכִתִּיב, (ירמיה יא) וּבִשָּׁר קִדְשׁ יַעֲבֵרוּ
מִעֲלִיךָ. וּכְתִיב (בראשית יז) וְהִיתָה בְּרִיתִי בִּבְשָׂרְכֶם.
דִּתְנִיָא בְּכָל זְמָנָא דְּאַתְרָשִׁים בַּר נָשׁ בְּהַאי רְשִׁימָא
קִדִּישָׁא דְּהַאי אֵת, מִנִּיה חָמִי לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
מִנִּיה מִמָּוֶשׁ. וְנִשְׁמַתָּא קִדִּישָׁא אֶתְאַחֲדַת בֵּיה.

וְאִי לָא זָכִי. דִּלָּא נָטִיר הֵאִי אֵת. מַה כְּתִיב, (איוב ד)
מִנְּשֹׁמֶת אֱלוֹהִי יֵאבְדוּ. דְּהָא רְשִׁימוֹ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לָא אֶתְנָטִיר. וְאִי זָכִי וְנָטִיר לִיה, שְׂכִינְתָּא
לָא אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיה. אִימְתִי מִתְקַיֵּמָא בֵּיה כֹּד אֶתְנָסִיב

לשון הקודש

מִמָּנִי. מַה הַמָּוֶשׁ? מִשּׁוּם שִׁשְׁנֵי אֱלוֹ –
הַמִּלְכוּת וִירוּשָׁלַם – אֶחָזוּזִת בְּזוּה.
וּמִשּׁוּם כֶּךָ תִּלָּה בְּבִקְשָׁתוֹ אוֹתוֹ וְאֵת גְּוֵהוּ,
שֶׁתַּחֲזֹר הַמִּלְכוּת שֶׁל הָאוֹת הִזּוּ לְמִקּוּמָה,
וְהַכֹּל דִּבֵּר אַחֵר.

פִּתְחַ אַחֵר וְאָמַר, (איוב יט) וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה
אֱלוֹהִי. מַה זֶה וּמִבְּשָׂרִי? הִנֵּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת
וּמַעֲצָמִי! אֵלָּא מִבְּשָׂרִי מִמָּוֶשׁ, וּמַה הִיא?
שְׂכִתוּב (ירמיה יא) וּבִשָּׁר קִדְשׁ יַעֲבֵרוּ

מִמָּנִי. לָא זָכִי. דִּלָּא נָטִיר הֵאִי אֵת. מַה כְּתִיב,
מִנְּשֹׁמֶת אֱלוֹהִי יֵאבְדוּ. דְּהָא רְשִׁימוֹ דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לָא אֶתְנָטִיר. וְאִי זָכִי וְנָטִיר לִיה, שְׂכִינְתָּא
לָא אֶתְפָּרֵשׁ מִנִּיה. אִימְתִי מִתְקַיֵּמָא בֵּיה כֹּד אֶתְנָסִיב

וְהַנְּשֹׁמֶה הַקּוּדְשָׁה נֶאֱחָזֶת בּוֹ.
וְאִם לָא זֹכֶה, שְׂאִינּוּ שׁוֹמֵר אֵת הָאוֹת
הִזּוּ, מַה כְּתוּב? (איוב ד) מִנְּשֹׁמֶת אֱלוֹהִי
יֵאבְדוּ, שְׁהָרִי הָרָשִׁים שֶׁל הַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ
הוּא לָא נִשְׁמָר. וְאִם זֹכֶה וְשׁוֹמֵר אוֹתוֹ,

וְהָאֵל אֶת עֵייל בְּאַתְרֶיהָ, (מִצִּיּוֹן דִּתְנִינָא מֵאֵי טַעְמָא וּא"ו ה"א אֲזִלִּין בְּחֶדָא, אֵלָּא חֵד דְּכַר וְחֵד נִזְקָבָא) אֲשֶׁתִּתְּפוּ בְּחֶדָא וְאַקְרִי חֵד שְׁמָא, בְּדִין חֶסֶד עֲלָא שְׂרִיָא עֲלִיָּהּ. בָּאן אֶתֶר שְׂרִיָא בְּסִטְרָא דְּכִנּוּרָא. וּמֵאן חֶסֶד חֶסֶד א"ל דָּאֵתִי וְנִפְק מִחֲכֻמָּה עֲלָא וְאַתְעֵשֶׁר בְּכִנּוּרָא וּבְגִין כֶּךָ אֲתַבְּסַמַּת נִזְקָבָא. (נ"א דִּתְנִין רָזָא דְּוִי"ו ה"א אֲזִלִּין בְּחֶדָא כְּנוּנָא דְּכַר וְנִזְקָבָא אֲשֶׁתִּתְּפוּ בְּחֶדָא וְאַנּוּן חֵד, בְּדִין חֶסֶד עֲלָא שְׂרִיָא עֲלִיָּהּ וְאַתְעֵשֶׁר בְּכִנּוּרָא וְאַתְבְּסַמַּת נִזְקָבָא).

תוֹ תְּנִינִן אֱלוֹהַּ הָכִי הוּא א"ל נְהִירוֹ דְּחֲכֻמָּתָא. ו' דְּכַר ה' נִזְקָבָא. אֲשֶׁתִּתְּפוּ בְּחֶדָא אֱלוֹהַּ אֲקָרִי. וְנִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא מִהָאֵי אֶתֶר אֲתַאֲחֶדֶת, וְכֹלָא תִלְיָא בְּהָאֵי אֵת. וְעַל דָּא כְּתִיב וּמִבְּשָׂרִי אֶחָזָה אֱלוֹהַּ. דָּא שְׁלִימוּתָא דְּכֹלָא, מִבְּשָׂרִי מִמָּשׁ, מִהָאֵי אֵת מִמָּשׁ, וְעַל דָּא זָבָאִין אֲנּוּן יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין דְּאַחֲדִין בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, זָבָאִין אֲנּוּן בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דָּאֵתִי.

לשון הקודש

מִשְׁתַּתְּפִים יַחַד וְהֵם אֶחָד, אִזּו שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן, וּמִתְעֵשֶׁר בְּזָכַר וְנִתְבַּשְׁמַת הַנִּזְקָבָא. עוֹד שְׁנִינּוּ, אֱלוֹהַּ כֶּךָ הוּא. א"ל, אִזּו הַחֲכֻמָּה. ו' זָכַר, ה' נִקְבָּה. בְּשִׁמְשׁוֹתֵתְפִים יַחַד נִקְרָא אֱלוֹהַּ. וְהַנְשָׁמָה הַקְדוּשָׁה מִהַמְּקוֹם הַזֶּה נִתְאַחֲזָה, וְהַכֹּל תִּלּוּי בָּאוֹת הַזֶּה, וְעַל כֵּן כְּתוּב וּמִבְּשָׂרִי אֶחָזָה אֱלוֹהַּ. זֶה הוּא שְׁלֵמוֹת הַכֹּל, מִבְּשָׂרִי מִמָּשׁ, מִהָּאוֹת הַזֶּה מִמָּשׁ. וְעַל כֵּן אֲשֶׁרִיחֶם יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים שְׁאֲחֻזִּים בְּקְדוּשׁ בְּרוּךְ

אִין הַשְׁכִּינָה נִפְרָדֶת מִמֶּנּוּ. מִתִּי מִתְקִינִם בּוֹ? בְּאֶשֶׁר הוּא נִשָּׂא, וְהָאוֹת הַזֶּה נִכְנָסֶת לְמִקְוָמָה וּשְׁשִׁינּוּ, כִּה טַעַם וּא"ו ה"א הוֹלְכוֹת יַחַד? אֵלָּא אַחַת זָכַר וְאַחַת נִקְבָּהוּ. מִשְׁתַּתְּפִים יַחַד, וְנִקְרָא שֵׁם אֶחָד, אִזּו שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן. בְּאִיזָה מְקוֹם שׁוֹרָה? בְּצֶד הַזָּכַר. וּמִי הַחֶסֶד? חֶסֶד א"ל שְׁבָא וְיוֹצֵא מִהַחֲכֻמָּה הָעֲלִיּוֹנָה וּמִתְעֵשֶׁר בְּזָכַר. וּמִשּׁוּם כֶּךָ נִתְבַּשְׁמַת הַנִּזְקָבָא. וְנ"א שְׁשִׁינּוּ, הַסּוּד שֶׁל וִי"ו ה"א הוֹלְכִים יַחַד כְּמוֹ שְׁזָכַר וְנִקְבָּה

עֲלֵיהֶוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּי יְגוֹ, וּבְגִין
כָּךְ חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא וּמָה בְּכָל כָּךְ אֶתוֹן חֲבִימִין וְאַתוֹן
יִתְבִּין הָכָא, אָמְרוּ לִיה אִי צְפוּרָאָה יִתְעַקְרוּ
מֵאַתְרֵיהֶוּ (דף צד ע"ב) לֹא יִדְעִין לָאן טַאסָן חָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (משלי כז) בְּצִפּוֹר נִוְדָּדַת מִן קִנָּה בֵּן אִישׁ נִוְדָּד
מִמְקוֹמוֹ.

וְאַתְרָא דָּא זָכִי לָן לְאוֹרֵייתָא, וְהָאִי אוֹרְחָא דִּילָן.
בְּכָל לֵילִיָּא פְּלָגוּתָא אֲנִן נְיִימִין, וּפְּלָגוּתָא
אֲנִן עֶסְקִין בְּאוֹרֵייתָא. וְכֵד אֲנִן קְיִימִין בְּצִפּוּרָא רִיחִי
חֻקְלָא וְנִגְהִי מִיָּא נִגְהִי לָן אוֹרֵייתָא וְאַתֵּי שְׁבַת בְּלָבָן
וְאַתְרָא דָּא הָא דִּינִיָּה לְעִילָא זְמַנָּא חָדָא. וְכַמָּה סָרְכִי
תִּירִיסִין אֶסְתַּלְקוּ בְּהֵוּא דִּינָא עַל עוֹנֶשָּׂא דְאוֹרֵייתָא,
וּבְדִין אֶשְׁתַּדְּלוּתָא דִּילָן יִמְמָא וְלִילִיָּא בְּאוֹרֵייתָא הוּא,

לשון הקודש

הוּוּ שְׁלָנוּ. בְּכָל לֵילָה, חֲצִי אָנוּ יִשְׁנִים,
וְחֲצִי אָנוּ עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. וּכְשָׁאָנוּ
עוֹמְדִים בַּבֶּקֶר, רִיחוֹת הַשָּׁדָה וְנִגְהִירוֹת
מִים מְאִירִים לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְהָאִי
מִתְיַשְׁבֵּת בְּלָבָנוּ. וְאַתְּ הַמְּקוֹם הַזֶּה הָרִי
דָּנוּ אוֹתוֹ לְמַעַלָּה פַּעַם אַחַת, וְכַמָּה שְׁרִי
מְגִנִּים הִסְתַּלְקוּ בְּאוֹתוֹ הַדִּין עַל עֲנֶשׂ
הַתּוֹרָה, וְאִין הַהִשְׁתַּדְּלוּת שְׁלָנוּ יוֹמָם
וְלֵילָה הִיא בַּתּוֹרָה, וְהַמְּקוֹם הַזֶּה מְסִיעַ

הוּא, אֲשֶׁרִיחֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
עֲלֵיהֶם כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּה'
וְגו', וּמִשּׁוֹם כָּךְ חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, וּמָה בְּכָל כָּךְ אֶתֶם
חֲכָמִים, וְאַתֶּם יוֹשְׁבִים בָּאָן? אָמְרוּ לוֹ,
אִם הַצִּפּוּרִים יַעֲקְרוּ מִמְּקוֹמָם, לֹא יוֹדְעִים
לָאן טַסוֹת. וְהוּוּ שְׁכַתוֹב (משלי כז) בְּצִפּוֹר
נִוְדָּדַת מִן קִנָּה בֵּן אִישׁ נִוְדָּד מִמְּקוֹמוֹ.

וְהַמְּקוֹם הַזֶּה זָכָה אוֹתָנוּ לַתּוֹרָה, וְהַדְּרִיךְ

וְאַתְרָא דָּא קָא מְסִייעָא לָן, וּמֵאן דְּאַתְפַּרֵּשׁ מִכָּאן,
כְּמֵאן דְּאַתְפַּרֵּשׁ מִחַי עֲלֵמָא.

זְקִיף יְדוּי רַבִּי אַבָּא וּבְרִיךְ לֹוֹן. יִתְבוּ עַד דְּנַהֵר
יְמָמָא. בְּתֵר דְּנַהֵר יְמָמָא אָמְרוּ לְאַנּוּן דְּרִדְקִי
דְּקַמִּייתוּ פּוֹקוּ וְחִמּוּ אִי נַהֵר יְמָמָא, וְכָל חַד לֵימָא
מִלָּה חֲדָתָא דְּאוּרִייתָא לְהֵאִי גִבְרָא רַבָּא. נִפְקוּ וְחִמּוּ
דְּנַהֵר יְמָמָא. אָמַר חַד מִנֵּייהוּ זַמִּין הֵאִי יוֹמָא אֲשָׁא
מִלְּעִילָא. אָמַר אַחְרָא וּבְהַד בֵּיתָא. אָמַר אַחְרָא חַד
סָבָא חָבָא דְּזַמִּין הֵאִי יוֹמָא לְאַתּוּקְדָּא בְּנוּרָא דָּא,
אָמַר רַבִּי אַבָּא רַחֲמֵנָא לִישׁוּבָן.

תְּוֹה וְלֹא יָכִיל לְמַלְלָא, אָמַר קוּטְרָא דְּהוּרְמָנָא
בְּאַרְעָא אַתְפַּסַּת. וְכֵךְ הָוָה, דְּהָהוּא יוֹמָא חָמוּ
חֲבֵרִיָּא אִפִּי שְׂכִינְתָּא וְאַסְתַּחֲרוּ בְּאֲשָׁא. וְרַבִּי אַבָּא
אַתְלַהִיטוּ אֲנַפּוּי בְּנוּרָא מַחֲדוּתָא דְּאוּרִייתָא.

לשון הקודש

מְזַמְנַת בַּיּוֹם הַזֶּה אֵשׁ מְלַמְעָלָה. אָמַר
אַחֵר, וּבִבְיַת הַזֶּה. אָמַר אַחֵר, זֶקֶן אֶחָד
כָּאֵן שְׁעִתִּיד בַּיּוֹם הַזֶּה לְהַשְׁרֵף בָּאֵשׁ הַזֶּה.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, הִרְחֵמֵן וַיְצִילֵנוּ.

תְּמָחָ וְלֹא יָכִיל לְדַבֵּר. אָמַר, עֲשֵׂן
הַמְלָכוֹת גִּתְפָּס בְּאַרְצָן. וְכֵךְ הָיָה, שֶׁהַיּוֹם
הַהוּא רָאוּ הַחֲבֵרִים אֶת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה
וְהִקְפּוּ בָּאֵשׁ, וְרַבִּי אַבָּא לְהִטּוּ פָּנָיו בָּאֵשׁ

לָנוּ, וּמִי שֶׁנִּפְרַד מִכָּאן, כְּמִי שֶׁנִּפְרַד מִחַי
הָעוֹלָם.

חֲרִים יְדוּי רַבִּי אַבָּא וּבְרִיךְ אוֹתָם. יִשְׁבוּ
עַד שֶׁהֵאִיר הַיּוֹם. אַחֵר שֶׁהֵאִיר הַיּוֹם,
אָמְרוּ לְאוֹתָם הַתִּינוּקוֹת שֶׁלְּפָנֵיהֶם: צֵאוּ
וּרְאוּ אִם הֵאִיר הַיּוֹם, וְכָל אֶחָד יֹאמַר
דְּבַר חֲדָשׁ בַּתּוֹרָה לְאִישׁ הַגָּדוֹל הַזֶּה.
יֵצְאוּ וּרְאוּ שֶׁהֵאִיר הַיּוֹם. אָמַר אֶחָד מֵהֶם,

תָּאנָא כָּל הָהוּא יוֹמָא לָא נָפְקוּ בְּלֵחוּ מִבֵּיתָא
וּבֵיתָא אֶתְקַטְר בְּקִיטְרָא, וְהוּוּ חֲדַתָּאן מִלִּי
בְּגוּוּיָהוּ, בָּאֵלוּ קִבְלוּ הָהוּא יוֹמָא אוֹרֵייתָא מִטּוֹרָא
דְּסִינִי. בְּתֵר דְּאֶסְתְּלִקוּ לָא הָווּ יָדְעֵי אִי הוּא יִמָּא
וְאִי לִילִיא. אָמַר רַבִּי אָבָא בְּעוֹד דְּאֵנָן קִיִּימִין לִימָא
כָּל חַד מִינָן מִלָּה חֲדָתָא דְּחֻכְמָתָא לְאֶקְשָׂרָא טִיבו
לְמֵאֲרִיָּה דְּבֵיתָא מֵרִיָּה דְּהִלּוּלָא:

פִּתְחָ חַד וְאָמַר (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן
חֲצִרֶיךָ וְגו'. בְּקִדְמִיתָא חֲצִרֶיךָ לְבִתֵּר בֵּיתֶךָ
וּלְבִתֵּר הֵיכְלֶךָ. דָּא פְּנִימָאָה מִן דָּא, וְדָא לְעִילָא (נ"א
לְגו) מִן דָּא. יִשְׁכֵּן חֲצִרֶיךָ בְּקִדְמִיתָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
(ישעיה ד) וְהָיָה הַנָּשָׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ
יֹאמַר לוֹ.

נִשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתֶךָ לְבִתֵּר כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (משלי

לשון הקודש

משמחת התורה.

הבית, בעל ההלולא.

פִּתְחָ אַחַד וְאָמַר, (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר
וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצִרֶיךָ וְגו'. בְּתַחֲלָה חֲצִרֶיךָ,
לְאַחַר מִבֵּן בֵּיתֶךָ, וְלְאַחַר מִבֵּן הֵיכְלֶךָ. זֶה
פְּנִימִי מִזֶּה, וְזֶה וְנ"א לְתוֹךְ לְמַעַלָּה מִזֶּה.
יִשְׁכֵּן חֲצִרֶיךָ בְּתַחֲלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה
ד) וְהָיָה הַנָּשָׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם
קְדוֹשׁ יֹאמַר לוֹ.

נִשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתֶךָ לְאַחַר מִבֵּן, כְּמוֹ

שְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא יֵצְאוּ כָלֵם מִן
הַבֵּית, וְהַבֵּית נִקְשָׁר בְּעֶשֶׂן, וְהָיוּ
מְחַדָּשִׁים דְּבָרִים בְּתוֹכָם כְּאֵלוּ קִבְלוּ
הַיּוֹם הַהוּא תוֹרָה מִהֵרָ סִינִי. אַחֲרָ
שֶׁהִסְתַּלֵּקוּ, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים אִם הוּא יוֹם
וְאִם לִילָה. אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּעוֹדֵנוּ
עוֹמְדִים, יֹאמַר כָּל אֶחָד מֵעַמָּנוּ דְּבָר
חֲדָשׁ שֶׁל חֻכְמָה לְקִשְׁרָה חֶסֶד לְבַעַל

בְּחֶכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. הַחֶכְמָה יִבְנֶה בַּיִת לֹא כְּתִיב, דָּאִי כְּתִיב הָכִי, הִזֶּה מִשְׁמַע דְּחֶכְמָה בַּיִת אֶקְרִי, אֵלֹא כְּתִיב בְּחֶכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, הֵינֵנו דְּכְתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָעֵץ וְגו'.

קְדוּשׁ הֵיכָלָךְ לְבַתֵּר דָּא הוּא שְׁלִימוֹ דְּכָלָא, דְּהָכִי תַּנִּינָן מַחוּ הֵיכָל. בְּלוּמַר ה"י כ"ל, הָאִי וְהָאִי. וְכָלֹא אֲשַׁתְּלִים בְּחֶדָא. רִישָׁא דְקָרָא מַה מוֹכַח דְּכְתִיב אֲשִׁירִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצִירֶיךָ. הָאִי מָאן דְּאֶקְרִיב בְּרִיָּה קְרַבְנָא קִמִּי קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, רַעּוּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַהוּא קְרַבְנָא וְאַתְרַעִי בֵּיהּ וְקָרִיב לִיהּ וְשׁוּי מְדוּרִיהּ בְּתֵרִין אֲדָרִין וְאַחִיד לְהָאִי וּלְהָאִי דְאַנּוּן תֵּרִין אֲתַקְשְׁרוּ בְּחֶדָא. דְּכְתִיב יִשְׁכֵּן חֲצִירֶיךָ. חֲצִירֶיךָ וְדָאִי תֵרִי.

בְּגִינִי כֶךְ חֲסִידִי קְדָמָאִי סָבָאן דְּחָכָא כֶךְ מִקְרִיבִין

לשון הקודש

מוֹכִיחַ רֹאשׁ הַכְּתוּב שְׁכַתוּב אֲשִׁירִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצִירֶיךָ? זֶה מִי שְׁמִקְרִיב אֶת בְּנוֹ קְרַבָּן לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַעּוּנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקֶרְבָּן הַחֹוּא, וּמִתְרַצֶּה בּוֹ וּמִקְרַב אוֹתוֹ, וְשֵׁם אֶת מְדוּרוֹ בְּשְׁנֵי חֲדָרִים, וְאוֹחֲזוֹ אֶת זֶה וְאֶת זֶה, שְׂאוֹתָם הַשְּׁנַיִם נִקְשְׁרוּ יַחַד, שְׁכַתוּב יִשְׁכֵּן חֲצִירֶיךָ, וְדָאִי שְׁנֵי חֲצִירֶיךָ. מַשׁוּם כֶּךְ הַחֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים, וְקִבְּנוּ

שְׁנַאֲמַר (משלי כד) בְּחֶכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. לֹא כְּתוּב הַחֶכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. שָׁאֵם הָיָה כְּתוּב כֶּךְ, מִשְׁמַע שְׁחֶכְמָה נִקְרָאת בַּיִת. אֵלֹא כְּתוּב בְּחֶכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, הֵינֵנו מַה שְׁכַתוּב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָּן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָעֵץ וְגו'.

קְדוּשׁ הֵיכָלָךְ לְאַחַר זֶה הוּא שְׁלֵמוֹת הַכָּל. שְׁכָךְ שְׁנִינּוּ, מַה זֶה הֵיכָל? בְּלוּמַר ה"י כ"ל, זֶה וְזֶה, וְהַכָּל נִשְׁלָם יַחַד. מַה

בְּנֵי־יִהוּ לְקַרְבָּנָא דָּא. פִּתְחֵי וְאִמְרֵי אֲשֶׁרִי תִבְחַר
וּתְקַרֵּב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ. אֲנֹנִן דְּקִיָּמִי עַל־יִהוּ אִמְרֵי
נִשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ קְדוֹשׁ הֵיכְלְךָ. לְבַתֵּר מְבָרֵךְ אֲשֶׁר
קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִנּוּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
אָבִינוּ. וְאֲנֹנִן דְּקִיָּמִי עַל־יִהוּ אִמְרֵי כָּשֶׁם שֶׁהִכְנַסְתּוֹ
לְבְרִית וְכו'. וְתִנִּינֵן בְּקִדְמִיתָא לְבָעִי בַר נָשׁ רַחֲמִין
עָלֶיהָ וּלְבַתֵּר עַל אַחֲרָא דְכְּתִיב, (ויקרא טז) וְכִפֹּר בַּעֲדוֹ
בְּקִדְמִיתָא וּלְבַתֵּר וּבְעַד כָּל קָהַל יִשְׂרָאֵל. וְאֲנִן
אוֹרְחָא דָּא נְקֻטִּינֵן וְהָכִי שְׁפִיר וְחַיִּי לְקַמָּאן.

אָמַר רַבִּי אָבָא וְדָאִי כָךְ הוּא וְיָאוֹת מְלָה, וּמֵאן
דִּלָּא אָמַר הָכִי אִפִּיק גְּרָמִיָּה מִעֲשָׂרָה חֲפּוֹת
דְּזֻמִּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְצַדִּיקֵיָּא בְּעָלְמָא
דָּאִתִּי, וְכִלְהוּ מִתְקַשְׁרֵן בְּהָאִי. וּבְגִינִי כָךְ עֲשָׂרָה מִיָּלִי
דְּמַהֲיָמְנוּתָא אֵית בְּהָאִי קָרָא אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵּב

לשון הקודש

עָלִי, וְאַחֲרָא כָךְ עַל הָאֲחֵר, שְׂכָתוֹב (ויקרא
טז) וְכִפֹּר בַּעֲדוֹ - בְּתַחֲלָה, וְאַחֲרָא כָךְ -
וּבְעַד כָּל קָהַל יִשְׂרָאֵל. וְאֲנִי לְקַחְנוּ אֶת
הַדֶּרֶךְ הַזֶּה, וְכָךְ יָפָה וְרָאוּי לְפָנֵינוּ.
אָמַר רַבִּי אָבָא, וְדָאִי כָךְ הוּא וְנָאָה
הַדֶּבֶר. וּמִי שֶׁלֹּא אוֹמֵר כָּךְ, הוּא מוֹצִיא
אֶת עַצְמוֹ מִעֲשָׂרָה חֲפּוֹת שְׁעֵתִיד לַעֲשׂוֹת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם הָבָא.
וּכְלָם נִקְשָׁרִים בָּזָה. וּמִשּׁוֹם כָּךְ עֲשָׂרָה

שֶׁל כָּאן, כְּשֶׁמְקַרִּיבִים אֶת בְּנֵיהֶם לְקַרְבָּן
הַזֶּה, פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: אֲשֶׁרִי תִבְחַר
וּתְקַרֵּב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ. אוֹתָם שְׁעוּמָדִים
עָלֵיהֶם אוֹמְרִים: נִשְׁבָּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ
קְדוֹשׁ הֵיכְלְךָ. אַחֲרָא כָךְ מְבָרֵךְ אֲשֶׁר
קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִנּוּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבְרִיתוֹ
שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְאוֹתָם שְׁעוּמָדִים
עָלֵיהֶם אוֹמְרִים: כָּשֶׁם שֶׁהִכְנַסְתּוֹ לְבְרִית
וְכו'. וְשִׁנִּינוּ, בְּתַחֲלָה יִבְקֹשׁ אָדָם רַחֲמִים

וְגו'. וְכָל מִלָּה וּמִלָּה חֵד חֶפֶה אֶתְעֵבִיד מִנֶּה. זָכָא
 חוֹלְקִיכּוֹן בְּעֵלְמָא דָּא וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, דִּהָא אוּרִייתָא
 מִתְקַשְׁרָא בְּלַבִּיכּוֹ בְּאֵלּוֹ קִימִיתוּ (דף צה ע"א) בְּגוּפִיכּוֹ
 בְּטוּרָא דְסִינִי בְּשַׁעְתָּא דְאַתִּיהִיבַת אוּרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל:

פֶּתַח אֵידֶךְ וְאָמַר (שמות כ) מִזְבֵּחַ אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי
 וְזִבְחָתָ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וְגו'.
 תֵּאנָא כָּל מָאן דְקָרִיב בִּירֵיה לְקַרְבָּנָא דָּא, בְּאֵלּוֹ
 אֲקָרִיב כָּל קַרְבָּנִין דְעֵלְמָא לְקַמִּיָּה דְקִדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, וּבְאֵלּוֹ בְּנֵי מִדְבַּחָא שְׁלִימָתָא קַמִּיָּה. בְּגִינֵי כֹךְ
 בָּעִי לְסִדְרָא מִדְבַּחָא בְּמֵאנָא חֵד מְלִיָּא אֶרְעָא לְמִגְזֵר
 עָלֶיהָ הָאִי קִימָא קִדִּישָׁא, וְאַתְחֲשִׁיב קַמִּי קִדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא בְּאֵלּוֹ אֲדַבַּח עָלֶיהָ עֲלוּזִין וְקַרְבָּנִין עֵאנָא
 וְתוּרִי.

לשון הקודש

שְׁלָמִיךָ וְגו'. שְׁנִינּוּ, כָּל מִי שֶׁמְקָרִיב אֶת
 בְּנֵי לְקַרְבָּן הַזֶּה, בְּאֵלּוֹ הַקָּרִיב אֶת כָּל
 הַקַּרְבָּנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וּבְאֵלּוֹ בָּנָה מִזְבֵּחַ שְׁלֵם
 לִפְנֵי. מִשּׁוֹם כֹּךְ צְרִיךְ לְסִדֵּר מִזְבֵּחַ עִם
 כָּלִי אֶחָד מְלֵא עֶפֶר לְמוֹל עָלָיו אֶת
 הַבְּרִית הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְנִחָשֵׁב לִפְנֵי
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֵלּוֹ זִבַּח עָלָיו
 עוֹלוֹת וְקַרְבָּנוֹת, צֹאן וּבָקָר.

דְּבָרִים שֶׁל הָאֱמוּנָה יֵשׁ בְּפֶסֶק הַזֶּה
 אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב וְגו', וּמִכָּל דְּבָר
 וְדָבָר נַעֲשִׂית חֶפֶה אַחַת מִמֶּנָּה. אֲשֶׁרִי
 חֲלַקְכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא,
 שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה נִקְשְׁרַת בְּלִבְכֶּם בְּאֵלּוֹ
 עֲמֻדָתָם בְּגוּפְכֶם בְּהַר סִינִי בְּשַׁעָה
 שְׁנֵתָנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל.

פֶּתַח אַחֵר וְאָמַר, (שמות כ) מִזְבֵּחַ אֲדָמָה
 תַעֲשֶׂה לִּי וְזִבְחָתָ עָלָיו אֶת עֲלֹתֶיךָ וְאֶת

וְנִיחָא לִיה יִתִּיר מִכְּלָהוּ דְּכְתִיב וּזְבַחַתָּ עָלָיו אֶת
עֲלִיתֶיךָ וְאֶת שְׁלֹמֶיךָ וְגו'. בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר
אֲזָכִיר אֶת שְׁמִי. מִהוּ אֲזָכִיר אֶת שְׁמִי (אֵת) דָּא מִלָּה
דְּכְתִיב בָּהּ (תהלים כה) סוּד יִי לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם.
הֵאִי מִזְבַּח אֲדָמָה וְדָאִי כְּמָא דְאַמִּינָא. בְּתַרִּיה מַה
כְּתִיב וְאִם מִזְבַּח אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה לִּי. רָמְזוּ לְגִיזְרָא כַּד
אֲתַגְיִיר דְּאִיהוּ מֵעַם קָשִׁי קָדִל וְקָשִׁי לְבָא, הֵאִי אֲקָרִי
מִזְבַּח אֲבָנִים.

לֹא תִבְנֶה אֶתְהֵן גִּזִּית. מַה הוּא, דְּבָעֵי לְאַעְלָא לִיה
בְּפוֹלְחָנָא דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (בְּגִין) וְלֹא יִגְזֹר
יְתִיה עַד דִּינִשְׁי פּוֹלְחָנָא אַחְרָא דְעֵבֶד עַד הָכָא וַיַּעֲדִי
מִנִּיה הֵהוּא קָשִׁיו דְּלִבָּא. וְאִי אֲתַגְזֹר וְלֹא אַעֲדִי מִנִּיה
הֵהוּא קָשִׁיא דְּלִבָּא לְמִיעַל בְּפוֹלְחָנָא קֻדִּישָׁא דְקוֹדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, הֲרִי הוּא כְּתָאִי פְּסִילָא דְאַבְנָא דְגִזְרִי לִיה

לשון הקודש

זֶה נִקְרָא מִזְבַּח אֲבָנִים.
לֹא תִבְנֶה אֶתְהֵן גִּזִּית, מַה זֶה? שְׁצַרְיָךְ
לְהַכְנִיסוֹ לְעִבּוּדַת הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וּבְדִין וְלֹא גִמּוּל אוֹתוֹ, עַד שִׁישְׁכַּח עֲבוּדָה
הָאֲחֵרַת שְׁעֵבֶד עַד עֲתֵיד, וְיִסִּיר מִמֶּנּוּ
אוֹתוֹ קָשִׁי הַלֵּב. וְאִם גִּמּוּל וְלֹא הוֹסֵר
מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ קָשִׁי הַלֵּב לְהַכְנִס לְעִבּוּדַת
הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, הֲרִי הוּא
כְּפֶסֶל הָאֲבֶן הַזֶּה שְׁגוֹזִרִים אוֹתוֹ מֵהֶצֶד

וְנִזְחַח לוֹ יוֹתֵר מִכָּלֶם, שְׁכַתּוֹב וּזְבַחַתָּ
עָלָיו אֶת עֲלִיתֶיךָ וְאֶת שְׁלֹמֶיךָ וְגו'. בְּכָל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזָכִיר אֶת שְׁמִי. מִהוּ
אֲזָכִיר אֶת שְׁמִי? וְאֵת זֶה הַמִּלָּה, שְׁכַתּוֹב
בָּהּ (תהלים כה) סוּד ה' לִירָאִיו וּבְרִיתוֹ
לְהוֹדִיעֵם. מִזְבַּח הָאֲדָמָה הַזֶּה וְדָאִי כְּמֹ
שְׁאֲמִרְנֹה, מַה כְּתוּב אַחֲרָיו? וְאִם מִזְבַּח
אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִּי. רָמְזוּ לְגַר כְּאֲשֶׁר
מִתְגַּיֵּר, שֶׁהֵם מֵעַם קָשֶׁה עֵרָף וְקָשָׁה לֵב.

מֵהָאֵי גִיסָא וּמֵהָאֵי גִיסָא וְאַשְׁתָּאֵר אַבְנָא
 כְּדָבָקְדָּמִיתָא. בְּגִין כֶּךָ לֹא תִבְנֶה אֶתְהֵן גְּזִית. דְּאֵי
 אֶשְׁתָּאֵר בְּקִשְׁוִיתִיהּ, כִּי חֲרָבָךְ הִנֵּפֶת עָלֶיהָ וְתַחֲלִלֶיהָ,
 כְּלוּמַר הֵהוּא גְזִירו דְּאַתְגִּזֵּר לָא מֵהֵנִיא לִיהּ.

בְּגִינִי כֶּךָ זַכָּאָה חוֹלָקִיה דְּמֵאֵן דְּאַקָּרִיב הָאֵי קֶרְבָּנָא
 בְּחִדְוֹתָא בְּרַעְוָא קִמֵּי קֶדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, וּבְעֵי
 לְמַחְדֵּי בְּהָאֵי חוֹלָקָא כָּל (ד"א ל"ג הֵהוּא) יוֹמָא דְכְּתִיב, (תהלים
 ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי כֶּךָ לְעוֹלָם יִרְגְּנוּ וְתַסֵּף עָלֵימוּ
 וַיַּעֲלִצוּ בְּךָ אֲהָבֵי שְׂמֶךְ:

פִּתְחָא אִידָךְ וְאָמַר וַיְהִי אֲבָרָם בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵ
 שָׁנִים וַיֵּרָא יִי וְגו' אֲנִי אֵל שְׂדֵי הַתְּהַלְלָךְ לְפָנֵי
 וְגו'. הָאֵי קָרָא אֵית לְעֵינָא בִּיהּ וְקִשְׂיָא בְּכַמָּה
 אוֹרְחִין, וְכִי עַד הַשְׁתָּא לָא אֶתְגַּלִּי לִיהּ קֶדְשָׁא בְּרִידָא
 הוּא לְאַבְרָהָם אֱלָא (עד) הָאִידָנָא כִּד מָטָא לְחַנִּי יוֹמִין

לשון הקודש

שְׁכַתוּב (שם ה) וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חוֹסֵי כֶּךָ
 לְעוֹלָם יִרְגְּנוּ וְתַסֵּף עָלֵימוּ וַיַּעֲלִצוּ בְּךָ
 אֲהָבֵי שְׂמֶךְ.

פִּתְחָא אַחֵר וְאָמַר, (בראשית יז) וַיְהִי אֲבָרָם
 בֶּן תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתִשְׁעֵ שָׁנִים וַיֵּרָא ה' וְגו',
 אֲנִי אֵל שְׂדֵי הַתְּהַלְלָךְ לְפָנֵי וְגו'.
 בְּפִסּוּק הַזֶּה יֵשׁ לְעֵין בּוֹ, וְקִשְׂיָא בְּכַמָּה
 דְּרָכִים. וְכִי עַד עֵתָה לֹא הִתְגַּלָּה הַקְּדוּשָׁה
 בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אֱלָא (עד) כְּעֵת,

הַזֶּה וּמִן הַצֵּד הַזֶּה, וְנִשְׁאַר אֲבָן
 כְּבָרָא שׁוֹנָה. מִשּׁוּם כֶּךָ לֹא תִבְנֶה אֶתְהֵן
 גְּזִית. שָׂאֵם הוּא נִשְׁאַר בְּקִשְׁוִיתוֹ – כִּי
 חֲרָבָךְ הִנֵּפֶת עָלֶיהָ וְתַחֲלִלָּהּ. כְּלוּמַר,
 אוֹתָהּ הַמִּילָה שְׁנִמּוּל אֵינָה מוֹעִילָה לוֹ.
 מִשּׁוּם כֶּךָ, אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שָׁל מִי
 שְׂמִקְרִיב אֶת הַקֶּרְבֵּן הַזֶּה בְּשִׁמְחָה
 וּבְרַצּוֹן לְפָנֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא. וְצָרִיד
 לְשַׁמֵּחַ בַּחֲלָק הַזֶּה כָּל הַיּוֹם (וְהַיּוֹם),

וַיֵּרָא יי אֶל אַבְרָם וְלֹא קָדָם. וְהִכְתִּיב וַיֹּאמֶר יי אֶל אַבְרָם. וַיֵּי אָמַר אֶל אַבְרָם. וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדוּעַ תִּדַּע וְגו'. וְהֵאִידְנָא מְנִי חוֹשְׁבֵן יוֹמִין, וְכֹד מְנִי לְהוֹ כְּתִיב וַיֵּרָא יי אֶל אַבְרָם, אֲשֶׁתִּמֶּע דְּעַד הַשְּׁתָּא לֹא אֶתְגַּלִּי עָלָיו. וְעוֹד דְּכְתִיב בֵּין תַּשְׁעִים שָׁנָה וְתַשְׁעַ שָׁנִים, בְּקִדְמִיתָא שָׁנָה וּלְבִסּוּף שָׁנִים.

אַלֹּא הָכִי תֵּאֲנֵא, כָּל אֲנֹן יוֹמִין לֹא כְּתִיב וַיֵּרָא, מָאִי טַעְמָא, אֶלֹּא כָּל בְּמָה דְּהוּה אָטִים וְסָתִים (כַּד) קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לֹא אֶתְגַּלִּי עָלֶיהָ בְּדִקְחָיו. הֵאִידְנָא אֶתְגַּלִּי עָלֶיהָ דְּכְתִיב וַיֵּרָא. מָאִי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּבָעָא לְגַלִּי בֵּיהּ הָאִי אֶת בְּתָרָא קִדְשָׁא.

וְעוֹד דְּבָעָא קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְאַפְקָא מְנִיָּה זִרְעָא קִדְשָׁא, וְקִדְשָׁא לֹא לְחַיִּי בְּעוֹד דְּאִיְהוּ אָטִים

לשון הקודש

אַלֹּא כַּד שְׁנִינּוּ, כָּל אוֹתָם הַיָּמִים לֹא כְּתוּב וַיֵּרָא. מָה הַטַּעַם? אֶלֹּא כָּל מָה שְׁהִיָּה אָטִים וְסָתִים, וְכַד לֹא הִתְגַּלָּה עָלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרָאוּי. כַּעַת הִתְגַּלָּה אֵלָיו, שְׂכָתוֹב וַיֵּרָא. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂרָצָה לְגִלּוֹת בּוֹ הָאוֹת הַזֶּה, הַכֶּתֶר הַקְּדוּשׁ.

וְעוֹד, בְּשִׂרְצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ זֶרַע קְדוֹשׁ, וְקְדוֹשׁ לֹא

כְּשֶׁהִגִּיעַ לַיָּמִים הָאֵלֶּה, וַיֵּרָא ה' אֵלָיו וְלֹא קָדָם? וְהָרִי כְּתוּב וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם. וְה' אָמַר אֶל אַבְרָם. וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדוּעַ תִּדַּע וְגו', וְכַעַת מוֹנָה אֶת חֲשׁוֹבֵן הַיָּמִים, וְכִשְׁמוֹנָה אוֹתָם, כְּתוּב וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם, נִשְׁמַע שְׁעַד עֵתָה לֹא הִתְגַּלָּה עָלָיו! וְעוֹד, שְׂכָתוֹב בֵּין תַּשְׁעִים שָׁנָה וְתַשְׁעַ שָׁנִים. בְּתַחֲלָה שָׁנָה, וְאַחֵר כַּד שָׁנִים!

בְּשָׂרָא, אֵלָא אָמַר הַשְׁתָּא דְּהוּא בֶּן תַּשְׁעִים שָׁנָה
וְתַשַּׁע שָׁנִים וְזָמַן קָרִיב הוּא דִּינְפּוֹק מִנִּיה זֶרְעָא
קַדִּישָׁא, לְהוּי הוּא קַדִּישָׁא בְּקַדְמִיתָא וּלְבַתֵּר יִנְפּוֹק
מִנִּיה זֶרְעָא קַדִּישָׁא. בְּגִין כֹּךְ מְנִי יוֹמוֹי בְּהָא וְלֹא
בְּכָל הַיּוֹמִים וְזָמַי קַדְמִיתָא. תּוּ תַשְׁעִים שָׁנָה, דְּכָל יוֹמוֹי
קַדְמָאִי לֹא הָווּ שָׁנִים אֵלָא בְּחֵד שָׁנָה דְּלֹא הָווּ יוֹמוֹי
יוֹמִין, הַשְׁתָּא דְּמָטָא לְהָא שָׁנִים, אֲנֹן וְלֹא שָׁנָה:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֲנִי אֵל שְׂדֵי. מָאִי מִשְׁמַע דְּעַד הַשְׁתָּא
לֹא קָאֵמַר אֲנִי אֵל שְׂדֵי. אֵלָא הָכִי תֵּאֲנָא,
עֲבַד קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא כְּתָרִין תַּתְּאִין דְּלֹא קַדִּישִׁין
לְתַתָּא. וְכָל אֲנֹן דְּלֹא אֲתַגְזְרוּ יִסְתַּאבֹּנוּ בְּהוֹן.

וּרְשִׁימִין בְּהוֹן, וּמָאִי רְשׁוּמָא אִית בְּהוֹן, דְּאֲתַחֲזִי
בְּהוּ שִׁי"ן דַּל"ת וְלֹא יִתִּיר, וּבְגִין כֹּךְ
אִסְתַּאבֹּנוּ בְּהוּ וְאֲתַדְּבָקוֹן בְּהוּ. כְּתַר דְּאֲתַגְזְרוּ נִפְקִין

לשון הקודש

עֲבָשׁוּ שְׁהֲגִיעַ לָזֶה, הֵם שָׁנִים וְלֹא שָׁנָה.
וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי אֲנִי אֵל שְׂדֵי. מָה מִשְׁמִיעַ
שָׁעַד עֲבָשׁוּ לֹא אָמַר אֲנִי אֵל שְׂדֵי? אֵלָא
כֹּךְ שְׁנִינֹו, עֲשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
כְּתָרִים תַּחְתּוֹנִים שְׂאִינָם קְדוּשִׁים
לְמַטָּה, וְכָל אוֹתָם שְׂלֹא גְמוּלִים,
נְטָמָאִים בָּהֶם.

וּרְשׁוּמִים בָּהֶם, וּמָה הִרְשׁוּם שִׁישׁ
בָּהֶם? שְׁנָרְאָה בָּהֶם שִׁי"ן דַּל"ת וְלֹא

יִהְיֶה בְּשַׁעֲדִין הוּא בְּבִשְׂרָא אָטוּם, אֵלָא
אָמַר, כַּעַת שְׁהוּא בֶּן תַּשְׁעִים וְתַשַּׁע
שָׁנִים וְלְזָמַן קָרִיב הוּא שְׁיַצֵּא מִמֶּנּוּ זֶרַע
קְדוּשׁ, שִׁיְהִיָּה הוּא קְדוּשׁ בְּהַתְחַלָּה,
וְאַחֵר כֹּךְ יַצֵּא מִמֶּנּוּ זֶרַע קְדוּשׁ. מִשּׁוּם
כֹּךְ מְנָה אֶת יָמָיו בָּזָה, וְלֹא בְּכָל הַזְמָנִים
הִלְלוּ שְׁבַהֲתַחְלָה. עוֹד, תַּשְׁעִים שָׁנָה –
שְׁכָל יָמָיו הִרְאִישׁוֹנִים לֹא הָיוּ שָׁנִים,
אֵלָא בְּשָׁנָה אַחַת, שְׂלֹא הָיוּ יָמָיו יָמִים.

מֵאלֵיךָ וְעָלֶיךָ בְּגִדֶיךָ דְּשִׁכְנָתָא וְאַתְּגַלִּיא בְּהוּ יו"ד
 רְשִׁימָא קַדִּישָׁא אֶת קִיּוּמָא שְׁלִים (דף צה ע"ב) וְאַתְרֵשִׁים
 בְּהוּ שַׁד"י וְאַשְׁתָּלִים בְּקִיּוּמָא שְׁלִים, וְעַל דָּא כְּתִיב
 בְּהֵאֵל אֲנִי אֵל שַׁדִּי.

הַתְּחִלָּה לְפָנֶי וְהִיא תָּמִים, שְׁלִים, דְּהַשְׁתָּא אֶת
 חֶסֶד בְּרִשְׁמָא דְּשִׁין וְדַל"ת, גִּזְר גִּרְמָךְ
 וְהִיוּ שְׁלִים בְּרִשְׁמָא דְּיו"ד. וּמֵאן דְּאִיהוּ בְּרִשְׁמָא דָּא
 אֶתְחִיו לְאַתְּבָּרָא בְּשָׂמָא דָּא דְּכְתִיב, (בראשית כח) וְאֵל
 שַׁדִּי יְבָרֶךְ אוֹתְךָ.

מֵהוּ אֵל שַׁדִּי. הֵהוּא דְּבִרְכָּאן נְפָקָן מִנִּיהּ, הוּא
 דְּשְׁלִיט עַל כְּתָרִין תַּתְּאִין, וְכָלֵא מִדְּחֻלְתִּיהּ
 דְּחֻלִּין וּמִזְדַּעְזְעִין, בְּגִין כְּדָּ מֵאן דְּאַתְּגִזֵּר, כָּל אֲנָוִין
 דְּלֵא קַדִּישִׁין אֶתְרַחֲקֵן מִנִּיהּ וְלֵא שְׁלִטִין בֵּיהּ. וְלֵא
 עוֹד אֵלֵא דְּלֵא נְחִית לְגִיחָנָם דְּכְתִיב, (ישעיה ס) וְעַמְּךָ

לשון הקודש

אֶת עַצְמְךָ, וְהִיא שְׁלֵם בְּרִשְׁם שֶׁל יו"ד.
 וּמִי שֶׁהוּא בְּרִשְׁם הַזֶּה, רְאוּי לְהַתְּבָרֵךְ
 בְּשֵׁם הַזֶּה, שְׁכָתוּב (בראשית כח) וְאֵל שַׁדִּי
 יְבָרֶךְ אוֹתְךָ.

מֵה זֶה אֵל שַׁדִּי? הֵהוּא שְׁמִמְנוּ יוֹצְאוֹת
 הַבְּרָכוֹת, הוּא שְׁשׁוּלֵט עַל כָּל הַבְּרָכִים
 הַתְּחִתּוֹנִים, וְהַכָּל פּוֹחֲדִים מִירָאָתוֹ
 וּמִזְדַּעְזְעִים. מִשּׁוּם כֵּן, מִי שְׁנִמּוֹל, כָּל
 אוֹתָם שְׁאִינָם קְדוּשִׁים מִתְּרַחֲקִים מִמֶּנּוּ

יוֹתֵר, וּמִשּׁוּם כֵּן נִמְמָאִים בָּהֶם
 וְנִדְּבָקִים בָּהֶם. אַחֵר שְׁנִמּוֹלִים יוֹצְאִים
 מֵאלוֹ, וְנִכְנָסִים לְכַנְפֵי הַשְּׁכִינָה,
 וּמִתְּנַלָּה בָּהֶם יו"ד, הִרְשָׁם הַקְּדוּשׁ, אוֹת
 הַבְּרִית הַשְּׁלֵם, וְנִרְשָׁם בָּהֶם שַׁד"י,
 וְנִשְׁלָמִים בְּקִיּוּם שְׁלֵם, וְעַל כֵּן כְּתוּב בַּזֶּה
 אֲנִי אֵל שַׁדִּי.

הַתְּחִלָּה לְפָנֶי וְהִיא תָּמִים. שְׁלֵם. שְׁכָעַת
 אוֹת חֶסֶד בְּרִשְׁם שֶׁל שִׁין וְדַל"ת. מוֹל

בְּלֶם צְדִיקִים וְגו'. (כל אנני דאתגזרו אקרון צדיקים, ובגין כך לעולם ירשו ארץ, דלא ירית האי ארץ אלא ההוא דאקרי צדיק, אוף הכא ועמד בלם צדיקים לעולם ירשו ארץ וכו')

אָמַר רַבִּי אַבָּא זָבַאִין אֶתוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, זָבָאָה חוּלְקֵי דְאַתִּינָא לְמִשְׁמַע מַלְּיִן אֵלִין מְפּוּמִּיכוֹן, בְּלָכוּ קְדִישִׁין, בְּלָכוּ בְּנֵי אֱלֹהָא קְדִישָׁא, עֲלִיבוּ כְּתִיב, (ישעיה מד) זֶה יֹאמֵר לִי אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יְדּוֹ לִי וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה. כָּל חַד מִנְכוֹן אַחִיד וְאַתְקַשֵּׁר בְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְאַתּוֹן רַבְּרָבֹן מִמֶּנּוּ תִּרְסִין מַחֲהִיא אֶרֶץ דְּאִקְרִי אֶרֶץ חַתִּים דְּרַבְּרַבְנוּהִי אַכְלִין מִמֶּנָּא דְטִלָּא קְדִישָׁא:

פֶּתַח אֵידֶךְ וְאָמַר (קהלת י) אֲשֶׁרֶךְ אֶרֶץ שְׁמִלְכֶךְ בֶּן חוּרִין וְשֶׁרֶךְ בָּעֵת יֹאכְלוּ. וְכְתִיב אִי לָךְ אֶרֶץ

לשון הקדוש

עליכם כתוב (שם מד) זֶה יֹאמֵר לִי אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יְדּוֹ לִי וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה. כל אחד מכם אחוז וקשור במלך הקדוש העליון, ואתם גדולים ממנים מנגנים מאותה הארץ שנקראת ארץ החיים, שגדוליה אוכלים מן המן של הטל הקדוש.

פֶּתַח אַחֵר וְאָמַר, (קהלת י) אֲשֶׁרֶךְ אֶרֶץ שְׁמִלְכֶךְ בֶּן חוּרִים וְשֶׁרֶךְ בָּעֵת יֹאכְלוּ. וְכְתוּב (שם) אִי לָךְ אֶרֶץ שְׁמִלְכֶךְ נָעַר

ולא שולמים בו, ולא עוד, אלא שלא יורד לגיהנם, שכתוב (ישעיה ס) וְעַמֶּךָ בְּלֶם צְדִיקִים וְגו'. וכל אותם שנמולו נקראים צדיקים, ומשום כך לעולם ירשו ארץ, שאין יורש את הארץ הוּא אלא ההוא שנקרא צדיק. אף כך, ועמד בלם צדיקים לעולם ירשו ארץ וכו'.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, אֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, אֲשֶׁרִי חֻלְקֵי שְׁבָאֲתִי לְשִׁמְעָא אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ מִפִּיכֶם. בְּלָכֶם קְדוּשִׁים, בְּלָכֶם בְּנֵי הָאֱלֹהִים הַקְדוּשׁ.

שְׁמִלְכָּךְ נַעַר וְשָׂרִיד בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ. הִנֵּי קָרָאִי קִשְׁיִין
 אֶהְדִּירי. וְלֹא קִשְׁיִין, הֵאֵי דְכְּתִיב אֲשֶׁרִיד אֶרֶץ, דָּא
 אֶרֶץ דְּלַעִילָא דְשִׁלְטָא עַל כָּל אַמְנֹן חִיּוֹן דְּלַעִילָא.
 וּבְגִין כֹּךְ אֶקְרִי אֶרֶץ הַחַיִּים, וְעֵלָה בְּתִיב, (דברים יא) אֶרֶץ
 אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ אוֹתָהּ תָּמִיד. וּכְתִיב אֶרֶץ אֲשֶׁר
 לֹא בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ. לֹא
 תַחֲסֹר כָּל בָּהּ דִּיִּקָּא. וְכָל כֹּךְ לָמָּה, מְשׁוּם דְּכְּתִיב
 שְׁמִלְכָּךְ בֶּן חוֹרִים. דָּא קֳדָשׁ בְּרִיד הוּא. בְּמָה דָּאֵת
 אָמַר, (שמות ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

בֶּן חוֹרִין, מַהוּ בֶּן חוֹרִין בְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ויקרא כה)
 יוֹבֵל הִיא קֳדָשׁ תִּהְיֶה לָכֶם. וּכְתִיב וּקְרֹאתֶם
 דְּרוֹר בְּאֶרֶץ דִּהָא כָּל חִירוֹ מִיּוֹבֵלָא קָא אֲתִי. בְּגִין
 כֹּךְ בֶּן חוֹרִין. וְאִי תִימָא בֶּן חוֹרִין וְלֹא כְּתִיב בֶּן
 חִירוֹת. הֵכִי הוּא וְדָאִי בֶּן חִירוֹת מִיבְעִי לִיהּ.

לשון הקודש

זֶה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות
 ד) בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל.

בֶּן חוֹרִים, מַה זֶה בֶּן חוֹרִים? כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה) יוֹבֵל הִיא קֳדָשׁ תִּהְיֶה
 לָכֶם, וּכְתוּב וּקְרֹאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ, שְׁהִירֵי
 כָּל הַחֲרוֹת בָּאָה מִן הַיּוֹבֵל, וּמְשׁוּם כֹּךְ בֶּן
 חוֹרִין. וְאִם תֹּאמַר, בֶּן חוֹרִין, וְלֹא כְּתוּב
 בֶּן חֲרוֹת – כֹּךְ זֶה בְּדָאִי. בֶּן חֲרוֹת הִיא
 צָרִיד לְהִיּוֹת!

וְשָׂרִיד בַּבֶּקֶר יֹאכְלוּ. הַפְּסוּקִים הִלְלוּ
 קִשְׁיִים הִדְדִית, וְלֹא קִשְׁיִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 אֲשֶׁרִיד אֶרֶץ – זֶה הָאֶרֶץ שְׁלֹמַעְלָה
 שְׁשׁוּלְטָת עַל כָּל אוֹתָם הַחַיִּים שְׁלֹמַעְלָה,
 וּמְשׁוּם כֹּךְ נִקְרָאת אֶרֶץ הַחַיִּים, וְעֵלָה
 כְּתוּב (דברים יא) אֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ דִּרְשׁ
 אוֹתָהּ תָּמִיד. וּכְתוּב אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
 בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תַחֲסֹר כָּל
 בָּהּ. לֹא תַחֲסֹר כָּל בָּהּ, בְּמִדְּקָא. וְכָל כֹּךְ
 לָמָּה? מְשׁוּם שְׁכָתוּב שְׁמִלְכָּךְ בֶּן חוֹרִים,

אֵלָא בְּמִתְנִיתָא סְתִימָאָה דִּילָן תְּנִינָא. כִּד מִתְחַבְּרָן
י"ד ב'ה' כְּדִין כְּתִיב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעַדָן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְלֹא תִימָא כִּד מִתְחַבְּרָן, אֵלָא
מִתְחַבְּרָן וְדָאי. וּבְגִין כֶּךָ בֶּן חוּרִין כְּתִיב, וְעַל דָּא
אֲשֶׁרִיד אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ בֶּן חוּרִין, וְשֶׁרִיד בָּעֵת יֹאכְלוּ
בְּחִדּוּתָא בְּשִׁלְמוּ בְרַעְיָא.

אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נַעַר, הֵאִי אֶרֶץ דְּלִתְתָּא,
דְּתִנְיָא כָּל שָׂאֵר אֲרָעֵי דְשָׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי
עֲבוֹדַת בּוֹכְבִּים וּמִזְלוֹת אֲתִיחִיבוּ לְרַבְרְבִין תְּרִיסִין
דְּמִמְנָן עַל־יְהוּ, וְעִילָא מְכַלְהוּ הֵהוּא דְכְּתִיב בֵּיה (תהלים
לז) נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִּי. וְתֵאנָא הֵאִי קָרָא שָׂרוּ שָׁל
עוֹלָם אָמְרוּ. וְעַל דָּא כְּתִיב אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ
נַעַר. וְוִי לְעֵלְמָא דְּמִסְטָרָא דָּא יִנְקָא, וְכִד יִשְׂרָאֵל
בְּגִלוּתָא יִנְקִין בְּמֵאן דִּינִיק מְרִשׁוּתָא אַחֲרָא.

לשון הקודש

שְׂלִמְטָה. שְׂלִמְדִּנּוּ, כָּל שָׂאֵר אֲרָצוֹת שָׂאֵר
הָעַמִּים עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, נִתְּנוּ לְגִדּוּלִים
מִגִּנִּים שְׂמִמְנִים עֲלֵיהֶם. וּמַעַל לְכֻלָּם
הֵהוּא שְׂכָתוֹב בּוֹ (תהלים לז) נַעַר הָיִיתִי גַם
זָקֵנְתִּי. וְלִמְדִּנּוּ, הַפְּסוּק הַזֶּה אָמַר אוֹתוֹ
שָׂרוּ שָׁל עוֹלָם, וְעַל בֶּן כְּתוֹב אִי לָךְ אֶרֶץ
שְׂמֵלְכָךְ נַעַר. אוֹי לְעוֹלָם שְׁיוֹנֵק מִהֲצֵד
הַזֶּה. וּבְשִׁישְׂרָאֵל בְּגִלוּת, יוֹנְקִים בְּמִי
שְׁיוֹנֵק מְרִשׁוֹת אַחֲרָת.

אֵלָא בְּמִשְׁנִתְנוּ הַסְתוּמָּה לְמִדְנּוּ,
כְּשִׁמְתְּחַבְּרוֹת יו"ד ב'ה', אִזּוּ כְּתוֹב וְנָהָר
יוֹצֵא מַעַדָן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְאֵל תֵּאמַר
כְּשִׁמְתְּחַבְּרִים, אֵלָא וְדָאי מִתְחַבְּרִים,
וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוֹב בֶּן חוּרִים. וְעַל בֶּן
אֲשֶׁרִיד אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ בֶּן חוּרִים, וְשֶׁרִיד
בָּעֵת יֹאכְלוּ – בְּשִׁמְחָה, בְּשִׁלְמוֹת
וּבְרַעְיָן.

אִי לָךְ אֶרֶץ שְׂמֵלְכָךְ נַעַר – זֶה הָאֶרֶץ

וְשָׂרִיד בְּבֶקֶר יֹאכְלוּ וְלֹא בְּכוֹלֵי יוֹמָא. בְּבֶקֶר וְלֹא
 בְּזִמְנָא אַחְרָא דְיוֹמָא. דְּתַנִּיא בְּשַׁעְתָּא
 דְּחַמָּה זֹרַחַת וְאַתֵּינן וְסַגְדִּין לִיהּ לְשִׁמּוּשָׁא רִוּגָא תְּלִי
 בְּעֵלְמָא, בְּשַׁעְתָּא דְּמִנְחָה רִוּגָא תְּלִיָּא בְּעֵלְמָא. מָאן
 גָּרִים הָאֵי, מְשׁוּם דְּמִלְכָּךְ נַעַר הַהוּא דְּאַקְרִי נַעַר.
 וְאַתּוֹן זַבְּאֵי קְשׁוּט קְדִישֵׁי עֲלִיוֹנִין בְּנֵי מִלְכָּא קְדִישָׁא
 לֹא יִנְקִין מִהָאֵי סְטָרָא, אֲלֹא מִהָהוּא אֲתֵר קְדִישָׁא
 דְּלַעֲיָלָא. עֲלִיבּוּ כְּתִיב, (דברים ד) וְאַתֶּם תִּדְבְּקִים בִּי
 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם:

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר (ישעיה ה) אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי
 שִׁירַת דְּוִדִּי לְכַרְמוֹ וְגו'. וַיַּעֲזֻקְהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וְגו'.
 הֵינִי קָרָאִי אֵת לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוּ. אֲמַאי כְּתִיב שִׁירָה,
 תּוֹכַחַת מִיבְעֵי לִיהּ. לִידִידִי, לְדוּדִי מִיבְעֵי לִיהּ. כְּמָה
 דְּכְתִיב שִׁירַת דְּוִדִּי. פֶּרֶם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן.

לשון הקודש

וְשָׂרִיד בְּבֶקֶר יֹאכְלוּ – וְלֹא בְּכָל הַיּוֹם. בְּבֶקֶר – וְלֹא בְּזִמְנָא אַחֵר שֶׁל הַיּוֹם. שְׁשֻׁנִּינוּ, בְּשַׁעְתָּא שֶׁהַחֲמָה זֹרַחַת וּבָאִים וְסוֹגְדִים לְשִׁמּוּשׁ, הֲרֵגוּ תְּלֹוֹי בְּעוֹלָם. בְּשַׁעְתָּא הַמִּנְחָה הֲרֵגוּ תְּלֹוֹי בְּעוֹלָם. מִי גָרַם אֵת זֶה? מְשׁוּם שֶׁמִּלְכָּךְ נַעַר, הַהוּא שְׁנִקְרָא נַעַר. וְאַתֶּם צְדִיקֵי הָאָמָת, קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוּשׁ, אֵין יוֹנְקִים מִן הַצֵּד הַזֶּה, אֲלֹא מֵאוֹתוֹ הַמָּקוֹם

הַקְדוּשׁ שֶׁלְמַעֲלָה. עֲלֵיכֶם כְּתוּב (דברים ד) וְאַתֶּם תִּדְבְּקִים בְּחִי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים בְּלָכֶם הַיּוֹם.

פֶּתַח רַבִּי אָבָא וְאָמַר, (ישעיה ה) אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי שִׁירַת דְּוִדִּי לְכַרְמוֹ וְגו', וַיַּעֲזֻקְהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ וְגו'. בְּפִסְקִים הִלְלוּ יֵשׁ לְהַתְּבוּנָה, לָמָּה כְּתוּב שִׁירָה? הָיָה צָרִיד לְהִיטֵת תּוֹכַחַת! לִידִידִי? הָיָה צָרִיד לְהִיטֵת לְדוּדִי, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שִׁירַת דְּוִדִּי.

אֶסְתַּכְּלָנָא בְּכָל אוֹרֵייתָא וְלֹא אֲשַׁכְחָנָא אֶתְרָא דְאֶקְרִי
 (דף צו ע"א) קָרָן בֶּן שָׁמֹן. אֵלָּא הִנֵּי קָרְאִי הָא אוּקְמוּהָ
 חֲבֵרֵיִיא בְּכַמָּה גִּוּוֹנִין וְכָלְהוּ שְׁפִיר וְהָכִי הוּא, אֲבָל
 אֲשִׁירָה נָא לִידֵידִי, דָּא יִצְחָק דִּהּוּה יְדִיד, וְאֶקְרִי יְדִיד
 עַד לֹא יָפּוּק לְעֵלְמָא.

אֲמַאי יְדִיד, דִּתְנִינֵן רְחִימוּ סִיגִי הָהּ לִיה לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בִּיה דְּלֹא אֶתְעָבִיד עַד דְּלֹא
 אֶתְגַּזֵּר אֲבָרְהָם אֲבוֹהָ וְאֶקְרִי שְׁלִים וְאֶתּוּסָף לִיה ה"א
 לְאֲשִׁלְמוּתָא. וְכֵן לְשָׂרָה הָאִי ה"א אֶתְיַהֲיֵבֶת לָהּ. הָכֹּא
 אִית לְאֶסְתַּכְּלָא, ה' לְשָׂרָה שְׁפִיר, אֲבָל לְאֲבָרְהָם
 אֲמַאי ה"א וְלֹא יו"ד, י' מִיבְעִי לִיה דִּהּא הוּא דְכַר
 הָהּ. אֵלָּא רָזָא עֲלָאָה הָהּ (ד"א הוּא) סְתִים בְּגִוּוֹן
 אֲבָרְהָם סָלִיק לְעִילָא וְנָטִיל רָזָא מִה"א עֲלָאָה דִּאִיהוּ
 עֲלָמָא דְדְכוּרָא. ה"א עֲלָאָה וְה"א תַּתָּאָה, הָאִי תִלְיָא

לשון הקודש

טָרַם שְׁנַמּוּל אֲבָרְהָם אָבִיו, וְנִקְרָא
 שְׁלִים, וְנוֹסְפָה לוֹ ה"א לְהַשְׁלִימוֹ, וְכֵן
 לְשָׂרָה הָרִי נִתְּנָה לָהּ ה"א הַזֹּאת. כֹּאֵן
 יֵשׁ לְהַתְבַּוֵּן, ה' לְשָׂרָה זֶה יָפָה, אֲבָל
 לְאֲבָרְהָם לְמַה ה"א וְלֹא יו"ד? יו"ד הָיָה
 צְרִיךְ לְכַתֵּב, שְׁהָרִי הוּא הָיָה זָכָר. אֵלָּא
 סוּד עֲלִיּוֹן הָיָה (וְהוּא) סְתוּם אֲעֲלֵנוּ
 אֲבָרְהָם עֲלָה לְמַעְלָה, וְנָטִיל סוּד מִה"א
 הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא הָעוֹלָם שֶׁל הַזָּכָר. ה"א

כָּרַם הָיָה לִידֵידִי בְּקָרָן בֶּן שָׁמֹן?
 הִסְתַּכְּלָתִי בְּכָל הַתּוֹרָה וְלֹא מִצָּאתִי
 מְקוֹם שְׁנִקְרָא בֶּן שָׁמֹן. אֵלָּא אֶת
 הַפְּסוּקִים הַלָּלוּ בָּאוּ הַחֲבֵרִים בְּכַמָּה
 צוּרוֹת, וְהַכֵּל יָפָה וְכָךְ זֶה. אֲבָל אֲשִׁירָה
 נָא לִידֵידִי – זֶה יִצְחָק, שֶׁהָיָה יְדִיד,
 וְנִקְרָא יְדִיד טָרַם שִׁנְעָא לְעוֹלָם.

לְמַה יְדִיד? שֶׁשְּׁנִינּוּ, אֲהֲבָה רַבָּה הָיְתָה
 לְקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹ שְׁלֹא נַעֲשֶׂה

בְּכֹרֶא, וְהָאֵי בְּנוֹקְבָא וְדָאֵי. וּבְגִין כֹּךְ אֲבָרְהָם סָלִיק
בְּה"א דְּעִילָא, וְשָׂרָה נִחְתָּא בְּה"א דְּלִתְתָּא.

תוּ דְּכְתִיב כֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ. וְתִנָּא זִרְעֶךָ, זִרְעֶךָ מִמָּוֶשׁ,
דִּהְוָה שְׂאֲרֵי לְמִיעֵל בְּהָאֵי קַיִים, וּמָאן דְּשְׂאֲרֵי
לְמִיעֵל בְּהָאֵי קַיִים עָאֵל. וּבְגִינִי כֹךְ גִּיזְרָא דְּאִתְגְּזֹר
גַּר צִדֵּק אֶקְרִי בְּגִין דְּלֹא אָתָּא מִגּוּזְעָא קְדִישָׁא
דְּאִתְגְּזֹרוּ, וְעַל דָּא מָאן דְּעָאֵל בְּהָאֵי שְׁמִיָּה בְּהָאֵי
אֲבָרְהָם, בְּגִין כֹּךְ כְּתִיב בֵּיהּ כֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ, זִרְעֶךָ
מִמָּוֶשׁ. וְאִתְמַסֵּר לִיהּ ה"א. וְאִי לָאו דְּאִתְמַסֵּר ה"א
לְשָׂרָה הָוָה לִיהּ לְאַבְרָהָם לְאוֹלִיד לְתִתָּא כְּמָה דְּהָאֵי
ב"ה אוֹלִידַת לְתִתָּא.

בְּתֵר דְּאִתְמַסֵּרַת ה"א לְשָׂרָה אִתְחַבְּרוּ תֵרִין הֵי"ן
בְּחֻדָּא וְאוֹלִידוּ לְעִילָא, וּמָאֵי דְּנִפְק מִנֵּיהּ
הוּא יו"ד, בְּגִינִי כֹךְ יו"ד אֶת רִישָׁא דִּיצְחָק דְּכֵר.

לשון הקודש

שְׂלֵא בָּא מִגּוּזַע קְדוּשׁ שְׁנִמּוּלוּ. וְעַל כֵּן,
מִי שְׁנִכְנַס בְּזוּה – שְׁמוּ כְּזוּה: אֲבָרְהָם.
מִשּׁוּם כֹּךְ כְּתוּב בּוּ כֹה יִהְיֶה זִרְעֶךָ,
זִרְעֶךָ מִמָּוֶשׁ, וְנִמְסֵר לוֹ ה"א. וְאִם לֹא
נִמְסֵרָה ה"א לְשָׂרָה, הִיָּה לוֹ לְאַבְרָהָם
לְהוֹלִיד לְמַטָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּבֹה הוּא מוֹלִידָה
לְמַטָּה.

אַחֵר שְׁנִמְסֵרָה לְשָׂרָה ה"א, הִתְחַבְּרוּ
שְׁתֵּי הֵי"ן יַחַד וְהוֹלִידוּ לְמַעְלָה, וְכֵּן

הַעֲלִיזָה וְה"א הִתְחַתְּנוּהָ, זֶה תְּלוּיָהּ
בְּזֵכֶר וְזוֹ וְדָאֵי בְּנִקְבָּה. וּמִשּׁוּם כֹּךְ
אֲבָרְהָם עָלָה בְּה"א שְׁלֹמֶעֱלָה, וְשָׂרָה
יִרְדָּה בְּה"א שְׁלֹמֶטָה.

עוֹד, שְׁכָתוּב כֹּה יִהְיֶה זִרְעֶךָ, וְלִמְדֵנוּ
זִרְעֶךָ – זִרְעֶךָ מִמָּוֶשׁ, שְׁהִיָּה מִתְחִיל
לְהַכְנִס בְּבִרְיַת הַזֶּה. וּמִי שְׁמִתְחִיל
לְהַכְנִס בְּבִרְיַת הַזֶּה – נִכְנָס. וּמִשּׁוּם כֹּךְ
הִגַּר שְׁמִתְגַּיֵּר נִקְרָא גַּר צִדֵּק, מִשּׁוּם

מִכָּאן שְׁאֵרֵי דְכוּרָא לְאַתְפְּשָׁטָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית כא) כִּי בִיצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע. בִּיצְחָק וְלֹא בֶד. יִצְחָק אוֹלִיד לְעִילָא דְכְּתִיב, (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לַיַּעֲקֹב. יַעֲקֹב אֲשֵׁלִים כֹּלָא.

וְאִי תִימָא וְכִי אֲבָרְהָם בְּהָאֵי אֶתְאַחִיד וְלֹא יִתִּיר, וְהָא כְּתִיב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. אֵלָא חוֹלְקָא דִּילִיָּה כֶּךָ הוּא בְּגִין דְּעֵבִיד חֶסֶד עִם בְּנֵי עֲלָמָא. אֲבָל לְאוֹלָדָא הָכָא אָחִיד וּמַהֲבָא שְׁאֵרֵי. וְעַל דָּא לֹא אֶתְגַּזֵּר אֲבָרְהָם אֵלָא בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעֵי שָׁנָה. וְרָזָא דְמֶלֶךְ הָא אֶתְיִידַע וְאוֹקִימָנָא בְּמַתְנִיתָא דִּילָן.

וּבְגִין כֶּךָ יִצְחָק דִּינָא קִשְׂיָא נָפֻק לְאַחֲרָא לְחוֹלְקִיָּה, וְלְאוֹלָדָא וְחֶסֶד אֶקְרִי, וְעַל דָּא יַעֲקֹב אֲשֵׁלִים כֹּלָא מִהָאֵי סִטְרָא וּמִהָאֵי סִטְרָא, מִסִּטְרָא דְאַחִידוֹ אֲבָרְהָם וְיִצְחָק לְחוֹלְקִיָּהוֹן לְעִילָא הוּא שְׁלִימוּתָא.

לשון הקודש

חֲלָקוּ כֶּךָ הוּא, מְשׁוּם שְׁעֵשֶׂה חֶסֶד עִם בְּנֵי הָעוֹלָם. אֲבָל לְהוֹלִיד – כָּאֵן הוּא אָחוּז וּמִכָּאן מַתְחִיל, וְעַל כֵּן לֹא נִמּוּל אֲבָרְהָם אֵלָא בֶּן תִּשְׁעִים וְתִשְׁעֵי שָׁנָה, וְסוּד הַדָּבָר הָרִי יָדוּעַ, וּבִאֲרָנוּהוּ בְּמִשְׁנֵתָנוּ.

וּמְשׁוּם כֶּךָ יִצְחָק, הַדִּין הַקָּשָׁה, יָצָא לְאַחֵז לְחֲלָקוֹ וְלְהוֹלִיד, וְנִקְרָא חֶסֶד, וְעַל כֵּן יַעֲקֹב הַשְּׁלִים הַכֹּל מִהֲצַד הַזֶּה

שְׂיִצְא מִהֶם הוּא יו"ד. מְשׁוּם כֶּךָ יו"ד אוֹת הָרֵאשִׁי שֶׁל יִצְחָק, זָכָר. מִכָּאן מַתְחִיל הַזָּכָר לְהַתְפַּשֵּׁט, וְעַל כֵּן כְּתוּב (בראשית כא) כִּי בִיצְחָק יִקְרָא לָךְ זֶרַע. בִּיצְחָק וְלֹא בֶד. יִצְחָק הוֹלִיד לְמַעְלָה, שְׁכָתוֹב (מִיכָה ז) תִּתֵּן אֱמֶת לַיַּעֲקֹב, וְיַעֲקֹב הַשְּׁלִים הַכֹּל.

וְאֵם תֹּאמַר, וְכִי אֲבָרְהָם בָּזָה נַאֲחֻז וְלֹא יוֹתֵר, וְהָרִי כְּתוּב חֶסֶד לְאַבְרָהָם? אֵלָא

מִסְטָרָא דְאַתְיָהִיב לְהוּ לְאוֹלָדָא מִתַּתָּא לְעִילָא הוּא
שְׁלֵמוֹתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
אֶתְפָּאֵר. בֵּיה אֶתְאַחֲדוּ גִּוּנִין מְעִילָא וּמִתַּתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב הָכָא שִׁירָה דְכְּתִיב, (ישעיה ה) אֲשִׁירָה
נָא לִידִידִי. שִׁירָה וְדָאִי, דְּהָא אֶקְרִי לְאוֹלָדָא
דְּכַר, דְּהָא אֶקְרִי יְדִיד עַד לָא יְפוּק לְעִלְמָא. וְאִית
דְּאֶמְרִי (דָּא) אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי דָּא אֲבָרְהָם כְּמָה דְאַתָּ
אֵמֵר, (ירמיה יא) מָה לִּידִידִי בְּבֵיתִי. וְאַבְרָהָם יָרִית יְרוֹתָא
דְּאַחֲסִנַּת חוֹלְקָא דָּא, אֲבָל (על) מָה דְּאֶמִּינָא דְּדָא
יִצְחָק הָכִי הוּא.

שִׁירַת דּוּדִי לְכַרְמוֹ. דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאֶקְרִי
דּוּדִי דְכְּתִיב, (שיר השירים ה) דּוּדִי צֶחַ וְאָדוֹם.
יְדִידִי, אֶחֱיד בְּדוּדִי דְכַר וּמִנִּיה אֶתְנַטַּע כְּרָם, דְכְּתִיב
כְּרָם הִיא לִידִידִי.

לשון הקודש

טָרָם שְׂיָבָא לְעוֹלָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, (זה)
אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי - זֶה אֲבָרְהָם,
שְׁנַאֲמֵר (ירמיה יא) מָה לִּידִידִי בְּבֵיתִי.
וְאַבְרָהָם יָרֵשׁ יִרְשָׁה שֶׁל נַחֲלַת הַחֶלֶק
הַזֶּה. אֲבָל (על) מָה שְׁאֶמְרֵנוּ שְׁזֶה יִצְחָק
- בְּךָ זֶה.

שִׁירַת דּוּדִי לְכַרְמוֹ - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁנִקְרָא דּוּדִי, שְׁכַתוֹב (שיר ה) דּוּדִי
צֶחַ וְאָדוֹם. יְדִידִי - אוֹחֵז בְּדוּדִי, זָכַר,

וּמַהֲצֵד הֵזֶה. מַצֵּד הָאֶחֱזִיָּה אֲבָרְהָם
וְיִצְחָק לְחֶלְקָם לְמַעְלָה הִיא הַשְׁלֵמוֹת.
מַהֲצֵד שְׁנַתֵּן לָהֶם לְהוֹלִיד מְלֻמָּטָה
לְמַעְלָה הִיא שְׁלֵמוֹת. וְעַל כֵּן כְּתוּב (ישעיה
מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאֵר. בּוּ נֶאֱחָזוּ
הַגִּּוּנִים מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה.

וְעַל כֵּן כְּתוּב כָּאן שִׁירָה, שְׁכַתוֹב (שם ה)
אֲשִׁירָה נָא לִידִידִי. שִׁירָה וְדָאִי. שְׁזֶה
נִקְרָא לְהוֹלִיד זָכַר, שְׁהָרִי נִקְרָא יְדִיד

בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן. מֵאֵי בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן. אֵלֹא בְּמֶה נִפְּיָם
 הָאֵי כָּרִם וּבְמֶה אֶתְנִיטֵּעַ, חֲזֹר וְאָמַר בְּקֶרֶן.
 מֵאֵי קֶרֶן דְּכַתִּיב, (יהושע ו) בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל.
 שְׁאִירֵי. וְהָאֵי קֶרֶן אֶתְאֲחִיד בְּהֵהוּא דְּכַר דְּאֶקְרִי בֶּן
 שָׁמֹן.

מֵהוּ בֶּן שָׁמֹן כְּמֶה דְּאֶתְ אָמַר בֶּן חוֹרִין. וְתַרְוִייהוּ
 חַד מִלָּה, שָׁמֹן דְּמִתְמָן נְגִיד מִשְׁחָא וְרַבּוּ
 לְאֶדְלָקָא בּוֹצִינִין, וּבְגִין כֶּךָ בֶּן שָׁמֹן. וְדָא שָׁמֹן וְרַבּוּ
 נְגִיד וְנִפְּיָם וְאֶדְלִיק בּוֹצִינִין עַד דְּנִטִּיל לִיהּ וּבְנִישׁ
 לִיהּ הָאֵי קֶרֶן, וְדָא אֶקְרִי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּגִינִי כֶּךָ לִית
 מְשִׁיחֻתָּא דְּמַלְכוּתָא אֵלֹא בְּקֶרֶן, וְעַל דָּא אֶתְמַשְׁךְ
 מַלְכוּתָא דְּדוֹד דְּאֶתְמַשְׁח בְּקֶרֶן וְאֶתְאֲחִיד בִּיהּ.

וַיַּעֲזֻקְהוּ, וַיִּסְקְלֵהוּ כְּהָאֵי עֲזֻקָּא דְּאֶסְתֵּתֵר לְכָל

לשון הקודש

שָׁמֹן וּנְדָלָה לְהַדְלִיק הַמְּאֹרוֹת, וּמִשּׁוּם
 כֶּךָ בֶּן שָׁמֹן. וְהַשָּׁמֶן וְהַמִּשְׁחָה הִלְלוּ
 שׁוֹפְעִים וַיּוֹצֵאִים וּמִדְּלִיקִים מְאֹרוֹת,
 עַד שֶׁנִּטְלָה אוֹתוֹ וְכוּנֵם אוֹתוֹ הִקְרִין הָזֶה.
 וְזֶה נִקְרָא קֶרֶן הַיּוֹבֵל. מִשּׁוּם כֶּךָ אֵין
 מְשִׁיחַת הַמַּלְכוּת אֵלֹא בְּקֶרֶן, וְעַל בֶּן
 נִמְשָׁכָה מַלְכוּת דּוֹד, שֶׁנִּמְשָׁח בְּקֶרֶן
 וְנִאֲחִז בּוּ.

וַיַּעֲזֻקְהוּ וַיִּסְקְלֵהוּ – כַּמְּבַעַת הוּא
 שֶׁמִּקִּיפָה אֶת כָּל הַצְּדִידִים. וַיִּסְקְלֵהוּ –

וּמִמֶּנּוּ נִטַּע כָּרִם, שְׁכָתוֹב כָּרִם הָיָה
 לִידִידֵי.

בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן, מֵה זֶה בְּקֶרֶן בֶּן שָׁמֹן?
 אֵלֹא בְּמֶה יֵצֵא הַכָּרִם הָזֶה וּבְמֶה נִטַּע?
 חֲזֹר וְאָמַר בְּקֶרֶן, מֵה זֶה קֶרֶן? שְׁכָתוֹב
 (יהושע ו) בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל. בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל
 מִתְחִיל. וְהִקְרִין הוּא אֲחוּזָה בְּאוֹתוֹ הַזֶּכֶר
 שֶׁנִּקְרָא בֶּן שָׁמֹן.

מֵה זֶה בֶּן שָׁמֹן? כִּמּוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בֶּן חוֹרִים,
 וּשְׁנֵיהֶם דְּכַר אֶחָד. שָׁמֹן, שֶׁמֶשׁ שׁוֹפֵעַ

בְּטָרִין. (דף צו ע"ב) וַיִּסְקְלֵהוּ, וַיַּעֲדֵי מַנִּיה וּמַחֲלָקִיה כָּל
אֲנֹן רַבְרָבִין כָּל אֲנֹן תִּירִיסִין כָּל אֲנֹן בְּתָרִין תַּתָּאִין,
וְהוּא נָסִיב לִיה לְהָאִי (גרו) בָּרַם לְחֻלְקִיה, דְּכְתִיב,
(דברים לב) כִּי חֵלֶק יִי עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל גִּחְלָתוֹ.

וַיַּטְעֵהוּ שׁוּרְק, בְּמָה דָּאֵת אָמַר, (ירמיה ב) וְאַנְכִי
נִטְעַתִּיךְ שׁוּרְק, כְּלָה זֶרַע אֱמֶת. כְּלָה
כְּתִיב בְּה"א. מִכָּאן שְׁאִרֵי אַבְרָהָם לְאוֹלָדָא לְעִילָא,
וּמִהָאִי נָפַק זֶרַע אֱמֶת. כְּלָה זֶרַע אֱמֶת וְדָאִי, חֵינּו
דְּכְתִיב בְּה יִהְיֶה זֶרַעְךָ, וְכָלֹא חַד מְלָה. וְכָאֵה
חֻלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל דִּירְתֹוֹי יְרוּתָא קַדִּישָׁא דָּא. סוֹפִיה
דְּקָרָא (ישעיה ה) וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכּוֹ. מַהוּ מִגְדָּל בְּמָה דָּאֵת
אָמַר, (משלי יח) מִגְדָּל עֵז שֵׁם יִי, וְנִשְׁגָּב. בּוּ יְרוּץ צַדִּיק
וְדָאִי.

וְגַם יָקָב חָצַב בּוּ דָּא תַרְעָא דְצַדִּיק בְּמָה דָּאֵת אָמַר,

לשון הקודש

לְהוֹלִיד לְמַעְלָה, וּמִזָּה יֵצֵא זֶרַע אֱמֶת.
כְּלָה זֶרַע אֱמֶת וְדָאִי. חֵינּו שְׂכֵתוֹב כְּה
יִהְיֶה זֶרַעְךָ, וְהַכֹּל דְּבַר אַחַד. אֲשֵׁרִי
חֵלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שִׁירְשׁוֹ אֵת הַיְרֻשָּׁה
הַקְדוּשָׁה הַזֶּה. סוֹף הַפְּסוּק (ישעיה ה) – וַיִּבֶן
מִגְדָּל בְּתוֹכּוֹ. מַה זֶה מִגְדָּל? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(משלי יח) מִגְדָּל עֵז שֵׁם ה' בּוּ יְרוּץ צַדִּיק
וְנִשְׁגָּב. בּוּ יְרוּץ צַדִּיק וְדָאִי.

וְגַם יָקָב חָצַב בּוּ – זֶה הַשַּׁעַר שֶׁל הַצַּדִּיק,

שֶׁהִסִּיר מִמֶּנּוּ וּמַחְלָקוֹ אֵת כָּל אוֹתָם
שָׂרִים גְּדוֹלִים, כָּל אוֹתָם הַמְּגֻנִים, כָּל
אוֹתָם הַבְּתָרִים הַתַּחְתּוֹנִים. וְהוּא לָקַח לוֹ
אֵת וְהִקְרִין הַכָּרֶם הַזֶּה לְחֵלְקוֹ, שְׂכֵתוֹב
(דברים לב) כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל
גִּחְלָתוֹ.

וַיַּטְעֵהוּ שׁוּרְק – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ב)
וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךְ שׁוּרְק כְּלָה זֶרַע אֱמֶת.
כְּלָה כְּתוּב בְּה"א. מִכָּאן הַתְּחִיל אַבְרָהָם

(תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צֶדֶק. מֵאֵי מִשְׁמַע, דְּכָל בֶּרֶשׁ
 יִשְׂרָאֵל דְּאִתְּגַזֵּר, עֵייל בְּתַרְוּיָהּ וְזָכִי לְתַרְוּיָהּ.
 וּמֵאֵן דְּקָרִיב בְּרִיָּה לְקַרְבָּנָא דָּא עֵייל לִיָּה בְּשִׁמָּא
 קַדִּישָׁא, וְעַל אֵת דָּא מִתְקַיֵּימִין שְׁמִיָּא וְאַרְעָא דְכְּתִיב,
 (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ
 לֹא שָׁמֹתִי. וְהֵאֵי מֵאִרְיָה דְּהִלּוּלָא דָּא זָכָה לְכֻלָּא
 לְמַחְזֵי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲנַפִּין בְּאַנְפִּין בְּהֵאֵי יוֹמָא.
 זָכָאָה חוּלְקָנָא דְּזָכִינָא לְהֵאֵי יוֹמָא וְזָכָאָה חוּלְקָא
 עֲמָנָא, וְהֵאֵי בָּרָא דְּאִתְיִילִיד לָךְ קַרִּינָא עֲלֵיהּ
 כָּל הִנְקָרָא בְּשָׁמִי וְגו' יִצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו. וְכְּתִיב,
 (ישעיה נד) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְיָ וְגו'. אוֹזְפוּהָ לְרַבִּי אֲבָא
 תַּלְתָּ מִיִּלִּין.

אָמְרוּ לִיָּה הֵאֵי מֵרִיָּה דְּהִלּוּלָא, אוֹשְׁפִינָךְ, זָכָה
 לְכוּלֵי הֵאֵי בְּגִין דְּקַיִים קִיּוּמָא דְּמִצּוֹת. אָמַר

לשון הקודש

בְּפָנִים בְּיוֹם הַזֶּה.
 אֲשֶׁרִי חֲלָקְנוּ שְׁזָכִינוּ לְיוֹם הַזֶּה, וְאֲשֶׁרִי
 חֲלָקְךָ עֲמָנוּ. וְהִבֵּן הַזֶּה שְׁנוּלֵד לָךְ, קָרְאֵנוּ
 עָלָיו (ישעיה מג) כָּל הִנְקָרָא בְּשָׁמִי וְגו',
 יִצְרָתִיו אֶף עֲשִׂיתִיו. וְכָתוּב (שם נד) וְכָל
 בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה' וְגו'. לֹוּ אֵת רַבִּי אֲבָא
 שְׁלֹשָׁה מִיִּלִּין.

אָמְרוּ לוֹ, בַּעַל הַהִלּוּלָא הַזֶּה הַמְּאַרְחַת
 שְׁלָךְ זָכָה לְכָל זֶה מִשּׁוּם שְׁקִיָּם אֵת קִיּוּם

כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי
 צֶדֶק. מַה מִּשְׁמִיעֵנוּ? שְׁכָל בֶּן יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִמּוּל, נִכְנָם בְּשִׁנְיָהֶם וְזוֹכָה לְשִׁנְיָהֶם.
 וּמִי שֶׁמְקָרִיב אֵת בְּנוֹ לְקָרְבַּן הַזֶּה, מְכַנֵּם
 אוֹתוֹ לְשֵׁם הַקָּדוֹשׁ. וְעַל הָאוֹת הַזֶּה
 מִתְקַיֵּימִים שְׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׁכָתוּב (ירמיה לג)
 אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם
 וָאָרֶץ לֹא שָׁמֹתִי. וּבַעַל הַהִלּוּלָא הַזֶּה זָכָה
 לְכָל, לְרֹאוֹת אֵת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פָּנִים

מאי היא. אָמַר הָהוּא גִבְרָא, דְּבִיתָאֵי אֶתְת אָחֵי תְנוּת,
וּמִית בְּלֹא בְנִין, וְנָסִיבְנָא לָהּ, וְדָא הוּא בָרָא קַדְמָאָה
דְּהָהּ לִי מְנָה וְקָרִינָא לִיה בְּשִׁמָּא דְאָחֵי דְאֶתְפֹּטֵר.
אָמַר לִיה מִכָּאן וְלַהֲלָאָה קָרִי לִיה אִידִי, וְהֵינֵנו אִידִי
בְּר יַעֲקֹב. בְּרִיד לֹון רַבִּי אָבָא וְאָזִיל לְאַרְחִיָּה.

בַּד אָתָּא סִידֵּר מְלִין קַמִּיה דְּרַבִּי אֶלְעָזָר, וְדַחִיל
לְמִימַר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹמָא חַד הָהּ קַמִּיה דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן. וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מָאִי דְכָתִיב וַיִּפֹּל אַבְרָם
עַל פָּנָיו וַיְדַבֵּר אֵתוּ אֱלֹהִים לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי
אֵתְךָ. מִשְׁמַע דְּעַד דְּלֹא אֶתְגַּזֵּר הָהּ נָפִיל עַל אֲנָפּוּי
וּמְלִיל עַמִּיָּה. בְּתַר דְּאֶתְגַּזֵּר קָאִים בְּקִיּוּמִיָּה וְלֹא
דַּחִיל. אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אֵתְךָ דְּאַשְׁבַּח גְּרַמִּיָּה גְזִיר.

אָמַר לִיה רַבִּי אָבָא אִי נִיחָא קַמִּיה דְּמַר דְּלִימָא
קַמִּיה מֵאֲנֹן מְלִי מַעֲלִייתָא דְשְׁמַעְנָא בְּתַאי,

לשון הקודש

אָחֵר הָיָה לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, מָהוּ שְׁכָתוּב וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל פָּנָיו
וַיְדַבֵּר אֵתוּ אֱלֹהִים לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה
בְרִיתִי אֵתְךָ? מִשְׁמַע שְׁעַד שְׁלֹא נִמּוּל,
הָיָה נוֹפֵל עַל פָּנָיו וּמְדַבֵּר עִמּוֹ. אַחֵר
שְׁנִמּוּל, עָמַד בְּקִיּוּמוֹ וְלֹא פָּחַד. אֲנִי הִנֵּה
בְרִיתִי אֵתְךָ, שְׁמַעְנָא אֶת עֲצוּמוֹ מְהוּל.
אָמַר לוֹ רַבִּי אָבָא, אִם נֹחַ לִפְנֵי מַר
שְׁאֵמַר לִפְנֵי מֵאוֹתָם הַדְּבָרִים הַמְעֻלִּים

הַמְעֻלָּה. אָמַר, מָה הָיָה? אָמַר אוֹתוֹ
הָאִישׁ, אִשְׁתִּי, אִשְׁתִּי אָחִי הָיְתָה, וְהוּא
מֵת בְּלִי בָנִים, וְנִשְׁאַתִּי אוֹתָהּ, וְזֶה הַבֶּן
הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה לִי מִמֶּנָּה, וְקָרָאתִי לוֹ
בְּשֵׁם אָחִי שְׁנִפְטֹר. אָמַר לוֹ, מִכָּאן
וְלַהֲלָאָה קָרָא לוֹ אִידִי, וְזֶה הוּא אִידִי בְּר
יַעֲקֹב. בְּרִיד אוֹתָם רַבִּי אָבָא וְהִלֵּךְ לְדִרְכּוֹ.
בְּאַשְׁרֵי בָּא, סִידֵּר הַדְּבָרִים לִפְנֵי רַבִּי
אֶלְעָזָר, וּפָחַד לֹאמַר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן. יוֹם

אָמַר לִיה אִימָא. אָמַר לִיה דְּחִילָנָא דְּלֹא יתְעַנְשׂוּ עַל
יְדָאִי. אָמַר לִיה חַם וְשָׁלוֹם (תהלים קיב) מִשְׁמוּעָה רָעָה
לֹא יִירָא נָכוֹן לְבוּ בְּטוֹת בִּי. סַח לִיה עוֹבְדָא וְסִדְר
קָמִיָּה כָּל אֲנָוִן מַלְיָן.

אָמַר לִיה וְכִי כָּל חֲנִי מַלְי מַעֲלִייתָא הוּוּ טְמִירִין
גַּבְדָּ וְלֹא אִמְרַת לְחוּ. גּוֹזְרָנָא עֲלָךְ דְּכָל
תְּלָתִין יוֹמִין אֲלִין תִּלְעִי וְתַנְשִׁי. וְלֹא כְּתִיב, (משלי ג)
אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלְיוֹ בְּהִיּוֹת לְאֵל יְדָךְ לַעֲשׂוֹת. וְכָךְ
הָוָה. אָמַר גּוֹזְרָנָא דְּבִאֲוִרִיתָא דָּא יִגְלוֹן לְבָבְל (ויגלו)
(בבבבל) בִּינִי חֲבַרְיָא.

חֲלָשׁ דַּעֲתִיָּה דְּרַבִּי אַבָּא, יוֹמָא חַד חָמָא לִיה רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר לִיה טוֹפְסָרָא דְּלִבְדָּ בְּאַנְפָּךְ
שְׁבִיחַ. אָמַר לִיה לֹא עַל דִּידי הוּא אֶלָּא עַל דִּידְהוּ.
אָמַר לִיה חַם וְשָׁלוֹם דַּאֲתַעֲנָשׁוּ, אֶלָּא בְּגִין דְּמַלְיָן

לשון הקודש

תלמוד ותשפח, ולא כתוב (משלי ג) אל
תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך
לעשות? וכך היה. אמר, גוזרני שבתורה
הזו יגלו לבבל ויגלו בבבל בין החבירים.
חלשה דעתו של רבי אבא. יום אחד
ראה אותו רבי שמעון, אמר לו, דפוס
לבך מצוי בפניך. אמר לו, לא על שלי
הוא, אלא על שלהם! אמר לו, חם ושלום
שנענשו, אלא משום שדברים התגלו

ששמעתי בזה? אמר לו, אמר. אמר לו,
אני פוחד שלא יענשו על ידי. אמר לו,
חם ושלום, (תהלים קיב) משמועה רעה לא
יירא נכון לבי בטות בה. ספר לו
המעשה, וסדר לפניו את כל אותם
הדברים.

אמר לו, וכי כל הדברים המעלים הללו
היו טמונים אצלך ולא אמרת אותם?
גוזרני עליך שכל שלשים הנמים הללו

אֶתְגַּלִּיין בִּינִיחוּ כָּל כָּךְ. יִגְלוּן בִּינִי חֲבֵרִיא יִלְפוּן
אֲנֹן אֶרְחִין (וְאֶתְבַּסֵּין) וְאֶתְבַּסֵּין מִלִּין בְּגִוּוִיחוּ. דְּהָא
מִלִּין לָא אֶתְגַּלִּיין אֶלָּא בִּינָא דְהָא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא
אֶסְתָּבִים עֲמָנָא וְעַל יִדְנָא אֶתְגַּלִּיין מִלִּין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי כְּתִיב, (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע פֶּשֶׁחַר אֹרְךָ
וְגו'. וּמִין קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְאַכְרִזָּא עַל בְּנוֹי
וְיִימָא, אִזּוּ יִבְקַע פֶּשֶׁחַר אֹרְךָ וְאַרְכָּתָךְ מִהֲרָה תִּצְמַח
וְהִלָּךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָךְ וְכְבוֹד יְיָ יִאֲסַפְךָ, (דף צו ע"א).

פֶּרֶשֶׁת וִירָא אֱלִיּוֹ

רַבִּי חֲזִיא פְתַח (שיר השירים ב) הִנָּצְנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ עֵת
הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הִנָּצְנִים
נִרְאוּ בְּאֶרֶץ, כִּד בָּרָא קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא עֲלָמָא. יְהִב
בְּאַרְעָא כָּל חֵילָא דְּאֶתְחַזִּי לָהּ. וְכִלָּא הִוָּה בְּאַרְעָא,
וְלָא אֶפִּיקַת אִיבִין בְּעֲלָמָא עַד דְּאֶתְבְּרִי אָדָם, בִּינִין

לשון הקודש

הוּא לְחַבְרִיו עַל בְּנוֹי וְיִאמַר, אִזּוּ יִבְקַע
פֶּשֶׁחַר אֹרְךָ וְאַרְכָּתָךְ מִהֲרָה תִּצְמַח
וְהִלָּךְ לְפָנֶיךָ צִדְקָךְ כְּבוֹד ה' יִאֲסַפְךָ.

פֶּרֶשֶׁת וִירָא אֱלִיּוֹ

רַבִּי חֲזִיא פְתַח, (שיר ב) הִנָּצְנִים נִרְאוּ
בְּאֶרֶץ עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר
נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הִנָּצְנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ,
כְּשֶׁבָרָא הַקְבָּ"ה אֶת הָעוֹלָם, נָתַן בְּאֶרֶץ

בִּינִיחָם כָּל כָּךְ. יִגְלוּ לְבִין הַחֲבֵרִים,
וְיִלְמְדוּ אוֹתָם הַדְּרָכִים, וְיִמְתַּמְתְּקוּם
וְיִתְבַּסּוּ הַדְּבָרִים בְּתוֹכָם, שְׁהָרִי אִין
הַדְּבָרִים מִתְגַּלִּים אֶלָּא בִּינֵינוּ, שְׁהָרִי
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַסְּכִים עֲמָנוּ, וְעַל
יְדֵינוּ מִתְגַּלִּים הַדְּבָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (ישעיה נח) אִזּוּ יִבְקַע
פֶּשֶׁחַר אֹרְךָ וְגו'. עֲתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ